Folium primū

Iste liber dicitur liber hymnorū. Hymnus ē laus dei cū cantico. Quattuor aūt fuerunt p̄ncipales auctores q̄ hymnos cōposuerūt. scz Gregorius. Prudentius. Ambrosius et Sedulius. ¶ Sz q̄dam vir p̄udens nōie Hilarius videns illos scz multos hymnos cōposuisse. dignum duxit placuitq; quosdam in vnum colligere cōpendiose. z vnum breuem z vtilem tractatum cōponere in q̄ hymni p̄tinerent. Prima huius intentio fuit describere illos qui cantantur in p̄ma feria. z sic deinceps p̄sequenter p̄m ordinem. Utilitas autem maxima est in hoc libello. quia eo perlecto z intellecto cognitōnem habere possumus vnitatis z trinitatis. Supponitur aūt theorice. id est diuine p̄templatōni. ¶ Sz quia mentōnem fecerat de feria. videamus quid sit feria. Feria ē solēnis dies. Beat⁹ āt Siluester vel Gregor⁹ vidēs hebreos dixisse. p̄ma sabbati scḋa sabbati. z sic deinceps. Similiter vidēs gentiles nomina suor̄ deor̄ vel stellar̄ posuisse. vt dies lune. dies martȝ. ꝛc. voluit mutare mores eor̄. scz hebreor̄ z gentiliū. z ideo inuenit hoc nomen feria. Sed in fine septimane seruauit sabbatū. qđ fecit ad figurā. q̄a sabbatū interp̄tat⁹ requies. Et nos p̄ totā hebdomadā. i. p̄ totū spaciū vite nostre (qđ currit spacio septē dier̄) debem⁹ laborare summo conamine vt queniamus ad requiem z ad eternā beatitudinē. Unusquisq; aūt hymnus hz suā materiā. In illis q̄ sunt de nocte accipit medium ip̄m rp̄s. id est fc̄ationem ip̄ius temporis. scz vt expellat a nobis tenebras ignorantie z vitiorum z informet nos virtutib⁹ z sanctisp̄us charitate. In illis vero qui sunt de die accipit medium ip̄m lumen. Et vult dep̄cari deum. vt quēadmodū illuminat nos claritate z splēdore solis in corpore. sic illuminet nos sanctisp̄iritus gratia in mente. Amen.

Primo dierum omnium quo mundus extat conditus. vel quo resurgens conditor. nos morte vita liberet.

¶ Materia huius hymni est cōmendatio dn̄ici diei. Et cōmendat eum tripl̄r. p̄mo. q̄ tali die mund⁹ p̄ditus fuit. scḋo. q̄ tali die rp̄s resurrexit tercio. q̄ nos illo die a morte liberauit. Et p̄ hanc cōmendatōem beatus Grego. vult monere nos ad honorē dn̄ice diei. vt de lecto mane surgem⁹. Dominicus ꝯ dies merito cū discretōe oīm dier̄ p̄mus ē. q̄ ē p̄mus respectu oīm creaturar̄. Tercius etiā ē respectu resurrectiōis dn̄i. quia tercia die resurrexit dn̄s. Octauus etiā ē respectu octaui diei. q̄ in octaua die oēs resurgere debem⁹ ad eternā vitā. Et ī hāc⁹ in dn̄ico die q̄ rp̄s resurrexit. vel in die iudicij q̄ ē sacratus. q̄ in ip̄a bona bonis. mala malis reddent. Descendendo ad l̄ram dico dn̄icam diem maiorem ee omnibus alijs. quia tunc mundus fuit conditus. z rp̄us resurrexit eodem die. Dicit em̄ Leo papa. In hac die mundus sumpsit exordium. in hac per resurrectionem et mors interitum et vita accepit principium.

ergoo hꝫ ꝑmatum supōes alios dies. ergo maior est alijs dieb⁹ ꝙ locuꝫ a ꝙib⁹ enumeratis vel a positōe añcedētis. O fratres (oēs surgamus in in ꝑmo die. ocius). i. citius q̄ꝫ in alijs temporib⁹ (quo) scz dñico die (mūdus extat ꝓditus) i. factus (vel ꝑ et. quo die (ꝓditor). i. creator oim creaturaꝝ (resurgēs a morte. nos liberauit ab inferno et a potestate dyaboli.

¶ Pulsis procul torporibus. surgamus omnes otius. t note queramus pium. sicut prophetam nouimus

¶ Surgam⁹ oci⁹) dico (peul torporib⁹ pulsis) i. peccatꝭ t vicijs expulsis. t nō solūmō surgam⁹. hꝫ (t q̄ram⁹) ꝑ obſuatōeꝫ mādatoꝝ (pūm) id ē deū i hac nocte (sicut nouim⁹ ꝓphetā) sc̄ Dauid deū q̄ſiuisse. sicut ipe ait Media nocte surgebā ad cōfitendū nomini tuo tc̄. Irex dr. Lauabo p singulas noctes lectū meū lachrimis meis stratū meum rigabo Unde in omelia bti Gregorij legit de quodam viro. q̄ postq̄ aliquantulū soporis torpori suo dedisset. extra mediā noctē surgebat t vigilans orabat. quī tam diu hoc fecit donec facta est vox de celo a dño dicens Peccatū tuum dimissum est tibi. surge t noli ammodo peccare

¶ Nostras preces vt audiat. suamq; dexteram porrigat. vt expiatos sordibus reddat polorum sedibus

¶ Surgamus inquā t q̄ramus piū (vt audiat nostras p̄ces). i. orōnes ꝑ vitandis vicijs t ꝑ acq̄rendis virtutib⁹. t (porigat suā dextrā). i. suuꝫ auxiliū (vt expiatos). i. nos absolutos t purgatos a vicijs vel a sordib⁹ vicioꝝ (reddat sedib⁹ poloꝝ). i. celoꝝ t angeloꝝ. i. ponat nos i regno celoꝝ

¶ Et quiq; sacratissimo huius diei tempore horis quietis psallimus. donis beatis muneret.

¶ Reddat inquā nos poloꝝ sedib⁹. vt (muneret). i. aꝑremiet nos (treatis donis). i. donis celestib⁹ (quiq;). i. q̄cunq; (psallimus). i. canimus. scz dño deo nostro (horis q̄etis). i. horis noctꝭ. in (tpe sacratissimo). i. sanctissimo quo xps resurrexit (huius diei) scz dominice. vel muneret in sacratꝭ temporib⁹. i. in die iudicij. q̄ dr sacratus. qr bona bonis t mala malis reddentur hꝫ qr supiora ꝑ nos habere nequimus vertit se nunc ad christuꝫ. et monet nos q̄ dep̄cemur ip̄m quatenus omnis libido t oīs macula facta a nobis remoueatur.

¶ Jam nunc paterna claritas te postulam⁹ affatim. absit libido sordidans. omnis actus noxius

¶ O (paterna claritas). i. ꝓditor mūdi (postulamus iā te nūc affatim) id est abundanter. vt (libido). i. luxuria t mala ꝓcupiscētia (sordidās) sc̄

corpora nostra. z (ois actus noxi⁹). i. nociuus siue oē malū op⁹ (absit). i. longe sit remotū. ne aīa cū corpe sordescat Affatim ſm Hug. p geminū f. cōponitur ex ad z satin qđ est abundanter

¶ Ne feda sit vel lubrica nostri compago corporis. per quaz auerni ignib⁹ ipsi crememur acrius

Et iō te postulamus (ne ꝓpago nr̄i corpis). i. ꝓiūctio corpis nr̄i z aīe (feda sit). i. sordib⁹ plena (vel lubrica). i. labil' ad luxuriā. q̄ tūc dr̄ feda q̄n caro p̄est fruti siue rōni. z rō ē pulchra q̄n p̄dominat corpi. vel dēcemur vt caro subeat menti (p quā) scz cōpaginē male vsam (crememur). i. cruciemur aīa z corpe (acri⁹). i. valde acriter (ignib⁹). i. doloribꝰ z cruciatib⁹ (auerni). i. inferni Auernus dr̄ ab a q̄ ē sine z ver veris q̄ ē delectatō q̄si sine vere. i. sine delectatōe Auern⁹ aūt ē loc⁹ in inferno vbi sp ē ignis. in quo impij cremabunt. q̄ in hac vita in vanitatib⁹ mundi vixerunt

¶ Ob hoc redemptor quesumus vt ꝑa nostra diluas. vite perennis cōmoda nobis benigne conferas

Et q⁹ timem⁹ vt ignib⁹ crememur. iō o (redēptor q̄sum⁹). i. cū desiderio q̄rimus z rogamus (ob hoc). i. ꝓpter hoc (vt diluas). i. deleas (nr̄a ꝑa). i. peccata. q̄. ꝑant aīam z corpus. z (ꝓferas benigne) id ē ꝓcedas (nobis cōmoda) scz vtilia (ꝑennis vite) id est eterne glorie

Quo carnis actu exules. effecti ipsi celibes. vt prestolamur cernui. melos canamus glorie.

(Quo). put (exules) scz nos peregrini a celesti patria (actu). i. opatōe siue ꝓcupiscētia (carnis) quēadmodū ipe q̄ est alienus a patria ē exul z peregrin⁹. i. longe remot⁹ a patria Sic nos dicem⁹ eē remoti ab actu carnis p bona opa. z nos (ipi effecti celibes). i. celestes (p̄stolamur). i. expectem⁹. scz vitā eternā (cernui). i. humiles. vel (cernui). i. inclinati z oculos sursum tendētes ad dm̄ (canam⁹). i. ꝑferam⁹ (melos). i. dulcē cantum ore z corde (glorie). i. ad honorē tue laudis Bene em̄ cantat q̄ a peccare cessat z bona opa facere nō pigritat Prestolor equocum est. vñ Prestolor expecto. prestolor querere dico.

¶ Presta pater pijssime. patriq̄ compar vnice cum spiritu paracito regnans per omne seculum Amen

O (pijssime pater) id est o creator z actor oīm rer (q̄s). p et. o (vnice) id ē o xpe fili dei vīui (cōpar) id ē equalis ſm diuinitatē (patri) oīpotēti in pugillo celū z terrā ꝓtinenti. tu xpe (regnans) s^c es (cum spū paraclito) id est ꝓsolatore (p oīne seculū) id est aīa oia secula (presta) id est dona seu ꝓcede. nobis ea que supra diximus. scz vt a vicijs abstinendo in virtutib⁹

Expositio hymnoꝝ

perseuerare valeamus (Amen) id est fiat sine fine ⁊ sine defectu

Eterne rerum conditor noctem diemq; qui regis. et

tempoꝝ das tempora. vt alleues fastidium

¶ Materia huius hymni ē cōmendatio ⁊ laudatio dñici diei Eterne. i. sine initio ⁊ fine. Et distinguit̄ q̄d distat inter eternū. ꝑpetuū. sempiternum. ⁊ tēporale Eternū ē q̄d caret p̄ncipio ⁊ fine. vt deꝰ. Perpetuū hz p̄ncipiū sz nūq̄z habebit finē. vt aie ⁊ āgeli Sempiternū ē q̄d hz p̄ncipiū cū tpe ⁊ habebit finē. vt mūdꝰ Tpale ē. q̄d incipit cū tpe ⁊ etiā hz finē. vt coꝛpus nostꝝ (Eterne rex ꝓditor). i. factor (q̄ regis). i. disponis ⁊ gubernas (noctē). i. peccatoꝛē vel dyabolū (q̄s) per (diē) id ē bonū vel iustū (⁊ das tpa). i. diuersitates (tempoꝝ). i. spacioꝝ huius vite (vt alleues fastidiū) id est remoueas laboꝛē nostꝝ Eterni dei sapientia fuit vt hoīs subleuaꝛet fastidia tempoꝝ mira delectatōe variatoꝝ Nā si sp nox esset hō deficeret ⁊ periret. ⁊ etiā si sp dies eēt hō nimio laboꝛis studio affectꝰ periret et deficeret Et iō dñs deꝰ misertus ē nostri diei ⁊ noctis spaciū ꝓuenienter ponēdo terminū ⁊ tpib̄ tpa dedit ꝓuenientia ¶ Et nota q̄ quēadmodū annꝰ ꝟstituit̄ ex q̄tuoꝛ partib̄ seu q̄tuoꝛ tpib̄. sc̄z ex vere estate autūno ⁊ hyeme. ita hō ꝟstat ex q̄tuoꝛ elemētis. s. ex terra aq̄ aere ⁊ igne

¶ Preco diei iam sonat. noctis ꝑfunde guigil nocturna lux

viantibus. a nocte noctem segregans.

¶ Preco diei) id est ioānes baptista. vel p̄co diei. id est xp̄s (iā sonat) id est nunciat diem id est christū. p̄co dico (guigil noctis. ꝑfunde) id est inferni ꝑfundi (nocturna lux) id est ioānes q̄ ante lucem surrexit vt luceret hominib̄ q̄ erant in tenebꝛis huius mundi (viantib̄) id est volentib̄ ire ad christū (segregans noctē a nocte) id est peccatum a peccatoꝛe. q̄ quos vult assumit. ⁊ quos vult in suo sinit erroꝛe Vel sic ꝟstruit (Preco) id ē dñs noster p̄miū suis dilectis (diei) id est patris (sonat). i. manifestat euāgelicā p̄dicatōem p p̄dicatoꝛes suos Ipse vero (guigil) id est cognoscēs sc̄ culpā (noctis ꝑfunde. nocturna lux) sc̄ lucet (viantib̄) id est pñs ecclesia q̄ lucet in huius mūdi tenebꝛis Et vult deus oēs hoīes saluos fieri nō segregans aliquā animam peccatricem agentem penitentiam de cōmissis peccatis a gratia sua.

¶ Hoc excitatus lucifer soluit polum caligine. hoc omnis erꝛorum chorus. viam nocendi deserit

¶ Quo dño p̄dicante vel ioanne (lucifer). i. verus p̄dicatoꝛ lucē diuine gr̄e ferens aliis (excitatus soluit) id est absoluit (polū caligine). i. aiam fidelē ab oīni nigredine viciꝝ. ⁊ hoc (oīs choꝛ erꝛoꝝ) id est exercit̄ ma

ligni dyaboli (deserit) id ē dimittit (viā nocēdi). i. offendēdi. Sensus em̄ ē. ihesu excitante peccatoz currit ad portū. i. ad dñm deū nostz. vt ibi req̄escat z vires bone opatōis resumat. z p̄cone canēte ois deceptio dyaboli vel exercit⁹ eius. vel (chorus) id est q̄uenticulus (errorz) id est hereticorz (deserit viā suā) dimittit maledictā sententiam (nocendi) id est faciendi aliis nocumentum seu impedimentum

¶ Hoc nauta vires colligit. pontiq̄ mitescunt freta. hoc ipa petra ecclesie canendo culpam diluit

¶ Sicut nauta p̄ nimio dolore ex marz tēpestate fatigat⁹ tēdit ad portum vt ibi recolligat vires aliquantulū req̄escēs. sic aīa fatigata ex nimio labore viciorz z peccatorz tēdit ad portū. i. ad chr̄istū p̄ cfessionē. vt ibi req̄escat z vires bone opatōis recolligat ¶. Cōstrue (nauta). i. nauis ductor (colligit vires). i. vrtutes (hoc) scz deo. p̄cone. i. xpo (freta). i. ebulliciones viciorz (ponti) id ē huj⁹ mūdi (mitescūt). i. māsuescūt. z (ipa petra ecclesie) id ē petr⁹. q̄ est fundamentū ecclesie (diluit) id ē remouet (canendo) id est flendo z penitendo (culpā) scz trine negatōnis. quia ipe ter negauit dominum (hoc) scz per chr̄istum

¶ Surgamus ergo strennue. gallus iacentes excitat. z somnolentos increpat. gallus negantes arguit.

¶ Et q̄ (gallus). i. xp̄s vel p̄dicator (excitat). i. suscitat ad bñ agēdum̄ siue ad penitentiā admonet (iacentes) id est in peccato pmanētes (ergo) id est ideo (surgam⁹) scz a peccatz (strēnue). i. festināter. et gall⁹ (increpat). i. redarguit (somnolentos) id ē tardos in bonis opib⁹. q̄ sicut ille q̄ dormit tard⁹ ē ad oīe op⁹. sic aīa in peccatz manēs. inanis efficat. iō (gallus arguit). i. reprehendit (negātes) id est nolentes surgere de peccatis

¶ Gallo canente spes redit. egris salus refunditur. mucro latronis cōditur. fides lapsis reuertitur

¶ (Gallo canēte). i. p̄dicatore p̄dicāte (spes redit). i. fiducia recuperādē reddit. z (sal⁹). i. vita eterna (refundit). i. largit⁹ p̄ pñiam (egris). i. pctōrib⁹ (mucro latronis p̄dit). i. isidie dyaboli q̄ vt mucro cedūt hoīes z cruciāt eternaliter. z gallo canēte (fides. reuertit). i. renouat (lapsis). i. pctōrib⁹

¶ Jesu labentes respice. et nos videndo corrige. si respicias lapsi cadunt. fletuq̄ culpa solvitur

Et q̄ gallo canēte spes redit. o (iesu) saluator mūdi (respice) scz oculis misericordie (labētes) sc̄ in peccatz (z nos vidēdo). i. miserēdo (corrige)

Expositio hymnorū

id est castiga (si respicis) id est misereris (lapsi) id est lachrymēs in peccatis vt a peccatis p grām dei resurgēt. peccata (cadunt). i. delent. qz (culpa) id est peccatū (soluit) id est purgat (fletu) id est lachrymaz gemitu

¶ Tu lux refulge sensibꝫ. mentisqꝫ somnum discute. te nostra vox primum sonet. et ore psallamus tibi.

¶ Et qz pctā cadūt. i. remittunt si miserer⁹. iō ℣ (tu lux). i. xp̄e. q̄ es lux mūdi illuminās nr̄as mētes (refulge) sꝫ p grām sensibꝫ (qz) p et (discute). i. remoue (somnū mētis). i. pctm vt to:poze nostr̄z. z ꝫ ad honorē tuū sꝫ vt (nr̄a vox sonet). i. laudet (te). i. nomē tuū (p̄mū). i. maxime (z psallamus). i. applaudam⁹ (ore). s. voce z corde (tibi). i. ad honorē z gloriā tui

In Nocte surgentes vigilemus omnes semper in psalmis meditemur atqz viribus totis domino canam⁹ dulciter hymnos

¶ In hoc hymno nos hortādo admonet btūs Gre. vt q̄diu in ℣ mūdo laboramus. z nocti. i. pctō subditi sum⁹ cū oīi studio. p exequutōe bonoz opez vigilare debem⁹. qz si vigilia nr̄a soli deo intēdendo fuerit. puida. ad aures oipotētis dei. pculdubio pueniet ℣ Materia ergo hui⁹ hymni ē laudatio nois dei z ip̄i totis viribꝫ decātare laudes ℣ Et cā figuralis ē vt nostrā vitā emēdando surgam⁹ a vicijs z adheream⁹ x̄turibꝫ ℣ Distinguamus g̃ sic ℣ fratres nos (oēs surgētes nocte). i. de pctō (vigilemus). i. deuote pseuerem⁹ i laude dei. z hoc (sp̄). i. sine fine (in psalmis). i. in bonis opibꝫ (meditemur). i. cogitem⁹ z pseueremus vigilādo (atqz canamus). i. dicam⁹ (dulciter). i. suauiter (dño). i. saluatori nr̄o (hymnos) id ē laudes (totis viribꝫ). i. aīo z corpe ℣ Vigilare em̄ debemus sine fine. qz nescim⁹ qñ dñs veniet. an mane an sero an media nocte ℣ Nocte em̄ dixit qz de nocte venit dñs. scꝫ in nubibꝫ. i. in velamine carnis. q̄ fuit q̄si nox qñ incarnat⁹ in beata v̄gine maria extitit. qz deitas latebat in carne. z ideo in nocte. i. in hac p̄senti vita vigilare debem⁹ z nō tota nocte dormire. qz in nocte veniet dñs ℣ Un̄ dr ℣ Bath. xxv. vigilate. qz nescitis die neqz horā. z ideo vigilemus in p̄speris z etiā in aduersis nō horreamur. sꝫ iugiter insudefesse laboremus ℣ Un̄ nō q̄ inceperit. sꝫ q̄ pseuerauerit vsqz ad finem hic saluus erit ℣ Inchoata em̄ virtus nō p̄ficit nisi ad finē p̄ducat

¶ Ut pio regi pariter canentes cum suis sanctis mereamur aulam ingredi celi simul et beatam ducere vitam

¶ Hic cām subdit quare hymnos canem⁹ (vt nos canētes) id ē laudes oipotentis dei p̄soluentes (pio regi) id est chr̄isto (pariter) sꝫ corpe et aīa

(mereamur ingredi aulam celi) id est regnum eterne beatitudinis (et diu cere) id est habere (simul vitam eternam) vel (beatam). i. purā vel sanctā.

Prestet hoc nobis deitas beata. patris ac nati pariterq; sanctispiritus cuius reboat in omni gloria mundo Amen

¶ Dixi q; debemus canere pio regi. vt mereamur celi ingredi aulā (et bea ta deitas). i. diuina substātia (patris ac nati). i. filij (q;). p. et (pariter spiri tussancti p;estet). i. donet nobis omnib; (hoc). i. ea que supra ozauimus (cuius) s^c deitatis (gloria). i. laus (reboat) claret (in oi mundo). i. vbiq; Unde dicitur quicq; fit p ipsius fabzicationē fit. s. dñi p quē z in quo sūt omnia. Omnia em illi soli famulātur. celū et terrā ego implebo dicit dñs.

Ecce iam noctis tenuatur vmbra. oculis aurora rutilans chozuscat. viribus totis rogitemus omnes cū ctipotentem.

¶ Materia huius hymni est miseratio xp̄i. z p̄tinuat hymno superi⁹ dic to sic. q; surrexim⁹ nocte. i. peccato z canēdo nox deponit. z ecce dies ap propinquat. q; sicut ille qui gallo canēte in nocturnis horis iter disponit agere. sic ille qui in nocte hui⁹ mūdi ad celestia ire desiderat gallo canēte id est p̄dicatore p̄dicante surgit z iter incipit p bonā opationē. Construc cio (Ecce vmbra). i. ignozātia vel obscuritas (noctis). i. dyaboli (iam te nuatur). i. annihilat (aurora lucis). i. xp̄s filius dei patris q; quasi aureum colozem habet (rutilans). i. splendozem emittens (chozuscat). i. splēdet. Et nota q; sicut auroza pellit noctē sic xp̄s deuicit dyabolū. q; xp̄s est p̄n ceps nostre humanitatis (ideo omnes rogitemus) id est deprecemur (to tis viribus) id est cum omnibus virtutibus anime z corporis (cunctipo tentem) quia omnia in manu sua sunt.

Ut deus noster miseratus omnem pellat languorem tribu at salutem. donet et nobis pietate patris regna poloz. Amē.

(Ut deus noster miserat⁹) s^c nostri. scz quia miserēdo nos redemit (pel lat). i. remoueat (omnē languorem) id est omne peccatū. z pellendo (tri buat salutem) id est vitam corporis z anime. q; per dei gratiam non p;o p;ijs meritis vita datur (et donet nobis). i. concedat (regna poloz) id ē patriam celestem (pietate patris). i. ipsius misericordia Amen.

Iam lucis orto sydere deum precemur supplices vt in diurnis actibus nos seruet a nocentibus

¶ Materia huius hymni est deprecatio ad dominū (vt orto sydere) id est xp̄o qui dignetur nos segregare a vicijs peccatorum. z nos induendo

virtutibus repellat supbiā. z nos faciat humiles (et qm̄ vmbra noctis) id est peccatum recessit a nobis (ideo lux vera). i. christ⁹ iā habitat in cor⁹ dibus nostris. Vel sic (sydere iā orto). i. christo nato. qui refulsit in mundo sicut sol quia est sol iusticie. z suo sanguine eripuit nos de tenebris et vmbra mortis. i. a peccato (nos supplices). i. humiles (precemur deum) id est valde oremus apud deum (seruet nos a nocentib⁹) id est custodiat et protegat nos a peccatis z ab omnibus aduersis (vt in diurnis actib⁹) id est assiduis bonis operibus.

¶ Linguam refrenans temperet. ne litis horror insonet. visum vouendo contegat. ne vanitates hauriat.

¶ Dico vt nos obseruet a nocentib⁹ gratia xp̄i (refrenās) id ē cōpescēs (linguam temperet). i. moderetur linguā (ne horror litis). i. p̄tentio vel seditio dyaboli (insonet). i. interius in corde sonet. z (cōtegat visum vouē do) et quare (ne hauriat vanitates). i. ne videamus ea que non sunt videda. z non solū visus oculo⁹ sit mundatus. sed etiam cor. vt pigri et senes gaudiū vanitatis non queramus. id est in delectationib⁹ z p̄cupiscentijs non gaudeamus. Unde ait dñs Non mihi possunt viuere qui non sunt mortui mūdo. Estimamus em̄ timere si deo z mūdo volum⁹ p̄frui. Et dicitur scda Corin. vi. Non est conuentio xp̄i ad belial. dyabolus em̄ et xp̄s nō bene conueniūt. nec in vna sede morātur. Et ait dominus Matth. vi. Nemo p̄t duob⁹ dñis seruire. s. deo z māmone. i. pecunie male acq̄site et diuitijs. Et nota q̄ inter amorē dei z huius mūdi hec ē differentia. q⁹ amor huius mūdi in p̄incipio dulcis esse videtur. sed finem habet amar⁹. Amor dei ab amaritudine incipit. sed vltima eius dulcedine plena sunt. hec est salutaris mansio sc̄z deus. Hec em̄ sunt tabernacula iustorum in q̄ bus vox leticie z exultationis sonat semp. vbi beati habitabunt. sc̄z in ipso cuius decorem prophet̄a concupiuit. cuius habitationem optauit. cui⁹ desiderium flagrauit.

¶ Sint pura cordis intima. absistat et vecordia. carnis terat superbiam potus cibiq⁹ parcitas.

(Intima cordis sint pura) id est mūda a mala cogitatione (z vecordia) id est stultitia que facit hominem vecordem esse (absistat) id est absit a nobis procul (q̄) p. et (parcitas) id ē abstinentia (cibi z potus terat) id ē de primat (superbiam carnis) id est peccatum z stimulos eius. quia nisi habeamus parcitatem cibi et potus omnia supradicta in p̄rariū nobis euenient. nec poterimus refrenare linguam nostram. nec nostra intima erunt pura sed sordida. z error in ea sociabitur. z sic per cetera nō saluabimur.

¶ Ut cum dies abscesserit noctemq⁹ sors reduxerit. mundi per abstinentiam ipsi canamus gloriam.

(Ut cū dies abscesserit). i. xp̄s recesserit a nobis p mala opa nostra (q̄) p̄ro et (sors). i. diuina dispēsatio (reduxerit noctē). i. mortē Vel sm̄ aliq⁹

Per totū annū u

sol p suā absentiā (reduxerit noctē) id est peccatū. quia dies nihil aliud est q illuminatio solis p aerem. vel aer a sole percussus. nos (per abstinentiam) viciorum (mundi) id ē psentis seculi. vel purificati (canamus) id ē dicamus (gloriam) scz sempiternam (ipsi) s^e christo. Et quia nox recessit et dies venit referamus gloriam deo. z hoc de iure.

¶ Deo patri sit gloria eiusq; soli filio cum spiritu paraclito. et nunc et imperpetuum Amen.

Referamus gloriā deo z hoc de iure. quia tot z tanta contulit nobis. qz morte sua liberauit nos. z ad vltimū nos in filios adoptauit (gloria) id ē laus (sit deo patri. q) p^o et (soli filio eius). s. iesu xp^o. z hoc (cum spiritu paraclito). i. p solatore. Spiritus sanct^9 em̄ p solator dicit^r. i. aduocat^9 primus. ideo qz discipulor corda q̄ fuerūt mesta de morte xpi reddidit p solationi (et nunc) id est in psenti (et imperpetuū) id est sine fine Amen.

In Nunc sancte nobis spiritus vnū patri cum filio digna re promptus ingeri nostro profusus pectori.

¶ Materia huius hymni est deprecatio sanctispūs vt dignet̄ in pectora nostra descendere. quā scz deprecationē facimus in hora tertia. In hora em̄ tertia peccauit adam. protoplastus in paradyso. propter quod peccatus inde electus est. ideo facimus hanc orationē. vt sicut adā p suggestionem dyaboli supatus est. ita p eius correctionē nostro pectori ingeri dignetur spūssanctus. z sicut inflāmauit aplos de spiritu sancto in hora tertia. sic dignetur etiā ingeri cordibus nostris vel infundi. vt mereamur vere deum laudare. z hoc est qd dicit. O tu (sancte spūs) s^e existēs (vnū). i. idem in essentia (patri). s. deo (cū filio). i. iesu xp^o (dignare prompt^9). i. parat^9 vel benignus (ingeri) id est infundi vel immitti (nobis) s^e hoib^9 (nunc) id est in psenti tpe. z hoc dico s^e tu sancte spiritus existens (profusus nostro pectori). i. infundas nobis spiritū sanctū. vt simus repleti spiritu sancto et consequamur remissionem peccator per eum qui est vnū cum patre et filio in essentia vel in potestate. Vnū em̄ dicitur per quandā essentiam triū personarum. vnū em̄ pertinet ad substantiam non ad personam. z hoc est quod dicitur vnum patri cum filio.

¶ Os lingua mens sensus vigor confessionem personet. flā/mescat igne charitas. accendat ardor proximos.

¶ Os et lingua pertinent ad corpus. mens vero ad animā. z sensus ad vtrūq; pertinet. z similiter eodem modo spiritus sanct^9 pertinet ad vtrūq; q. scz ad patrez et filium. quia procedit ab vtroq. z tamē nō sunt tres dij sed vnus ē deus sm Athanasiū in symbolo ✓ Et nota qr in sole tria sūt. s. spera. claritas z calor ipsi^9. Sicut em̄ spera solis naturalr splēdēs ē et calēs. sic sūm^9 pr̄ naturalr sapiēs z amās ē. Et sicut spera solis z splendor

et calor non sunt tres soles sed vnus sol. sic summus pater z sapientia et amor eius nō sunt tres dij. sed vnus ē deꝰ. In sphera solis ignea patrem intelligere debemus. in splendore filium. in calore spiritum sanctum.

Cōstrue (Os lingua). i. corpus (z mens) id est anima (sensus). i. vtercz sez tā corpus cz̄ anima (vigor). i. virtus (personet). i. credat vel pfiteatur (cōfessionem). i. trinitatē scz patrē z filiū et spiritūsanctum esse vnū deū (charitas). s. dei z proximi (flammescat) id ē ardeat in nobis (igne). i. spiritusancto (ardor). s. sue charitatis (accēdat). i. illuminet spirituali amore (proximos) id est amorem dei desiderantes.

Rector potens verax deus qui temperas rerum vices
splendore mane instruis et ignibus meridiem.

¶ Materia huius hymni sumitur contra qualitates aeris ex hoc scz q̄ maximus calor solet esse aliqñ in meridie. z qñcz̄ solet nocere corpori. vñ deū rogare debemus vt in nobis extinguat flāmas viciorꝫ nostrorꝫ. z tribuat nobis suā charitatē in cordibꝫ nostris. z nō solū in hora tertia deū rogare debemus. sed etiā in sexta hora in qua adam electus fuit de paradyso p superbiā suā. vt vnde p transgressionē fuit electus. illuc redeamus per bonam operationē xp̄o annuente. qui eadē hora in cruce positus fuit mortem pro nobis passus. z hoc innuit Gregorius cum dicit (O tu rector) id est o deus qui regis oīa (potēs) id ē qui potes omnia facere que velis. q̄ manu tua. i. potentia. q̄ in ea omnis potestas z fortitudo (verax deus) qui nunq̄ mentiris. q̄ tuipse es veritas. z verax es in verbis et promissis tuis q̄ nunq̄ fallunt (q̄ tēperas). i. moderaris (vices rex). i. vicissitudines. et tu (instruis). i. decoras (mane). i homines incipientes bona opera facere (splendore solis) id est lumine xp̄i qui est verus sol iustitie (z instruis meridiem). i. homines qui in bonis operibus perseuerant (ignibus) id est charitate inflammata.

Extingue flammas litium. aufer calorem noxium. confer salutem corporum veramq̄ pacem cordium

(Extingue) id est remoue (flammas) id est calores z estuationes (litiū) id est mundanarum temptationū. vel (Extingue flammas) id est mortifica in nobis ardores (litiū) id est libidinis z concupiscentie. vel (litiū) id ē odiorum et discordiarum (aufer calorem noxium) id est remoue in nobis amorem z appetitum noxiarum rerum. quia tu bonus calor existēs et sol vite eterne (confer) id est dona nobis (salutem corporum cz̄) pro et pfer (veram pacē) id est securam tranquillitatem (cordium) id est animarum

Rerum deus tenax vigor immotus in te permanens
lucis diurne tempora successibus determinans.

¶ Materia huius hymni est. q̄ non solum in hora sexta deprecandus et laudandus sit deus. sed etiam in nona hora. in qua christus postcz̄ animam suam patri commendauerat spiritum emittens migrauit de hoc mundo. vt possimus transire de vicijs ad virtutes et bonas operationes

Per totum annum vij

Deus tenax)a teneo es ere. qui creādo oīa tenes sub potestate tua et pietate(vigor).i. virt⁹(rerū pmanēs in te īmot⁹).i. nō variabilis. qa nunq̄ in seipo mouetur(determinans).i. diuidens (tempora lucis diur ne).i. quotidiane(succedentib⁹).i. quibuslibet distinctōnibus

Largire clarum vespere quo vita nusquā decidat. ꝫ pre/ mium mortis sacre perennis instet gloria.

Et quia hoc facis (largire).i. concede(clarum vespere) id est finem nos stre vite et exitum(quo)id est vt(nostra vita nusquā decidat) id est non cadat in aliquo graui peccato(sed perēnis gloria) scz illa que est sine pec cato. ꝫ(premiū mortꝭ sacre instet)nobis p remissionē pctō⁹ nostro⁹

Lucis creator optime lucem dierum proferens pri/ mordijs lucis noue mundi parans originem.

Materia huius hymni est inuocatio quam facit bn̄s Gregꝭ. ad dominū vt sicut precepit mane iunctum vesperi vocari diem. ita exaudiat preces nostras. ꝫ commendat diem dominicum per opus quod in eo factum ē. erin eodem die fecit lucem que causat diem. ꝫ idcirco dixit i. fiat lux et fa cta est lux. O(optime creator lucis).i. filij tui vel angelorum (proferens) id est tribuens (lucem) id est filium tuum (dierum)id est apostolo⁹ ruo⁹ rum qui dies vocantur (parans originem)scz quando dixisti fiat lux. id ē initium noue lucis (primordijs mūdi)id est apostolis qui lux interpretā tur. Unde dicitur Vos estis lux in ista vita illustrantes oīa. vos estis sal terre condientes morum temperantiam. ipsi ēn apostoli pastores sūt populorum omnia conseruantes.

Qui mane iunctum vesperi diem vocari precipis. tetrū cha os illabitur audi preces cum fletibus

Et q⁹ tu (precipis mane iunctū vesperi vocari diem)id ē diem ꝫ noctem qui est dies naturalis. Unde dicitur Genesis primo. Factum est vespe re ꝫ mane dies vnus. Vel aliter. Tu qui (precipis mane iunctum vespe ri vocari diem) id est deitatem iunctam carni nostre que obscura est. vel (vesperum vocari diem). i. xp̄m qui ē verus dies (tetrū chaos) id ē noc et peccatum et obscuritas viciorum (illabitur) id est cadit in nos. ꝫ ideo (audi preces)nostras (cum fletib⁹). i. cū desideriis lachrymarum.

Ne mens gravata crimine. vite sit exul munere. dum nil per enne cogitat. sese culpis illigat.

Dico audi preces nostras. ꝫ quare (ne mens)id est anima nostra (sit gra uata)id est ponderata (crimine)id est peccato viciorum (sit exul) id ē pri uata (munere)id est dono eterne beatitudinis (vite)id est christi qui ē ve ra vita omniū hominū (dum nil penne cogitat). i. perpetuū (q⁹) p et (illi gat)id est illaqueat (sese culpis)id est peccatis viciorum.

Expositio hymnorum

Celorum pulset intimum. vitale tollat premium. vitemq; omne noxium. purgemus omne pessimum

Ergo z nos debemus accipere xp̄m vel eternā beatitudinē. z vt hoc fiat mens (pulset). i. inquirat intimū (celoꝝ). i. xp̄m (tollat vitale premiū). i. eternā beatitudinē. ergo (vitemus oē noxū) id est omne peccatū quantum ad corpus. et (purgemus) id est emundemus (omne pessimū) id est omne peccatum quantum ad animā nostram.

Te lucis ante terminum rerum creator poscimus. vt solita clementia sis presul ad custodiam.

Materia huius hymni ē deū deprecari in inceptione noctis. vt sicꝫ deprecamur deū in inceptione diei vt scz custodiat nos p totā diē. ita in inceptione noctis vt nos custodiat p totā noctē deū depcamur. Q (rex creator poscimus). i. petimus (te ante terminū lucis) id est anteꝫ de mundo exeamus vel anteꝫ dies recedat. vt (sis presul) id ē speculator vel custos (ad custodiam) id est ad custodiendum animam.

Procul recedant somnia. et noctium phantasmata. hostemq; nostrum cōprime ne polluantur corpora.

Dico sis presul ad custodiā vt (procul recedant somnia) id est longe sint a nobis remote illusiones demonū. et prave delectatōes carnis et (phantasmata) id est occulte deceptiones vel suggestiones (noctium) id est malignorum spirituum. Nox diuiditur in sex partes. scilicet sero. conticinium. intempestum. gallicinium. crepusculum. mane. Sero est quando nox imminet. Conticiniū est hora quando homines cubitum pergunt. Intempestum est quando homines nihil operantur. Gallicinium est quando galli emittunt voces. Crepusculum est quando dubium est inter diē et noctem. Mane est quando aurora apparet (q̄z) pro et (comprime nostrum hostem) id est dyabolum vel carnem nostram (ne corpora nostra polluantur) scz a malo aliquo vel corporali pollutione.

Christe qui lux es et dies noctis tenebras detegis. lucisq; lumen crederis lumen beatum predicans

Materia huius hymni est. q̄ deprecari debemus deum vt det nobis quietam noctem. z vt defendat nos a pfido hoste. z oculi sic somnū capiant q̄ cor semper ad deum vigilet. z hoc est quod dicit. Q (christe qui es lux) angelorum z illuminatorum omnium sanctorum. Unde ipse dixit Ego sum lux mundi (dies). i. xp̄s qui illuminat omnem diem z parat omnem lucem Cum autem mirabile sit. quia sicut pater est lux. z filius sit lux. ita et spūssanctus sit lux. non tamen tres luces. sed pater z filius z spūssanctus vna z inseparabilis est lux. sicut in hac dictione lux sunt tres littere. et vnus sonus. cui ad signationē ipsius sensus aliquid addi vel minui non potest. sic quoq; tres persone sunt. vna autem deitas est naturaliter. cui

Per totum annum viij.

addi vel minui non potest. non em̄ deus tres luces est. qz si essent diuerse essentie vna lux non esset. quia quicq̄d corpaliter diuidi non potest in illa substantia que diuisionem non patitur non potest dici z (detegis). i. aperis (tenebras). i. ꝓfutias (noctis). i. dyaboli. z (crederis lumē lucis) id est patris. s̄c tu (p̄dicans). i. pmittes apostolis (beatū lumē). i. sp̄m̄sanctuz

Precamur sancte domīe defende nos in hac nocte sit nobis in te requies quietam noctem tribue.

O (sancte dñe precamur) id est rogamus. tu (defende nos) a vicijs z ab insidiatoribus nostris scz demonibus. qui rancq̄ leones rugientes circuiunt querentes quem deuozent (in hac nocte) id est in presenti vita. et (requies sit nobis in te) id est vt quiescamus tecū in celesti patria z (tribue) id est concede (quietam noctem) id est tranquillam.

Ne grauis somnus irruat. nec hostis nos surripiat. ne caro illi consentiens nos tibi reos statuat.

(Ne grauis somnus) id est ne graue peccatum vel delectatio peccati (irruat) id est opꝛimat nos (nec hostis) id est dyabolus (surripiat nos) id est fraudulenter decipiat (ne caro) nostra (ꝯsentiēs illi) scz dyabolo in peccatis (statuat nos reos tibi) id est culpabiles z peccatozes.

Oculi somnum capiant. coꝛ ad te semper vigilet. dextera tua protegat famulos qui te diligunt.

Quāuis dico q̄ grauis somnus non irruat. tamē non dico q̄ oculi somnū non capiant. immo aliquātulum capiant. z hoc est quod dicit (Oculi somnū capiant) scz moderate (et coꝛ) id est mens nostra (vigilet semp ad te. et dextera tua). i. misericordia tua (ꝓtegat famulos tuos q̄ te diligūt)

Defensoꝛ noster aspice insidiantes reꝓrime guberna tuos famulos. quos sanguine mercatus es.

O (defensoꝛ noster aspice). s. nos. z (reꝓrime insidiātes) id est demones qui semp insidiātur nobis. z nos id petimus vt deus eos reꝓmat et reꝓstringat. ne tantū nocere valeant q̄ntum volunt. Et notandum est. q̄ magni spūs tres habent habitatiōes. s. in inferno. in terra et in mari. Illi q̄ in terra manent diuiduntur in duas partes. et vocantur lerue et lerues. lerue in nocte ledunt. z lerues in die (guberna tuos famulos quos merꝯcatus es) id est redemisti (sanguine) scz tuo.

Memento nostri domine in graui isto coꝛpoze. qui es defensoꝛ anime adesto nobis domine.

Et quia redempti sumus sanguine xp̄i ihesu. ideo debemus voluntati eius satisfacere. z preceptis suis p̄ salute nostra nosmetipsos onerare et iugiter applicare. vnde Dauid. Preceptum dñi lucidum illuminans oculos. O (dñe memento nostri in isto graui coꝛpoze) scz coꝛruptibili. o (domine adesto nobis) ad defensionem nostram (qui es defensoꝛ anime)

Expositio hymnorum

SOmno refectis artubus spreto cubili surgamus nobis pater canentibus adesse te deposcimus

Materia huius hymni est q̄ debemus surgere de lecto. id est de peccato. ⁊ deprecari deum vt dimittat nobis peccata scz presentia preterita et futura. cum facimus inuocationē ad deum patrem. sic debemus dicere. O deus pater (artub⁹ refectis somno). i. sensibus nostris repletis mundana delectatione (surgamus spreto cubili). i. ipsa delectatione quia postq̄ fuerint mēbra nostra refocillata somno. ⁊ repata fr̄ute delectatōes īmūdas debem⁹ spernere. ⁊ ad dei seruitiū festinare. ⁊ tūc de⁹ aderit nob̄ (deposcimus). i. deprecamur (te adeē). s. presentē (nobis canētib⁹). i. laudātibus.

Te lingua primū concinet. te mentis ardor ambiat. vt actuū sequentium tu sancte sis exordium

Et ideo non solum corde. sed etiam lingua te deprecamur o dñe. et ꝑ lingua nostra (cōcinet). i. lauder (te) s^c patrē (primū). i. maxime super omnia (ardor) id est amor mētis nostre (ambiat). i. desideret te. ad q̄d (vt tu pater sancte sis exordium) id est principium (actuū sequentiū) id est operū vt omnis nostra actio a te incipiat semper ⁊ per te incepta finiatur.

Cedant tenebre lumini et nox diurno sydori. vt culpa quā nobis intulit lucis labescat munere.

Construe (Tenebre) id est vicia vel peccata (cedant). i. locum dent (sydori) id est christo (et nox) id est sordes peccatorum s^c cedat (diurno sydori) scz xp̄o (vt culpa). i. peccatum (quā) s^c culpā (intulit nobis) scz dyabolus (labescat) id est euanescat (munere) id est gratia vel dono (lucis). i. christi vel spiritussancti.

Precamur idem supplices. noxas vt omnes amputes. et ore te canentium lauderis in perpetuum.

Construe. Nos (supplices) id est humiles (precamur idem). i. illud. ⁊ ad quid (vt amputes) id est auferas (omnes noxas). i. omnia peccata ⁊ vicia (et lauderis in perpetuū ore canētium te) id est laudantium.

SPlendor paterne glorie de luce lucem proferens. lux lucis et fons luminis dies diem illuminans.

Materia huius hymni est patris ⁊ filij et spiritussancti credulitas. et q̄ tantū pater sit in filio. et filius in patre. ⁊ spiritussanctus procedēs ab vtroq̄. Et per istam credulitatem rogamus ipsum vt cōfirmet. id est cōcedat nobis gratiam. ⁊ vt sit nobis cibus et potus in celesti patria. O christe qui es (splendor paterne glorie) id est patris tui celestis. quia christus per patrē suū glorificatur (ꝑferēs lucē). i. spiritū sanctū (de luce) id ē

depte vel pferens (manifestans lucē).i.te ipm eternā lucē venientem in hūc mundū de luce paterna (& lux).i.filius (lucis).i.patris z fons z oriģ luminis vel spūssancti.s^c rus es (dies illuminās diem).i.illos qs pdicatōne apostolorū vis illuminari

Ueruscz sol illabere micans nitore perpeti. iubarcz sancti spiritus infunde nostris sensibus

Et tu o xpe q̄ es verus sol (illabere).i.descēde (micans).i.fulgēs (nitore perpeti).i.ppetuo lumine virtutū (z infunde).i.āmitte (iubar).i.splendorem (spiritussancti nostris sensib⁹).i.nostris mētib⁹

Uotis vocemus te. patrem perhennis glorie. patrem potentis gratie. culpam releget lubricam

Et nō solū dicimus te filiū.sz (votis vocemus).i.cognoscimus (te patrem phennis glorie).i.ppetue.qr infinita erit. Et qr vocem⁹ te vt pater (potentis gratie releget.i.expellat vel mittat in exilū (culpam lubricam).i.libidinē.q̄ facit hoiem cito labi de bono in malū

Informet actus strennuos. dētem retundet inuidi. casus fecundet asperos. donet gerendi gratiam

Dici vt inuocemus vt pater (informet.i.ponat (act⁹ strennuos).i.honestos sz bonas operatōes.z (retundet).i.frangat (dentē).i.fortitudinem (inuidi).i.dyaboli.q̄a quēadmodū aliq̄s mordet escam. ita dyabolus mordet z seducit christianos instigādo eos ad mala opera.z (fecūdet).i.faciat.p̄speros (casus nostros asperos) sz castigādo nos sepissime faciat fecundare.s^c xpus (donet nobis gratiā gerēdi).i.patiēdi eosdē casus asperos z aduersos

Dentem gubernet et regat. casto fideli corpore. fides calore ferueat. fraudis venena nesciat.

Modo puertit se ad fideles. quasi diceret merito filius dei infundit nobis iubar sancti spūs. qr ille multū vtilis est nobis vt (gubernet).i.regat z disponat (mētē).i.aiam nostrā cā castā seruāda z i fide catholica (fideli corpore).s.sancte ecclesie. vt (fides nostra ferueat).i.ardeat.(calore) sz charitatis vel amore spiritussancti.z (nesciat).i.ignoret (venena).i.hereses (fraudis).i.maligni spiritus

Cristusqz sit nobis cibus. potusqz noster sit fides. leti bibamus sobriam ebrietatem spiritus

Ut mens sit nobis nescia fraudis xpus sit nob cib⁹.i.pdicatio dei q̄ saciat nos in charitate z in dilectōe p̄xīmi. vt cib⁹ satiat corp⁹.z hac ita cōmestione.i.pdicatōe.habeam⁹ potū.i.fidem. qr fides est charitas predi⁹

Expositio hymnorū

tationis ¶ Cōstrue (qz) p et (xps sit nob̄ alv) celestis (z fides) scz catholica sit (noster potꝰ. leti). i. alacres vel hilares (bibam⁹ sobriā ebrietatē) scz infusionē spūssancti. vt nos seruet a pctō Ebrietas em̄ spūs ē sobria. id ē modesta z temperata. qz homes inflāmat amore dei z reseruat ab amore peccati. qz sicut ille q̄ ebriꝰ ē vino oia tradit obliuioni nec recordat quicq̄ sic q̄ plenus ē spūssancto vel gratia spūssancti oia mūdana obliuiscitur

¶ Letus dies hic transeat. pudor sit vt diluculum. fides velut meridies. crepusculum mens nesciat

¶ (Hic dies). i. pīsens vita (letꝰ transeat). i. terminet. qz letus dies scz xp̄us veniet ad nos. z (pudor). i. castitas seu verecūdia (sit vt diluculū. i. vt aurora luceat (fides sit velut meridies). i. feruear amore spūssancti. qz meridies feruet. z (mēs crepusculū nesciat). i. pctm̄ ignoret. qz crepusculū est lux dubia scz hora q̄ ē inter diem z noctem

¶ Amor cursus prouehit. aurora totus prodeat. in patre totus filius. et totus in verbo pater

¶ (Amor). i. pater (prouehit cursus). i. ducit filiū suum ad ista inferiora (aurora pdeat). i. manifestat. ar (totus) scz substātia deitatis. qz filiꝰ in substantia deitatis. totus est in patre z pater totus est in verbo id est in filio. quia totus vnus est deus

Tv mense celi cōditor. qui mixta ne cōfunderet. aque fluenta diuidens. celum dedisti limitem.

¶ Materia huius hymni ē vt hoes diuidāt se a malis operib⁹ z adhereant bonis. qz quēadmodū xp̄s aq̄s ab aq̄s in secūda feria sepauit. z ptē in terra relinquēdo. z ptem in celo attrahendo. pter nimietatē aque. z hoc ideo qz terra pfusa erat z vt calor solis dissiparet res mūdanas. ita inten dit diuidere mentes nostras a malis operib⁹ ¶ Vel querit cur ptem attrulit ad celum Dicitur q̄ pter elementū ignis. qz nisi autor nature interposuisset aliquod elementū terra nō ita leuiter posset inhabitari Et si quera tur qualiter aque manent sup ignem Dicit beatus Augustinꝰ qz fortitudo ignis aquā coagulat z coartat tē. Item querit. si celū mobile est rotundum. quō aque manent sursum Ambrosius dat de hoc exemplum. quia multa corpora exterius sunt rotūda q̄ interius sunt quadrata. z sic forte potest esse celum Celestes nanq̄ nature ignee sunt. vnde spiritus dicitur purus ether. quia rogus id est ignis. nisi em̄ vnda superior z inferior tēperaret totam terram incenderet z ruptam in pulverem dissiparet tē.

¶ Construe O christe (conditor celi immense) id est sine mensura. z o christe supple qui es (diuidens id est distinguens fluenta aque id est aquarum cursus (ne mixta) id est composita (confunderet) id est destrueret

Per totum annū ix

(dediſti).i.conſtituiſti(celum limitem)id eſt terminum inter aquas ſupe
riores ⁊ inferiores

Firmans locum celeſtibus ſimulq; terre riuulis. vt vnda
flammas temperet. terre ſolum ne diſſipet

¶ Tuple tu es(firmans locū)ſcz inter aquas celeſtes ⁊ inter aquas ter
reſtres(celeſtib)).i.angelis(q̄)).p et(ſimul riuulis terre).i.fluminib) vel
peccatorib)(vt vnda).i.aqua(temperet).i.moderet(flāmas).i.ignē firꝫ
mamēti(ne flāme diſſipent ſolū terre).i.ſoliditatē terre

Infunde nunc pijſſime donum perbennis gratie. fraudis
noue ne caſibus nos error atterat vetus

¶ O tu(pijſſime)s^e cōditor(infunde nūc).i.in p̄ſenti vita(donū p̄hēmis
gratie).i.ſpūſſancti(ne error)ſcz idolatrie vel originale pctm(vet⁹).i.anti
quū(atterat)idē ꝓterat(nos caſib) noue fraudis).i.hereſis vel dyaboli

Lucē fides inueniat ſic luminis iubar ferat. hec vana cun
cta terreat. hanc falſa nulla cōprimant

¶(Fides)noſtra(inueniat lucē)ſcz tuā.⁊ o tu x̄pe.⁊ inueniēdo(ferat iu
bar).i.ſplendorē ſpūſſancti(luminis).i.x̄pi.⁊ ferēdo iubar tribuat ſe nob
(hec)ſcz fides(terreat cūcta vana).i.cunctā prauitatē hereticā(nulla fal
ſa ꝓprimant).i.deprimant(hanc)ſcz fidem

Ortor paterni luminis. lux ipſe lucis et dies. no
ctem canendo rumpimus. aſſiſte poſtulantibus

¶ Materia huius hymni eſt ſurrectio noctis.qz ſicut nos ſurgendo rum
pimus noctē.ita x̄pus ſurgendo rupit mortē.i.vicit peccatū.vel ſicut dies
aduenies noctis vmbras effugit.ſic aduenīente vero lumine chriſti vi
ciorum.i.peccatorum tenebras cōpulit ⁊ ſic totum mundum illuminauit
¶ Cōſtrue.o x̄pe(ortor paterni luminis).i.equalis vel ꝓcius eius natu
re.qz ē pater.qz vnū ē lumen patris ⁊ filij ⁊ ſpūſſancti.⁊ o tu x̄pe.s^e tu es
(lux).i.filij⁹(lucis).i.patris(⁊ dies ſcz)dierū omniū luminū(rūpim⁹ no
ctem).i.pctm(canēdo)id eſt laudando te.⁊ ideo(aſſiſte poſtulantibus)
ſcz te cum precibus

Auſer tenebras mentiū. fuga cateruas demonum. expel
le ſomnolentiā ne pigritantes obruat

¶ Cōſtrue.s^e o x̄pe(auſer)id eſt remoue(tenebras)id eſt ignorantias
(mentium)ſcilicet noſtrarum(fuga cateruas demonū).i.acies ſiue mul
titudinē malignorū ſpirituum(expelle)id eſt reijce(ſomnolētiā).i.āime

Expositio hymnorū

pigritiam (ne illa somnolentia) .i. peccatorū dormitio (obruat) .i. ꝑcipiter (pigritantes) id ē peccatis ꝑmanentes

Sic christe nobis omnibus. indulgeas credentibꝫ. vt ꝑ sit exorantibus quod precinentes psallimus

Cōstrue ꝙ (xp̄e indulgeas) .i. miserearis (sic) .i. taliter (oibꝫ nobis credentibꝫ) sc̄ in te (vt qđ p̄cinētes) .i. laudātes (psallimus) .i. canim⁹ scz oꝛe et coꝛde (ꝓsit exorantibꝫ) .i. ꝓficiat nobis dep̄cantibꝫ

Hales dicī nuncius. lucem propinquam precinit. nos excitatoꝛ mentium iam christus ad vitam vocat

Materia huius hymni est exhoꝛtatio christi ad nos. vt surgamus a vicijs t adhereamꝰ ꝯtribꝫ Et ꝑmittit exemplū alitis .i. galli Sicut enī galli cantus nos excitat vel vocat lucente die. sic xp̄us excitat mētes noſtras t vocat nos ꝑ scripturas sacras p̄nūcians q̄ est venturus iudicare sup iustos t iniustos Vñ bñ oꝛ Surgite t vigilate q̄ nescitis diem neq̄ hoꝛā tc̄. (Hales) .i. gallus (nūcⁱ⁹ dieī precinit) .i. ꝑdicit (lucē) .i. diē nobis (propinquā. xp̄us excitatoꝛ mētiū) scz nostraꝝ (vocat nos) scz ꝑ p̄dicatores (iam ad vitā) id est nūc vocat nos ad se

Auferte clamat lectulos. egꝛos sopoꝛe desides. castiq̄ recti ac sobꝛij. vigilate iam sum proximus.

Christus (clamat) .i. vocat t p̄cipit nobis (auferte) .i. relinquite (lectulos. o desides) .i. o pigri. sc̄ relinquite lectulos (egꝛos) .i. carnalitatē (sopoꝛe) .i. peccato. t (vigilate casti) .i. nō petulātes (recti) .i. nō toꝛtuosi (sobꝛij) .i. nō ebꝛij Et bñ debetis facere hoc. q̄ sc̄ ego xp̄us (iam ꝓximꝰ sum vobis) .i. ꝓpinquus Vel fm aliā litterā. o (casti) scz aīa t coꝛpe. t o (recti) verboꝛ ope. t o (sobꝛij) .i. tēperati cibo t potu (vigilate) .i. vigiles sitis q̄ iam sum proximus

Jesum sciamus vocibus. flentes precantes sobꝛie intenta supplicatio dormire coꝛ mundum vetat.

Et q̄ xp̄us ē ꝓximus. o fratres (sciamus) .i. cognoscamus (iesum) dicto (flētes) .i. tristātes (t p̄cantes illū sobꝛie) .i. sine omni feditate. q̄ (intēta supplicatō) .i. assidua dep̄catō (vetat) .i. ꝓhibet coꝛ (mūdū dormire) .i. permanere in peccato

Tu christe somnum discute. tu rumpe noctis vincula. tu solue peccatum vetus. nonūq̄ lumen ingere

Ꝙ (tu xp̄e discute) .i. dissipa vl̄ diuide (somnū) .i. pctīm seu dyabolū ne nos decipiat (t tu rūpe) .i. diuide (vincula noctꝭ) .i. laqueī dyaboli vel pēnas inferni q̄ dicunt noctꝭ vt nos nō decipiāt. o hō (tu solue pctīm vetus)

originale(q̄).p et(ingere).i.immitte(nouū lumen).i.spiritūsanctū.q̄ me rito dr nouū lumen.qr ejciendo a nobis vetera nos reuocat a via deuia

Tu Telluris ingens cōditor.mūdi solum qui eruēs. pul/sis atq; molestijs.terram dedisti immobilem

Materia huius hymni est depcatio quā facimus ad deū.qr sicut de/us pater fecit celuz; t terrā. et diuisit superiora ab inferioribz.ita sua pieta te nostra peccata dimittat Et sicut dedit terraz immobilem vt daret fru ctum gratum.ita faciat membra nostra acceptabilia ad fructificandum t seruiendum sibi ¶ Cōstruc. Tu (ingens)id est magne(conditor telluris) id est factor totius orbis(qui eruens)id est diuidens(solū mundi)id est terram ab aquis scilicet ab inferioribus t superioribus(atq;)pro et(de/disti terram immobilem)id est terram stabilem.t hoc(pullis molestijs) id est elementis que valde molesta erant dum intermiscerentur confusis. id est simul mixtis

¶ Ut germen aptum proferens.fuluis decora floribus. fe/cūda fructu sisteret.pastumq; gratum redderet.

¶ Supple vt terra sit(proferens).i.producens(germen aptū).i.fructuz congruū hominib;.t(vt sisteret(.i.permaneret(fecūda).i.fructuosa(fru ctu)scz acceptabili.sc illa terra(decora).i.speciosa sit(fuluis floribz).i.ru beis floribus(q̄)pro et(redderet)id est concederet tam hominib; q̄ pe cudib;(gratū pastū).i.cibū acceptabilem seu nutrimētum conueniens. Et ergo omnis homo tenetur summa diligentia ad laudādū deum

¶ Mentis peruste vulnera.mūda vigoris gratia. vt facta fletu diluat.motusq; prauos atterat

¶ O christe(munda)id est purga(vulnera)id ē peccata(peruste men tis)id est maculati seu viciati hominis.t hoc dico(gratia vigoris)id est mediante gratia spiritussancti(vt diluat)id est emūdet(facta)id est ma/lefacta t peccata commissa(fletu)id est cordis gemitu.t(atterat)id est auertat t refrenet(prauos motus)id est malas inclinationes ab omni actu illicito

¶ Jussis tuis obtemperet.nullis malis approximet. bonis se replere gaudeat.et mortis actum nesciat

¶ Supple vnusquisq; peccator(obtemperet)id est aptet se et obediat (iussis tuis)id est mandatis vel preceptis tuis.t supple aliquis homo. (nullis malis)id est non vllis scz operibus malis(approximet)scz cristo (gaudeat)sc mente.(replere se bonis)scilz operib;(t nesciat)id est non cognoscat(actum mortis)id est mortale peccatum.a quo se vnusquisq; abstinere tenetur

Expositio hymnorū

Rerum creator optime rectorq; noster aspice. nosq;
quiete nocia. mersos sopore libera

Materia huius hymni est inuocatio auxilij diuini. vt deus dignet' criminib⁹ nostris ignoscere. vt sicut surgim⁹ de lecto t' rumpimus noctem sic xp̄s rumpat' peccata nostra tē. ¶ Construe O optime creator omniū rerū. t o (rector noster aspice nos). i. respice s⁹ oculis misericordie. t nos (libera). i. eripe (a q̄te nocia). i. mala. q; que carnem delectant mala sunt sancte anime. t supple libera nos (mersos sopore) id est peccato. q; peccando miseri sumus

Te sancte christe poscimus. ignosce tu criminibus. ad cō
fitendū surgimus. moraq; noctis rumpimus

Ideo (poscimus). i. deprecamur (te sancte christe. ignosce). i. parce (criminib⁹). i. oīb⁹ peccatis nostris. t ergo q; peccauim⁹ (surgim⁹) sc̄z de virtute in virtutē (ad confitendū) supple tibi petā (q;) pro et (rumpimus moras). i. impedimēta (noctis) id est diaboli.

Mentes manusq; tollimus. prophetam sicut nouimus.
nobis gerendum precipit. paulusq; gestis censuit

Construe (tollimus). i. subleuam⁹ (mentes). i. cogitatiōes (et man⁹) id est operatiōes (sicut nouimus pphetam) sc̄z dauid (p̄cipit). i. iubet (nob gerendū). i. faciendū t surgendū noctib⁹ dicens Media nocte surgebam tē. (q;) pro et (Paulus censuit). i. in scripturis suis indicauit dicēs. Roma. xiij. Hora est iam nos de somno surgere (gestis). i. factis suis q; paulus de nocte laborabat t in die p̄dicabat Et nota q; paul⁹ plus laborabat ceteris apostolis. q; in nocte cophinos faciebat vñ victualia habuit. et q̄d superauerat p̄ auperib⁹ erogabat

Vides malum quod gessimus. occulta nostra pandimus
preces gementes fundimus. dimitte quod peccauimus

Et qui es creator omniū rerū (vides malū q̄d gessimus). i. fecimus. t quia vides. ideo (pandim⁹ occulta nostra). i. manifestamus peccata. sc̄z p confessionem (gementes) id est suspirantes (fundimus tibi preces) id est oratōes. t ideo (dimitte) id est dona nobis veniam. de hoc (quod peccauimus) id est commisimus.

Nox et tenebre et nubila. confusa mūdi et turbida. hic
intrat albescit polus. christus venit discedite

Materia huius hymni est exclamatio quam facimus contra diabolum. et implorario auxilij dei vt diuersitas peccatorum t eorunde enormitas a nobis recedant ¶ Construe. O (nox) id est diabole Item

nox multis modis accipit. aliqñ pro ira. aliquãdo pro tempore. aliquãdo pro dyabolo. aliqñ pro obscuritate Et notate q ideo illa noia scz nox tẽ nebre z nubila posuit. ad terrendũ. qz tenebrarũ terrores voluit p illa ex primere. iõdixit (o tenebre). i. peccata (z nubila). s. discordie hereticor. (z turbida mundi). i. turbatões z seditões (confusa). i. pmixta (discedite) .i. recedite. qz sicut nox diem z sicut colũba accipitrem fugit. sic peccatum iusticiã z dyabol9 xpm fugit Recedite inquã z operamini qz (xps venit) .i. a xpiquat. z (h)s xps (itrat) scz mẽtes fidelũ (pol9). i. corp9 (albescit) .i. mitescit scz bonis operib9. z sic bñ z sancte viuẽdo xps itrat corda nra.

Caligo terre scinditur. percussa solis radio. rebusq; iam calor redit vultu nitenti sideris

Caligo terre. i. obscuritas nostra. vel secretũ hereticorũ (pcussa). i. illuminata (radio solis). i. diuino verbo (scindit. i. diuidit) z (calor). i. virgo spũsancti q scz recessit. pter psentiam tenebrarũ (iam redit). i. reuersus ẽ (reb9). i. corporibus z animab9 nostris (vultu nitenti sideris) id est splendore spũsancti qui est verus sol

Te christe solum nouimus. te mente pura et simplici. flendo et canendo quesumus. intende nostris sensibus.

¶ O (xpe nouimus te solũ) scz redemptorẽ z illuminatorẽ. ergo (te) z nõ aliũ (pura mente z simplici). i. sine hypocrisi (quesum9 flendo) scz pctã nostra (z canẽdo). i. laudando te de beneficijs tuis (intende). i. pcte assensum (nostris sensib9). i. intentionib9

Sunt multa fuscis illita. que luce purgẽtur tua. tu lux eoy sideris vultu sereno illumina.

¶ (Multa) id est multe virtutes (sunt illita). i. inuncta vel uncta (fuscis) id est nigris coloribus Fuscus color dicitur falsus color qui mixt9 inter alios colores offuscat nos (que) supple mala (purgentur tua luce) id est tuo splendore. bene dico (tua luce) qz o tu xpe es (lux eoy sideris) id est orientalis scilicet patris. z ideo nos (illumina sereno vultu) id est claritate spũsancti

Deli deus sanctissime. qui lucidum centrum poli candore pingis igneo. augens decoro lumine

¶ Materia huius hymni est laus quam consona voce scz corde et opere tenemur deo psoluere. qz ad vtilitatẽ nostrã oia pduxit. scz celum z terrã z multa alia Nam primo fecit celũ z terrã. postea mare. deinde solez et lunam z. Rogamus ergo vt ad brauium sue remunerationis nobis omnib9 dimittendo peccata nos per sui amoris gratiam faciat peruenire. O (sanctissime deus celi. qui pingis) id est decoras (lucidũ poli centrum)

Expositio hymnoꝝ

id est spaciũ vel pũctũ poli seu zodiaci per quẽ signa duodecim decurrũt
¶ Item zodias animal interpretatur Centrũ vero ẽ medietas spere. sed
hic posuit centrũ pro toto celo (igneo candore) .i. splendore (augens de
coro lumine) scz cũ pictura planetarũ z diuersarũ stellarũ

¶ Quarto die qui flammeam solis rotam cõstituens. lune
ministrans ordinem. vagos recursus siderum

Supple tu q̃ es (constituẽs rotã solis flãmeã) .i. ardentẽ (quarto die)
¶ Notandũ q̃ per quattuor dies mundꝰ sine sole permansit qz pma die
facta est angelica creatura Secũda die factũ ẽ celũ z aer Tercia die facta
est terra z aqua Quarta die factus est sol z luna Quinta aũt die facti sũt
pisces z aues Sexta vero die facta sunt animalia z homines Qui tu⁹ es
(ministrãs) .i. tribuens (ordinẽ lune. z vagos syderũ recursus) .i. varios
cursus. qz stelle nõ semper currũt eodem cursu. vel dic quantũ ad planetas
nam planetarum vagus est cursus. quia alius est cursus solis. alius lune
alius aliorum siderum zc.

¶ Ut noctibus vel lumini direptõis terminum. primordijs
et mensium signum daret notissimum

Qui quare fecit deus p̃dicta. vt luna (daret terminũ direptiõis) id est
separatõis seu diuisionis (noctib⁹ vel lumini) .i. diei (et daret notissimũ)
id est certissimũ (signũ pmordijs) .i. pncipijs (mensium) qz mensis habet
triginta dies parũ plus vel minus zc.

¶ Illumina cor hominum. absterge sordes mentium. resol/
ue culpis vinculum. euerte moles criminum

Qui quia tu fecisti hec omnia (illumina cor hominum z absterge) id est
munda (sordes) id est prauas cogitatões (mentium) scz nostrarũ. z resol
ue .i. dissolue (vinculum culpis) .i. a peccatis. z (euerte moles criminũ) .i.
magnitudines peccatorum

¶ In Qua tra rerum contegit terre calores omniũ. nos cõ
fitentes poscimus. te iuste iudex cordium

¶ Materia huius hymni est rogare deum vt ipse caliginem mentis
et corporis a nobis expellat. Rogam⁹ etiam in hoc hymno clementiam
omnipotentis dei. vt nos defendat et protegat ab antiquo hoste. scilicet
dyabolo. et expellat intrinsecam obscuritatem mentis et corporis. et vt
dignetur nobis sui luminis claritatem concedere reseruando nos a pctis
¶ Construe (Atra nox) id est dyabolus vel peccatum (contegit)
id est obtenebrat (calores) id est illuminationes (omnium rerum terre)
Nam ob hoc non necesse est nec etiam vtile ibi morari. vbi scimus q̃ no/
stris obscuritas omnia contegit. calores herbarũ z ceterarũ rerum in suis

profundis tenebris obducit ꝛ sepelit Sed cum hoc ꝙ nunc lucem fidei
ris habeamus in mente. ꝛ hoc in medijs noctibus. i. cum mundus sedet
in tenebris ꝛ plus crescunt incendia carnis. nunc surgam⁹ ꝙfitentes deū
sez iudicē cordiū nostrorꝫ. ꝛ ideo dr autor (O iuste iudex). i. ꝙscrutator
(cordū). i. mētiū (nos ꝙfitētes) sc tibi peccata nostra (poscimus te). i.
rogam⁹ ea que sunt vite sez misericordiam ꝛ gratiam.

¶ Tu auferas piacula. sordesqz mentis abluas. donesqz chri
ste gratiam. vt arceantur crimina

¶ O iuste iudex cordium. i. animarꝫ nostrarum (auferas). i. deleas (pia
cula). i. grauia peccata. ꝛ (abluas). i. purges (sordes). i. suggestiones dy
abolicas que pungūt nos (qz) pro er (o christe dones). i. tribuas (gratiā)
spūssancti. ꝛ ad quid (vt crimina). i. peccata (arceant). i. expellant a nobis

¶ Mens ecce torpet impia. quam culpa mordet noxia. ob
scura gestit tollere. et te redemptor querere.

¶ Dico ꝙ expellant crimina. ꝛ quare. quia (ecce impia mens) id est aīa
peccatrix (torpet) id est pigrescit (quam) sc mentem (culpa noxia) id est
mala (mordet) id est pungit. ꝛ mens (gestit) id est cupit (tollere) id ē de
pellere a se (obscura) id est peccata (ꝛ gestit) id est cupit (querere te) sc
christum (o redemptor). i. iesu saluator

¶ Repelle tu caliginem intrinsecus ꝯmaxime. vt in beato
gaudeat se collocari lumine

¶ Et quia mens gestit te querere. tu (repelle). i. remoue (intrinsecus)
id est ex anima (caliginē). i. cecitatē peccatorum (ꝯmaxime). i. precipue.
vt ipa mens (gaudeat se collocari in beato lumine) id est eterna beatitudi
ne. sez in regno celorum

Lux ecce surgit aurea. pallens fatiscat cecitas. que
nosmetipos in ꝓceps diu errore traxit deuio

¶ Iste hymnus continetur in superiori hymno. sed intentio versus est
hec. ne sez oculi peccent Hic ponitur anapestus pro spondeo. ꝛ spondeꝰ
secundo loco ponitur pro iambo Nox vsqz modo texit colores terre. sed
modo discedit. quia (ecce lux aurea). i. euangelica p̄dicatio (surgit) in cor
da nostra. ꝛ ideo (omnis cecitas pallens). i. dyabolus (fatiscat). i. eua
nescat (que) cecitas (traxit). i. duxit (diu). i. multū (nosmetipos) sc ho
mines (in preceps). i. in ruinam vl in precipitium (deuio errore) id est per
uersa suggestione.

¶ Hec lux serenum cōferat. purosqz nos prestet. sibi nihil lo
quamur subdolum voluamus obscurum nihil

¶ Dicit ꝙ lux surrexit. ꝛ ideo (hec lux conferat) i. donet nobis (sere

num).i.virtutem spūssancti(prestet nos puros).i.mundos ab oīni pec
cato(sibi).i.ad honorē suum.t hoc sic(loquamur nihil subdolum).i.nihil
deceptorū.t(nihil voluamus obscurū).i.nullū cogitemus peccatum

¶Sic tota decurrat dies.nec lingua mendax.nec manꝰ ocu
li nec peccent lubrici.nec nota corpus inquinet

¶Tota dies).i.totum tempus vite nostre(decurrat sic)scz non loquē
do subdolum(nec lingua mendax sit).i.nō dicat mendacū(nec manus
peccent).i.nō faciant aliquid mali(nec oculi lubrici peccent)scz videndo
ūlicita(nec nota)id est culpa corruptōnis(inquinet)id est defedet vel
polluat(corpus)nostrum

¶Speculator astat desup.qui nos diebus omnib⁹.actusq
nostros prospicit.a luce vsq ad vesperum

~Et nolite peccare.qr(speculator).i.dūs(astat).i.aspicit nos(desup)
id est de celo(omnib⁹ diēb⁹).i.quotidie(qs).p et(.pspicit).i.a longe videt
(nostros actus).i.nostra opera(a luce).i.a natiuitate(vsq ad vesperē).i.
vsq ad finem vite nostre

Magne deus potentie.qui ex aquis ortum genꝰ.par/
tim remittis gurgiti.partim leuas in aera.

¶In hoc hymno ꝓtinet opus qō deus fecit in q̄nto die.qr tunc creauit
pisces t aues ex aqua.t ipōrum que ex aqua fecit misit partē gurgiti.id ē
mari.scz pisces.t partē leuauit in aera.scz aues Creauit quoq cete gran/
dia.benedixitq eis dicens Crescite t multiplicamini t replete aquas ma
ris.auesq multiplicent sup terrā.t sic pisces t aues orti sunt ex aqua Sz
aues nō comeduntur oīni tempore sicut pisces.qō ideo fit.qr aues p coī
tum generant sicut t nos.qō nō est in pisc⁹ Vel qr aues sunt calidioris
nature q̄ pisces Intendit etiam autor rogare deum.vt nos q̄ sumus ab
luti t mundati in sacro baptismate ab originali crimine.sic seruet nos vt
nesciamus lapsus criminū.t vt dyabolus nō dep̄mat nos p criminalia
peccata.t hoc est qō dr(O deus magne potentie).i.potestatis(qui re/
mittis genus).i.pisces t aues.genꝰ dico(ortū ex aquis)baptismatis(scz
partim gurgiti).i.mari.scz inferno.vt pisces.i.malos hoies.t(leuas).i.sub
leuas(ptim in aera).i.in regnū celorū.vt aues.i.bonos hoies.quasi dice/
ret sicut in aere aues collocauit.ita in celo hoies sanctos disposuit

¶Dimersa limphis imprimens.subuecta collo irrigans.vt
stirpe vna prodita.diuersa rapiant loca

¶Construe O tu deus(imp̄mens).i.deputans(dimersa).i.deorsum
mersa vt pisces.i.malos homines(limphis).i.aquis infernalib⁹.t(irri/

gans).i.subleuans (subuecta).i.sursum vecta.vt aues.i.bonos homines (collo).i.capite(vt ꝓdita).i.orta(vna stirpe).i. vno baptismate renati. (rapiant).i.accipiant(diuersa loca).i.distincta s mansiones.scz aerem et aquam.i.vitã eternã vel eternã damnatõem Vel.diuersa loca.id est varia habitacula in celo.qz mansiones multe sunt in regno celoꝝ iuxta distinctos gradus beatoꝝ.qz ꝙlibet sanctoꝝ hoim speciale habet locũ vel gradum leticie in celo iuxta bona opera sua q̃ fecit in hoc mundo

Largire cunctis seruulis.quos mundat vnda sanguinis.
nescire lapsus criminum.nec ferre mortis tedium.

¶ Ot tu qui oĩa fecisti(largire)id est tribue(cunctis seruis).i. omnibꝫ famulis tuis(nescire)id est nõ sentire(lapsus criminũ)id est casus peccatoꝝ q̃ dimissa sunt in baptismo(quos)seruulos(vnda)id est effusio(sanguinis)tui(mundat)id est lauat a peccatis(nec ꝓ er nõ.z largire seruulos tuos nõ(ferre)id est nõ pati(tedum mortis)id est penam dyaboli.

Vt culpa nullum deprimat. nullum leuet iactantia. elisa
mens nec concidat. eleuata mens nec corruat

Ad hoc largire(vt culpa)id est graue peccatũ(nõ deꝑmat).i.nõ aggrauat vel arguat)vllum)sc̃ christianũ(z iactantia)id est supbia de bonis(nõ leuet)id est non extollat.vllum(z mens)id est anima(elisa)id lesa a peccato(nõ ꝓcidat)id ẽ nõ incidat in desperatõem(nec).ꝓ er nõ(mens eleuata)id est inflata per superbiam(corruat)id est cadat sc̃ in eternam damnationem.

O Trinitatis vnitas.orbem potenter qui regis.attende
de laudum cantica.que excubantes psallimus.

¶ In hoc hymno autor nos hortat de somno surgere z medelã vicioꝝ ꝛ̃gere Intendit etiã in hoc hymno ipam trinitatẽ laudare vel inuocare.ꝓ quã mũdus regit.vt impleat nos suo lumine. vt quicq̃d peccauim9 fraus demonum.ipe christus abstergat celitus.id est de celo.z hoc est q̃ dꝛt (O tu vnitas)id est o sancte spiritus q̃ ꝓcedis a patre z filio (trinitatẽ) scz ꝑsonaꝝ (q̃ regis)id est gubernas (potenter)id est potentia tua(orbẽ) id est mundum (attende cantica laudum)id est hymnoꝝ (que)sc̃ cantica nos (excubantes)id est vigilantes (psallimus) id est cantamus

Jam lectulo consurgimus.noctis quieto tempore vt fla-
gitemus vulnerum a te medelam omnium

¶ Nos (ꝙsurgimus iã lectulo).i.ex desidia Lectus em̃ dr ab electꝫ z mollibꝫ herbis.sup quas antiqui requiescebant (quieto tpe noctis)z ad quid(vt flagitemus).i.rogemus (a te medelã oim vulnerũ).i.peccatoꝝ

Expositio hymnoꝝ

¶ Huo fraude quicquid demonum in noctib⁹ delinquimus
abstergat illud celitus tue potestas glorie

¶ Construe (Huo) .put(potestas glorie tue) id est tue laudis (abstergat).i.abluat mundet vel purget(celitus).i.diuinitus(illud) sc̃ peccatum(quicquid)sc̃ viciorum(delinquimus).i.cõmittimus(fraude).i. deceptõe(demonũ).i.dyaboloꝝ(in noctib⁹).i.in tenebris viciorum

¶ Nec corpus assit sordidum.nec torpor instet cordiuꝫ.nec
criminis contagio.non tepescat ardor spiritus

¶ Construe(Nec) pro ꝛ non (corpus)nostrum.non(assit).i.nõ sit(sordidum)id est pollutum vel feriduꝫ(nec torpor)id est pigricia vel malicia (cordium)nostroꝝ(instet nobis.nec contagio)id est macula (criminis) sc̃assit nobis.ꝛ(ardor spiritus).i.amor vt̃ gratia spũssancti(nõ tepescat) id est non deficiat in nobis

¶ Ob hoc redemptor quesumus reple nos tuo lumine.per
quod dierum circulis nullis ruamus actibus.

¶ Ut amor tue gratie non deficiat in nobis (ob hoc).i.propter hoc ꝯ (redemptor quesumus)id est rogam⁹ te(reple nos)peccatores (tuo lumine)id est tuo splendore(per quod)lumen (nullis actibus)id est nullis peccatis (ruamus) id est cadamus (circulis dierum) id est reuolutionibus dierum

Æterna celi gloria.beata spes mortalium.celsi tonantis vnice.casteqꝫ proles virginis

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad christum filium beate virginis vt dignetur nobis suam misericordiam tribuere.dexteram porrigere vt mereamur corroborat̃onem fidei ꝛ charitat̃ obtinere.Et hoc est quod dicit.O christe tu existens (eterna gloria celi)scꝫ angeloꝝ ꝛ beatorum hominum.vel quia pater tuus celestis per te glorificat̃.ꝛ(o beata spes mortalium).i.christianorum hominum.ꝛ(o vnice celsi tonantis).i. celestis patris ꝑm diuinitatem(qꝫ)pro et(o proles)id ẽ o fili(caste virginis)scꝫ marie.sc̃ ꝑm humanitatem.

¶ Da dexteram surgentib⁹.exurgat ꝛ mens sobria.flagrãsqꝫ
in laudem dei grates rependat debitas

¶ Construe O tu christe(da dexteram).i.auxilium tuum nobis (surgentibus)sc̃ a vicijs.ꝛ ita(mens nostra).i.anima nostra (sobria).i.abstinens (exurgat)scꝫ ad laudem tuam (qꝫ)pro et.sc̃ mens (flagrans).i. ardens (in laudem).i.in honorem (dei)omnipotentis (rependat).i. ꝓ soluat(debitas grates).i.grãꝫ actões in hymnis ꝛ cãticis deo oꝑoteti-

¶ Natus refulget lucifer sparsam q; lucem nunciat. cadit caligo noctium. lux sancta nos illuminet

Cōstrue (Lucifer). i. stella matutina. scz chr̄ist⁹ (natus) id est genit⁹ (refulget). i. splendet mūdo (q;). p et (nūciat) scz mūdo (sparsam lucem). i. naram. vere nūciat. q; (caligo noctiū). i. obscuritas dyaboli (cadit) s^c in mūdo. z ideo (lux sancta). i. x̄pus sua sanctificatōe (nos illuminet. i. cor da nostra illustret lumine spiritussancti z̄c.

¶ Manensq; nostris sensibus noctem repellat seculi omniq; fine dici purgata seruet pectora

Ut ipa lux (manēs nostris sensib⁹). i. in nobis q̄ habemus q̄nq; sensus corporeos. z repellat s^c a nobis (noctē). i. dyabolū (seculi). i. mūdi. z illa lux (seruet pectora nostra. i corda. purgata). i. mūdata scz a vitijs (omni fine dici) id est omni tempore vite nostre

¶ Quesita iam primum fides radicet nostris sensibus. secunda spes congaudeat qua maior extat charitas

Cōstrue. (Fides quesita a nobis) s. in baptismo (iam primū). i. cito ideo dicit primū. q; fides est pma inter oēs virtutes. vt ibi fides. spes. z charitas (radicet). i. ponat radices (sensibus nostris). i. in mēte nostra. z (secūda spes) scz a fide. p quā scz speramus vitā (cōgaudeat. z (charitas) i. talis virtus (extat maior). i. virtuosior. iuxta aplm pma chorinte. xiij. Maior autem horum charitas.

¶ Plasmator hominis deus (qui cūcta solus ordinās) humum iubes producere reptantis et fere genus

In hoc hymno cognoscitur illud q̄ fecit deus in sexta die Creatis siquidē omnibus reptilibus. scz piscib⁹ auibus z alijs bestijs quinta die. sexta die formauit deus hoiem ad imaginem suā. z precepit omnib⁹ aialib⁹ dicens. crescite z multiplicamini z replete terrā. z dixit homini. dominamini piscib⁹ maris. volatilib⁹ celi. z vniversis animātib⁹ q̄ mouentur sup terram. posuitq; eū in paradiso deliciarū vt operaretur z custodiret illud vt p̄z Gene. pmo z sedo Intendit itaq; autor rogare deū. vt sicut deus fecit hominē supiorem cūctis aiantib⁹. sic dignet nos custodire vt nō efficiamur inferiores brutis animalib⁹ p̄ter pctā nostra. Cur ergo hoies creauit quos futuros p̄sciebat malos. ideo q; sicut p̄uidit quid mali essent facturi. sic etiam p̄uidebat quid boni essent facturi Vel dicitur. quis nouit sensum domini aut quis ꝑsiliarius eius fuit. quasi diceret nullus. ad Romanos. xi° ¶ Cōstrue (O deus plasmator) id est creator (hois) scz ade (qui solus ordinans cuncta) id est disponens omnia (iubes) id est precipis (producere humum) id est ecclesiam. scilicet bonos et malos homines. Ecclesia autem est congregatio fidelium (genus reptantis). i. serpētis (et fere) id est bestie

Expositio hymnorū

¶ Qui magna rerum corpora dictu iubentis viuida. vt ser
uiant per ordinem subdens dedisti homini.

Cōstrue ¶ Qu tu deus q̄ fecisti (dictu iubētis .i. verbo filij tui (magna cor
pora) .i. iumēta pecora bestias. omniū scz (rerū) diuersarū (viuida) .i. ani
mata. ⁊ (subdens) id est supponens illa animalia (dedisti homini vt seruiā
ant) scz homini (per ordinem) scz vt vnūquodq̄ animal seruiat homini
in illo ad qđ ordinatū ē a natura vt oues lepores porcos ad comedēdū ⁊c

¶ Repelle a seruis tuis quicquid per immundiciam. aut mo
ribus se suggerit. aut actibus se interserit

Construe Et o deus (repelle) id est remoue (a seruis tuis quicq̄d sug
gerit) .i. infert (se p immundiciā) .i. p aliquam superfluitatem vel p sordidā
cōmestionē (aut moribꝰ) scz malis. qui scz ex ꝓsuetudine peccandi se absti
nere nō possunt a pctis (aut interserit) .i. immiscet (se actibꝰ) scz pctis.

¶ Da gaudiorū premia. da gratiarum munera. dissolue litis
vincula. astringe pacis fœdera

Cōstrue O deus (da p̄mia) .i. remuneratione (gaudiorū) scz eterno
(da munera gratiarū) .i. dona spiritussancti (dissolue vincula litis) .i. pctā
odij ⁊ (astringe) ꝓiunge (fœdera pacis) .i. cōcordiā salutis

Summe deus clementie mundiq̄ factor machine.
vnus potentialiter trinusq̄ personaliter.

Materia huius hymni est cognitionē habere trinitatis in vnitate. et
vnitatis in trinitate Intendit etiā autor rogare deum vt cingat lumbos
nostros cingulo castitatis. ⁊ adurat id est inflammet vel repleat corda no
stra igne spūssancti vt casto corpore ⁊ mūdo corde deo seruire mereamur
¶ Construe (O deus summe clemētie) .i. alte pietatis. ⁊ o (factor machi
ne mūdi) .i. creator totiꝰ vniuersi. supple q̄ es (potētialiter vnus) .i. in po
tentia fm diuinitatē. ⁊ (trinus psonaliter) .i. trinus in psonis

¶ Nostros pius cum cānticis fletus benigne suscipe. quo cor
de puro sordibus te perfruamur largius

¶ Cōstrue Et tu (pius) ibi nominatiuus ponit̄ pro vocatiuo (suscipe be
nigne nostros fletus) .i. lachrimas (cum canticis) id est cum hymnis vel
laudibꝰ (quo) .p. vt (p̄fruamur te largius) .i. amplius. ⁊ hoc (corde puro)
.i. mūdo (sordibꝰ) id ē a vitijs

¶ Lumbos iecurq̄ morbidum adure igne congruo. accin
cti vt sint perpetim. luxu remoto pessimo.

Per totum annū xv

¶ Construe. O deus (Accende) id est accende (igne congruo id est spiritu sancto (lumbos nostros t iecur) id est epar. Et nota q hec tria sciecur. cerebrū t lumbi cogūt hominem peccare (vt sint accincti) id est vt lumbi sint casti ꝓtra libidinem (perpetim) id ē semper (remoto pessimo luxu) .i. deposita pessima luxuria. q multos prochdolor ducit ad gehennam

¶ Ut queant laxas noctium nūc concinendo rumpimus. donis beatis patrie ditemur omnes affatim

¶ Construe (Ut queant) id est quicūq (cōcinēdo) id est psallendo (rūpim⁹) id est ꝑ vigilias diuidimus (laxas noctiū) quia tunc bonū t quietū est orare. vt (ditemur) .i. diuites efficiamur (affatim .i. habundanter (beatis donis patrie) id est beatitudine patrie celestis ad quam nos deus dignetur perducere amen.

Aurora iam spargit polum. terris dies illabitur. lucis resultat speculum. discedat omne lubricū

¶ Hymnus iste ꝓtinuatur superiori. quia nos rumpim⁹ laxas noctiū vt nos omnes ditemur t diuites efficiamur in xpo. t ecce. (Aurora) id ē xp̄us (iam spargit polum) id est illuminat corda hominum. Hortatur etiā nos vt sic viuamus in hoc seculo vt illud verbum .math. xxv. dicere audire mereamur scz Venite benedicti patris mei cū nam finito mūdi termino pcōres perpetuis tradentur tenebris. fideles vero t iustos nō in noctem sed in lucē ponet. Et hoc est quod precamur (aurora) id ē xp̄us (spargit iam polū) id est illuminat mentes vel ecclesiam. et (dies) .i. status gratie (illabitur) id est appropinquat (terris) .i. hominibꝫ in terra habitantibus t (speculum) id est pulcritudo vel aspectus (lucis) id est claritatis (resultat) id est resilit. t ideo (omne lubricum) id est peccatuz (discedat) scilicet a nobis

¶ Fantasma noctis decidat. mentis reatus subruat. quicquid tenebris horridum nox attulit culpe cadat

¶ Construe (Fantasma) id est fantasia vel illusio (noctis) id est dyaboli (decidat) id est recedat a nobis. t (reatus) id est culpa mētis (subruat) id est cadat a nobis. t (quicquid horridum) id est deforme (nox) id est dyabolus vel nocturna cogitatio (attulit culpe tenebris) id ē obscuritatis (cadat) .i. recedat a nobis

¶ Ut mane illud vltimū quod prestolamur cernui. in lucez nobis effluat. dum hec canore concrepat.

¶ Construe (Ut mane illud vltimū) id est iudiciū futurū vel aduēt⁹ xp̄i in iudiciū (qō pstolamur) .i. speramus vel expectam⁹ (cernui) .i. humiles (effluat) .i. cueniat (nobis in lucē .i. claritatē (dū hec) sc nox (cōcrepat) .i. resonat (canore) .i. cātu seu laude

Expositio hymnorum

Lux beata trinitas. et principalis vnitas. iam sol recedit igneus. infunde lumen cordibus

In hoc hymno materia sumit circa qualitatē temporis die recedente et nocte aduenientē Intendit enī autor inuocare deū trinū in plonis. z trinitatem in vnitate. vt infundat in cordib⁹ nostris lumen spiritussancti. vt laudare mereamur deū tam in ꝓsperis q̄ in aduersis. z ita ꝓcedat nobis transire diem z noctem sine peccato. z sine impedimēto sathane

¶ Construe (O beata trinitas). i. o deus. supple qui es (lux) hominū vel mundi vl angelox. z (vnitas pncipalis). i. que habes pncipatū sup oē qđ est (iam sol igneus). i. xp̄us (recedit) scz a nobis. z ideo (infunde lumen) id est dona spiritussancti (cordibus). i. sensib⁹ nostris. vt. s. illud lumen habere mereamur

Te mane laudum carmine. te deprecemur vesperi. te nostra supplex gloria per cuncta laudet secula.

Rt o christe infunde spiritumsanctū te deprecemur. z vt adiuues nos (laudū carmine) supple laudam⁹ (te mane). i. semp. q̄ omni hora z omni tempore debemus laudare deū scz mane meridie z sero Juxta verbū ps Vespe z mane z meridie narrabo tē. (te dēprecemur). i. rogam⁹ (vesperi). i. in fine mūdi. z (nostra supplex). i. humilis (gloria laudet te) scz cristum (per cuncta secula) id ē p. omne tempus. quia semper laudandus est deus vt dictum est

Conditor alme siderum. eterna lux credentium. christe redemptor omnium exaudi preces supplicum

Materia huius hymni est de aduentu christi z de incarnatione eiusdē q̄ deus de celo descendens se exinaniuit formam serui accipiens z humiliauit se vsq̄ ad mortem z qualiter egressus de honestissima clausura virginis tanq̄ sponsus de thalamo suo. cui sponte omnia obediunt. scz terrestria celestia z infernalia Intēdit etiam rogare deum vt per hanc incarnationem nostras preces exaudire dignetur z a sagitta dyaboli liberare

¶ Construe (O alme conditor) id est sancte creator (siderum) id est stellarum. o (eterna lux) id ē perpetua salus (credentiū). i. christianorū fideliū o (christe redemptor omnū). s. hominū (exaudi pces. i. orōes (supplicū) id est humiliū supplicationū

Qui condolens interitu mortis perire seculū. saluasti mundum languidum donans reis remedium

¶ Construe (Qui condolēs) id est qui es nobiscum dolens (perire seculum) id est damnare (interitu mortis) id est pena infernali (saluasti) id est liberasti de potestate dyaboli (mundum languidum) scilicet in

Per totū annū xpm

peccatis (donans remedium) .i. redēptōem (reis) id est peccatoribꝫ

¶ Vergente mūdi vespere vt sponsus de thalamo. egressus honestissima virginis matris clausula

¶ Construe (Vergente mūdi vespere) .i. appropinquante fine mundi. es (egressus. vti) .i. sicut (sponsus) sc egredit (de thalamo) id est cubiculo egressus inquā de (honestissima) .i. castissima (clausula matris virginis) id est de vtero virginis marie

¶ Cuius forti potentie genu flectuntur omnia. celestia terrestria fatentur nutu subdita.

Et ideo qꝛ egressus es vel qꝛ saluasti mūdū (cuiꝰ) .s. xpī (forti potētie oia flectunt genu) scz laudādo ipm (celestia) .i. angeli (terrestria) .i. hoies (fatentur subdita) id est ꝓfitentur se illi subiecta (nutu) id est ponte. scilz ad tuam voluntatem ꝛc.

¶ Te deprecamur agye venture iudex seculi. ꝑserua nos in tē pore. hostis a telo perfidi

Ergo qꝛ ita est vt dictū est (deprecamur agye) .i. o sancte xpe (iudex venture seculi) scz in extremo iudicio (conserua) .i. custodi (nos in tpe) .i. in hac vita (a telo hostis pfidi) .i. suggestione dyaboli q̄ sagitta dicitur

¶ Laus honor virtus gloria. deo patri et filio. sancto simul paraclito. in sempiterna secula Amen

Et qꝛ deus misit filiū suū xpm vt nos redimeret. ideo sit (laus honor virtus gloria deo patri ꝛ filio. simul) .i. pariter (paraclito) .i. spiritui sancto (in sempiterna secula) .i. sine fine Amen

VErbum supernum prodiens. a patre olim exiēs. qui natus orbi subuenis. cursu declini temporis

¶ Iste hymnus ꝓtinuatur superiori qꝛ xps egressus est de vtero virginali sicut sponsus de thalamo suo ꝛ ideo oia ei humiliaꝝ siue subdita sꝫ et nō ē mirū qꝛ ipe descēdit de patre .i. de celo. Et hec ē rōsio ꝓtra hereticos q̄ dicebāt xpm nō venisse de patre. qbꝫ p istū hymnū respondendum ē (supernū verbū) .i. dei filius (prodiens) .i. manifestās se ineffabiliter (exiens) .i. veniens (olim a patre) qñ scz incarnatꝰ fuisti. sc q̄ es (natus) scz a patre (subuenis) .i. succurris (orbi) .i. mundo (cursu) .i. plenitudine (tpis declini) .i. proni. vel declinātis ad finem seculi

¶ Illumina nunc pectora. tuoq; amore cōcrema. audito vt preconio. sint pulsa tandem lubrica

Et tu q̄ talis es (illumina nūc) .i. in pñti. s. tuo lumine (ꝛ cōcrema) .i.

Expositio hymnorū

accende(nostra pectora tuo amore).i.tua gra(vt audito pconio).i.pdi-
catōe aplorū vel(audito pconio)pphetarū(lubrica).i.petā(sint pulsa).i.
remota a nostris cordib⁹(tandē).i.inseparatōe anime a corpore

¶ Judexq; cū post aderis.rimari facta pectoris.reddens
vicem pro abditis.iustisq; regnū pro bonis

Construe Et o tu supnū verbum.i.o fili dei volens(rimari).i.experiri
(facta pectoris).i.peccata cogitatōis.vt(cū aderis).i.cū affueris(iudex
post).i.in fine mundi(reddens vicē).i.remuneratōem(pro abditis).i.p
occultis peccatis(et iustis).i.sanctis(regnū)scz eternū(pro bonis)scilz
operib⁹ que in psenti seculo operati sunt

¶ Non demū arcemur malis pro qualitate criminis.sz cū
beatis compotes simus perennes celibes

¶ Construe Et(non arcemur).i.nō constringamur(demū).i.vltimo
(malis).i.peccatis(pro qualitate criminis).i.p magnitudine peccato-
(sed simus cōpotes).i.simul potētes(cum beatis).i.sanctis(pennes).i.
perpetualiter.vel(pennes).i.habitatores celorū(celites)id est celestem
vitam ducentes.

Vox clara ecce intonat.obscura quaq; increpat.pellā
tur eminus somnia.ab ethere christus promicat

¶ Materia huius hymni similis est sensui in pdicto hymno vbi dictū
est q; xps olim venit a patre.z iam dr sic.(Ecce clara vox).i.iohes bapti-
sta(intonat).i.terribiliter pdicat(z increpat).i.arguit(quaq; obscura).i.
oia vicia seu petā.z ideo oia(somnia).i.vana petā(pellant).i.remoueātur
(eminus).i.longe.q;(xps iam pmicat).i.fulget(ab ethere).i.a celo.

¶ Mens iam resurgat torpida que sorde extat saucia.sidus
refulget iam nouū.vt tollat omne noxiū

Cōstrue Et ideo(mens nostra torpida).i.maculata(resurgat)scilicet
a vicijs(q)s[c]mens(extat saucia)id est manet vulnerata(sorde)id ē pec
cato.z bene dr q; surgat mens.q;(sidus).i.christus(refulget ia).i.resple-
det p spiritū sanctū(nouū)scz natū de virgine(vt tollat).i.vt remoueat a
nobis peccatorib⁹(omne noxiū).i.omne peccatū.

¶ Eursum agnus mittitur.laxare gratis debitum.omnes
pro indulgentia.vocem demus cū lachrymis

¶ Construe(Agnus)id est dei filius(mittit).i.destinatur(eursum)

id est de celis (laxare). i. remediare (debitū). i. originale peccatum vel penas peccati (gratis). i. dono seu sponte sua ⁊ sine aliqua remuneratōne. ⁊ ideo (oēs demus) scz deo (vocē cū lachrymis). i. p̄fessionē peccatorū cum cōtritōe (pro indulgētia). i. pro remissione peccatorū.

¶ Secūdo vt cū fulserit. mūdūqz horror cinxerit. nō p̄ reatu puniat. sz pius nos tūc ptegat ꝓtesta pater pīssime ⁊c.

Bene dico demus vocē cū lachrymis. vt cū ille agnus (fulserit). i. fulgens aduenerit (secūdo) sc̄ aduentu. s. in iudicio (et horror). i. pauo ⁊ (cinxerit). i. circūdederit (mundū). i. mūdanos (nō puniat). i. damnet (pro reatu). i. pro peccato (sed pius) scz xp̄us (nos tunc protegat) id ē defendat a potestate dyaboli.

Veni redemptor gentiū. ostende partū virginis. mireturomne seculū. talis decet partus deū

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad deum vt veniat ostendere nobis partū virginis non fuisse ex virili semine sed diuino spiritu cooperante esse factum. ⁊ qualiter egressus sit a patre ⁊ regressus ad patrem. et qualiter sit equalis patri. ⁊ loquitur de p̄senti tanqz de futuro. Vel dicere possumus sm litterā sic. sc̄ o xp̄e qui es (redēptor gentiū). i. omniū hominū (veni). i. accede in mentib⁹ nostris (⁊ ostēde). i. pande nobis (partū virginis) scz marie ⁊ ideo (omne seculū). i. totus mūdus (mirer) id ē admiretur. qz (talis ptus decet). i. decens est (deum) scz creatorem celi ⁊ terre nasci sine semine virili

Non ex virili semine. sed mystico speramine. verbū dei factū est caro. fructusqz ventris floruit

Construe. Vere talis partus decet deū. qz (nō ex virili semine) sc̄ natus est xp̄s (sed mistico speramine). i. secreta operatōe spiritussancti (verbum dei). i filius dei (factū ē caro). i. homo (qz) pro et (fructus ventris) scz marie (floruit). i. sicut flos creuit. qz beata virgo maria fuit ramus. ⁊ filius eius iesus christus est flos

Alvus tumescit virginis. claustra pudoris pmanēt. vexilla virtutū micant. versatur in templo deus

Construe. Et ecce (aluus virginis). i. venter marie (tumescit). i. crescit et tamen (claustra pudoris) id est clausura virginitatis (permanent) scilz integra ⁊ illesa. qz virginitas in ea nō est violata. et (vexilla virtutū) id est sancta miracula (micant) id est fulgent scz per totū mundū. vel virtutum quarū deus est vexillū. id est custos. ⁊ ideo (deus versatur in templo) qz receptus est a symeone in templo (vel versatur in templo) id est in vtero beate marie virginis ⁊c.

Expositio hymnorū

¶ Procedens de thalamo suo. pudoris aula regia. gemine gigas substantie. alacris vt currat viam

¶ Construe. sc̄ xp̄us (procedens de thalamo suo) .i. vtero matris. quia illa fuit illi lectus castitatis. scz de (regia aula pudoris) .i. de palatio regali. existens (gygas gemine substātie) .i. diuinitatis z humanitatis. qz est deus z hō. Gygas cīm dr eo q̄ inseparabiliter z irrevocabiliter ad vitam huius mūdi nobis occurrit. vñ David. Exultauit vt gygas tc̄. (vt alacris) .i. velox (currat viā) .i. transeat de hoc mundo ad patrem

¶ Egressus eius a patre. regressus eius ad patrem. excursus vsqz ad inferos. recursus ad sedem dei

¶ Construe (Egressus eius a patre) sc̄ fuit qñ descendit in vterum virginis (regressus eius ad patrē) qñ rediit in celū. vñ David. A summo celo egressio eius et occursus eius vsqz ad summū eius. Et ipe ait in euāgelio Exiui a patre meo z veni in mūdū. itez relinquo mundū z vado ad patrē (excursus vsqz ad inferos) .i. descēdit ad inferna (recursus ad sedem dei) id est ascendit ad dexteram patris

Equalis eterno patri. carnis strophēo accingere. infirma nostri corporis virtute firmans perpetim

¶ Cōstrue Et tu xp̄e q̄ es (equalis eterno patri) fm diuinitatē (accingere strophēo) .i. cingulo (carnis) qz p carnē superauit dyabolū. sc̄ tu xp̄e (firmans) .i. roborans (ppetim) .i. ppetue (infirma corpis) .i. vicia z fragilitates nostri corporis (virtute) .i. cū virtute

¶ Presepe iam fulget tuū. lum enqz nox spirat nouū. quod nulla nox interpolet. fideqz iugi luceat

¶ Construe Vere pcedis de thalamo tu xp̄e. qz (p̄sepe tuū) .i. ecclesia (iam fulget) scz virtutibz et (nox spirat) .i. emittit (nouū lumen) .i. filium natū sine peccato (qđ) sc̄ lumen (nulla nox) .i. nulla obscuritas hereticorū qz heretici dicūt deū nō accepisse verā carnem (interpolet) .i. obscurat. et (luceat) scz lumen tuū (iugi fide) .i. assidua virtute

O Criste redemptor gentiū. ex patre patris vnice. solus ante principiū. natus ineffabiliter

Materia huius hymni est inuocatio quā facim⁹ ad xp̄m. vt sicut ipe dignatus est accipere carnē humanā. z illā sibi vnire pter nos. ita p̄ces nostras exaudire dignet. z nos a peccatis nostris liberare tc̄. ¶ Construe O (xp̄e redemptor gentiū) .i. hominū. qz omnes gētes redemisti tuo sanguine. z o tu (vnice patris) .i. o tu vnigenite. s. pcedēs (ex patre) tu (sol⁹

natus).i.genit⁹ (ineffabiliter) fm diuinitatē Vñ ait scriptura Generationē eius q̄s enarrabit (ante p̄cipiū).i.añ mundi constitutōem

Tu lumen et splendor patris.tu spes perennis omnium.
intende quas fundunt preces tui per orbem famuli.

O christe (tu es lumen z splendor patris) q; p te pater innotuit mundo (tu es spes ꝑennis).i.ꝑpetua (omniū) scz hoīm (intende).i.audi (preces) id orōnes (quas) p̄ces (tui famuli fundunt).i.effundunt (p orbē).i. p vniuersum mundū vbi gentes habitant assidue te orantes.

Memento salutis auctor.q nostri quondam corporis.ex
illibata virgine.nascendo formam sumpseris

¶ Dico q̄ debes p̄ces nostras intendere.q; assumpsisti humanā carnē ex intacta virgine.z hoc est qđ dr.O (auctor salutis) nostre (memēto) id est recordare (q sumpseris) id est assumpser; (quondā) id est olim (nascēdo formā).i.similitudinē (nostri corporis) humani (ex illibata ꝑgine) id est intacta z inuiolata virgine maria.quia ante partum z post partum z in partu virgo permansit

Sic presens testatur dies.currens per anni circulum.q
solus a sede patris mundi salus aduenerit

¶ Presens dies) natiuitatis (testat sic).i.taliter (currens p circulū anni).i.p vnūquēq; annū (q solus).i.nullo comitante.sc exīs (salus mūdi aduenerit).i.descēderit (a sede patris).i.de excelso throno dei

Hunc celum.terra.hunc mare.hunc oīm qđ in eis est.au
ctorem aduentus tui laudans exultat cantico.

¶ Celum) id est angeli q̄ pastorib⁹ apparuerūt dicentes cū gaudio Gloria in excelsis deo (vel celū) id est stelle.q; stella apparuit trib⁹ magis.id est trib⁹ regib⁹ ducens eos ab oriente in bethleem (terra) id ē terrena potestas (exultat) id est gaudendo laudat (cantico) id est cū hymno (hunc) diem (mare).i.tyrānica potestas laudat (hunc) diez (z oīm qđ ē in eis) scz in celo in terra z in mari (exultat cantico) hūc diem (laudās).i.cōmēdans (auctorē).i.dispositorem (aduentus tui) in hunc mundum

Nos quoq; qui sancto tuo redempti sumus sanguine.ob
diem natalis tui.hymnum nouum concinimus

Et nō solū celū z terra z mare laudant te.sz etiā (nos) christiani (qui sumus redempti) id est saluati a morte eterna (tuo sancto sanguine) scz in passione tua effuso (concinimus) id est simul cāmus (nouum hymnū) id est nouam laudem (ob diem natalis tui) id est natiuitatis tue

Expositio hymnorum

A Solis ortus cardine. ad vsq; terre limitem. christus canamus principem. natū maria virgine.

¶ In hoc hymno agit de incarnatōne dñi & de natiuitate eius. quō scz puerpera enixa est illū q; vniuersa ex nihilo creauit. & nō abhorruit iacere in p̄sepio. Et p̄inuat iste hymnus cū superiori Dixit em. q; celū terra & mare & oīa q; in eis sunt canunt deo. qz ab ortu solis vsq; ad occasum vniuersus mundus laudat deū Vel aliter. qz dixit q; eius p̄sepe iam fulget nouo lumine. & ideo canamus christū natū de maria ꝑgine. & hoc ē qđ dr Nos christiani (canamus) id est laudemus (a cardine ortus solis) id est ab origine mundi. vel (a cardine ortus solis) id est ab oriente mūdi (vsq; ad limitem terre) id est vsq; in finē mundi. vel vsq; ad occidentē (christū p̄ncipē). i. regē (natū). i. genitū (maria ꝑ gine). i. ex vtero ꝑginis marie.

¶ Beatus auctor seculi serule corpus induit. vt carne carnem liberans. ne perderet quos condidit.

Bene dico q; debemus deū laudare. qz (beatus auctor). i. factor (seculi) id est mundi (induit) id est assumpsit (serule corpus). i. humanā carnez (vt ipe liberans carnē). i. nostrā humanitatē (carne) sc̄a. sua (ne). put non (perderet) homines illos (quos p̄didit). i. creauit

¶ Caste parentis viscera. celestis intrat gratia. venter puelle baiulat. secreta que non nouerat.

Et vere induit serule corpus. qz (celestis gratia) ipe christus (intrat viscera). i. vterum (caste parentis) scz virginis marie. & sic (venter) id est vterus (puelle) scz marie (baiulat). i. portat (secreta) scz celestia (que) secreta (non nouerat (scz ante p̄ceptionem

¶ Domus pudici pectoris. templum repente fit dei. intacta nesciens virum. verbo concepit filium

Et vere baiulat secreta q; nō nouerat. qz (domus). i. aluus (pudici pectoris). i. puri cordis scz marie (fit). i. efficit (repente). i. cito (replū dei) id ē hospiciū vl domus. dico (intacta). i. incorrupta (nesciens virū) p̄ carnis cōmixtionē (p̄cepit filiū) scz christum (verbo). i. per verbum qđ ipsa dixerat ad gabrielem dicens. Ecce ancilla domini fiat mihi ſm verbum tuum. vel (verbo) id est per verbum. quod dixit gabriel ad ipam. vnde dixit Ecce concipies & paries filium

¶ Enixa est puerpera. quem gabriel predixerat. quē matris aluo gestiens. clausus ioannes senserat.

Dico q; p̄cepit & vere. qz (puerpera). i. maria pariens puer (enixa ē) id ē peperit filiū (quē) filiū (gabriel) ille archangelus (p̄dixerat) nascitur

Per totum annum xix

rum.z (quē ioannes) baptista (clausus).i.inclusus (aluo).i.in vtero (matris) sue elizabeth (senserat).i.cognouerat (gestiens).i.gaudens

¶ Feno iacere pertulit.presepe non abhorruit. partuq; lacte pastus est.per quem nec ales esurit

¶ Et postq̄ christus natus est ex virgine maria (pertulit).i.passus ē (iacere).i.deiacere (feno).i.in feno.z (nō abhorruit).i.nō refutauit (presepe) id est stabulū.z sc̄ christus (pastus est).i.nutritus (partu lacte) sc̄ virginis marie (p quē) sc̄ christum (ales).i.nutrix.scz maria a qua christ⁹ nutriebatur (nec esurit).i.nō passa est famen.qz matres lactantes pueros magis esuriunt z sitiunt alijs hominib⁹.sed maria christum lactabat.z christus ipam regebat.ideo nō plus sitiuit nec esuriuit

¶ Gaudet chorus celestium.et angeli canunt deo. palamq; fit pastoribus.pastor creator omnium.

Et qz christus natus est (chorus).i.societas (celestiū) spirituū (gaudet).i.letat̄ (z angeli).i.throni z dominatōes pncipatus z potestates z ceteri (canunt) id est cantant (deo) glorioso, (q̄) pro et (pastor creator omniū) rerum (fit palā).i.manifestatur (pastoribus) iuxta turrim abnam ad quem locum pastores sicut z modo p̄ consuetudmē habebāt vigilare super greges suos.z erat ibi planicies terre apta pastoribus illius regionis ad seruandum ibi vigilias noctis sup greges eorum

N Uncium vobis fero. de supernis natus est christus dominator orbis in bethleem iude. sic enim prophe ta dixerat ante.

¶ Materia huius hymni est preparatio gaudij de natiuitate christi redemptoris nostri.qđ gaudiū annūciatum ē nobis p angelū apparentē pastoribz z in via dicentem Annuncio vobis gaudium magnum z̄c. Cui⁹ natiuitatē signa z miracula sequuta sunt.scz stella q̄ apparuit magis christum querentibus In cuius natiuitate herodes z quilibet malus cōfundit̄ Et doctrina xpi preteriti cessauit.scz idolatria z sacrificia vana.

Construe Ego angelus (fero) id est porto (vobis de supernis).i.celis (nuncium).s.q̄ (christus dominator orbis natus est in bethleem iude) id est in illa ciuitate. que forte [ptinet tribui iude (enim) p quia (prophetа dixerat sic ante) id est prius

¶ Hunc canit letus chorus angelorū. stella declarat. veniūt coy principes dignum celebrare cultum mistica dona

Y (Chorus angelorū) exūs (letus canit hunc) sc̄ christū (stella) q̄ duxit magos (declarat).i.manifestat hunc.z (coy pncipes).i.orientales reges (veniunt celebrare dignū cultū) z sc̄ offerre (mistica dona)

Expositio hymnoꝝ

¶ Thus deo mirrham trocleten humando bracteas regi criseas dum colunt vnū meminere trino tres dare terna

¶ Isti tres reges (meminere) .i. cogitauerūt (dare) .i. offerre (deo munera) id est dona .s. aurū thus ⁊ mirrhā. ⁊ meminere deo offerre (trocleten) id est arborē rotundā. q̄ est arbor sic dicta a loco in quo nascit. ⁊ hz aereuz colorē Et declinat. ntō hec trocleris. gtō huius trocletis (humando) id ē ad humandū ⁊ sepeliendū. qz mortalis erat. ⁊ meminere offerre (regi) id ē christo regi regū (bracteas criseas) .i. laminas aureas. quia crisis grece est idem qđ aurū latine (dum colunt) id est venerantur (vnum) deum. ⁊ meminere dare (terna) munera (trino) id est trinitati. quia vnuz sunt pater filius ⁊ spiritussanctus

¶ Gloziam trine monadi canamus cū deo. diue genitecꝫ p̄ li flaminicꝫ sancto ab vtrocꝫ fuso corde fideli Amen.

¶ Et ergo nos christiani (canamus) id est p̄soluamus (trine monadi) id est trine vnitati (cū deo) patre (gloziam) id est carmen leticie (q̄) p̄ et canamus (diue genite p̄li) id est filio dei gloziam. ⁊ canamus (sancto flamini) id est spiritui sancto (fuso ab vtrocꝫ) id est a patre ⁊ filio (fideli corde) id est sincera intentione

¶ Ostis herodes impie christū venire quid times. non eripit mortalia qui regna dat celestia

¶ Materia huius hymni est p̄clamatio quā facimus p̄tra herodem. qz audita christi natiuitate amittere regnū timuit. ideo multos pueros interfecit estimans se etiam christū interficere. Intentio autoris est tractare de trib̄ miraculis magnis q̄ in die epiphanie facta sunt. scz de trium magoꝝ apparitōne p̄ stellā. de aque in vinū transmutatōe. ⁊ de christi baptismo in iordane. ⁊ etiā de pueris p herodem interfectis Et nota q̄ hymnus iste p̄tinuat superiori. ita. qz dixit q̄ christus natus est. ⁊ passus est iacere in feno. vnde herodes de natiuitate eius turbat⁹ occidit multos pueros timens ne regnū suū amitteret. sed stulte fecit. qz ille ḋ est rex regū ⁊ dominus dominantiū nō venit vt ei regnū auferret. ſ vt totū mūdum tantis crimin̄b̄ inuolutū a peccatis liberaret. ⁊ hoc est quod dicit. O (impie hostis herodes ḋ) id est cur (times christū venire) quia ip̄e (non eripit mortalia) regna (qui dat celestia regna)

¶ Ibant magi (quā viderant) stellam sequentes p̄uiam. lumen requirunt lumine. deum fatentur munere.

(M)agi) id est reges (ibant) q̄stū christū ⁊ adorare eum (sequentes stellā p̄uiā) id est p̄cedentē (quā viderant. ⁊ (requirunt lumen) .i. christū (lumine) id est cum stella (⁊ faterur deū munere) scz auro thure ⁊ mirrha

Per totū annū ℣℣

¶ Lauacra puri gurgitis celestis agn⁹ attigit. peccata que
nō detulit nos abluendo sustulit.

¶ Cōstrue (Celestis agnus) .i. christus (attigit) .i. susscepit (lauacra) id
est baptismū (puri gurgitis) scz iordanis (et sustulit) id est abstulit a nō
bis (abluendo nos) p baptismū (peccata) id est crimina (q̄) peccata (nō
detulit) id est secū nō portauit. q; ipe mundus erat ab oī peccato tam
actuali q̄ originali

¶ Nouum genus potentie. aque rubescunt ydrie. vinumq;
iussa fundere mutauit vnda originem.

¶ Cōstrue (Nouū genus) .i. inauditū opus (potentie) scz miraculorū
q; (aque infuse ydrie rubescunt) .i. flauescunt. q; p̄o et (vnda) .i. aqua in
fusa ydrie (iussa) .i. p̄cepta (fundere) .i. effundere (vinū mutauit originē)
id est naturam suam. quia ad verbum domini aqua facta est vinum.

¶ Ue maris stella dei mater alma atq; semper virgo
felix celi porta.

¶ Materia huius hymni est de salutatōne beate virgini facta ab angelo
sic dicente Aue gr̄a plena dñs tecū bñdicta tu in mulieribꝫ Et cū ipa re
spondisset. ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuū. tunc virtute altissimi
obumbrata est et solo ꝟbo p̄cepit filiū. q̄ est christus dñs noster Intēdit
etiā auctor ipam beatā virginē mariam inuocare. vt ipa nomen eue p quā
mors intrauit mutet. et vt soluat vincula peccatorꝫ nostrorꝫ. et p̄stet no
bis vitam eternam. et vt nos a peccatis absolutos mites faciat et castos.
Hinc etiā laudare nos hortatur et glorificare hūc diem. ꝓpter hoc q̄ eua
sumus de dominio dyaboli p ipam. et venimus p fidem et gratiam dei ad
regna celorum Et innuit hoc per sūmile. faciendo istam comparatōnem. si
cut enim stella maris p̄stat ducatum ipsis nautis. vt veniant ad por
tum. ita per ducatum virginis marie veniemus ad portum. id est ad
christū. Et hoc est qđ dicit (O stella maris) id est mundi (aue) id est sal
ue (o alma mater) id est sancta genitrix (dei) et hominis (atq;) p̄o et. ma
nens (semp virgo) scz ante partum. in partu. et post partum. et (o felix por
ta) id est sancta ianua (celi) id est paradisi (aue) id est salue

¶ Sumens illud aue gabrielis ore. funda nos in pace mu
tans nomen eue

¶ Et quia tu (sumens illud aue) id est illam salutatōnem angelicam. q̄
fertur ab (ore gabrielis) illius angeli sic dicti (funda) id est cōfirma (nos
in pace) id est in eterna beatitudine. tu dico (mutans nomen eue) in aue.
id est maledictōem eue in tuam benedictōnem

¶ Solue vincla reis profer lumen cecis. mala nostra pelle
bona cuncta posce

¶ Et q; tu virgo dicta es stella maris. et q; tu mutasti nomen eue .i. ma

Expositio hymnorum

ledictõem eue deleuisti. z ipetrasti nobis bñdictõem. z pfudisti mortẽ trl buens nobis vitã ꝑpetuã. ideo (solue). i. dimitte (vincula) id est ligamina peccatoꝝ (reis). i. peccatoribꝫ (pfer. i. tribue (lumẽ cecis) id ẽ infidelibꝫ z (pelle) id est remoue a nobis (mala nostra) id ẽ peccata nostra. z (posce) id est postula a filio tuo (cuncta bona)

¶ Monstra te esse matrem. sumat per te precem qui pro nobis natus tulit esse tuus.

¶ Cõstrue. O maria (monstra). i. oñde (te esse matrẽ) scz placando filium tuũ. z filius tuus (sumat pcem). i. depcatõem nostrã (q te scz matrẽ (q) filius (natus) ex te virgine maria (p nobis) miseris peccatoribꝫ (tulit) id est sustinuit (esse tuus) filius

¶ Virgo singularis inter omnes mitis nos culpis solutos mites fac et castos

¶ Et qz sustinuit esse filius tuus. iõ (o virgo singularis) qz nulla ẽ tibi silis. qz fuisti ꝑgo añ partũ. virgo in partu. z virgo post partũ (mitis inter oẽs) alias mulieres. z o virgo castitatis mater (fac nos solutos) scz a culpis. z fac nos (mites). i. mansuetos (z castos) scz in corpore z aia sumꝫ

¶ Vitam presta puram. iter para tutum. vt videntes iesum semper collætemur.

¶ Et quia es mater castitatis z suauitatis. o virgo (presta). i. dona (vitam purã) nobis. z (para) i. tribue (iter turũ) id est viã securã (vt nos videntes iesum) filiũ tuũ (collætemur) id est simul gaudeamus (semp) id ẽ in ꝑsenti z laudes psoluentes. z in futuro eum plenius cognoscentes gaudeamus z exultemus cum domino nostro filio tuo

¶ Sit laus deo patri. summo christo decus. spiritui sancto trinus honor z vnus. Amen

¶ Et qz descendit dñs deus noster in vtero virginis. iõ (laus). i. gloria (sit deo patri. z (decus). i. reuerẽtia sit (summo christo). i. excelso filio dei. et (spiritui sancto sit honor trinꝰ) in psonis (z vnꝰ) in essentia. Amen

Quem terra pontus ethera colunt adorant ꝑdicant trinã regentẽ machinam claustrum marie baiulat

¶ Petrũ in hoc hymno ẽ idẽ qd in illo hymno Nocte surgẽtes. Intentio huiꝰ hymni ẽ. q̃ autor vult ostẽdere hoc (qõ ꝓphete de christo nũciauerũt) in genitrice dei maria eẽ cõpletũ. oñdit siliter qliter claustꝝ marie baiulauit christũ. Et nota q̃ deꝰ fecit hoiem de limo terre z posuit eũ in paradiso voluptatis z ꝓhibuit ei ne comederet de ligno vite. qõ erat in medio paradisi. sꝫ dyabolo suadẽte eue. z eua postmodũ silr suadẽte ade ambo comedentes de ligno vetito dyabolo placentes moztaliter peccaꝝ

uerũt ꝛ post peccatũ tãre trãsgressionis de paradiso terrestri a dño eiecti
nudos eẽ cognouerunt ¶ Videns ꝙ deꝰ ꝙ aliter nõ posset redimere genꝰ
humanũ nisi p feminã. vñz in vterꝝ virginis descendit humanũ corpꝰ assu
mens. ꝛ ita sumus redempti ꝛ a peccato liberati p feminam. vnde ꝛ ipi
grates reddere tenemur ¶ Dictũ est etiã supza. ꝙ maria stella maris ẽ ma
ter dei. ꝛ quẽ celum ꝛ terra capere nõ poterant in gremio suo portabat
¶ Construe (claustrũ marie) id est venter beate virginis (baulat) id est
portat illũ deũ (regentẽ) id est gubernantẽ (trinã machinã) mũdi scz celũ
terrã ꝛ mare. vl trinã machinã anime. scz ꝓcupiscibilitarẽ. rationabilitatẽ
et sensualitatẽ (quẽ) deũ (terra) id est boni homines (pontus) id est mali
homines (ethera) id est celestes creature (colũt) id est honorãt (adorãt)
id est cõmendant (ꝓdicant) id est publicant siue denunciant

¶ Cui luna sol et omnia deseruiunt per tempora. perfusa celi
gratia gestant puelle viscera.

¶ Dico ꝙ celum. i. celestes creature. terra. i. terreni. ꝛ oĩa siue celestia siꝰ
ue terrestria laudant ꝛ adorant illum quẽ celum ꝛ terra capere non pote
rant. ꝛ vere. qz (viscera puelle) scz virginis marie (ꝓfusa) id ẽ repleta (gra
tia celi) id est de roze celesti (gestant) id est portant sc̃ christum deũ (cui)
christo (luna) id est variatio lune (sol) in cursu suo (ꝛ oĩa) entia (deserꝰ
uiunt) id est famulantur (p tpa) id est temporaliter

¶ Beata mater munere. cuius supernus artifex mundũ pu
gillo continens. ventris sub archa clausus est.

¶ Et qz portauit christum possumꝰ dicere ꝙ est (beata mater munere)
id est dono filij (sub cuius) scz matris (archa ventris) id est vteri (supnꝰ
artifex) id est summus creatoz (ꝓtinens) id est ꝓseruans (mundum) vni
uersum (pugillo) id est sub sua potestate (clausus est) id est portatus

¶ Beata celi nuncio. fecunda sancto spiritu. desideratus gen
tibus cuius per aluum fusus est

¶ Et quia supnus artifex clausus est sub archa ventris virginis marie
possumus bñ dicere. ꝙ virgo maria sit (beata) id est sancta (nuncio celi) id
est angelica salutatione. ꝛ est (fecunda) id est impregnata (sctõ spiritu. p cu
ius) scᵉ virginis (aluum) id est vterum (fusus est) id est natus est ille qui
fuit (desideratꝰ) a cunctis (gentibus) id est populis

O Gloriosa domina excelsa super sidera. qui te creauit
prouide lactasti sacro vbere

¶ Materia huius hymni est. ꝙ maria peperit saluatorem. Et quia
deus contulit ei tantã gratiam ꝙ saluatorem pareret ꝛ facit autoz apoꝰ
strophã. id est conuersionem ad deum. ꝛ quia deus contulit ei tanꝰ

Expositio hymnorū

tam grām q peperit saluatorē. quertit sermonē suū ad ipam ostendendo eam esse gloriosam dicens (O gloriosa domina). i. o sponsa dñi nostri (et celsa). i. eleuata (sup sidera). i. sup oēs celos. tu (lactasti sacro vbere) id est ex sancto pectore. illū (q te creauit puide). i. sua eterna puidentia

Quod eua tristis abstulit tu reddis almo germine. intrent vt astra flebiles celi fenestra facta es

¶ Cōstrue (Tu reddis). i. restituis (almo germine). i. p sanctū filium tuum sc illud. i. paradisum (q dō eua) extis (tristis). i. dolorosa (abstulit) a nobis (et es facta fenestra celi). i. christi (vt flebiles). i. homies deflentes peccata sua (intrent astra) id est celos

Tu regis alti ianua. tu porta lucis fulgida. vitam datam per virginem gentes redempte plaudite

¶ Dico q hoies deflentes peccata sua intrēt celos. t vere. q tu facta es (ianua). i. ostiū (alti regis). i. christi. t tu facta es (fulgida porta) id est splendida ianua (lucis). i. christi q ē vera lux q illuminat oēm hoiem venientem in hunc mundū. Joā. pmo. t o (gentes redempte) scz a christo p passionē suā (plaudite). i. gaudete (vitā datā eē p ꝑginem) scz mariam

Quod chorus vatū venerandus olim spiritu sancto decinit repletus in dei factū genitrice ꝓstat eē maria.

¶ In hoc hymno agit auctor de natiuitate christi t qualiter debet eē cōpletū in maria qd̄ ꝓphete p̄dixerunt. q maria ꝓcepit t peperit filiū. t symeon gauisus suscepit eū in templo Dicimus ergo. q ꝓphete senserunt de aduentu t natiuitate christi Dicit enī Ysaias In medio duū animalium cognoscēris. i. inter bouē t asinū. t alibi Egredietur virga de radice yesse. t Habacuc sentiens de christi aduentu sic ait In medio duū animaliū cē. Et multi alij ꝓphete annunciauerūt t ꝓphetauerūt de christo. hoc totuz cōpletū est in maria. q christus ꝓceptus. natus. baptizatus. crucifixus et in templo pūtatus. t a iusto symeone t ab anna vidua suscept⁹ ē. Ūñ a psonis illis q dño obuiauerunt istud festum (in quo iste hymnus cantat) hypapanti dñi dr. i. obuiatio dñi ¶ Cōstrue. sc illud (ꝓstat eē factū) id est impletū (in maria genitrice dei). i. matre christi (qd̄ venerand⁹ chorus). i. honorabilis ꝓgregatio (vatū). i. ꝓphetaꝝ (repletus). i. plen⁹ (spiritu sancto cecinit). i. ꝓphetauit (olim) id est dudum

Hec deum celi dominumq terre virgo cōcepit peperitq virgo. atq post partum meruit manere inuiolata.

Et vere ꝓstat esse factū q dō ꝓphete cecinerunt. q beata virgo ꝓcepit do

mūnum) .i. christū deū celi z terre (z virgo) scz maria (peperit illū quem gessit) .i. portauit (atq;) p et (meruit) s^c dicta virgo maria (inuiolata manere) id est mansit incorrupta post partum

¶ Quem senex iustus symeon. in vlnis in domo sumpsit domini. gauisus hoc quod optauit videre ppro lumine christū

¶ Cōstrue (Quem) s^c christum (symeon iustus z senex) id est annosus symeon sacerdos (sumpsit) id est suscepit (in vlnis) id est in brachijs (in domo domini) id est in templo. s^c symeon est (gauisus) id est letatus (videre) id est aspicere (hoc q̄ optauit) .i. desiderauit p multa tpa. scz (christum suo ppro lumine) id est pprijs oculis

¶ Tu libens votis pcūmus precātuz regis eterni genitrix fauero. claraq; celsi renitens olimpi regna petisti

¶ Cōstrue O (tu genitrix) .i. mater (eterni regis) scz christi q̄ caret pncipio z fine. te (pcimus fauero) id est concede (libens) id est libenter (votis pcantum) id est pcibus famulorum (q;) pro et. s^c tu (renitens) id est splendens (petisti) p accepisti (clara regna olimpi celsi) id est alta celi

¶ Sit deo nostro decus et potestas. sit salus perpes. sit honor pennis. q̄ poli summa residet in arce trinꝰ z vnus Amē.

¶ Construe (decus z potestas. sit deo nostro. perpes salus sit) id est ppetua gloria (z pennis honor sit) deo nostro (qui) scz deus (residet in summa arce poli) id est in altitudine celi (trinus) in personis (z vnus) in substantia.

O Quam glorifica luce choruscans stirpis. dauidice regia proles. sublimis residens virgo maria. supra celigenas etheris omnes

¶ Hoc metrum est tetrametrum. Sunt aūt hic quattuor versus. et in vnoquoq; eoz sunt quattuor pedes. quoz pmus est spondeus. secundus iambus. tercius dactilus. quartus est spondeus siue trocheus

¶ Materia huius hymni est duplex cōmendatio ipius marie. tam a pgenie q̄ a meritis Cōmendatio a pgenie est. qz ipa est de regia stirpe .s. de stirpe dauid Cōmendatio aūt a meritis est. qz ipa peperit saluatorem nostrū Cantat aūt hymnus iste in transitu siue obitu beate marie virginis. qualiter scz transiuit de hoc mundo ad regnum celoz an solū amittē do spiritū. vel vtz assumpta fuit cū corpore de quo dubiū est. scz tñ melꝰ ē vt credamꝰ eā assumptā cē a patre cū corpe z āia O regia ples stirpis dauidice. o maria q̄es ramus ipius dauid Ipse cīm fuit querc^9 a qua ra-

Expositio hymnorū

mi ꝓcedunt. ⁊ tu es ramus stirps ⁊ ꝓles q̄ termini ponunt ꝓ eodē. sed nō idē ꝑcant Est em̄ ꝓles qđ aliunde hz initiū Stirps idē est q̄ trunc⁹ a quo ramus. velut a patre filius. ꝓcedit Et hoc est qđ dt ℣ (q̄s) id ē q̄s tum. tu (regia ꝓles stirpis dauidice) s⁹ es (choruscans) id est splendida parens (glorifica luce) .i. glorio sa. ō maria tu dico (sublimis) id ē stans in sublimi. s. in celo (tu⁹ residens) id est sedens (supra oēs celigenas etherꝫ) .i. angelos genitos in celo. qz in celo fuerunt creati angeli a deo.

¶ Tu cum virgineo mater honore. angelor̄ domino pectoris aulam sacris visceribus casta parasti. natus hinc deus est corpore christus.

¶ Oconstrue ℣ maria s⁹ existens (mater cū virgineo honore) .i. ꝑmanens virgo (casta. parasti aulā pectoris) .i. pectus tuū (oño angelor̄. sacris visceribꝰ) ⁊ ideo (hinc) .i. ex illis (natus est christus deus) .i. dignat⁹ est nasci (corpe) .i. quantū ad corpus. qz humanitatē sumpsit a te

¶ Quē cunctus venerās orbis adorat. cui genu flectit oīe. a te petimus subuenient abiectis tenebris gaudia lucis.

¶ Oconstrue (Quē venerans orbis adorat) id est quē oēs hoies venerant (cui) id est ad cuius honorē (oīe genu flectit) scilicet celestiū terrestrium et inferiorum. nos (petimus te) scz christū (gaudia lucis) scz eterne (subuenient) scz post hanc vitam (abiectis tenebris) id est peccatis remotis a nobis

¶ Hec largire pater luminis oīs natū ꝓ ꝓprium flamine sacro ꝫtecū nitida viuit in ethera. regnās ac moderās secula cūcta

¶ Superius fecit autor ꝑces ad beatā mariā virginē. scz hic facit preces ad deū patrē vt ipe dignetur nobis dare q̄ ꝓmissa sunt. dicens ℣ (pater oīs luminis) .i. origo ⁊ factor totius claritatis (largire) id est dona nobis (hec) scz gaudia lucis. ⁊ largire inquā hec (ꝓ ꝓprium natum) id est amorem filij tui. ⁊ (sacro flamine) id est amore spiritus sancti (qui) s⁹ filius tu⁹ (viuit tecum in nitida) id est munda (ethera) id est in celo (regnans) id est gubernans (ac moderans secula cuncta) id est omnes gentes in hoc seculo existentes.

¶ Martyris ecce dies agathe virginis emicat eximie. q̄ christus eā sociat et dyadema duplex eam decorat.

¶ Hunc hymnum ꝓbudentius in honore sancte agathe composuit in quo laudat deum qui tantam constantiam contulit virgini agathe.

Per totum annū xxiij

¶ Construe (Ecce) id est videte (dies agathe martyris eximie) id est magne virginis (emicat) id est valde splendet (qua) scz die (christus so-ciat) id est ꝓiungit eam sibi (z dyadema) id ē duplex corona. scz martyrij et castitatis (decorat eam) id est honorat

¶ Stirpe decens elegans specie. sed magis actibus atq; fi-dei terrea prospera nil reputans. iussa dei sibi corde ligans

¶ Construe (decēs) id est nobilis. sc̄ fuit (stirpe) id est ꝓgenie (elegans specie) id est pulchra facie (sed magis) sc̄ est pulchra (actib⁹ atq; fide) id est bonis operib⁹ fidei (nil reputans) id est estimans (prospera terrea) id est terreno⁹ prosperitatē. z (ligans) id est retinens (sibi corde) id est in mente (iussa dei) id est precepta dei

¶ Fortior hec trucibusq; viris. exposuit sua mēbra flagris pectore cū fuit valido. torta māmilla hoc docet patulo.

¶ Cōstrue (Hec) scz agatha (fortior viris trucib⁹) id est crudelib⁹ (ex-posuit sua mēbra) id est dedit (flagris) id est verberibus z flagellis (mā-milla torta) scz a tortoribus vexata (docet hoc) id est manifestat (patulo) id est aperte (cū) id est quantum. ipa agatha (fuit valido pectore) id est fortimente et corpore

¶ Delicie cui carcer erat. pastor ouē petrus hanc recreat. in-de gausa magisq; flagrans. cuncta flagella cucurrit ouans

¶ Construe (cui) scz agathe (carcer erat delicie) id est ꝓ delicijs vel loco deliciaꝝ (pastor petrus recreat) id est ꝓsolatur (hāc ouem) id est agathā et (inde gausa) id est letata (z magis flagrans) id est ardēs in amore dei (cucurrit) id est libenter sustinuit (cūcta flagella) id est tormēta (ouans) id est gaudens

¶ Ethnica turba rogū fugiens. huius z ipa mereꝝ opē. quos fidei titulus decorat. his venerem magis ipsa premat

¶ Construe (Ethnica turba) id est gentilis vel pagana q̄ iuxta monte⁹ ethnam habitauit (fugiens rogum) id est cōbustionem. qz mons ethna semp ardet (z ipa) sc̄ turba (meretur opem) id est auxilium (huius) scz agathe. ergo ipsa (magis premat) id est restringat (venerem) id est lu-xuriam (his) id est illis hominibus ibidem habitantibus (quos) sc̄ ho-mines (titulus) id est honor vel signum fidei (decorat) id est honorat

¶ Est nota ꝙ quodam tempore mons ethna cepit tantū ardere vt mul-tum periclitaret ciuitatem carthaginēsem. z ideo pagani venerunt ad se pulchrum sancte agathe z acceperunt velum in quo erat inuoluta z proie cerunt in ignem. z statim ignis extinctus est

Expositio hymnoꝝ

¶ Iam renitens quasi sponsa polo .pro miseris supplica domino. sic sua festa coli faciat se celebrantibꝫ vt faueat

¶ Construe Tu q̄ es stella (renitens iā) id est splendēs (polo) id est in celo (quasi sponsa) scz christi (supplica) id est aduoca (dño p miseris) id est p peccatoribꝫ (sic vt faciat colī) .i. celebrari (sua festa) .i. suas solēnitates (vt faueat) id est det auxiliū (celebrantibꝫ se) scz festa deuote

¶ Gloria cum patre sit genito spiritui prouide sacro. qui deꝰ vnus est omnipotens hanc nostri faciat memorē Amen

¶ Construe (Gloria sit genito) id est filio (cū patre spiritu sacro) id est sancto (prouide) id est rationabiliter (q̄ deus vnus est omnipotens faciat hanc) scz agatam (memorem nostri) id est q̄ agata sit memor illoꝝ q̄ habent memoriam sui Amen

Christe sanctorum decus atqꝫ virtus. vita t forma
via lux et autor supplicum. vota pariterqꝫ hymnū
suscipe clemens.

¶ In hoc hymno agit autor de vita t habitu sancti benedicti t de miraculis eius. scz de capisterio fracto in puericia sua t itez sanato tē. Intē dit etiā rogare deū vt nostra vota benigne suscipiat t nostra peccata expellat. t fauorē suū tribuat t grām suā p̄cedat meritis sancti būdicti Et hoc est qđ dr O tu (christe decus) .i. honor (sancto rum atqꝫ) p er. sc̄ qui est (virtus) q̄ p te virtuosi sunt (t vita) q̄ p te viuūt (t forma) q̄ te imitari debēt. vñ dixisti Ego sum via veritas t vita (via) q̄ p te eunt ad patrem (lux) q̄ p te illuminant (t autor) q̄ es dñs sanctitatis. t tu q̄ es talis scz ita (clemens) id est pius vel misericors (suscipe) id est accipe (vota supplicū) id est preces supplicantiū. t (pariter hymnū) id est canticū laudis.

¶ Qui tuum dudum benedictum ad te attrahens mire segregasti mundo. vt probra mundi reprobare discens te sequeꝰ.

¶ Cōstrue O tu (q̄ attrahens) sc̄ fuisti (dudū) id est olim (tuū bñdictū ad te. segregasti mire) .i. mirabiliter (mūdo) .i. a mundo. t hoc tō (vt discēs reprobare) .i. spernere (p̄bra mūdi) .i. peccata (t sequeꝰ te) q̄ dixisti q̄ seq̄tur me nō ambulat in tenebris sz habebit lucem vite

¶ Cuius deuotum animum pueri gratia prestans fidei vale
re qua valens mira precibus peregit mente fideli

¶ Construe Cuiꝰ deuotum animum) id est religiosum vel humilē

(cuius pueri).i.benedicti(gratia fidei)supple xp̄iane.de qua plenus erat sanctus benedictus(prestans valere).i.posse(qua)gratia fidei sp̄e benedictus(valens pegit mira).i.miracula(precib⁹).i.oꝛōnib⁹(mēte fideli)id ē cū firma spe.vt in libro dialogoꝛū potest inueniri

Debinc extendens pedem in remotis ardua scandens.cruciari malens coꝛpoꝛis artus iuuenilis ardēs amoꝛe casto

(De hinc)id est deinde sp̄e benedictus(extendens pedem)id est viam (in remotis)s̄e locis scz in heremo(malens).i.magis volēs (artus) id est membra(iuuenilis coꝛpoꝛis cruciari)id est puniri ꝛ quare qꝛ ipe erat (ardens)id est feruens(casto amoꝛe)scz dei (scandens) id est ascendens (ardua)id est ad excelsa.qꝛ quotidie ambulabat de virtute in virtutem semper altioꝛa petendo

Gloꝛiam patri resonemus omnes.et tibi comparvtriusqꝫ sp̄s spiritus alme vnus deus omni tempoꝛe seculi

(Omnes resonemus)id est persoluamus(gloꝛiam)id est laudē(patri)ꝛ o(alme spiritus)id est o sancte spiritus qui es(compar)id est eq̄lis(vtriusqꝫ)scz patris ꝛ filij.s̄e existēs(vnus deꝰ)cū eis(omni tpe seculi).i.i eternū s̄e resonemus tibi gloꝛiā

Imbuit posthinc hoīnes beatos regulis artis animos retundi.et iugo semper domini poloꝛum subdere colla

Cōstrue.Supple bn̄dictus(imbuit)id ē docuit vel repleuit(posthinc).i.deinde(beatos hoies).i.bonos hoies(artis regulis).i.strictꝫ obseruātijs(retundi).i.refrenari(aios)s̄e lubos ꝛ docuit(subdere colla)s̄e mētis(sp̄ iugo).i.precepto(dn̄i poloꝛū)celoꝛum

Exquib⁹ maurus sedulus minister obsequēs patri. laticeleuatum gurgite fontis puerum retractum.

(Exquib⁹)sp̄e sanctis hoib⁹.sanctus(maurus)fuit(sedulus id est assiduus(minister)scz sancti benedicti obsequēs(patri).s.benedicto(traxit puerū)scz submersū.puerꝫ dico(retractū).i.attractū(gurgite fontis leuatū) id ē eleuatū(latice).i.ex aqua equoꝛis

Huius o christe meritis precamur vt arceas iram.tribuas fauoꝛem.gratiam prestans veniāqꝫ nobis mitis ad omnes.

(O christe precamur)id est nos rogamus(meritis)id ē per merita(huius)scz sancti benedicti(vt arceas)id est repellas a nobis (iram)id ē iracundiam(et tribuas fauoꝛem)id est auxilium(prestans gratiam)virtuꝫ

tum (et veniam) peccatorū existens (nobis) peccatoribus (mitis). i. tuis respiciendo (ad omes sc̄ homines

Prebe oramus deus alme rector. vt fides nostra vicijs resistat. atq; virtutum ministret studijs pectore puro

Gloriam patri resonemus xp̄e

(O alme deus) existens (rector) id est gubernator (oramus) id est deprecamur. t ideo (prebe) id est concede nobis (vt fides nostra resistat vicijs) id est peccatis (atq; ministret) id ē seruiat (studijs virtutuz puro pectore) id est mūdo corde

Iam christe sol iusticie noctis recedant tenebre. nunc mentis eat cecitas. virtutū et lux redeat

¶ In hoc hymno rogat autor deum vt in hoc sacro tempore tribuat nobis cor penitens t quos longanimitate pietatis expectat sua benignitate ad se conuertat. t hoc est qđ dicit (O christe sol iusticie). i. splēdor pietatis (tenebre noctis). i. peccata nostra (recedāt nūc t cecitas mētis eat). i. recedat (nunc). i. in presenti tempore (t lux virtutū). i. virtutes bonorū operū (redeat) id est reuertat

Da tempus acceptabile. et penitēs cor tribue. ne nos vacuos transeat hoc quod benigne prerogas.

O christe (da tempus acceptabile) id est gratiam ad penitentiam. qz ante christi passionem. scz in veteri testamēto non erat tale tempus. quia oculus p oculo t dens pro dēte dabat. modo autem non est sic (t tribue) nobis (cor penitens. ne) pro vt non (transeat) id est pretereat (nos) peccatores (vacuos) virtutib; (qđ prerogas). i. interpellas apud deū patrē (benigne). i. misericorditer

Quiddāq; penitentie da ferre licet grādiū maiori tuo munere quod demptio sit criminum.

O christe (da qddā) id est paululum (penitentie ferre) id est pati (nobis) peccatoribz (quod). i. ꝓpter quā penitētiā (dēptio). i. ablutio (criminū). i. peccatoz (fit licet) p quis (grādiū). i. magnoz peccatoz. t b (tuo munere) maiori oibus criminib;

Dies venit dies tua in qua reflorent oīa. letemur in hac vt per tuam per hanc reducti gratiam

Vere debes dare penitentiam. qz iudicij dies vel paschalis festiuitas venit) id est appropinquat (dies. dico tua. in qua) sc̄ die (omnia) scilicet mētes hoīm (reflorent) id est micant virtutib;. ideo (letemur) id est gaudeamus (in hac) die solenni (vt reducti) id est sicut redempti sumus (p hanc

tuam gratiam) qz gratis redemisti nos a dyabolica potestate. z saluasti nos a peccatis nostris zc.

Cererum vniuersitas clemens adoret trinitas. z nos noui per veniā nouum canamus canticum

Et ideo (o clemens trinitas) in personis. z vnitas in essentia (vniuersitas rerū) id est vniuersa creatura (adoret te. z nos) qui facti sumus (noui per veniam) id est per tuam gratiā (canamus) id est decātemus (canticum nouum) id est ubilum Jubilus em̄ est quod nec mente ꝓcipi. nec voce exprimi potest

Presta beata trinitas. concede simplex vnitas. vt fructuosa sint tuis ieiuniorum munera.

(O beata trinitas) in psonis (presta) id est dona (z o simplex vnitas) ī essentia (concede) id est tribue nobis (vt munera ieiuniorū) id est abstinētiarū (sint fructuosa). i. fructus bonos ferentia (tuis) sc̄ fidelibus

Audi benigne conditor nostras preces cū laudibus in hoc sacro ieiunio fusas quadragenario

Materia huius hymni est ꝓmendatio ieiunij. z hortatur nos ieiunare z deo seruire. z in hoc tempore ieiunij in orationib⁹ plus cē in alijs temporib⁹ insistere debemus. vt in die iudicij vitam habeamus et ernam. z hoc est qđ dicit (O benigne conditor) id est creator omniū rerum (audi ꝓces nostras cū laudibus) id est cum hymnis. preces dico (fusas) id est effusas (in hoc sacro quadragenario ieunio). i. ūn numero quadraginta dierū. in qb⁹ digne ieūnare debemus

Scrutator alme cordium infirma tu scis virium. ad te reuersis exhibe remissionis gratiam

Et quia fundimus preces (O alme scrutator) id est iquisitor (cordiū) nostrorum. bene dico scrutator quia (tu scis) id est cognoscis (infirma virium) ideo (exhibe) id est dona (reuersis ad te) id ē penitentibus. i (remissionis gratiam)

Vultum quidem peccauimus. sed parce confitentibus. ad laudem tui nominis cōfer medelam languidis

(Nos peccauimus quidem multum. sed parce ꝓfitentibus) peccata sua (z confer languidis) id est peccatoribus (medelam) id est remissionez (ad laudem tui nominis)

Sic corpus extra conteri dona per abstinentiam. ieiunet vt mens sobria a labe prorsus criminum

Et ꝓferēdo sic medicinā (dona corpus ꝓteri). i. castigari (extra p abstinētiā) z dona (vt sobria mēs ieiunet ꝓrsus. i. oīno (a labe criminū). i. pctō

Expositio hymnorum

Ecce nūc tempus ydoneum medicina peccaminum
quibus deū offendimus corde verbis operibus

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt ab omni peccato abstineamus et rogemus deum cum lachrimis et precibus. vt ipse remittat nobis peccata nostra. t nos mūdet ab omni vicio in tempore huius ieiunij. qr xps pius est t misericors. t hoc est quod dicit. O fratres (ecce tempus idoneum) id est pgruū ad peccata remittendū qō tempus est (medicina peccaminū) id ē peccatorū (quib⁹) sp⁹ peccatis (offendimus deū corde). i. vana cogitatōe (verbis). i. iniquis sermonib⁹ t turpiloquijs (operib⁹). i. pravis t illicitis actib⁹

Qui pius et propicius nobis pepercit hactenus. ne nos cū
nostris perderet tantis iniquitatibus

Dico qr verbo t opere deum offendimus (qui) scz deus existens (pius et ppicius) id est misericors (pepcit nobis hactenꝰ) id est hucusqz ne ꝑmala nostra opera (nos pariter cū nostris tātis iniquitatib⁹ pderet) id ē pdēnaret. sed ita pepcit nobis vt mediante paterno auxilio ad xpm veniamus t ammodo in bonis operib⁹ pseueremus

Hunc igitur ieiunijs cum precibus et lachrimis multisqz bo
nis alijs placemus deuotissime

Et qr pepercit nobis misericorditer (ergo placemus) id est placatum nobis faciamus (hunc). s. deū. t qūo (ieiunijs) id est cū abstinentia cibi et potus. t (cum precibus) id est cum oratiōib⁹ assiduis. quia ipse ait petite et accipietis t alibi dicit Amen amē dico vobis. quidquid orātes petieritis. petite t fiet vobis

Ut nos a cunctis sordibus purgās ornet virtutibus. ange
licis t cetibus nos iungat in celestibus

Dixi qr placemus eū deuotissime (vt ipse purgās nos a cūctis sordib⁹ et peccatis ornet nos virtutib⁹) t faciat nos pseuerare in eis t qr (iungat nos angelicis cetib⁹ in celestib⁹). i. in regno celorum

Sit benedictus genitor. eiusqz vnigenitus cum spiritu pa
raclito in sempiterna secula Amen

(Genitor) id ē deus pater (sit benedictus t eius vnigenit⁹) id ē xps qē filius dei (cū spū paclito). i. psolatore (in sempiterna secula amen)

Clarum decus ieiunij monstratur orbi celitus. qō xps
autor omnium cibis dicauit abstinens

¶ In hoc hymno hortatur nos et admonet autor ieiuniorum

Per totū annū xxvj

humilitatem ⁊ inde auctoritatem habere ⁊ a xp̄o efficaciam. et vt antiqui patres moyses helyas consequuti sunt vitam eternam: ita et nos consequamur. ¶ Oc̄onstructio (clarū decus ieiunū) .i. cōmendabile ieiunū (monstratur) id est datur (orbi) id est mūdo (celitus) id est de celo (qđ) ieiunsum (xp̄s) existens (auctor) id est creator (omnium) rerum (dicauit) id est sanctificauit (abstinens cibis) id est a cibis.

Hoc moyses charus deo legisq; lator fact9. boc heliā per aera curru leuauit igneo.

(Moyses factus est charus) id ē dilectus (deo hoc) supple ieiunio. id est per hoc ieiunium (q;) p̄o et moyses factus est (legislator) id est dator legis diuine (hoc) id est per hoc ieiunium. et (hoc) supple ieiunium (leuauit) id est vexit (heliam) illum prophetam (igneo curru) id est in quadriga ignea (per aera) id est per aerem. quia cum helias transgressus esset iordanem cum discipulo suo helizeo fugiens psequutiones ihezabel raptus est helias in curru igneo in paradisum terrestrem. pallio suo dimisso. helizeus aūt pallio leuato reuersus est ad iordanem. ⁊ percutiens aquam cū pallio. cessit aqua iordanis. ⁊ transiuit prophet̄a sicco pede.

Hinc daniel mysteria victor leonum viderat. per hoc amic9 intimus sponsi iohannes clarui̇t.

(Daniel) ille prophet̄a existens (victor leonum) id est leones non nocuerunt eum (viderat) s^c per spiritūsanctuz (mysteria) id ē secreta que nemo alius scire potuit (hinc) id est per hoc ieiunium. et (ioānes) baptista (claruit) id est factus est (intimus amicus sponsi) id est christi (per hoc) supple ieiunium.

Hec nos sequi dona deus per exempla parsimonie. tu robur auge mentium dans spiritale gaudium.

Est quia isti amici spōsi facti sunt p hoc ieiuniū (o deus dona) id est cōcede (nos) christianos (sequi) id est imitari (hec) supple ieiunia (per exēpla parsimonie) id est abstinentie cibi et potus. et (tu auge robur) id est fortitudinem (mentium) id est cordium (dans) id est donans (spiritale gaudium) id est letitiam spiritus.

Presta pater per filium. presta per almum spiritum. cum his per euum triplici vnus deus cognomine

O (pater presta) id est dona nobis hec que supra petiu9 (per filiū) tuum vnigenitū. et (presta p almū spiritū) tu dico existens (vnus de9) in essentia (cum his) id est cum filio ⁊ spiritusancto (triplici cognomine) id est sub tribꝰ nominibꝰ distinctis (p euū) id ē eternaliter vel p imp̄petuum

Ex more docti mystico seruemus hoc ieiunium. denodierum circulo ducto quater notissimo.

Expositio hymnorum

Materia huius hymni est commendatio ieiunij. et hortatur nos ieiunare ⁊ deo seruire. ⁊ hoc tempore ieiunij in orationibus ⁊ bonis operib⁹ plus q̄ in alijs diebus. vt inde habeamus vitam eternam. ⁊ hoc est qđ dicit O fratres (nos docti) id est instructi (ex mystico more) id ē ex figurata consuetudine (seruemus hoc ieiunium) in quo modo sumus scilicet caste et honeste (deno circulo) id est denario numero (dierum notissimo) ꝙ est manifestissimo (ducto) id est multiplicato (quater) id ē ꝙ quattuor.

Lex et prophete primitus hoc pertulerūt. postmodum christus sacrauit omnium rex factor atq; temporum

(Lex) data per moysen (et prophete) scilicet helias ⁊ alij (pertulerunt hoc) ieiunium (primitus) id est primo. ⁊ (christus rex omnū) hominum (atq; pro et (factor) id est creator (temporum sacrauit) id ē sanctificauit illud (postmodū) id est post moysen et ꝓphetas. qz ieiunauit per quadraginta dies donans nobis exemplum. vt etiam ieiunemus

Vtamur ergo parcius verbis cibis et potibus somno iocis et artius perstemus in custodia

Et quia prophete ⁊ postea xp̄s consecrauerunt hoc ieiunium (ergo vtamur partius) id ē rēperātius (verbis) inutilib⁹ (cibis et potib⁹) id est a superfluitate comestionis ⁊ ab ebrietate. qz mediante crapula nos labimur in peius. nā vēter mero estuans de facili spumescit in libidinē. ⁊ non solum istis vtamur parcius. sed etiam (somno) nimio (et iocis) illicitis. (et perstemus) id est perseueremus (in custodia) anime nostre.

Vitemus ante pessima queq; subruunt mentes vagas nullumq; demus callido hosti locum tyrannidis

Dico ꝙ relictis vicijs pstemus in custodia virtutum. et (vitemus) id est abijciamus a nobis (ante) id est prius (pessima) id est peccata vel prava opera (queq; subruūt) id est opprimunt (mentes vagas) id est ad malum pronas (q̄) pro et (nullum) pro non et vllum (⁊ non demus callido hosti) id est dyabolo (vllum locum) id est aliquam occasionem (tyrannidis) in nobis.

Oremus omnes cernui clamemus atq; singuli ploremus ante iudicem flectamus iram vindicem

¶ In hoc hymno hortatur nos autor vt rogemus deum cum precibus et lachrymis. vt ipse auertat a nobis iram suam ⁊ dimittat nobis delicta nostra. ⁊ hoc est quod dicit. nos (omnes) existentes (cernui) id est humiles (dicamus) id est rogemus (atq; pro et (singuli) id est omnes (clamemus) ad deum. et (ploremus ante iudicem) id est christum. et (flectam⁹) id est placemus (vindicem iram) scz xp̄i quā habet aduersus nos.

Per totum annum xpus

Nostris malis offendimus tuam deus clementiam. effunde nobis desuper remissor indulgentiam

O (deus offendimus) .i. irritauimus (nostris malis) .i. p peccata nostra (tuam clemetiam) id est tuam benignitatem. z quia tu pius es et miseri cors et dixisti. nolo mortem peccatoris sed magis vt cōuertatur et viuat (o remissor) .i. o donator delictorum (effunde) id ē mitte (nobis desuper) id est de celo (indulgentiam) id est remissionem peccatorum.

Memento q̄ sumus tui licet caduci plasmatis. ne des h'onorem nominis tui precamur alteri

Et emittere debes nobis de celo veniam. q̄ nos redemisti sanguine tuo. z ideo o dñe (memēto) id est recordare (q̄ sumus tui) famuli (licet) p̄ quōs sumus filij (caduci) id est fragilis (plasmatis) scz ade (precamur) id est rogamus (ne des honorē nominis tui) scz nos xp̄ianos q̄ a nomine tuo vocati sumus xp̄iani (alteri) id ē inimico humani generis. scz dyabolo

Lapa malum qđ gessimus. auge bonuz qđ poscimus. placere q̄ tandem tibi possimus hic et perpetim

Est quia alter non debet occupare honorem nominis tui rogam⁹ te (lapa) id ē dimitte nobis (malum) id est peccatum (qđ gessimus) id ē qđ malefecimus (auge) .i. augmēta (bonum qđ poscimus) a te (q̄ possim⁹) id est valeamus (tandem) id est vltimo (placere tibi) xp̄o (hic) id est in p̄senti (et perpetim) id est in perpetuum.

V Exilla regis prodeunt fulget crucis mysterium quo carne carnis conditor suspensus est patibulo

Materia huius hymni est talis. vt dicit beatus Ambrosius. Passio domini venit. z quia venit debemus de ipsa aliquid dicere. Dicamus ergo q̄ vexilla regis xp̄i iam prodeunt. vexilla enī xp̄i sunt baptismus. sacramētum altaris. z alia sacramenta ecclesie

Construe (Vexilla) id est signa (regis) id est xp̄i (prodeunt) id ē apparent (mysterium) id est sacrificiū (crucis fulget) id est claret. quia expugnauit dyabolum (quo) mysterio (p̄ditor) id est creator (carnis suspēsus est carne) id est cum corpore suo xp̄io (patibulo) id est in cruce

Confixa clauis viscera tendens manus vestigia redemptionis gratia hinc immolata est hostia

Ego dixi q̄ xp̄s suspensus est patibulo. id est in cruce. z ideo xp̄s ē hostia immolata. vel talis est littera scilicet in ara crucis (gratia redēptionis) id est saluatio generis humani (tendens) id est extendens (manus) scilicet suas in cruce (et tendens vestigia) sanguinis ipsius. et per hoc notat q̄ sanguis fluxerat per totum corpus ipsius. tendens dico viscera innumerabilia. quia in tantum fuit extensus xp̄s in cruce q̄ omnia mēbra

ipsius poterant numerari (cōfixa). i. pforata (clauis) clauī eī sunt positi in manibus et pedibus suis. z lancea in latere suo. z inde exiuit sanguis et aqua. exinde dico manauit sanguis redēptionis nostre z aq̄ baptisma tis. ex quib⁹ nos xpiani regeneramur in fonte z in sacro baptismate

Quo vulneratus insuper mucrone dire lancee. vt nos lauaret crimine. manauit vnda sanguine.

¶ Ecce misterium crucis fulget per totum mundum. quia per crucē habemus altare. per corpus christi hostiam. per sanguinem vinum. z per sudorem aquā. ex quibus sacrificium facimus singulariter. quia ex immolatione crucis sibi fit altare. z ideo per crucem habemus altare. in quo sacrificamus (quo) id est in quo patibulo supple christus fuit (vulneratus insuper) id est super vulnerationem clauorum (mucrone) id est acumine (dire lancee) id est crudelis cuspidis. z ad quid. ad hoc scilicet (vt lauaret nos a crimine) id est a peccatis (vnda) id est aqua (manauit) id ē effluxit (sanguine) id est cum sanguine.

Impleta sunt que cecinit dauid fidelis carmine. dicendo nationibus regnauit a ligno deus

Et ex eo tempore perpetrata sunt que scripta sunt de christo per prophetas. vnde ipse sumens acetum in cruce cum spongia dixit. Consummatum est. et hoc est quod dicit Illa (sunt impleta) id est cōpleta in xpo (que dauid cecinit) id est prophetauit. existens (fidelis) id est certificat⁹ (carmine) scz in psalterio (dicendo) id est prophetando (nationibus) id ē omnibus gentibus (deus regnauit a ligno) supple crucis. q⁹ post passionem z mortem suam amarissimam resurrexit eternaliter regnaturus.

Arbor decora et fulgida ornata regis purpura. electa digno stipite tam sancta membra tangere.

Et q⁹ pependit in cruce possumus proferre vocē admirationis dicētes O q̄ (decora et fulgida arbor) ista fuit (ornata) id est fulcita (purpura) id est sanguine (regis) id est christi. arbor dico (electa tangere) id est portare (tam sancta membra) scz christi (digno stipite). i. in sancto trunco

Beata cuius brachijs secli pependit preciū statera facta corporis. predam q̄ tulit tartaris.

Vere (beata) fuit arbor vel crux (cuius brachijs) id est cornibus (precium seculi) id est mundi (pependit) arbor dico (facta statera) id est trutina (corporis) christi (q̄) p̄ et (tulit) id est abstulit (tartaris) id est infernis (predam) id est spolia. quia descendit ad inferna liberans animas sanctorum. Jam sermo dirigitur ad crucem.

O crux ave spes vnica hoc passionis tēpore. auge pijs iusticiam. reisq̄ dona veniam

¶ Et q̄ tu es statera facta (ꝯ crux) sc̄e exp̄ñs (vnica spes) nostra (aue) id est salue (auge). i. multiplica (iusticiā p̄ys). i. pietatē habētib⁹ (hoc tpe passionis) z (dona veniā). i. remissionē peccator⁹ (reis). i. peccatorib⁹.

¶ Te summa deus trinitas collaudat oīs spiritus. quos per crucis mysterū saluas rege per secula Amen.

¶ Et q̄ nos redemit suo sanguine. ideo. o (summa trinitas). i. o de⁹ omnipotēs q̄ es trin⁹ in p̄sonis (ois spūs collaudat te) z (q̄s) sc̄z hoies (saluas). i. liberas (p̄ mysterū crucis). i. p̄ passionē (rege p̄ secula) cūcta Āmē

Pange lingua gloriosi prelium certaminis et super crucis tropheum dic triumphum nobilem quali/ ter redemptor orbis immolatus vicerit

¶ Hymnus iste p̄tinuat̄ superiori Dixerat em̄ q̄ dñs positus fuerat in cruce z latus ei⁹ p̄forat̄. z sic dep̄camur eū q̄ sicut mortu⁹ est. id est sicut corpus q̄d assumpsit in virgine z in cruce dimisit. z ad inferna descendit. ereū dyabolo pugnauit z eū superauit. sic faciat nos vincere cūcta nobis aduersaria. sdyabolū z mundū cū p̄cupiscentia sua z domesticū inimicū. sc̄z carnem. de qua dr̄ ¶ Quanto famosior tanto periculosior Et hoc est q̄d dr̄ O (lingua pange) id est manifesta (p̄liū certaminis gloriosi) id est victoriā quā christus obtinuit moriendo p̄m carnem q̄m vicit mortē morte sua vñ ipe ait O mors ero mors tua tē (z dic triumphū nobilē) de inimicis fugatis (sup tropheum) id est victoriam (crucis) sc̄e sancte (qualiter redemptor). i. liberator orbis) id est totius mundi (immolatus) in ara crucis (vicerit) sc̄e dyabolū ¶ Ext nota q̄ añ passionē christi dyabol⁹ duas manus. id est potestates. sc̄z in corpore z aīa hoīs habuit. q̄ quoīdā in corpore z in aīa. quoīdā tantū in aīa post mortē tēporalē trahebat ad se ꝫ mō post passionē christi vnā hz. sc̄z de duab⁹ potestatib⁹ z amisit vnā

¶ De parentis protoplasti fraude facta condolens quando pomi noxialis morsu in mortem corruit. ipse lignum tunc notauit damna ligni vt solueret

¶ In hoc loco antipofrasat autor. quia aliquis forte diceret quare fuit christus immolatus Respondet. q̄ p̄dolut de deceptōne p̄mi parentis. sc̄z ade Et hoc est q̄d dr̄ Christus (p̄dolens de fraude facta parentꝫ) nostri ade (protoplasti) id est p̄mi hoīs formati (quando corruit) p̄mus parens (in mortem) z hoc (morsu pomi noxialis) id est nocium (ipe) christus (tunc notauit) p̄ordinando signauit (lignum) siue crucis (vt solueret) id est recuperaret (damna ligni) sc̄z que venerant per lignum vetitū

Expositio hymnorū

¶ Hoc op9 nostre salutis ordo depopoſcerat multiformis proditoris ars vt artem falleret. et medelam ferret inde. vnde hostis leſerat

¶ Bene dico q̄ christus tunc notauit lignum. vt ſolueret damna ligni. quia nullo alio modo poterimus recuperari. ⁊ hoc aggreditur dicere. (Ordo ſalutis. depopoſcerat hoc opus) ſcz vt deus carnem ſumeret. et patibulum crucis ſubiret. vt per lignum damna ligni ſoluerentur (vt ars) id eſt deus qui eſt artifex omnium rerum (falleret) id eſt deſtrueret (artem multiformis proditoris) id eſt dyaboli. vt illa res (ferret medelā) id eſt ſalutem omnium gentium (inde) id eſt ex illa re. ſ. a ligno (vnde) id ē de quo ligno (hoſtis) id eſt dyabolus (leſerat) id eſt nocuerat.

¶ Quando venit ergo ſacri plenitudo temporis miſſus eſt ab arce patris natus orbis conditor. atq̄ ventre virginali caro factus prodiit.

¶ (Ergo quando) id eſt poſtq̄ (plenitudo temporis) id eſt quando vltima etas venit. id eſt quando deus ſacrificauit filium (conditor orbis) id eſt christus (natus miſſus eſt ab arce patris) in mundum (atq̄ factus caro) vel carnalis (prodiit) id eſt exiit de ventre virginali Ex nota q̄ ſi cut flos ſine macula pulcher ⁊ olens ac ſuauis naſcitur. ita christus ſine ſemine ⁊ ſine crimine de vtero virginis marie prodiit

¶ Vagit infans inter arta poſitus preſepia. membra pannis inuoluta virgo mater alligat. pedes manusq̄ crura ſtricta cingit faſcia.

¶ Conſtrue (Infans) id eſt christus (poſitus inter arta preſepia) id eſt anguſta preſepia (vagit) id eſt plangit. Ex nota q̄ vagire eſt proprium puerorum (virgo) maria (mater) ſua (alligat mēbra) ſua (inuoluta pannis. ⁊ ſtricta faſcia) id eſt vitella (cingit pedes ⁊ manus ⁊ crura)

¶ Gloria ⁊ honor deo vſq̄quo altiſſimo vna patri filioq̄ inclito paraclito. cui laus eſt et poteſtas p̄ eterna ſecula Amen.

¶ Conſtrue (Gloria ⁊ honor vſq̄quo) ſc̄ ſit (deo altiſſimo. vna) id eſt equaliter patri ⁊ filio (⁊ inclito) id eſt glorioſo (⁊ paraclito) id eſt ſpiritui ſancto ſit laus ⁊ gloria. ſit̄ equalis gloria coeterna maieſtas trino ipſo nis ⁊ vni deo (cui laus eſt ⁊ poteſtas p̄ eterna ſecula Amen)

Per totum annū xxix

Lustra sex qui iam peracta tempus implens cor/
poris se volente natus ad hoc passioni deditus
agnus in cruce leuatur immolandus stipite.

¶ Nota q̄ lustrū dicitur spaciū quinq; annorum. z dicitur a lustran/
do. eo q̄ romani lustrabant per spaciū quinq; annoꝝ in capite anni totaꝫ
Romam. z nos simili per quinq; etates debemus lustrare totam romā.
id est sanctam ecclesiam. vincentem inimicos. ¶ Hymnus iste sic con
tinuatur. christus carnaliter erat. xxx. annorum cum esset deditus passio
ni. Lustra sex ꝛc. Et nota accusatiui z ablatiui casus possunt ibi legi
Ablatiui sic leguntur (christus qui est implens tempus) id est etatē cor/
poris humani (sex lustris iam peractis) z est ibi positio casus p casu. me
lius tamen est vt accusatiui ibi legantur sic (christus qui est implens tem
pus) id est etatem corporis humani. sc̄z per sex lustra iam peracta (natꝰ
se volente) id est sponte natus ad hoc vt pateretur (Agnus) id est chri/
stus sine macula (deditus passioni leuatur in cruce) a iudeis (immolan/
dus) id est sacrificandus (stipite) id est in ligno

Hic aceto fel arundo sputa clauis lancea mite corpus p/
foratur sanguis vnda profluit. terra pontus astra mundus
quo lauantur flumine.

¶ Construe (Hic) id est in cruce dederunt ei fel mixtum cum aceto
(arundo) id est calamus traditur ei in signum derisionis pro sceptro. et
per hec (sputa) sc̄ adhibita sunt ei (corpꝰ mite) id est suaue (perforatur
cū clauis z lancea. z inde (sanguis. z vnda) id est aqua (profluit) id est ex
iuit de corpore eius (quo flumine) id est pro qua sanguinis effusione (ter
ra) id est humiles (pontus) id est fluctuantes vicio (astra) id est iusti (et
mundus) id est mundani (lauantur) id est purgantur Per aquam debe
mus intelligere baptismum Per sanguinem crisma. Et dicunt quidam
q̄ angeli boni purgati sunt de labe quam habuerūt de illis qui ceciderūt
vt lucifer z sui complices. z ideo dicit astra.

Crux fidelis inter omnes arbor vna nobilis. nulla
silua talem profert fronde flore germine. dulce li/
gnum. dulces clauos. dulce pondus sustinet

¶ Et quia redemit nos in cruce leuatus omnes debemus clamare.
O (crux) sc̄ existens fidelis inter omnes arbor vna nobilis) quia (nul/
la silua profert talem) sc̄ arborem (fronde) id est protectione (flore) id est
decore (germine) id est radice. vel (flore) id est christo qui vocatus ē flos
a prophetis quia sicut flos procedit sine feditate vel aliqua putredine

tea christus ex vtero virginis marie ꝓcessit sine aliquo peccato. Dulce lignū fuit illud qđ sustinet dulces clauos christi ⁊ dulce pondꝰ.i. christū.

¶ Flecte ramos arbor alta tensa laxa viscera ⁊ rigor lenteſcat ille. quem dedit natiuitas et ſuperni membra regis miti ten/das ſtipite.

Et precium mundi pependet in te. ideo o (arbor alta. flecte) id est hu/milia (ramos) id est brachia crucis (⁊ laxa) id ē relaxa (viscera) christi (tē sa) id est extensa in te (⁊ ille rigor) id est duricia (lenteſcat) id est molleſcat quem rigorē (natiuitas) id est natura dedit tibi. vt (tendas ſtipite) id est in cruce (miti) id est humili (mēbra ſuperni regis)

¶ Sola digna tu fuisti ferre ſeculi precium atqꝫ portum pre/parare nauta mundo naufrago. quem ſacer cruor punxit fu/ſus agni corpore. Gloria ⁊ honor deo vsqꝫ quo altiſſimo ⁊ē.

Tu sola fuisti (digna) scz (ferre precium seculi) id est sustinere illum q̄ fuit appreciatus triginta argenteis (atqꝫ ꝑparare portum) quasi nauta. (mundo naufrago) periclitato. id est omnibus periclitantib⁹ (quē) mun dum (ſacer cruor) id est ſanctus ſanguis (perunxit) id est mundauit. ille dico (fusus de corpore agni)

¶ Chorus noue hieruſalem noua meli dulcedinem pro/mat colens cum ſobriis paſchale feſtum gaudiis.

Uetrū est iambicū Autor est Ambroſius ⁊ē. Materia huius hym/ni est iuitare ad laudē festi paschalis cū militauerim⁹ contra dyabolū. ꝺt ergo chorus noue ⁊ē. ¶ Notandū est. q̄ ꝓmo vocabat ciuitas illa Jeb/ſcdo Jebuſalē. tercio Salem. quarto Hieruſalē ꝓquam significat multi plex hominis ſtatus Jebus em interpretatur cōculcamen. ⁊ hoc est quan/do aliquis in adolescentia intonſus efficitur Jebuſalem interpretat pax conculcatōnis. ⁊ hoc est quando aliquis habitat ⁊ delectatur in predi/ctis Salem interpretatur pax. ⁊ hoc est quando aliquis reuerſus est a vicijs Hieruſalem enim interpretatur viſio pacis. ⁊ hoc est quando ali/quis fruitur celesti gaudio. Unde hoc nomen hieruſalem quattuor mo/dis accipitur. Quo ad litteram hieruſalem est illa ciuitas paleſtine. ana goice hieruſalem interpretatur eccleſia triumphans. ſcilicet chorus ce/lestis patrie. In hoc loco accipitur ſic chorus noue hieruſalem. id est noue anime. ſcilicet cuiuſlibet hominis bene īmouati et purgati a vicijs (promat nouam dulcedinem meli) id est dulce melos. Melum dici/tur a mel. quia ſicut mel fit ex diuerſis generibus rerum. ita et me/lum est. quod fit ex diuerſis notulis nouum. Unde. Cantate domino

q̄ sicut mel fit ex diuersis generib⁹ rer̄.ira t melum est qđ fit ex diuersis noxulis nouum. Unde dicitur. Cantate domino canticū nouum. Hel em̄ dicit a miscendo. vnde ꝓhibetur in lege q̄ nemo in sacrificio poneret mel sed semp sal Hel em̄ fit ex diuersis generib⁹ rerum. homo em̄ nō debet esse diuersus sed vnifozmis in bono Unde. vinum t sicerā nō bibet et sumitur ibi vinum in mala ꝑ catōne. q̄ vinum in se est bonum. sed abutentibus vino nocuum est tam in cozpoze q̄ in anima. Sicera fit ex diuersis generibus rerum. que simul mixta vnum cozrumpit aliud. vt de cerussia. aut granum cozrumpit aquā. aut aqua granum Ille ergo bibit siceram qui facit aliquid quod videtur esse de genere bonozum cum non sit. ergo sobrie iuste t pie viuamus in hoc seculo. iuste quo ad proximum pie quo ad deum. sobrie aūt quo ad nosmetipos

¶ Quo christus inuictus leo draconē surgens obruto dum voce viua personet a morte functos excitat

¶ Construe (Quo) scz festo paschali (christus inuictus leo) vt narrat Phisiologus. Sicut leo rugitu suo resuscitat catulū post triduū. ita pater in diuinis filiū suū. quare dictus est leo (surgens). i. resurgens (draconē). i. dyabolo (obruto). i. lapso (dū viua voce ꝑsonet) vt genimina vipe raz. ds docuit vos fugere a ventura ira Hel generaliter p̄t legi de angelis q̄ viua voce resuscitabunt mortuos ad iudiciū. t sic (excitat functos) id est defunctos (a morte) id est a peccato mortali ꝑm ꝑmam lecturam vel (a morte) scz quam oīs homo habebit

¶ Quam deuozarat improbus predam refudit tartarus captiuata te libera ihesum sequuntur agmina.

¶ Construe. Ipe scz deus (refudit). i. retrofudit (predā). i. rapinaz (quā tartarus). i. infern⁹ (improb⁹). i. insatiabilis (deuozarat). i. deglutiauerat (captiuata agmina) id ē detente aīme sanctoz (libera) id est liberata (sequunt te) scz ihesum christum

¶ Ipsum canendo supplices regem precemur milites. vt in suo clarissimo nos ordinet palatio

¶ Construe Nos (supplices milites) id est humiles (p̄cemur ipm regē). i. rogam⁹ xp̄m (vt ordinet nos). i. disponat nos (in suo clarissimo palatio) id est in celo inter sanctos. vnde in euāgelio dr Jn domo patris mei mansiones multe sunt ꝛc.

¶ Per secla mente nescia patri supremo gloria. honorq; sit filio et spiritu paraclito Amen

¶ Construe (gloria sit patri supmo) id est excelso (p secla) id est per secula. ibi ponitur per syncopā (gloria) dico (nescia mente) id est incomprehensibilis mente humana. quia deus incomprehensibilis est (et ho-

nor sit ei) scz patri in diuinis (cum filio) id est ihesu christo (z spiritu paraclito) id est spiritu sancto Amen

Rex eterne domine rerum creator omniū qui es z ante secula semper cum patre filius

¶ Omnes isti hymni habent vnā materiā z vnā intentōem. qr tractant de passione xpi z de eius resurrectōe Ostendit em hic qr sicut xps mortuus est pter delicta nostra. sic etiā resurrexit pter iustificatōez nostrā et protulit nobis vex pascha. i. transitū de terra ad celū. de inferno ad paradisum Ite rogat vt sua resurrectio sit nostra redemptio vt in paschali tpe vel gaudio. i. in die iudicij defendat nos a periculo mortis. i. a damnatōe Vel materia huius hymni est vt deū deprecemur qr sicut ipe creauit adaz et accepit corporis eius formā vt nos redimeret a potestate dyaboli et iungeret nos deo patri. ira liberet nos ab oīi delicto in hoc paschali gaudio Et ōt sic Odīe (eterne rex) id est sempiterne rex (creator) id est factor (omniū rex. z qui semp es filius cum patre ante secula) id est añ mūdi constitutōnem

¶ Qui mundi in primordio adam plasmasti hominem. cui tue imagini vultum dedisti similem

¶ Construe (Qui) supple deus (plasmasti) id ē formasti (adā hoiez in pmordio). i. in pncipio mūdi (cui) scz ade (dedisti vultū silem tue imagini) scz mentē silem p ratōem, vultus tui.

¶ Quem dyabolus deceperat hostis humani generis. cuius tu formam corporis assumere dignatus es

¶ Cōstrue (Quem) scz adā (dyabolus hostis) id ē insidiator (humani generis). i. hois. qr nos in adā deceperat (cuius formā corpis) scz ade. (tu) scz filius dei (dignatus es assumere). i. vt nos redimeres dignatus es assumere corpus humanum

¶ Ut hominem redimeres quem ante iam plasmaueras. et nos deo coniungeres per carnis contubernium

¶ Cōstrue Dico qr dignatus es accipe formā serui tui ad hoc (vt redimeres) id est liberares (hoiem. quē) scz hoiem (iam añ plasmaueras) id est creaueras (vt nos) scz redimendo (iūgeres deo) scz patri p pturbernī). i. p vnionē vel p habitaculū vel p iunctōem (carnis) id ē humanitatis. quia sic nos liberauit a morte pperua

¶ Quem editum ex virgine pauescit omnis anima. per quem et nos resurgere deuota mente credimus

¶ Cōstrue (Quē editū).i.natū (ex ꝑgine) scz maria (ois aia).i.ois spi ritus rōnalis (paueſcit).i.mirat (q quē credim⁹ reſurgere nos) scz dum veneris iudicare viuos t mortuos (deuota mente).i.bona oratōne.

¶ Qui nobis per baptiſmum donaſti per indulgentiam. q̄ tenebamur vinculis ligati conſcientie

¶ Cōstrue ō tu xp̄e (q̄ donaſti nobis) scz oīb⁹ pie credentib⁹ (in dulgentiā) id ē remiſſionē scz originalis peccati (q baptiſmum q̄ tenebā mur ligati vinculis ꝓſcientie) scz per peccatum

¶ Qui crucem propter hominem ſuſcipere dignatus es. de liſti tuum ſanguinem noſtre ſalutis precium

¶ Cōstrue (Qui) ſupple xp̄s (dignat⁹ es ſuſcipe crucē) id ē paſſio nem crucis (ꝓpter hoīem. dediſti tuū ſanguinē. in p̄ciū noſtre ſalu tis) q̄ cum ſanguine tuo redemiſti t emiſti nos.

¶ Queſumus auto⁹ omnium in hoc paſchali gaudio. ab om ni mortis impetu tuum defende populum

¶ Et q̄ tot t tanta feciſti o xp̄e vt nos a morte ꝑpetua liberares. iō o (auto⁹ oīm) rex (q̄ſumus).i.rogamus te (in hoc paſchali gaudio) id eſt in tua reſurrectōne (defende) id ē ꝓtege (populū tuū) a peccato redem ptum (ab oīni mortis impetu) id eſt ab oīni periculo

AUrora lucis rutilat. celum laudibus intonat. mun dus exultans iubilat. gemens infernus vlulat

¶ Materia huius hymni ē laudare deū t extirpare vicia t adherere ꝓtib⁹ Et nota q̄ eccleſia iō aurora dr. q̄ ſicut aurora expellit tene bras. ita eccleſia extirpat vicia t peccata Dicit ḡ ſic (Aurora lucis ruti lat).i.ſplēdet. ſ. q̄n aurora pullulat t incipit dieſcere (celū).i.celeſt⁹ crea tura (intonat) id ē reſonat (laudib⁹. mūdus exultans) gaudēs (iubilat) id ē gloriat. q̄ hoīes credētes in deū cantabāt laudes deo (infernus ge mens) id ē dyabol⁹ lugēs (vlulat) id ē plāgit. q̄ dolet de amiſſione eor̄ quos tenebat mortuos. scz adam abraam t alios ſanctos quos deus ſe cum traxit ad requiem eternam

¶ Cum rex ille fortiſſimus mortis confractis viribus. pede conculcans tartara. ſoluit a pena miſeros

¶ Dico q̄ celū tūc intonat laudib⁹ (cū) id ē q̄n (rex ille fortiſſim⁹) scz dn̄s ieſus xp̄s. ſupple fuit (ꝓculcans pede) id ē pietate ſua (tartara) id eſt inferna (ſoluit) id ē liberauit (miſeros) scz hoīes (a pena) scz dyaboli (cō fractis viribus mortis) id eſt inferni ſeu dyaboli t̄c.

Expositio hymnorum

¶ Ille qui clausus lapide custoditur sub milite triumphãs pompa nobili victor surgit de funere

¶ Vere ille rex ꝓfractis viribꝫ mortis. i. dyaboli soluit a pena miseros hoies. qz (ille qui clausus est lapide) id est monumento (custodit) id est ꝓseruat (sub milite) id est sub militibꝫ. singulare pro plurali ꝙ synodochen (triumphans) id est vincens (pompa nobili). i. victoria. qz tñc alias ab inferis extraxit. z (victor surgit). i. sursum erigit (de funere) id est de morte

¶ Solutis iam gemitibus z inferni doloribus. quia surrexit dominus resplendens clamat angelus.

¶ Oconstrue Christus erat victor (solutis). i. fractis z destructis (iã gemitibꝫ z inferni doloribꝫ) id est angustijs (angelꝰ resplendẽs) id ẽ valde nitens (clamat) dicens mulieribꝫ Ite dicite discipulis eius z petro. (qz surrexit dominus) supple a morte temporali

¶ Tristes erant apostoli de nece sui domini. quẽ pena mortis crudeli serui damnarant impij

¶ Ita dixerunt angeli mulieribꝫ. z (apostoli erant tristes. de nece) id est de morte (sui domini. quem) supple dominum (serui impij) id est iuꝰ dei (dãnarant) id est damnauerant (crudeli pena mortis) scz crucis

¶ Sermone blando angelus ꝑdixit mulieribus. in galilea dominus videndus est quantotius

¶ Et quia apostoli erant tristes de nece sui domini. ideo (angelꝰ ꝓdixit mulieribꝫ blando sermone) id est suaui (dominus videndus est in galilea) scz a vobis (quantotius) id est subito

¶ Ille dum pergunt concite. apostolis hoc dicere. videntes eum viuere osculantur pedes domini

¶ Oconstrue (Ille) supple mulieres (dum) ꝑ qñ (pgunt ꝓcite) id est solicite (dicere) id est manifestare (hoc apostolis. videntes). i. respicientes (eũ) scz xpm (viuere) id est vitã habere (osculant pedes dñi) id est locum vbi posuerunt eum pfidi iudei

¶ Quo agnito discipuli in galileam propere pergunt videre faciem desideratam domini

¶ Oconstrue (Quo agnito) id ẽ quo cognito vel audito scz q surrexit dñs (discipuli). i. apostoli (pgunt). i. viã pagunt (ꝓpere) id est festinãter (in galileã videre facie dñi desideratã) id est ꝓcupitã ab eis.

Per totū annū xxxij

Claro paschali gaudio sol mundo nitet radio cum christum iam apostoli visu cernunt corporeo

¶ Cōstrue (Sol nitet) id est splendet (radio suo mūdo in paschali gaudio claro (cum) id est quando (apostoli cernūt iam xp̄m visu corporeo

Ostensa sibi vulnera in christi carne fulgida resurrexisse dominum voce fatentur publica

¶ Dicimus q̄ q̄uis tunc apparuit discipulis tamen quidam illorum scz thomas non credidit. vnde dominus ostendit ei vulnera. et ait. noli esse incredulus sed fidelis ¶ Et nota q̄ quattuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominus. scz vt essent signū victorie. vt deinceps de resurrectione nō dubitarent. vt cōfunderētur q̄ crediderunt illum phantasticum corpus accepisse. vt essent ad patrem intercessio

¶ Cōstrue (Ostensa sibi vulnera) id est ostensis vulneribus (sibi) id est apostolis (in fulgida carne xp̄i) apostoli (fatentur) id est predicant (voce publica) id est manifesta dominum resurrexisse.

Rex christe clementissime tu corda nostra posside vt tibi laudes debitas reddamus omni tempore

Construe (christe) tu dico clemētissime rex (posside) id est guberna (corda nostra) id ē mētes simul cum corporib⁹. vt (reddamus) id est persoluamus (tibi) id est ad honorem tuum (omni tempore debitas laudes)

A Dcenā agni prouidi et stolis albis candidi post trānsitum maris rubri christo canamus principi

¶ Materia huius hymni est q̄ nos inuocat autor ad cenam agni illius qui tollit peccata mundi scz ad accipiēdum corpus ⁊ sanguinem domini de quo dictum est qui sumit corpus xp̄i indigne. iudicium sibi manducat et bibit. qui vero digne. habebit vitam eternam. nos vero posiri ad cenam agni. id est ad accipiendum corpus ⁊ sanguinem domini vel ad vltimū preceptum christi. quia sicut post cenam nullum restat prandiū. ita post nouum testamentum nullum restat preceptuz. Ad cenam agni prouidi ⁊ agni candidi (stolis albis) .i. virtutib⁹ (canamus principi christo) id est laudemus eū de resurrectione (post transitum maris) id est post baptismū vel post gloriam resurrectionis.

Cuius corpus sanctissimū in ara crucis torridum cruore eius roseo gustando viuimus deo

Expositio hymnorum

¶ Sanctissimum corpus cuius)christi(torridum)id est crematuz.quia passum(in ara crucis.gustando)id est suscipiendo)cum roseo cruore viui mus deo.

Protecti pasche vespere a deuastante angelo erepti de durissimo pharaonis imperio

¶ Dico q̄ viuim⁹ deo(protecti)id est defensi vel seruati(vespe paschе) id est victima etate(ab angelo deuastante)id est percutiente primogenita egypti(erepti)id est liberati(de durissimo imperio pharaonis)id est diaboli.

Jam pascha nostrum christus est qui immolatus agnus est sinceritatis azima caro eius oblata est.

¶ Construe(christus est iam nostrum pascha)id est transitus de vicijs ad virtutes(qui)supple christus (est agnus)sc̄ patiens (immolatus) pro omnibus nobis. Vel sic.quia christus immolatus pro nobis ē agn⁹ (sinceritatis)id est puritatis(caro eius oblata)id est sacrificata (est azima)id est sine fermento vel sine amaritudine. Azima dicitur ab a quod ē sine z zima quod est fermentum vel amarum.quasi sine amaritudine.

O vere digna hostia per quam fracta sunt tartara redempta plebs captiuata redit ad vite premia

(O vere digna hostia)id est sacra(per quam)scz hostiā(tartara sunt fracta . z per quam (plebs captiuata)id est anime sanctorum)redempta redit ad premia vite)scz eterne.

Cum surgit christus tumulo victor redit de baratro tyrannū trudens vinculo et reserans paradisum

¶ Construe(Cum)id est quādo (christus surgit tumulo) id est de sepulchro(victor redit de baratro)id est de fouea inferni(trudēs) id ē claudens (tyrannum)id est diabolum(vinculo) id est cum potestate sua (et reserās paradisuz)fidelib⁹ suis.ideo subdit. Quesum⁹ autor omniū ꝛc̄.

Eterne rex altissime redemptor z fidelium.quo mors soluta deperit.datur triumphus gratie

¶ Construe(O eterne rex altissime z redemptor fidelium.quo)id est per quem(mors soluta deperit) id est destructa extitit . perijt inq̄ mors eterna quādo descendit ad inferna.quia sancti illuc modo non descendūt vt ante passionem christi(triumphus)id ē victoria gratie dat iam glorifi

catis in anima z corpore z glorificandis in resurrectione

Scandens tribunal dextere patris potestas omnium collata est iesu celitus que non erat humanitus

¶ Tu es (scandens) id ē ascendens (tribunal) id est sedem (dextere patris) id ē ad equalitatē patris (potestas omnium) rerum (est collata) id ē attributa (iesu) scilicet christo (et hoc celitus) id est diuinitus possumus dicere q̄ solus est ad dexteram patris. ceteri ordines sanctorum ad suā stram respectu claritatis filij (que) potestas. non erat ei collata (humanitus) id est q̄d̄iu vel quando erat in mundo

Ut trina rerum machina celestium terrestrium infernorū condita flectant genua iam subdita.

¶ Dico q̄ potestas data diuinitus ē christo que nō erat humanitus (Ut trina rerum machina) scz (celestium terrestrium z infernorum cōdita) a te (flectant genua iam) id est flectentes genua celestes terreni et infernales sunt (subdita) id est humiliata (tibi). Ad honorem tui.

Tremunt videntes angeli versa vice mortalium culpat caro purgat caro. regnat deus dei caro

¶ Angeli videntes) humanam formam vel naturam (tremunt) id est mirātur. scilicet quia videbant humanam naturam per iesum christum. esse ad dexteram patris collatam z exaltatā. z hoc (vice versa) mortaliuz quia tenebant et mirabantur. Et nota. q̄ ante naturitatem christi angeli ab hominibus se adorari patiebantur sed non postea. sicut legimus de Joanne qui cum vellet angelum adorare inquit angelus ioanni Noli me adorare seruus tuus eī sum z frarrum tuorum (caro ade culpat nos) id est per adam in peccatū cadimus (caro) xp̄i (purgat nos) id ē p̄ xp̄m de vicijs surgimus (caro dei) id est deus regnat. quia christus deus z homo.

Tu esto nostrum gaudium manens olimpo preditum. mundi regis qui fabricam mundana vincens gaudia

O christe (tu esto nostrum gaudium manens preditum) id est nobis paratū honoratuz vel sublimatum (olimpo) id est in celo. tu (qui regis) id est gubernas (fabricam mundi vincens mundana gaudia.

Hinc te precantes quesumus ignosce culpis omnibus z corda sursum subleua ad te superna gratia

Quasi diceret despexisti gaudia mundi. et hinc nos precantes (quesumus) id est deprecamur (re ignosce culpis omnibus) id ē dimitte nobis peccata nostra. z (subleua) id est sursum leua corda ad te (superna gratia) id est pro summa misericordia.

Expositio hymnorū

Ut cum rubente ceperis clarere nube iudicis penas repel/las debitas reddas coronas perditas

¶ Nos quesumus te (vt cum) id est quādo (nubes iudicis) id est christi ceperit clarere repente. Vel alia littera. Ut (cum) id est quādo (ceperis clarere) id est fulgere (nubes iudicis) id est christi (rubente) id est clarescē te. i. deo ipso aduenīēte. a nobis repellas penas debitas per ādaz (z reddas) id est tribuas per gratiam (coronas perditas) per culpam z inuen/tas z collatas ꝑ meritum per gratiam. quia non necessitate. sed volun/tate gratis a morte liberauit z saluauit.

Gloria tibi domine qui scandis supra sydera cum patre z sanctospiritu in sempiterna secula Amen

O domine iesu christe (qui scandis supra sydera) id est super omnes celos (gloria) id ē laus z honor (sit tibi cū patre z spiritusancto in sempiterna secula Amē)

Iesu nostra redemptio amor z desiderium deus creator omnium homo in fine temporum

(O iesu nostra redemptio) tu dico (amor et desiderium nostrum) id ē amor desiderabilis (deus creator omnium) qui es (in fine temporum) factus (homo) Vnde deus et homo z hoc tamen vltima etate

Que te vicit clementia vt ferres nostra crimina crudelē mortem patiens vt nos a morte tolleres

¶ Construe (Que) id est quanta (clementia). i. pietas (vicit) id est compulit (vt ferres) id est portares vel deleres (nostra crimina). i. peccata tanc̄ (patiens crudelem mortem) crucis ꝓ peccatis nostris. et quare (vt tolleres) id est liberares (nos a morte) id est dyabolo

Inferni claustra penetrans tuos captiuos redimens victor triūpho nobili ad dextram patris residens.

¶ Cōstrue (Tu penetrans) id est frangēs (claustra inferni redimens) sanguine tuo (captiuos) qui tenebantur iuste in inferno (residens ad dexteram patris manēs victor triūpho nobili) id est mirabili victoria

Ipsa te cogat pietas vt mala nostra superes parcendo et voti compotes nos tuo vultu facies

(Ipsa pietas) que coegit te vt subires mortem crucis (cogat) id est vincat te (vt superes nostra mala) id est dimittas nobis debita nostra (et facies nos compotes) nostri (voti). i. desiderij (tuo vultu). i. tua presentia

Per totum annum xxxiiij.

Tu esto nostrum gaudium. qui es futurus premiū. sit nostra in te gloria per cuncta semper secula Amen

¶ Et (tu qui es futurus nostrum premiū esto nostrum' gaudium) scz in presenti z in futuro. et (nostra gloria). i. laus (sit in te semp). i. in omni tempore (p cuncta secula Amen

Veni creator spiritus mentes tuoꝝ visita. imple superna gratia. que tu creasti pectora

¶ Materia huius hymni est q' spūssanctus quē pater et filius pmiserat quādo dixit Johel'. ij. Effundā de spū meo sup oēm carnez Filius pmisit quādo dixit. Si assumptus fuero in celū mittā vobis paraclitū. z apostolis orātib' in hora tercia mūdus tonuit. z subito venit spūssanctus. z apostoli inflammati spūsancto diuersis loquebant' linguis magnalia dei. Inté tio est rogare deū vt purget pectora nostra superno splendore. z illuminet gratia spūssancti. z expellat a nobis visibiles z inuisibiles hostes. vt habeamus viram pmanentē cū ipso. Et hoc est qđ dr ¶ (creator z sancte spūs dei (veni z visita mentes tuoꝝ). s. fidelū z veniendo (imple pectora supna gratia. que tu creasti) id est fecisti

Qui paraclitus diceris donū dei altissimi. fons vivus ignis charitas et spiritalis vnctio

¶ Qui diceris paraclitus). i. psolator (donū dei altissimi) z diceris (fons vivus) de quo non cōmunicat alienus. vel fons aque salientis in terrā. et diceris (ignis) quia corda hoīm ad dilectōem dei z pximi accendis. z vitia atq; peccata cōsumis. z diceris (charitas) quia facis diligere deū z pximū. z diceris (spūalis vnctio) ḡa de spūali vnctione. i. de spūssancto. vngis corda hominū. vt humilient' in susceptione sancti baptismatis.

Tu septiformis munere dextre dei tu digitus. tu rite pmisso patris sermone ditans guttura

¶ Tu) es (septiformis munere). i. pter septiformē gratiam. Septez cīa sunt dona spūssancti. scz spūs sapientie z intellectus. spūs consilij z fortitudinis. spūs scie pietatis z timoris (tu es digitus). i. potētia (dextre dei) qz sicut nodi digitoꝝ sunt varij. ita varia sunt dona spūssancti z tu es (ditās) id est implēs (guttura). i. pectora (sermone pmisso patris) ḡa pater pmisit spūmsanctū Johel'. ij. Effundā de spū meo sup omnē carnem

Accende lumen sensibus. infunde amorem cordibus. infirma nostri corporis. virtute firmans perpetim.

¶ Et tu qui oparis omnia (accende lumē sensibus). i. mentib' nostris. et

Expositio hymnorum

infunde cordib⁹ nostris amorē).i.dilectionem dei(firmās infirma)id est debilia(nostri corporis.ppetuū).i.phennīter.vel(perpetivirtute).i.mirabiliter cū virtute ppetua.ne in malum ruamur.

Hostem repellas longius. pacemq; dones ptinus. ducto/re sic te preuio. vitemus omne noxium

¶ Repellas longius hostē).i.remoueas eum.pcul a nobis.z(dones pacē protinus)id est cito(vitemus omne noxium).i.pctīm(sic te preuio)id est precedente(ductore)

Per te sciamus da patrem noscamus atq; filium te vtriusq; spiritum credamus omni tempore

¶ Da o sancte spūs.vt(p te sciamus patrē atq; noscamus filium)z(credamus te vtriusq; spīm)s^e .pcedentē a patre z filio(oīni tpe Amen.)

Iam christus astra ascenderat. regressus vnde venerat. pmissa patris munera sanctū daturus spiritum

¶ Materia huius hymni est eadē que z in p̄missō.spūs.i.cōsolator vel aduocatus dr.q; cōsolatur nos cum sumus in peccatis trahendo nos ad celestem patriaz Ipse spūssanctus cum splendore ferventi apparuit discipulis suis.quia sermo igneus futurus erat.ideo in ignea lingua eis apparuit.da fecit eos ardentes in dilectione dei z proximi.z perito sermone affluētes Et hoc est qō dr (christus ascenderat iam) fm humanitatē(astra).i.celos.christus dico(regressus)id est reuersus(vnde venerat daturus)apostolis (munera promissa patris spiritum sanctum.)

Solennis vrgebat dies. quo mystico septemplici orbis volutus septies signat beata tempora

¶ Solennis dies)id est festiualis dies(vrgebat)id est imminebat ta(quo)s^c die(mystico)id est figurato(septemplici)id est per figuraz septemplicem(orbis)id est septimana(volutus septies)id est per quadraginta z nouē dies(signat beata tempora)scz futura.i.eternā requiez. Hā septies septez sunt quadraginta z nouē.z vno addito sunt quinquaginta Per septem intelligimus tempoalia.id est corpoalia.per que septem totum tempus vite nostre voluitur. in quo debemus liberari a peccatis.vt peruenīamus ad illam beatitudinem que intelligitur per vnum z quadraginta dies.in quibus ieiunare debemus.vt peruenire possimus ad diē sabbati.id est ad requiem

Dum horā cunctis tercia repente mundus intonat horātibus

apostolis deum venisse nunciat

¶ Et quia christus ascenderat (dum hora tercia) videbat esse (cūctis) id est omnib (aplis. mūdus intonat repente) id est subito. z ille sonus vel mū dus (nūciat deū venisse orantib apostolis). i. simul in vnū locū congrega tis. z orantib z expectantib promissionē domini sui. scz christi. cuz ipse de illa promissione eius ante ascensionē loquutus fuisset dicens. Vado z venio ad vos. z mittam vobis paraclitum. i. consolatorem. qui docebit vos om nem veritatem. Et ita facti pfectiores in omni scientia erant. quia diuersa genera linguaz loquebant. z pdicabant magnalia dei

De patris ergo lumine decorus ignis almus est. q̄ fida chri/

sti pectora calore verbi compleat

¶ Et quandoquidez pater misit spīm (ergo ignis). i. spūs (decorus) id est pulcer (est almus de lumine patris qui) sc spūs (compleat). s. vt habeant scientiā loquendi (pectora). s. apostolorz vel hominū (fida). i. fidelia (chri/ sti caloze). i. ardoze spūssancti (verbi). i. filij.

Impleta gaudent viscera. afflato sanctospiritu. voces diuer

sas intonant. fantur dei magnalia

¶ Uiscera (sc aplorz (impleta). i. satiata (gaudent) quia fecit eos loquen/ tes z etiam ardentes in amore. z (afflato) id est aspirato (spūsancto intro/ rant diuersas voces) id est generationes omniū linguaz. z fatenr vel (fan tur magnalia dei) id est mirabilia dei. i. pdicant nomen dei omnipotentis

Ex omni gente cogniti grecis latinis barbaris cunctisq; ad/

mirantibus. linguis loquuntur omnibus

¶ Ex oīi gente) id est ex oībus gentib (cogniti) sc sunt aplī. scz a (gre cis latinis barbaris. cunctisq; admirantib) sc de aplis (loquunr linguis omnibus) que sunt quadraginta z decem

Judea tūc incredula vesana toruo spiritu ructare musti cra

pulam. alumnos christi concrepat

¶ Ira loquebantur z omnes admirabantur sic loquentes z credunt deū in eis esse. Sed (iudea) increpat eos. id est plebs iudeorum (incredula) id est infidelis. illa dico (vesana) id est insana (toruo spiritu) id est superbo (concrepat alumnos) id est discipulos (christi ructare crapulam musti) id est loqui ex repletione vini.

Expositio hymnorum

Sed signis et virtutibus occurit z docet petrus. falsos pro bauit perfidos Johelis testimonio.

¶ Estimabant iudei q̄ nimio potu musti.i. p ebrietatem apostoli taliter loquebañ sed (petrus occurrit signis).i. miraculis (z virtutib docet).i. pbat (pfidos) sc̄ iudeos (pbauit) loquī falsa (Johelis) sc̄ pphete (testimonio) Probat eī Johel sic Effundam de spū meo sup' oēm carnē. z propheterabunt filij vestri z filie vestre

Sit laus patri cum filio. sancto simul paraclito nobisq; mittat filius charisma sanctispiritus Amen

¶ Laus sit filio simul z sancto paraclito).i. spūsancto. z (mittat nobis) ob bus fidelibus (charisma).i. donū sanctispiritus.

Beata nobis gaudia anni reduxit orbita. cuz spiritus paraclitus effulsit in discipulos.

¶ Materia huius hymni est spūssanctus quez pater et filius ꝓmiserunt Johelī dī. Effundā de spū meo sup oēm carnē. et pphetabunt filij vestri z filie vestre. z filius dixit. Si assumptus fuero a vobis in celū. mittam vo bis paraclitū. z aplis orantib' mūdus intronat. et venit spūssanctus in spe cie ignis. quo apostoli inflāmati loquebañ magnalia dei varijs linguis

¶ Construe (orbita).i. revolutio anni (reduxit nobis beata gaudia. cum spūs paraclitus effulsit).i. resplenduit (in discipulos) sc̄ christi.

¶ Queriť hic. verū filius sit a patre nō factus sed genitus ex placenti ma teria. Dico ex substantia patris. z nō ex aliquo sed a patre. Similiter dico de ꝓcessione spūssancti. quia fit ex patre z filio. z de substātia vtriusq; coe qualis eis. z non ex aliquo factus nec ex nihilo

Ignis vibrante lumine lingue figurā detulit verbis vt essent profluī z charitate feruidi

¶ Construe (ignis).i. spūssanctus. cū splendore feruenti apparuit discipu lis. quia sermo eoz futurus erat. z ideo in lingua z igne apparuit. quia fe cit eos ardentes in dilectione dei z proximi. z pariter sermone affluentes. quod dicit hic (Ignis).i. spūssanctus (detulit figuram lingue vibrante).i. feruente (lumine suo) i. splendore. vt illi apostoli z discipuli (essent ꝓfluī) id est facundi. et (loquentes varijs linguis) id est varijs verbis (feruidi) id est calidi (charitate)

Linguis loquuntur omniū turbe pauent gentilium. musto madere deputant. quos spiritus repleuerat

¶ Isti apostoli (loquunť linguis) omniū. z ideo (turbe gentiliū pauēt).i.

Per totum annum xxxvj

mirantur (z turbe ille deputant) .i. valde putant (madere) id est abūdare (musto) .i. vino. sc̄ illos (quos spūssanctus repleuerat) sc̄ suo splendore

¶ Patrata sunt hec mystica pasche peracto tēpore sacro die rum numero quo lege fit remissio

¶ Cuz filij israel. xlix. annis per desertum errassent. in quinquagesimo an no uxta montem synai cum fulgore z tonitruo legem acceperunt Item in lege moysi filij israel emebant seruos z ancillas z agros z possidebant. xl. et. ix. annis. in quinquagesimo eīm anno omnes liberabantur Inde dicitur annus iubileus. id est remissionis. z significat octauam diem resurrectio nis. in qua oīes liberati erant de seruitute dyaboli ¶ Construe (hec my stica) id est figurativa (sunt patrata) id est ꝑplera (peracto) id est ꝑplero (tēpore paschē sacro. numero dierum) .i. quinquagenario (quo) nume ro (fit remissio in lege) moysi

¶ Te nunc deus pijssime vultu p̄camur cernuo. illapsa no bis celitus largire dona spiritus

¶ Cōstrue ℣ (pijssime deus (precamur nunc te) id est in p̄senti (cernuo vultu) id est humili (largire dona spiritus) sc̄ sancti (illapsa nobis celitus) id est diuinitus infusa.

¶ Ut queant laxis resonare fibris mira gestorum famuli tuorum solue polluti labij reatum sancte iohannes

¶ Hymnus iste vitam z mores habitum z conuersatōem sancti iohānis baptiste describit orans z ꝓpiadens. vt eius consuetudinem imitemur. vt ad eius beatitudinem peruenire mereamur. ¶ Cōstrue. ℣ (sancte iohā nes) sc̄ baptista (solue) i. relaxa (reatum labij) id est oris (polluti) id ē im quinati (vt famuli tui queant) id est possint (resonare mira) id est miracu la (gestorum tuorum) id est sacrorum (fibris) id est venis (laxis) id ē resolutis vel apostolicis vocibus exoratis.

¶ Nuncius celso veniens olimpo te patri magnū fore nasci turū nomen z vite seriem gerende ordine promit.

¶ Construe (Nuncius celso veniens olimpo) id est de celo. scilz angelus gabriel veniens olimpo (promit) id est nunciat (patri) sc̄ tuo scz zacharie. (te fore nasciturū magnū) et (nomē) sc̄ tuū silīter promit. quia dixit iohā nes vocetur z promit (seriem) id est ordinē (vite gerende) dicens. Vinū et siceram non bibet (ordine) id est sm ordinem quem gessit

¶ Ille promissi dubius superni perdidit prompte modulos loquele. sed reformasti genitus perempte organa vocis

Expositio hymnorum

¶ Construe (Ille) scz zacharias (dubius). i. incredulus (promissi superni). i. celestis promissionis (qdidit pmpte modulos loqle). i. modū loquutionis. Ambrosius dr q zacharias vocem amiserat in sonantib. qz eas formare non poterat. sed tu Johannes (genitus) id est natus (reformasti organa) id est instrumenta (vocis perempte). i. extincte vocis

¶ Uentris obstruso positus cubili. senseras regez thalamo
manentem. hinc parens nati meritis vterqz abdita pandit.

¶ Construe Et tu (positus) id est repositus (cubili). i. ventre matris tue (obstruso). i. clauso (senseras regem). i. christuz (manentē). i. tacentem (thalamo). i. in ventre marie (hinc). i. ex hoc q tu nouisti xpm. o iohannes (parens vterqz) scz zacharias z elizabet (pandit). i. dicit (abdita). i. abscondita (meritis nati) scz iohānis. Pater eiñ dixit Benedictus dñs deus israel. z hoc nō suis meritis. sed filij scz iohānis. Mater aūt dixit Unde euenit mihi q mater domini mei venit ad me.

¶ Antra deserti teneris sub annis ciuium turmas fugiēs petisti. ne leui saltem maculare vitam famine posses

¶ Construe. O sancte iohannes tu (fugiens turmas) id est turbas ciuū (petisti antra) id est obscuram speluncam (deserti) id est loci desolati (sub teneris annis) id est in etate duodecim annor. (ne posses maculare). i. inquinare (vitam famine) id est verbo ocioso. ocioſum verbum est quod aut vtilitate rectitudinis. aut iuste ratione necessitatis caret. famine dico (saltem leui) id est sine bono fructu.

¶ Prebuit hirtum tegimē camelus artubus sacris strophe
um bidentes. cui latex haustū sociata pastum mella locustis.

¶ Construe (Camelus prebuit hirtum tegimen) id est asperum vestimentum (sacris artubus) id est sacris membris (bidētes). i. oues. s. prebuerunt (strophеum) id est cingulum (cui) scilicet iohāni (latex) id est aq̄ prebuit (haustum) z cui (mella) prebuerunt (pastum) id est victum (sociata locustis) id est volatilibus.

¶ Ceteri tantum cecinere vatum corde presago iubar affuturum. tu quidem mundi scelus auferentem indice prodis

¶ Construe (Ceteri vatum) id est alij prophete (cecinere) id est prophetarunt (tantum) id est tantummodo (corde presago) id est prouido (iubar esse affuturum) id est christum venturum. sed tu (prodis) id est ostens

Per totum annum xxxviij.

dis. supple christū (auferentē scelus mundi). i. peccatū (indice). i. cuj digi
to dicens. Ecce agnus dei qui tollis peccata mundi.

¶ Non fuit vasti spacium p orbis sanctior quisquā genitus

Johanne. qui nephas secli meruit lauantem tingere limphis

¶ Quisq̄ homo genitus (id est natus (non fuit sanctior iohāne p spaciū
vasti orbis) id est ampli mundi. vnde veritas ait Inter natos mulier. ꝛc.
Quidam opponunt de christo. sed non valet. q̄ de virgine natus est (qui)
s⁹ iohannes (meruit tingere) id est baptizare (limphis) id est aquis iorda
nis (lauantem) scz xp̄m. purgantē (nephas) id est peccatum (secli) id est se
culi. ꝛ est ibi syncopa

¶ O nimis felix meritiq̄ celsi nesciēs labem niuei pudoris.

prepotens martyr heremiq̄ cultor maxime vatum

¶ Et q̄m meruisti xp̄m tingere limphis (q̄z) pro eo (o nimis felix celsi me
riti. nesciens). i. ignorans (labem). i. sordem (niuei pudoris). i. pulcre casti
tatis (martyr). i. testis (ppotens). i. pre alijs potens dixisti. Ecce agnus
dei ꝛc. vel (martyr). i. decollatus (q̄z). p ꝛ (cultor). i. habitator (heremi). i.
loci solitarij. tu dico (maxime vatū) q̄z ꝓpheta ꝛ plus q̄ ꝓpheta.

¶ Serta terdenis alios corōnāt aucta crementis. duplica/

ta quosdā trina centeno cumulata fructu te sacer ornant

¶ Tres ordines hic notantur. scz tricesimus. sexagesimus. ꝛ centesimus.
in quibus continentur omnium hominū ordines siue stat⁹. s. continentes
coniugati et virgines. qui et designantur per tres viros. s. per Noe. per
Danielem. per Job. Per Noe designantur coniugati. per Job cōtinen/
tes. per Danielem virgines designantur. Unde legitur in euangelio Alij
sunt in lecto. alij in villa. alij in agro. hoc tractatum est in euangelio vbi di/
citur de semine iacto. Aliud sexagesimum. aliud tricesimum. aliud cente/
simum fructus attulit. ideo dicitur hic in littera. Serta terdenis alios co
ronant ¶ Construe (Serta) id est corone (aucta) id est augmentata (ter
denis crementis) id est triginta fructibus (corōnant alios) scilicet coniu/
gatos. qui habent secum fidem sancte trinitatis. scilicet patris ꝛ filij ꝛ spi/
ritus sancti. ꝛ adherent etiam decem preceptis legis diuine. ꝛ illa serta (tri
na) id est terdena (duplicata) scz in sexagesimū fructū. s⁹ corōnant (quos/
dam) scilicet continentes. qui vixerunt in charitate dei ꝛ proximi. et qui ha
bent sex opera misericordie et castitatis vel charitatis. scz pascere famos
vestire nudos potare sitientes ꝛc. ꝛ o (sacer) s⁹ iohannes. q̄ es virgo. ꝛ il
la serta (cumulata) id est ampliata (centeno fructu). i. centesimo (ornant)
id est decorant (te) s⁹ iohannem. quia fructus centesimus virginib. debet.

Expositio hymnorum

Et vt breuius exponamus Atriceſimo fructu vel ordine coniugati a ſexageſimo continentes. a centeſimo virgines poſt diſſolutionem corporis z anime coronantur in eterna beatitudine ¶ Et nota q; triceſimus numerus ſurgit a ternario z denario. quia coniugati habent fidem ſancte trinitatis. z adherēt decem preceptis legis. Sexageſimus numerus a ſenario z denario ſurgit. quia continentes habent ſex opera miſericordie et charitatis ſcz paſcere ieiunos zc. Virgines in centeſimo ordine ponuntur et ſignificant perfectionem. quia centenarius numerus ſurgit a triuo triceſimo z denario. id eſt decē ſupaddito. z ita ſunt centum. Per centū numerus perfectus intelligitur. z in hoc ordine fuit beatus iohannes. Non abſurde immo aperte fm loquelam digitorum. per triceſimum numerum cōiugatorum. z per ſexageſimum continentium. z per centeſimū virginū merces accipitur. Periti enim prima computatione articulorum (quam appellant loquelam digitorum) dicunt quoniā in ſiniſtra manu per quaz vita temporalis intelligitur. vſq; in nonaginta nouem ſolebant computare. Centum autem et deinde in dextera parte per quam celeſtis vita deſignatur. Unde de quodam centenario habemus in quodam libro ſic. Jam dextera computat annos. In hoc loco autor facit numerum ſuum per quinq; digitos manus. ſcilicet per pollicem. per indicem. per mediū. mediū. z auricularem Auricularis in palma poſitus ſignificat vnitatem. Medicus cum ipſo poſitus duo ſignificat. Medius cum ipſis poſitus ſcilicet in medio. tria ſignificat. deinde nihil. Auricularis erectus medico z medio iacētibus quattuor ſignificat. Medicus cum illo erectus medio iacēte in palma quinq; deſignat. Medius cum illis erectus ſex ſignificat. Item auricularis in palma extenſus ſeptem ſignificat Medicus eodem modo poſitus nouem ſignificat. Index qui vſq; huc nil fecit predicto modo poſitus decem ſignificat. Amplexus pollici adiunctus. xxx. ſignificat. per quē numerum ſatis congrue accipitur merces coniugatoz propter illorum mollem amplexum. z vite dilectionem z concordiam. Pollex ſiquidem cum indice firmiter aſtrictus ſexaginta ſignificat. Per quem numerū ſatis competenter accipitur merces continentium. graue enim eſt ab amplexu z voluptuoſa delectatione z conſuetudine abſtinere. Unde ſcriptum eſt. Nil cōſuetudine maius. In dextera dicitur centum. per numerū qui fit in dextera parte vita celeſtis intelligitur. per quem non immerito accipitur merces virginum. quia in hac vita mundam z immaculatā vitam celeſtem et angelicam inquantū poſſunt ducunt

¶ Nunc potens noſtri meritis opimis pectoris duros lapides repelle. aſperum planans iter. z reflexos dirige calles

¶ Conſtrue. Et q; tu es (potens) ſc apud deū (repelle nūc) id eſt remoue (duros lapides). i. incredulitates (noſtri pectoris). i. cordis (meritis opimis). i. fertilibus z magnis z fecundis (planans iter aſperum) id ē peroſum (z dirige calles reflexos) id eſt curuos in peccatis

Per totum annum xxxviij

Ut pius mundi sator et redemptor mentibus pulsa lutione puris rite dignetur veniens sacratos ponere gressus

¶ Ut pius sator).i. creator(mundi.t redemptor).i. saluator(veniens dignetur rite).i. sine offensione(ponere).i. statuere(gressus sacros).i. sancta.interiora(pulsa lutione)id ē luto re vel abiecta venenosa sorde, vitiorū.(mentibus puris)id est a mūdis.

Laudibus cives celebrant superni te deus simplex pariter trine. supplices et nos veniā precamur parce redēptis.

¶ Superni ciues)id est celestes angeli(celebrant te laudibus)o(deus simplex)scz substātia carens ptibus(t trine)scz in psonis(pariter)t(nos supplices)id est humiles(precamur veniam)id est indulgentiā(parce redemptis)id est dimitte nobis redemptis peccata nostra.q; redemisti nos sanguine tuo proprio Amen.

Felix per omnes festum mundi cardines. apostolor prepollet alacriter petri beati pauli sacratissimi. qs christus almo consecrauit sanguine. ecclesiarum deputauit principes

¶ Hic laudat autor deum in commemoratione Petri et Pauli. qui deputauit illos esse principes ecclesie.t potestatem dedit illis ligandi t soluē di vincula peccatorum. Unde rogamus eos vt reddant nos deuotos fide t spe robustos t repletos fonte gemie charitat;. vt impetrare ab eis viuere post mortem possimus(festum felix)id est beatū vel letum(apostolor).s.(beati petri t pauli sacratissimi.prepollet alacriter)id est iocose pre alijs splendet(per omes cardines)id est per oīa elementa.scz p omnes partes(mundi.quos)apostolos.christus(consecrauit almo sanguine.et deputauit).i. constituit eos esse(principes ecclesiar.)

Qui sunt olive due coram domino.t candelabra luce radiantia.predara celi duo luminaria.fortia soluunt peccatorum vincula.portas olimpi reserant fidelibus

¶ Qui)scz duo apli(sunt due olive).i. due arbores fructuose t redolentes (et)sc̄ sunt(candelabra radiātia luce coram domino)scz cū lumine virtutum.q; dominus non posuit eos sub modio absconditos.sed sup candelabra.id ē in maiori claritate siue charitate.s.romana ciuitate(duo p̄clara lumina celi soluunt).i. rumpūt(fortia vincula peccator)t sc̄ isti duo(reserant).i. aperiunt(fidelib)).i. xp̄ianis hoīb)(portas).i. ianuas(olimpi).i. celi

Expositio hymnorum

Habent supernas potestatem claudere sermone sedes. pan
dere splendentia lumina poli super alta sydera. lingue eorum
claues celi facte sunt. laruas repellunt vltra mundi limitem.

¶ Et ipsi scilicet petrus ⁊ paulus (habent potestatem) id est facultatem (claudere supernas sedes) id est celestes (sermone) id est solo verbo. sicut clausit ananie ⁊ saphire cum petrus dixit. pecunia tecum sit. id est peccata tecum sint. in perditionem. ⁊ sc̄ habent potestatem (pandere) id est aperire (splendentia lumina poli) id est celi (lingue eor̄) scz petri ⁊ pauli (claues celi facte sunt super alta sydera) id est super omnes doctores ecclesiarum (et repellunt laruas) id est culturas idolatrie (vltra limitem mundi) id ē terminū. Larua quoddam monstrum est. quod apponit faciei. vt pauorē inferat. per quod phantasias nocturnas intelligimus peccatorum. quas apostoli repellunt ab eis. qui eas sequuntur. Etiam larua dicitur maleficus incantator ⁊ vmbra demonū vel demon.

¶ Nota q̄ aliud est latria. aliud lateracensis cultura. aliud idolatria. Latria est seruitus soli deo debita. Idolatra ē ille qui seruit ydolis. Inde idolatria est cultura idoli. idolum est imago. Item idolatriū est oblatio ydolorum. Item lateracensis grece dicitur seruitus latine deo qui debetur et homini ⁊ vnicuiq̄. Dulia autem dicitur cultura que sanctis debetur. Hiperdulia autem est que debetur humanitati cristi perfecte omni munere gratiarum. Et illa etiam gloriose virgini marie inquantum mater dei est debetur.

Petrus catbenarū laqueos christo iubente rupit mi
rabiliter. custos ouilis et doctor ecclesie pastor gre/
gis. conseruator omniū arcet lupor̄ truculentam rabiem.

¶ In precedenti hymno autor petrum ⁊ paulum apostolos sanctissimos comendauit. hic cōsequenter laudes depromit in honorem sancti petri
¶ Construe Beatus (petrus rupit) id est fregit (laqueos catbenarum) quia ceciderunt cathene de manibus eius per angelum nunciantem (mirabiliter) id est fortiter (christo iubente) id est precipiente. et ip̄se (custos ouilis ⁊ doctor) sc̄ fidelis (ecclesie ⁊ pastor gregis) sc̄ christiani. ⁊ (conseruator omniū fidelium arcet) id est repellat (truculentam) id est crudelem (rabiē lupor̄um) id est demonum vel hereticorum

Per totum annum xxxix.

¶ Quodcunq; vinclis super terram strinxerit. erit in astris religatū fortiter. z quod soluerit in terris arbitrio erit solutuz super celi radium in fine mundi iudex erit seculi

¶ Quodcunq;)s^c petrus (strinxerit)id est constrinxerit (vinclis) id est vibramine sñaz (sup terrā erit religatū in astris)id est in celis (z qđ solue rit in terris arbitrio).i. iudicio suo (erit solutū super radiuz celi. et (erit iu dex seculi in fine mundi.) Et hoc habet̄ Matthei. xvi.

¶ Non impar paulus huic doctor gentium electionis tem/plum sacratissimū. in morte compar. in corona particeps am/bo lucerne z decus ecclesie in orbe claro coruscāt vibramine.

¶ Paulus erit talis qualis superius petrus ostendit̄ (paulus non impar huic)scz petro sed equalis (doctor gentium z sacratissimū templuz)id est vas (electionis compar)id est equalis huic (in morte)id est passione (z p ticeps)id est concors (in corona. ambo)illi (lucerne z decus) id est honor (ecclesie coruscant claro vibramine.)id est magno splendore (in orbe)id est in mundo.

¶ O roma felix que tantoz principū es purpurata precioso sanguine. excedis oēm mūdi pulcritudinē non laude tua sed sanctoz meritis. quos cruentatis ungulasti gladijs

¶ Hic autor Romā ꝯmendat siue laudat. (O roma felix)id est beata q̄ es (purpurata)id est decorata (p̄cioso sanguine)martyruz qui passi sunt (tantorum principum)id est tam magnoz. scz petri z pauli (excedis)id ē excellis (oēm pulcritudinē mūdi. nō laude tua. sed meritis)scz (sanctoz) .i. ꝓpter sanctos (q̄s ungulasti)id ē interfeciſti (gladijs cruētatis).i. sangui nolentis. quia in te occisi sunt.

¶ Vos ergo sancti glorioſi martyres petre beate paule mū/di lilliū celestꝭ aule triūphales milites. p̄cibus almis nostris nos ab omnibus munite malis. ferte super ethera

¶ Et q; habetis potestatē ligandi atq; soluendi(g̃o vos martyres glo rioſi. scz petre z paule(lilium).i. ornamentū vel flos (mūdi)z (milites tri (umphales)id est victorioſi (celestis aule. i. palatij (munite).i. defendite.

Expositio hymnorum

(nos ab omnibus malis nostris. almis precibus). i. sanctis orationibus (et ferte nos superthera) id est vsq; ad ethereum celum

¶ Gloria deo per immensa secula sit tibi nate decus imperiū honor potestas sanctoq; spiritui sit trinitati salus indiuidua. per infinita secula seculorum Amen

¶ Gloria sit deo patri per immensa secula) id est per immutabilia secula. o tu (nate) id est fili dei viui (decus et imperium) quia imperas celo et terre et mari (honor et potestas sit tibi et sit spūsancto (indiuidua salus) id est inseparabilis (sit trinitati) que trinitas scz vnus deus est salus omniū gentiū (per infinita secula seculorum) id est in eternum Amen

A Urea luce et decore roseo lux lucis omne perfudisti seculum decorans celos indito martyrio hac sacra die que dat reis veniam

¶ Construe. o (lux lucis) id est filius patris (perfudisti omne seculum) id est repleisti (aurea luce) id est predicatiōe apostoloz. lumina aurea dicta sunt propter splendorem diuine bonitatis et bone vite. quia nos illuminant (de core roseo) id est rubeo martyrio. tu dico (decorans celos) id est celestes creaturas (inclito martyrio) id est nobili passione (in hac sacra die) scilicet in hac sacra festiuitate (que) dies (dat veniam) id est indulgentiā (reis) id est peccatoribus.

Ianitor celi. doctor orbis pariter iudices seculi vera mundi lumina per crucem alter. alter ense trūphans vite senatū laureati possident.

¶ Ianitor celi). i. hostiarius scz petrus (doctor orbis) id est predicator mūdi. scz paulus (pariter) id est simul (sunt iudices seculi et sunt vera lumina mundi. alter) id est petrus (triumphans) id est vincens (per crucem. alter) id est alius scz paulus triumphans (ense. laureati) id est coronati (possident senatum) id est principatum (vite) sc̄ eterne.

¶ Iam bone pastor petre clemens accipe vota precantuz et peccati vincula resolue tibi potestate tradita. qua cunctis celum verbo claudis aperis

¶ Apostropham facit autor ad petrum sic dicens. O (bone pastor petre clemens accipe vota precantum) id est preces (et solue vincula peccati potestate tibi tradita) a christo (cū potestate claudis et aperis celum) id est paradisum (cunctis verbo) id est sermone

Per totum annum .xl.

Doctor egregie paule mores instrue. ⁊ mẽte polũ nos
transferre satage. donec perfectum largiatur plenius
euacuato quod ex parte gerimus

¶ O (paule doctor egregie) .i. nobilis (instrue) .i. compone. nostros (mo
res) ⁊ (satage) .i. labora (transferre nos mẽte polũ) id est in celestibus (do
nec) id est quousq; (perfectum) scz ab vtraq; (parte) scz anima et corpore
(largiatur) id est tribuatur nobis in futuro (plenius) id est deus largia⁊
tur illud plenius (euacuato) id est penitus dimissa. scz mortalitate (qõ ge⁊
rimus ex parte) .i. in hoc mortali corpore. quasi in altam partem hominis
versa fuerit. id est in futuro gloriabitur homo plenius ⁊ pfectius data si⁊
bi immortalitate vtriusq; partis corporis ⁊ anime

Oliue bine pietatis vnice fide deuotos spe robustos cha
ritatis gemine post mortem carnis impetrate viuere.

¶ Oliue bine pietatis) id est due oliue pietatis (vnice) id est indulse vni
us fidei et vnius amoris (impetrate) id est postulare a deo nos viuere (de
uotos fide) et (robustos) .i. firmos (spe) maxime repleros fonte (gemine
charitatis) scz dilectionis dei ⁊ pximi (impetrate) inq; dico (post mortez
carnis) id est post separatõem corporis ⁊ anime

Sit trinitati sempiterna gloria honor. potestas atq; iubi⁊
latio. in vnitate cui manet imperium et tunc et modo p eter
na secula Amen

¶ Sempiterna gloria) .i. eterna gloria (sit trinitati) in tribus psonis. et
(honor) sit eis (atq; iubilatio) id est laudatio sit ei trinitati (in vnitate) .s.
in vno deo illa trinitas que est vnus deus (manet imperiũ) id est existit p
ceptũ) ⁊t tunc) id est ab exordio mundi (⁊ modo) in psenti (p eterna secu⁊
la) id est per omnia tempora Amen

Tibi christe splendor patris vita virtus cordium in
conspectu angelorum votis voce psallimus alternã
tes concrepando melos damus vocibus

¶ In hoc hymno intendit laudare dominũ. intendit etiam in hoc cõmen
to rõne sancti michaelis gratia vt amore ipius archangeli collaudare oẽs
angelos. scz maxime michaelẽ q̃ est pnceps militie rogat itaq; ⁊ pcatur vt
oẽs angeli nobis assistant. ⁊ demones a nobis repellãt. ⁊ mũdos corde et

corpe nos reddāt. z hoc est qđ dt. O (xp̄e qui es splēdor patris vita z vir
tus cordiū) q; sicut viuit corpus p̄ animā ita aia p̄ christū (psallimus tibi
in conspectu angelorum votis) .i. precibus vel corde vel ore z voce. z (da
mus melos) id est melodias (vocibus) nostris (concrepando) id est reso
nando (alternantes) id est vocibus deuotis decantantes.

Collaudamus venerantes omnes celi milites. sed p̄ci
pue primatem celestis exercitus michaelem in virtute conte
rentem zabulon

¶ Nos bene (collaudamus oīes milites) id est angelos (celi. sed p̄cipue
primatem celestis exercitus) scz (michaelē conterentez zabulon) .i. dyabo
lū (in virtute) sc̄e crucis. Michael interp̄tatur q̄s est vt deꝰ. vt dt quis est
ita fortis vt deus noster q̄ creauit nos ad laudandum se. scilicz christum.
Per hoc nomen michael ostendit q̄ nullus p̄t facere quod deus facit.

Quo custode procul pelle christe pijssime omne nephas
inimici mundo corde et corpore paradiso redde nos sola cle
mentia

¶ Quo custode) scz michaele. o (christe pijssime) id est fortissime (procul
pelle) .i. abijce longe (oīe nephas) .i. omne peccatū (inimici) id est dyabo
li. z (redde nos sola) vel sancta (clementia paradiso) id est in requiez. nos
dico (mundo corde z corpore) .i. tuoꝝ opeꝝ exhibitione

Gloriā patri melodis psonemus vocibꝫ. gloriā xp̄o cana
mus gloriā paclito. q̄ trinus z vnus deus extat ante secula

¶ Et quo custode scz michaele ipse expellit a nobis omne nephas inimici
et facit nos mūdos corde z corpore. ideo (personemus gliam patri melo
dis) id est vocibus vel dulcibus melodijs. vt sit ablatiui casus (canamus
gloriam christo) id est eius filio. z canamus silirer eadez qualitate (gloriā)
sc̄o ad laudem z honorem (paraclito) .i. spiritui sancto (qui extat) id est ma
net (deus trinus) in personis. et (vnus) in vnitate substantie (ante secu
la) id est ante omnia secula. Amen.

Christe sanctorum decus angelorum rector humani
generis et autor nobis eternuz tribue benignus scan
dere celum

¶ O (christe decus sanctoꝝ angeloꝝ) sanctoꝝ dico ad differentiam malo
rum Et nota q̄ autor facit hic inuocationem ad singulos angelos (rec
tor) es (humani generis z autor) tu (benignus tribue nobis scandere)

Per totum annum xli

id est ascendere (celum) id est regnum eternum

¶ Angelum pacis michael ad istam celitus mittas rogita/
mus aulam nobis vt crebro veniente crescant pspera cuncta

¶ Rogitamus mittas celitus) id est de celo dirigas (ad istam aulam). i. ecclesiam (michael angelum pacis) qui nos placat deo. quotiens magna nunciantur nobis a deo michael mittitur. quādo vero maiora gabriel mittitur. vt marie z zacharie et ad medelam raphael mittitur. vt thobie. raphael interptatur medicina. ad hoc ergo mittat (vt cuncta pspera crescant veniente) michaele angelo dei (crebro). i. frequenter.

¶ Angelus fortis gabriel vt hostem pellat antiquuz volitat
ab alto sepius templum veniens in istud nostri misertus

¶ Gabriel interptatur fortis angelus. id est fortitudo dei. p quem intelligitur q fortis fuit z potens ad deu incendum fortitudinem dyaboli p virtutem sancte crucis. z (gabriel fortis angelus volitat) id est volat (ab alto) celi (vt pellat antiquuz hostem) id est dyabolum. gabriel dico (veniēs sepius in istud templum) id est ecclesiam (misertus nostri)

¶ Angelum nobis medicum salutis mitte de celo raphael
vt omnes sanet egrotos pariterq nostros dirigat actus.

¶ O christe (mitte nobis angelum raphael medicum salutis) supple nostro. raphael em interptat medicina dei. z significat christum iesum q tulit nobis de celis medicum. id est portauit nobis medicinam de celo. scilz spiritussancti. cuius gratia mundati sumus ab omni peccato. et liberati ab hoste antiquo (vt sanet) id est curet (omēs egrotos) in mente. et (dirigat actus nostros) id est nostras operationes prauas ad bonam operationez

¶ Hinc dei genitrix maria totus et nobis chorus angelorū
semper assistat simul et beata contio tota

¶ Hic facit inuocatiōem marie z etiam angelorū dicens. O (maria genitrix dei) nostri. z (totus chorus angelorum assistat semp) id est omni tempore (nobis) omnibus (z tota contio beata) id est exercitus angelorum nobis assistat simul omnibus diebus. vt isti intercedant pro nobis

¶ Prestat hoc nobis deitas beata patris ac nati pariterq
sanctispiritus cuius reboat in omni gloria mūdo Amen.

¶ Beata deitas) scilicet patris dei omipotentis (ac nati) id est filij. z (spiritussancti prester) id est tribuat (nobis pariter) hec supradicta. gloria

Expositio hymnorum

(cuius spiritus roborat) id est psonet (in omni mundo Amen.)

O Criste redemptor omnium conserua tuos famulos
beate semper virginis placatus sanctis precibus.

¶ Hic facit inuocationem ad omnes ordines angelorum. & deprecatur eos
vt ipsi assint nobis & a nobis omnia vitia repellãt. & nos purificatos cor
de & corpore & opere ad celestia regna perducant. O (criste redemptor
omnium) scz fidelium (conserua tuos famulos) qui tibi famulant. tu dico
(placatus sanctis precibus beate virginis) scz marie

¶ Beata quoq; agmina celestium spirituum presentia futu/
ra mala pellite.

¶ O beata agmina celestium spirituum) scz angelorum (pellite quoq;) si
militer (presentia mala) id est vitia. & (futura) a nobis

¶ Vates eterni iudicis apostolicq; domini suppliciter expo/
scimus saluari vestris precibus

¶ Vates) .i. vos pphete (eterni iudicis) id ẽ christi. o (apostoli domini. expo/
scimus) id est deprecamur (suppliciter saluari vestris pcibus)

¶ Martyres dei inclyti confessoresq; lucidi vestris oration
bus nos ferte in celestibus.

¶ O (martyres dei inclyti) id est nobiles et electi. & (confessores lucidi)
id est casti (ferte nos in celestibus) sc̃ regnis (vestris orationibus

¶ Chorus sanctarum virginũ monachorum omniuq; sumu
cum omnibus consortes christi facite

¶ Chorus sanctarum virginum & omnium monachoruq; facite nos chri
sti consortes) id est participes celesti regni (cum omnibus) sanctis

¶ Gentem auferte perfidam credentium de finibus vt chri/
sto laudes debitas persoluamus alacriter

¶ Auferte) .i. remouete (gentem pfidam) .i. infidelem (de finibꝫ creden/
tium) & ad quid (vt psoluamus alacriter) .i. iocose (xp̃o laudes debitas)

¶ Gloria patri ingenito eius vnigenitoq; vna cũ sanctospi
ritu in sempiterna secula Amen

¶ Gloria) .i laus. sit (ingenito eiusq; vnigenito) .i. filio iesu xp̃o dño nr̃o.
(vna) .i. pariter (cũ sanctospũ in sempiterna secula Amen.)

Per totū annū xlij

Esu saluator seculi redemptis ope subueni dei genitrix salutem posce miseris

¶ Hymnus iste continuatur superiori sic ita dixi. o christe conserua nos famulos. z bene debes. qz redemisti nos Et hoc est qđ dr. O (iesu saluator seculi. subueni) id est succurre (redemptis ope) scilicz tuo auxilio. o pia (dei genitrix posce) id est impetra (salutē) sc̃ animaz (miseris) sc̃ nobis

Cetus omnes angelici patriarchaz cunei z prophetarum merita nobis precentur veniam

¶ Construe O (omnes angelici cetus) id est omnes societates seu exercitus (cunei) id est chori (patriarcharum z merita prophetarum. precentur) id est postulent vel impetrent (nobis veniam) id est indulgentiā peccatorum.

Baptista christi precuius et clauiger ethereus cum ceteris apostolis nos soluant nexu criminis

¶ Construe (Baptista) ioannes (precuius) id est precursor christi. (et clauiger) scz petrus (ethereus) id est celestis (cum ceteris apostolis soluant nos a nexu criminis) id est a vinculis peccatorum.

Chorus sacratus martyrum sacerdotum confessio et virginalis castitas nos a peccatis abluant

¶ Construe (Sacratus chorus) id est sacer cetus (martyrum. z confessio sacerdotum) id est iustorum (z castitas virginalis) id est virginum (abluant nos a peccatis)

Electorum suffragia omnesqz ciues celici annuant votis supplicum et vite poscant premium

¶ Construe (Suffragia) id est patrocinia (electorum. z oēs celici) id est celi ciues) id est angeli (annuant) id est faueant (votis) id est precibus (supplicum) id est humilium (et poscant) id est impetrent (premiuz vite) sc̃ eterne

Laus honor virtus gloria deo patri et filio sancto simul paracito in sempiterna secula Amen.

¶ Construe (Laus) id est cōmendatio (virtus honor gloria) sint (deo patri z filio sunt sancto paracito in sempiterna secula.

Expositio hymnorū

Rex christe martini decus hic laus tua . tu illius tu nos in hunc te colere in ipsum quin tribue

Autor iste cōmendat z laudat deū de puersatione z habitu beati martini. qz hic pauper z modicus celū diues ingredit. qz p pfessionem trinitatis triū mortuoz corpa quoz aīe detinebant clause in inferno suscitare supmeruit. rogat itaq; dominū iesum christū vt sicut p cōfessionē sancte trinitatis tres mortuos suscitauit ab inferno . ita suscitet nos a peccato. z sicut induit pauperez pre sue clamidis sic nos induat iustícia Et hoc est qō dr O (christe rex) ererne (decus) . i. honor (martini. hic) scz martinus . sc̄ est (tua laus . tu) sc̄ es laus (illius) scz martini (tu tribue nos colere) id est honorare (hunc) sc̄ martinū (in te. quin) . i. insup sc̄ tribue nobis tecolere (in ipsum) sc̄ martinum

Qui das p orbis cardines q gēma fulget pīsulū . da quos premunt culpe graues. soluat per ingens meritum.

Cōstrue Tu (q das q gēma) . i. refulgentia (pīsulū fulget) . i. splendet (p cardines) . i. p angulos (orbis) . i. mundi (da) . i. pcede. vt martin⁹ (soluat quos graues culpe) . i. criminalia peccata (pmunt) . i. ledunt (p ingēs meritū) id est magnum meritum

En pauper hic z modicus celū diues ingreditur . celi coortes obuiant lingue tribus ouant

Construe (En) . i. ecce (hic) scz martin⁹ (paup) scz in operib⁹ suis (z modicus) scz in psona corpis z in puis diuitijs (diues) scz in p̄tuib⁹ exeundo de mundo (ingredit celū . cohortes) . i. exercitus (celi obuiāt) sc̄ ei. (lingue) . s. hoīes (trib⁹) israel. s. iudei (ouāt) . i. applaudāt

Ut vita fulget transitus celis z aruo splendidus . gaudere cunctis pium est . cunctis salus sit hic dies

Cōstrue (Vt) p sicut (vita) illi⁹ (fulget) . i. splendet. sic (transitus) . i. obit⁹ ei⁹ (splendid⁹) sc̄ ē (celis) . i. in celis (z aruo) . i. in terra seu mūdo. z ides. qz fulget (piū est) . i. dulce (cunctis) . i. oīb⁹ (gaudere) . i. letari. z (hic dies) . i. hoc festum (sit salus cunctis) sc̄ hominibus

Sit trinitati gloria martinus vt confessus est . cuius fidez per opera in nobis et ipe roboret.

Construe (Gloria sit trinitati) scilicet patri z filio z spiritui sancto (vt) p sicut (martin⁹ pfessus ē) scz fide et ope (cui⁹) sc̄ martini (fidē

dē pfessionē verā (z ipe) dey (roboret in nob) sc hoīb (g opa) .s. bona

In Artine par apostolis festum tuū colentes foue q vi/
uere discipulis vis aut mori nos respice

¶ In hoc hymno cōmēdat autor beatū martinū p pstantiā fidei ei⁹ quā habuit in suscitatōne triū mortuor quē in hoc cōpat apostolis. Et hoc ē qđ dr O (martine par apostolis) .i. eēlis in resuscitatōne triū mortuor. q: tres mortuos suscitauit vt apostoli Et q: globi ignei .id ē spiritussan ctus descendit sup eū. tu (foue nos) .i. resuscita a peccato (colentes tuum festū q vis viuere aut mori discipulis) id est ad vtilitatē discipulor. quia nec mori timuit nec viuere recusauit. vñ ipe effundēs orōnem apō dīm ait O dne si adhuc populo tuo sum necessarius. nō recuso laborem. fiat voluntas tua. q: nec viuere nec mori recusasti. ideo (respice nos) vt tuis meritis mundi corde z corpore existentes aulā celi ingredi mereamur. si/cut fecisti in tempore tuo plātos ecclesie famosos.

Fac quod olim gesseras nunc. presules clarifica. auge de/
cus ecclesie. fraudes relega sathane.

Oōstrue (Fac) sc nos eē iustos (nunc) .i. in psenti (quod gesseras) id est feceras (olim) sc pdicando (clarifica) id est illumina. nūc (psules) id est plātos (auge decus ecclesie. relega) id est frange z repzime (frau/des sathane) id est dyaboli aduersarij nostri.

Qui ter cabos euiceras. mersos reatu suscita. diuiseras vt
clamidem nos indue iusticiam

Oōstrue (Qui euiceras) id est euacuasti (chaos) id est infernū (ter) id est tres mortuos suscitasti z tu q ter intrasti infernū resuscitando tres mortuos (suscita mersos reatu) id est culpa pmi parentis z pria (vt) .p sicut (diuiseras clamidē) pauperi. sic (indue nos iusticiā)

Ut spiritualis glozie quondam recozderis tue monastico
nunc ozdini iam pene lapso subueni

Oonstrue O martine (subueni) id est succurre (monastico ozdini) id est ozdini monacho z (iam lapso) id est relapso in peccatis (pene) .i. fere. et ad qđ (vt recozderis quondā spūalis vel spiritalis glozie tue.

Exultet celum laudib resultet terra gaudijs aposto/
lorum gloria sacra canunt solennia

¶ In hoc hymno facit autor inuocatōem ad apostolos vt ipi pro nobis exultent et suis precibus a nobis vicia repellant vt ipi cum veniunt

ad iudicium non pro reatu puniant. sed compotes eternis gaudijs fa-
ciant. Et nota q̄ dies iudicij non dicitur ideo q̄ tunc sit dies. sed ap-
parebunt nobis omnia sicut in die Et hoc ē qđ dr (Celum) id est celestis
curia (exultet) id est gaudeat (laudibus. terra) id est terreni. scz homines
(resultet gaudijs) scz (canunt) id est laudant (sacra solennia) id est solem-
tates (gloria apostolorum

¶ Vos seculi iusti iudices et vera mundi lumina votis preca
mur cordium audite preces supplicum

¶ Construe (Vos) apostoli iusti iudices (seculi) pro seculi (et vera lu
mina mundi) quia totus mundus illuminatur eorum predicatone (pre-
camur vos votis cordium) id est precibus cordis (audite preces supli-
cum) id est humilium.

¶ Qui celum verbo clauditis seraseq̄ eius solvitis nos a pec
catis omnibus soluite iussu quesumus

¶ Construe (Qui clauditis) scz peccatoribus (celum verbo) id est
sermone (q̄) p et (solvitis) scz hominib⁹ (seras) id est infirmitates (eius.
quesumus) id est p̄camur (vos soluite) id est absoluite (nos a peccatis
oīmbus. iussu) id est precepto christi

¶ Quorum precepto subditur salus et languor omnium sa-
nate egros moribus nos reddentes virtutibus

¶ Construe (Precepto quor̄) scz apostolor̄ (salus) id est sanitas (et lan
guor) id est infirmitas (omniū) sc̄ hoim. subdit (sanate egros) id est pec
catores (moribꝫ) id est prauis cogitatōnibꝫ (reddentes nos virtutibꝫ)

¶ Ut cum iudex aduenerit christus in fine seculi nos sempi
ternis gaudijs faciat esse compotes

¶ Et rogamus. vos scz ap̄los (vt cū christus) sc̄ existēs (iudex aduene
rit in fine seculi faciat nos) scz hoies (eē cōpotes sempiternis gaudijs)

¶ Eterna christi munera apostolorum gloria laudes
canentes debitas letis canentes mentibus

¶ Hymnus iste p̄tinuat superiori. scz exultet celū laudib⁹ tē (Nos ca-
nentes debitas laudes) christo in honore ap̄lor̄ (canam⁹ letis mētib⁹) id
est iocosis ad gloriā illor̄ (eterna christi munera) id est inenumerabilia.

¶ Ecclesiarum principes belli triumphales duces celestis
aule milites et vera mundi lumina

¶ Construe Isti scilicet apostoli. sunt (principes) id est pontifi-
ces (ecclesiar̄) isti sunt (triūphales duces hūi) id est triūphātes. isti st̄

Per totū annū xliiij

milites celestis (aule) id est palacij. z sunt vera mundi lumina. quia pdi/
catione illorum illuminatus est mundus

¶ Deuota sanctorum fides. inuicta spes credētium. perfecta
christi charitas. mundi triumphat principem.

(F)Ides deuota sanctor (id est obedientia (inuicta spes credentiū) sc̄ ho
minū (pfecta christi charitas) id est amor (triumphat) id est superat (pn
cipem mundi) id est dyabolum. vnde Job xli. Venit pnceps huius
mund. z in me non habet quicq̄

¶ In his paterna gloria. in his voluntas spiritus. exultat in
his filius. celum repletur gaudijs

(P)aterna gloria) id est pater in diuinis (exultat in his) scz apostolis.
(voluntas spūs) sc̄ sancti (exultat in his. filius exultat in his) quid dicā
p singula (celum repletur gaudijs)

¶ Te nunc redemptor quesumus. vt ipsorum consortio iun/
gas precantes seruulos in sempiterna secula.

(R)(redemptor q̄sumus te nūc) id est in p̄senti (vt iungas p̄cātes ser
uulos p̄sortio ip̄or) scz apostolor (in sempiterna secula) Amen.

¶ Sanctorum meritis inclita gaudia pangamus socij.
gestaq; fortia. nam gliscit animus promere cantibus
victorum genus optimum.

¶ In hoc hymno laudat autor deū in cōmemoratōne sanctor martyrū.
qr mundū cū pompis suis dimiserunt. vñ in terris laudanf z in celis ho
noranf Intendit itaq; rogare deum vt nos suos famulos iungat p̄sortio
sanctor martyrū. z hoc est qd dr (O) socij (pangam?) .i. cantem? (inclita
gaudia) id est p̄clara merita sanctor (z fortia gesta eor) id est facta (nam
animus gliscit) id est cupit vel gaudet (promere) id est laudare (cantib) id
est cū hymnis (optimū genus victor) id est martyrum

¶ Hi sunt quos retinens mundus inhorruit. ipsum nam ste
rili flore peraridum sprezuere penitus. teq; sequuti sunt rex
christe bone celitus

(H)(Hi sunt) martyres (quos mūdus retinēs) .i. seruans (inhorruit) .i.
odio habuit. nā ip̄i martyres (sprezuere) .i. sprezerunt (penitus ip̄m) scz

mundā (peraridū) id est valde aridum (flore sterili) id est infructuoso (z sequuti sunt. celitus) id est diuinitus te o christe bone

Hi p te furias atq; ferocia calcarūt hoim seuaq; verbera. cessit his lacerans fortiter vngula. nec carpsit penetralia

Hi) martyres (calcarunt) id est sustinuerunt (p te furias hoim) id ē insanias infideliū (atq;. verbera ferocia) id est crudelia (z seua). i. inuste illata. z (vngula) i. qō dā genus tormenti (cessit). i. locū dedit (his) martyrib; (lacerans) id est puniens p queuis tormenta (nec) pro et nō. z non (carpsit penetralia) martyr vel apostolor. id est nō fuerunt tracta vel diuisa eor viscera. z hoc virtute dei erat in eis

Ceduntur gladijs more bidentium. non murmur resonat. nec querimonia. sed corde tacito mens bene conscia conseruat patientiam.

Ipsi (cedunt) id est iugulant (gladijs) sc crudelib; (more bidentiū). i. consuetudine ouiū (murmur nō resonat). i. non audit (nec q̄rimonia). i. lamētatio (sz mens bene ꝓscia) id est boni meriti (ꝓseruat patientiā tacito corde) qz fortes patientes z firmi erant p fide christi in bello.

Que vox que poterit lingua retexere. que tu martyrib; munera preparas. rubri nam fluido sanguine. laureis ditantur bene fulgidis.

Et qz hec oīa p christi noīe patiebant. igit (q̄ vox q̄ lingua poterit retexere) id est dicere vel explicare) munera). i. dona (q̄ tu martyrib; ꝓparas. nā ipi rubri) id est rubei (sanguine fluido) id est fluente (ditant) id ē coronant (laureis) id est coronis (bene fulgidis

Te summa deitas supplices poscimus. vt culpas abluas noxia subtrabes. des pacem famulis. nobis quoq; gloriam per cuncta tibi secula Amen.

O (summa deitas) nos (supplices) id est humiles (poscimus te) id ē rogamus te (vt abluas) id est deleas (culpas nostras) id est peccata nostra. z (subtrahas noxia) id est tpa peccata a nobis (z des pacem famulis) tuis (quoq;) id est similiter nos oēs demus (gloriā tibi) id est ad honorem tui per cuncta secula Amen

Iste cōfessor domini sacratus. festa plebs cui us celebrat p orbē. hodie letus meruit secreta scandere celi.

Per totum annū ℣lv

¶ Materia huius hymni est. q̄ totis viribꝫ deū sūꝑ oīa laudare debem⁹ Intēdit etiā auctor in hoc hymno tractare de ascēsione illius ꝓfessoris in cuius memoria p̄sens hymnus totis laudibꝫ celebrat (Iste ꝓfessor dñi sacratus). i. ꝓsecratus a dño (letus). i. exultans (meruit hodie) id ē in hac die (scandere). i. ascendere (secreta celi) id est ad celos (cuius festa. plebs) sc̄e deuota (celebrat q̄ totum orbem)

¶ Qui pius prudens humilis pudicus sobrius castus fuit et quietus. vita dū p̄sens vegetauit eius corporis artus.

¶ (Qui) scz ꝓfessor (fuit castus) corpore ⁊ aīa (pius) id est sanctus (prudens). i. sapiens (humilis) in factis (pudicꝰ) in ꝓbis (sobriꝰ) in moribꝫ (⁊ q̄etus). i. tranquillus (dū). i. donec (vegetauit). i. nutriuit (artꝰ) id ē mēbra (corporis eius. p̄sens vita) id est quando erat in hoc seculo

¶ Ad sacrū cuius tumulū frequenter mēbra languentū morbo sanitati quolibet morbo fuerint grauata restituuntur

¶ (Ad cuius sacrū tumulū) scz ꝓfessoris (mēbra languentū) id est egrotantū (restituunt. mō) id est in p̄senti (sanitati) id est saluti (frequēter) id est sepe (quolibet morbo) id est a quacūq̄ infirmitate illa mēbra (fuerint grauata) id est oppressa.

¶ Unde nunc noster chorus in honore ip̄ius hymnū canit hunc libenter. vt p̄cis eius meritis iuuemur oīe per euum.

¶ (Unde nunc noster chorus) nostrꝫ fratrꝫ (canit hunc hymnū in honore ip̄ius) ꝓfessoris (libēter) id est voluntarie. ⁊ ad q̄d canamus (vt iuuemur p̄cis meritis) id est patrocinijs ⁊ orationibꝫ (eiꝰ) sc̄e ꝓfessoris (q̄ oīe euum) id est per cuncta secula Amen

¶ Sit laus illi decus atq̄ virtus. q̄ supra celi residens cacumen totius mundi machinā gubernat trinus ⁊ vnus Amen

¶ (Laus) id est gloria (decus) id est honor (atq̄ virtus sit illi) deo (q̄ residēs supra cacumē celi). i. supra celsitudinē (trinus) dico in p̄sonis (et vnus) in deitate substātie (gubernat machinā) id est fabricā (totiꝰ mūdi)

Ex glorioſe martyrū. corona confitentū. qui reſpuentes terrena perducis ad celeſtia

Materia huiꝰ hymni ē inuocare regē martyrꝫ vt dirigat ad nos aures sue clemētie si q̄d delinq̄mus ꝓpter merita sc̄oꝝ in q̄ꝝ cōmemoratōe p̄cis

Expositio hymnorū

hymnꝰ cātat. z nob parcere vel ignoscere dignet. z hoc ē qđ dr ℣ (glorio se rex) sc exñs (corona ꝓfitentiū) .i. ꝓfessor hominū (q̄ pducis respuētes) id est abiicientes (terrena ad celestia gaudia)

¶ Aurem benignam protinus appone nostris vocibus. tro phea sacra pangimus. ignosce quod delinquimus

¶ (Construe. sc tu rex (appone aurē benignā ptinus) .i. statim (nostris vocib) id est orationib (z ignosce quod delinquimus q̄ pangimus) id ē animus (sacra trophea) id est victoriam martyrum

¶ Tu vincis in martyribus. parcendo confessoribꝫ. tu vince nostra crimina donando indulgentiam.

(Tu vincis) sc seuitiā tyrānoꝝ (in martyribꝫ parcēdo ꝓfessoribꝫ) q̄ nō vis vt ꝑ martyriū finiant vitā suā (tu vince) id est destrue (nostra crimi/na donando nobis indulgentiā) q̄ tu nō vis morte peccatoꝝ ꝛc.

¶ Deus tuorū militū sors z corona premiū laudes canē tes martyris absolue nexu criminis

¶ (Deus) tu (sors) id est corona z ps (tuoꝝ militū) scz hereditas. vñ Dauid Dominus pars hereditatis mee (z tu premiū) q̄ tu fm meritū tribuis (absolue canētes laudes martyris nexu crimis) .i. laqueo peccatoꝝ

¶ Hic nempe mundi gaudia. z blandimenta noxia. caduca rite deputans peruenit ad celestia.

(Hic) martyr (deputans) id ē seruans (nempe) id ē certe (gaudia mū di z blandimenta) sc esse (noxia) id est mortifera. z (caduca) id est transi/toria (peruenit rite) id est recte (ad celestia) sc regna

¶ Penas cucurrit fortiter. z sustulit viriliter. pro te effun/dens sanguinem. eterna bona possidet.

(Ipse cucurrit fortiter) id est ꝓstans forti animo delectatōnes huius mundi transiuit (pro te) sc christo (z sustulit) id est sustinuit illas penas (viriliter effundens sanguinem) sc suū. z ideo (possidet eterna bona

¶ Ob hoc precatu supplices. te poscimus pijssime. in hoc tri umpho martyris. dimitte noxam seruulis

(Ob hoc) .i. ꝓpter hoc. q̄ pro te sanguinē fudit (o pijssime) sc pater. nos (supplices poscimus te) .i. p̄camur (p̄catu. dimitte noxam) .i. culpaꝝ (seruulis. in hoc triumpho) id est in hac victoria. martyris

¶ Laus et perhennis ꝛc.

Per totū annū ℞lus

Martyr dei qui vnicum patris sequendo filium. ve/
ctis triūphans hostibus victor fruens celestibus

Materia huius hymni est. vt relictis delectationib⁹ et vanitatibus huius seculi bona opera exercendo deum consequamur. O martyr dei qui s^c fuisti (victor hostib⁹) tu dico (triūphans sequēdo vnicū filiū patris) es modo (fruens bonis celestibus.

Qui precatus munere nostrum reatum dilue. arcens mali cō
tagium. vite remouens tedium

Et quia talibus bonis frueris (dilue) id est extingue (reatum) id est peccatum nostrum. tu dico (arcens contagium mali) id est diaboli (remouens tedium vite) scz famē sitim nuditatem frigus. scz nobis donando temporalia dissimiliter.

Soluta sunt iam vincula tui sacrati corporis. nos solue vin
culis seculi amore filij dei.

Et quia (vincula tui sacrati corporis iā soluta sunt) .i. a nexib⁹ huius seculi dissoluta sunt. tu es cum christo (soluenos a vinculis) id est absolue nos a peccatis tuis precibus tuis hoc (amore filij dei)
Presta pater pijssime tē.

Iesu corona virginum. quem mater illa concepit. que
sola virgo parturit hec vota clemens accipe

In hoc hymno laudat autor deum in commemoratione sanctarum virginum que donando fragilem sexum meruerunt scandere secreta celi Rogat itaq; et deprecatur deum vt nesciamus vulnera corruptionis. O (iesu corona virginum quem) scz te (mater illa) mirabilis (concepit) scz spiritusancto (que sola) mater inter alias (virgo pturit tu clemēs accipe) .i. suscipe (hec vota nostra) id est has preces

Qui pascis inter lilia septus choreis virginum sponsas de/
corans gloria sponsisq; reddens premia.

Tu (qui pascis) id est delectaris (inter lilia) id est bona opera (sept⁹) id est circūdatus (choreis) id est ordinibus virginum. et es (decorans) id est decorans (sponsas gloria et reddens sponsis premia)

Quocūq; pergis virgines sequūtur atq; laudibus post te ca
nentes cursitant hymnosq; dulces personant

Expositio hymnorum

(Quocunq;)id est ad quēcunq; locum (pergis) ille virgines sequuntur te (atq; canētes) .i. laudantes (cursitant) id est currunt (post te laudibus et ꝓsonant dulces hymnos) id est laudes suaues.

Te deprecamur largius. nostris adauge sensibus. nescire prorsus omnia corruptionis vulnera

Et quia virgines personant tibi laudes (precamur te adauge largius) id est augmenta amplius (nostris sensibus. ꝛ da prorsus) id est omnino nobis omnibus (nescire vulnera corruptionis)

Presta pater pijssime patriq; compar vnice cum spiritu paraclito in sempiterna secula Amen.

Virginis proles opifexq; matris virgo quē gessit peperitq; virgo. virginis festum canamus trophеum accipe votum.

Materia huius hymni est canere deo laudes et sequi vestigia eius Cōmemoratio sanctarū virginū agitur in isto hymno et hoc est qđ dicit (Q proles) id ē o fili marie virginis et o (opifex) .i. creator (matris quē) scz te (ꝙ go) maria (gessit) .i. portauit (cq̄) .per (ꝙ go) .s. maria (peperit) .i. parturit .nos (canimus festum virginis trophеum) id est victoriam. ideo (accipe) id est suscipe (votum) id est preces nostras

Hec tua virgo duplici beata sorte. dum gessit fragilez domare corporis sexum domuit cruentum corpore setum.

Nec tua virgo est beata duplici sorte) scz castitate ꝛ virginitate et martirio (dum gessit) id est laborauit (domare) id est macerare (fragilē sexū) id est delere naturam corporis. et illa (domuit) id est deuicit (cruentum) id est sanguinolentum. vel crudelem (setum) id est dyabolum corpore vt agatha ꝛc̄.

Unde nec mortem nec amica mortis seua penarum genera pauescens. sanguine fuso meruit secreta scandere celi.

Unde s^c quia domuit fragilem sexum id est corpus suum (nec) pro et non fuit (pauescens) id est timens (mortem. nec seua genera penarum) nec fuit (amica mortis) id est dyaboli vel peccati. et ideo (sanguine fuso) id est ꝑ summato martirio .ipa (meruit scandere secreta celi) .i. ad celos.

Huius obtentu deus alme nostris parce iam culpis. vicia remittēs. quo tibi puri resonemus almum pectoris hymnum.

Per totum annū ꝯ lui ſ

Ut q; meruit ſcandere celū o (alme de⁹ remittēs vicia) id eſt facinora (parce iam culpis) id ē peccatis (obtentu) id eſt prece vel oratione hu⁹ us virginis. (quo) pro vt. nos (puri) id eſt caſti (reſonemus tibi almum hymnum) id eſt canticum ſanctum ad honorem tui (pectoris) id eſt cor dis noſtri.

Gloria tibi domine qui natus es de virgine cum patre ⁊ ſan ctoſpiritu in ſempiterna ſecula. Amen.

V Rbs beata hieruſalem dicta pacis viſio. que con/ ſtruitur in celis viuis ex lapidibus et angelis coor/ nata vt ſponſata comite

¶ In hac commemoratione celeſtis hieruſalem autor laudat deum qui hoc ſacro templo infudit iugiter ſuam benedictionem. quapropter rogat deum. vt in hoc templo ſancto ſuo omnes promereamur acquirere eter/ na bona. et adepta cum ſuis ſanctis perenniter poſſidere (Hieruſalem beata vrbs) id eſt ciuitas celeſtis conſtituta vel conſtructa de animabus ſanctorū qui ſunt viui lapides (dicta) .i. interpretata (viſio pacis q̄ hieru ſalem (conſtruitur in celis ex viuis lapidibus) id eſt ſanctis animabꝰ ſan ctorum qui ſunt viui lapides. illa dico (coornata angelis vt ſpōſata com te) id eſt vt mulier ornata eſt viro id eſt ſponſo ita eccleſia chriſto

Nouа veniens e celo nuptiali thalamo. preparata vt ſponſa ta copuletur domino. platee et muri eius ex auro puriſſimo.

¶ (Iſta noua ſponſa) id eſt ſancta eccleſia (veniens e celo) id eſt cum ꝑ iſta dico (preparata nuptiali thalamo) id eſt virginali lecto. id eſt la uacro baptiſmatis (vt) pro ſicut (ſpōſata copuletur domino) id eſt conīū gatur (platee) id eſt minus perfecti (et muri) id ē ꝓdicatores (eiꝰ) ſc ſpō ſe ſicut (ex auro puriſſimo) id eſt ex ſplendore ſanctoꝝ. qui ſplendidi effici untur ſicut aurum puriſſimum

Tonſionibus preſſuris expoliti lapides ſuiſq; aptantur lo/ cis per manus artificis. diſponuntur permanſuri ſacris edi/ ficijs.

¶ Conſtrue) Lapides) id eſt ſancti martires (expoliti) id eſt apta/ ti ad edificandum (tonſionibus) id eſt percuſſionibus et afflicti (preſſu/ ris) id eſt tribulationibus. Sicut lapides in muro ſunt edificati. ita ani me ſanctorum ſunt ordinate in paradyſo (q̄) p et (aptantur) id ē ordinā tur vel diſponuntur (ſuis locis per manus artificis) id eſt per manus fi/ lij dei (lapides dico permanſuri dū ſacris edificijs) .i. celeſtibꝰ edificijs.

Expositio hymnorū

Porte nitent margaritis aditis patentibus et virtute meritorum illuc introducitur omnis qui pro christi nomine in hoc mundo premitur.

¶ (Porte) scz illius templi (nitent) id est splendent (margaritis) id est virtutibus (aditis) luminib⁹ (patentibus) id est apertis sacris templis. (et omnis) s⁹ christian⁹ (qui pro christi nomine premitur) id ē cruciatur (in hoc mundo) id est in presenti mūdo (introducitur illuc) id est in celestem hierusalem (virtute meritorum) id est bonorum operum scilicet dominorum suorum.

Angularis fundamentum lapis christus missus est qui cōpage parietis in vtroq; nectitur. quem sancta syon suscepit in quo credens permanet

¶ Christus dicitur lapis angularis qui a iudeis fuit reprobatus Unde dauid. Lapidem quem reprobauerunt edifi. tē. tamen duos populos in vnum coniunxit. scz iudaicum ⁊ gentilem qui christus id est dei filius. speculatur quotidie eternam beatitudinem summi regis id est dei patris (christus) scz fundamentum totius ecclesie missus a patre est factus lapis angularis. qui lapis (nectitur) id est coniūgitur (compage) id est coniunctione (parietis in vtroq;) id est in duobus populis. scz in iudaico et gentili (quem) scz christum (syon suscepit sancta) syon interpretatur ecclesia vel speculatio (in quo) scz christo vel ecclesia (credens) scz christianus qui credit (permanet) firmiter in fide sancte ecclesie

Omnis illa deo sacra et dilecta ciuitas plena modulis ⁊ laude et canore iubilo trinum deum vnicunq; cū fauore p̄dicat.

¶ Omnis illa ciuitas) id est ecclesia militans (deo) id est ad dei honorem (est sacra) id est sacrata (⁊ dilecta) id est amata a deo (et plena modulis) id est cantilenis angelorum in (laude dei et canore) in cantu vel canore (iubilo) id est dulci exultatione ¶ Jubilus est gaudium illud quod est interius in homine quod omnino non potest referri nec omnino tacetur pre animi exultatione. ⁊ sancta ecclesia (predicat trinum deum) scilicet in personis (vnicunq;) id est vnum in substātia. vel vnum quoq; (cum fauore predicat). i. cum prece

Hoc in templo summe deus exoratus adueni. et clementi bonitate precum vota suscipe. largam benedictionem hic infunde iugiter.

¶ (Summe de⁹ exorat⁹). s. a nob. i. tu dep̄cat⁹ (adueni) g grāz (i h̄ tēplo). ē

Per totū annū xlviij

ín ista eccleſia (z ſuſcipe vota p̄cantū) id ē p̄cū vel oratiōnū Iſtud íntrā/ ſitiue legiť z eſt ibi figura q̄d endiadís. q̄z fieri q̄ duo noīa ſubſtāti/ ua ſiť ponunťq; vnū illoz adiectiuať z altez remanet ſubſtantiu ū z̄ (cle menti bonitate). i. moderata tua p̄ce vel voce (infunde). i. immitte (iugi/ ter). i. penniter vel aſſidue (b̄dictō em largam) id eſt latam.

¶ Dic p̄omereantur oñes petita acquirere z adepta poſſi/ dere cum ſanctis perenniter. paradiſum íntroire traſlati ín requiem Amen.

(Hic) ſcz ín ſacra eccleſia. vel (hic). i. ín iſto loco (oēs) ſcz fideles hoíes (p̄mereanť). i. b̄n mereanť (acq̄rere petita) ſcz iuſta z ſancta (z adepta). i. illa petita obtenta (poſſidere penniter). i. ꝑpetue (cū ſanctis). i. cū bonis ers dum ſumus (traſlati in requiem). i. moꝛtui. s mereamur (íntroire paradiſum) id eſt regnum celoꝛum

¶ Corde natus ex parentis ante mundi exordium. al/ pha et o cognominatus. ipe fons z clauſula omniū que ſunt fuerunt queq; poſt futura ſunt ſeculoꝛ ſeculis

¶ Materia huius hymni eſt duplex natiuitas filij dei Una videlicz eterna qua erat genitus añ initiū mundi. z hoc ex corde ſui parētis Alia añt eſt chriſti natiuitas tēpoꝛalis. qua natiuitate filius dei erat natus ín tpe ex virgine maria. vt patz ín ſequenti verſu Et noīatur filius dei al/ pha z o. i. p̄ncipiū z finis. q̄z alpha eſt p̄ma lr̄a apud grecos. o ꝓ vltima ¶ Conſtrue. s filius dei eſt (natus ex corde parentis) ſcilicz ſui patris. et hoc (añ exordiū). i. initiū (mundi). i. ſeculi (z ip̄e) s chriſtus ē (cogno minatus) id eſt dictus (alpha). i. p̄ncipiū (z o) id eſt finis. z ip̄e ſcz filius dei eſt (fons). i. p̄ncipiū (z clauſula) id eſt finis oīm. s rez (q̄ ſunt) ſcz ín p̄ſenti. z (q̄ fuerūt poſt) id eſt ín p̄terito (z ſunt futura. z (hoc in ſeculis ſe culoꝛ) id eſt eternaliter

¶ O beatus partus ille virgo cum puerpera edidit noſtram ſalutē feta ſancto ſpiritu. et puer redemptoꝛ oꝛbis os ſacratū p̄totulit ſeculoꝛum ſeculis.

¶ Dic p̄ſequtur autoꝛ ſecām natiuitatem chriſti videlicet tempoꝛalē dicens (O beatus) id eſt ſanctus (ille partus) s eſt (cum virgo puerpe/ ra) id eſt impꝛegnata (edidit) id eſt peperit (noſtram ſalutem) id eſt filiū dei qui eſt noſtra ſalus. s ipa virgo (feta) id ē repleta (ſp̄ſancto. z puer) s qui eſt (redemptoꝛ) ſcz totius (oꝛbis) id eſt mūdi (p̄totulit ſacratum os) id eſt ſanctum. ſcz ín p̄dicando ſacram doctrinam iudeis ín templo

(seculoꝝ seculis) id est eternaliter.

¶ Psallat altitudo celi. psallant oñes angeli. quicquid ē virtutis vsq̄ psallat in laudem dei. nulla linguarum sileſcat vox et omnis consonet seculoꝝ seculis.

¶ Hic incitat oñes creaturas ad laudem dei. z ꝓmo celestes Et dr (altitudo celi) id est turba celestis (psallat) id est decantet natiuitatē xp̄i. et (omnes angeli psallant) id est laudent. z (quicquid virtutis est vsq̄) id est vbicunq̄ est aliqua virtus celestꝭ (psallat) id est iubilet (in laudē dei) et (nulla linguaꝝ sileſcat) id est taceat quin laudet deum (z ois vox) scz totius mundi (consonet) scilicz in laudem dei (seculoꝝ seculis) id est eternaliter.

¶ Ecce quem vates vetustis concinebant seculis. quem ꝓphetarum fideles pagine spoſponderāt. emicat ꝓmiſſus olim cuncta collaudent deum seculoꝝ seculis

¶ Hic incitat oēs vniuersaliter ad laudē dei dicens (Ecce ꝓmiſſus) id est ꝓphetiſatus scz filius dei (olim) id est dudum (emicat) id est ſplendet scz in natiuitate ſua (quem vates) id est ꝓphete (concinebant) id est ꝓphetabant (vetustis seculis) id est hominib⁹ qui tunc fuerunt. z (quem fideles pagine) id est ſcripture (prophetarum spoſponderant) id est ꝓmiſerant. z (cuncta) id est omnia (collaudent) id est ſimul laudēt (deum seculoꝝ seculis) id est eternaliter

¶ Te senes et te iuuentus. paruulorum te chorus turba martyrum virginumq̄ ſimplices puellule voce concordes pudicis ꝓſtrepent concentibus seculoꝝ seculis

¶ Hic incitat omnia genera hominum ad laudem' natiuitatꝭ christi dicens. O ſili dei (senes) sc laudāt te (z iuuentus) sc laudat te. z (chor⁹ turba paruulorum martyrū z virginū) laudat te (q̄) ꝓ et (simplices puellule) id ē virgines (voce ꝓcordes) id est concordiā habētes (ꝓſtrepēt) id ē laudēt te (pudicis ꝓcentib⁹) id est castis carminib⁹ (seculoꝝ seculis)

¶ Tibi christe sit cum patre agyoq̄ ſpiritu hymnus melos laus perennis gratiarum actio bonor virtus victoria regnū eternaliter seculoꝝ seculis. Amen.

¶ Hic refert gratiarum actiones deo in persona trinitatis. dicens. O (christe. tibi sit hymn⁹). i. laus dei. z (melos). i. dulcis cant⁹. z (gen⁹

nis laus) sc̄ sit tibi. z (actio gratiaꝝ) sit tibi (cū agioꝝ spiritu) .i. sancto spiritu (honor virtus z victoria z regnū) sit tibi (eternaliter) scz viuenti bus in secula seculoꝝ. ¶ Nota q melos est dulcis cantus. z dicitur a mel quod est dulce. z odos cantus. quasi dulcis cantus

Festum nunc celebre. magnaq gaudia compellunt animos carmina promere. cum christus solium scan dit ad arduum celorum pius arbiter.

¶ Materia huius hymni est laudatio dei in ascensione eius Primo em̄ dr hoc festū esse laudabile Secdo dirigit sermonē suū ad beatā trinita tem rogando vt dirigat gressus nostros ad salutē eternā Ultimo etiam ostendit qualiter in die nouissima sit reuersurus manifestare occulta pec cata. dicens primo sic (Festū celebre) .i. solēne. est (nunc) .i. pñs vel instans (q̄) p et (magna gaudia) scz istius festi (cōpellunt) .i. cogunt (animos) scz nostros (promere) id est cantare (carmina) .i. laudes (cū) id est qñ (chri stus. pius arbiter) .i. misericors z mansuetus iudex (scandit) .i. ascendit (ad arduū solū) id est thronū (celorum) id est regni sui

Conscendit iubilans letus ad ethera. sanctorum populus predicat inclitum. concinit pariter angelicus chorus victoris boni gloriam.

¶ Hic autor ostendit q dominus noster ihesus christus lete ascendit in celum. z secum duxit multos angelos decantantes gloriam z honorē deo. dicens. sc̄ christus (ascendit) id est simul cū multis aliis ascendit (iu bilans) id est gaudens. z (letus) .i. hilaris (ad ethera) id est ad celos. z (populus sanctorum) id est turba celestis (p̄dicat) id est clamat. sc̄ chri stum esse' inclitū) id est valde glorioſum. z (angelicus chorus) id est an geloꝝ congregatio (concinit) id est cantat (pariter) .i. simul (gloriā boni victo ris) id est christi. ¶ Nota differunt aer z ether. vt patet in hoc versi culo Aera dic nostrum. sed dicas ethera summū

Qui scandens superos vincula vinxerat. donans terrige nis munera plurima. districtus rediens arbiter omniuꝝ. qui mitis modo transiit

¶ Materia huiꝰ versiculi est. q ascēdit ethera ligauit dyabolū vinculis fortissimis in inferno z dedit hominib⁹ plura munera. z transiens mitis et piꝰ de hoc mundo rigidus iudex reuertet Et dr (qui) sc̄ christꝰ (scan dens) .i. ascendens (superos) id est supra celos (vinxerat vincula) id est li gauit dyabolū in inferno. z sc̄ ipe christus est (donans) id est retribuens (terrigenis) id est hoib⁹ in terra habitantib⁹ (plurima munera) .i. dona

(rediens).i.reuertens (districtus)id est rigidus (arbiter).i.iudex hoim q nūc de isto mundo (mittis).i.misericorditer (transyr) id est rec.sit.

¶ Oramus domine conditor inclite deuotos famulos respice protegens ne nos liuor edax demonis obruat demergat vt in inferos.

¶ Hic deprecamur christū vt suos famulos pserret ne liuor vel inuidia siue odiū demonis eos demergat in infernū dicens O (inclite dñe cōditor).i.gloriose factor z creator.nos (oramus) .i.rogamus (respice protegens)id est defendens (deuotos famulos)scz tuos (ne edax liuor)id est horribilis ira (demonis) .i.dyaboli (nos obruat) .i.rapiat vel circumueniat (vel demergat in inferos).i.in inferna ¶ Nota edax est nomē verbale z venit a verbo edo.z notat assiduitatē sicut omnia noīa in ax. vnde edax est odium assidue vorans

¶ Ut cum flammiuoma nube reuerteris occulta hominum pandere iudicans ne des supplicia horrida noxijs sed iustis bona premia.

¶ Hic autor ostendit qualiter christus reuersurus ē in nouissimo die manifestare occulta peccata hoim.z ergo rogemus vt qñ tempus iudicij aduenerit ne horrida supplicia nobis donet.scz vitā eternā ¶ Construe s^c nos oramus (vt cū reuerteris nube flāmiuoma) id est splendida nube (iudicans pandere).i.manifestare (occulta hoim).i.secreta (ne des)id est inferes (horrida supplicia)id est horribiles penas (noxijs)id est peccatoribus (sed iustis bona pmia) scz dona.

¶ Presta hoc genitor optime maxime hoc tu nate dei et bone spiritus regnans perpetuo fulgida trinitas per cuncta pie secula Amen.

¶ Hic dirigit sermonem suum ad trinitatē dicens.o (optime genitor presta).i.pcede (hoc)scz ne damnemur.z o (maxime nate dei).i.fili dei.z (bone spūs)s^c da ne dānemur.z o (fulgida trinitas regnans) id est gubernans (ppetuo)id est in euum.z (p cuncta secula)id est eternaliter

Ut porta christi pernia referta plena gratia.transitq; rex et permanet clausa vt fuit p secula

Materia huius hymni beate marie dei genitricis pconia ptinet solatiū spem z refugiū ab ea nobis illatū p hoc q digna est fieri mater dei .atq; absolutōnem crūminū z peccatorū nostrorū .ptinet etiā q̄liter beate marie accessit summū z maximū gaudiū in pgenerando christū dei filium pter

benemeritū. gratiaꝝ em̄ ꝛ bonoꝝ operum ꝛ virtutū ꝓmium est honor. (Porta christi) scz maria. merito dico porta ab effectu. qz p eā salus hu/mano generi allata est (referta plena gratia). i. repleta gratia diuine boni/tatis (sit perula). i. penetrabilis (cz) p er (rex). i. christus (transit) scz per portā via generatōis vel incarnatōis. ꝛ dico porta (ꝑmanet clausa) id est incorrupta (vt fuit p secula). i. ab eterno virgo ad generandū ꝛ ꝓcipien/dū iesum christū deputata fuit ꝛ creata.

¶ Genus superni luminis. processit aula virginis. sponsus redemptor conditor sue gigas ecclesie

¶ Quis aūr ille sit rex respondet (genus). i. genitus vel ꝓles (supni lu/minis). i. altissimi patris (ꝓcessit). i. exiuit (aula). i. ex vtero (v̄ginis) scz marie. scz opatōe sp̄ussancti. s. rex exn̄s (sponsus). i. amator fidelis (sue ec clesie) qz sempiterna inter eū ꝛ nos ē vnio. quēadmodū inter ꝓiuges. s. christus ē (redēptor). i. liberator. ꝛ (ꝓditor). i. creator. ꝛ s. est (gigas). i. fortis athleta ꝛ bellator. ecclesiā suā. cui⁹ sponsus ē. defendēdo ab insidijs dyaboli ꝛ tyrannorum

¶ Honor matris ꝛ gaudium. immensa spes credentiū. per atra mortis pocula resoluit nostra crimina

Ex ideo o rex redēptor oīm. s. exn̄s (honor matris). s. marie. q̄ meruit portare te ex humilitate (ꝛ gaudiū) suū rpale ex angelica salutatōe. tū eter nale ex summi boni. qđ filiꝰ ē. ꝓfruitōe (spes imensa). i. magna (credētiū) in christū (resoluit). i. deleuit ꝛ abstulit (nostra crimia). i. peccata (p atra) id est amara (pocula). i. p potū ꝛ gustū (mortis) scz sue crudelissime

¶ Deo patri sit gloria eiusꝫ soli filio cum spiritu paraclito et nunc et in perpetuum. Amen.

Ne ergo būficioꝝ sim⁹ ingrati ꝛ immemores (gloria). i. laus honor ꝛ re/uerētia (sit deo patri) cui nihil deest. qz ē oīpotēs (cz) p er (soli filio ei⁹). s. dño iesu xp̄o ꝓcepto ꝛ genito ī tpe a v̄gine maria (cū sp̄u paraclito). i. ꝓso latore ab ābob⁹ ꝓcedēte (nūc). i. i hac vita (ꝛ ī ꝑpetu ū). i. i eterna patria.

¶ Pangelingua gloriosi corporis mysterium m sangui/nisꝫ pretiosi quem in mundi pretium fructus ven/tris generosi rex effudit gentium.

Materia hui⁹ hymni est de laude ꝛ de veneratōe venerabilissimi sa/cramēti eucharistie. qđ inter cetera sacramēta excellētissimū existit ex pre rei ꝓtente. ꝓtinet em̄ vex corpus ꝛ sanguinem dñi nostri iesu christi qui

Expositio hymnoꝝ

ꝓ nobis ꝛ nostra salute effusus est ¶ Cōstrue ℔ (lingua) sc̄ humana (pā ge) id est canta (mysteriū) .i. secretū diuinū siue pfiguratū (glorioſi coꝛpo ris) scz christi (cz) .p er (sanguinis pciosi) .i. dignissimi (quē) scz sanguinē (reꝛ gentiū) scz christꝰ. exīs (fructus generosi ventris) scz charissime vir ginis marie (effudit in pciū) id est in redemptōem (mundi) id est oꝛbis.

¶ Nobis natus nobis datus ex intacta virgine. ꝛ in mundo conuersatus sparso verbi semine. sui moꝛas incolatus miro clausit oꝛdine.

Hic recōmendat christū de sua generatōe tpali atcz eius ꝙuersatiōe. necnō de sanctissima pdicatōe Et dr. sc̄ christus filiꝰ dei (natꝰ) ē (nobis) scz in redēptōem nostrā. ꝛ (datꝰ) est (nobis) sc̄ in salutē nostrā. ꝛ hoc (ex intacta ꝓgine) .i. ex castissima ꝓgine maria (ꝛ ꝙuersatꝰ) .i. ambulauit (in mūdo) scz trigīta tribꝰ annis (sparso) id est dilatato (semine verbi) scz pdicando (ꝛ clausit miro oꝛdine moꝛas) id est tpa (sui incolatus) id ē sue habitatōnis in hoc mundo ꝛc̄.

¶ In supreme nocte cene recumbens cum fratribus. obseꝛ/uata lege plene cibis in legalibus. cibum turbe duodene se dat suis manibus

Hic autoꝛ ponit institutōem huiꝰ dignissimi sacramēti. ꝛ qñ fuit instiꝛ tutū ꝛ qualiter Et sic exponit. sc̄ xps (recūbēs) .i. comedēs (cū fratribꝰ) id est cū sanctis apostolis suis (in nocte supme cene) .i. vltime cene (obseꝛ uata lege) scz veteri moysaica (plene) .i. pfecte (in cibis legalibꝰ) .i. in veteꝛi lege deputatꝫ. vt scribit in leuitico (dat se) .i. seipm (suis manibꝰ cibum turbe duodene) .i. duodecim apostolis. ꝛ hoc inchoando nouū testamē/tum Oꝛ q notari pt q iudas etiā sumpsit veꝝ coꝛpꝰ xpi de sacratissimis manibꝰ suis cꝰtus in sui pditōem Vñ dr beatꝰ Augꝰ. q xps qñ dedit scm coꝛpus suū in cena cū alijs suis discipulis etiā dedit iude. vt mobs exem/plū daret q peccatoꝛibꝰ occultis nō essent sacramēta denegāda. ꝛ iō etiaꝫ nō denegauit sibi. vt oēm occasionē malefaciendi ab eo auferret. quā assū mere poꝛuisset si in aliquo ab alijs discipulis fuisset discretus ante aptaꝫ maliciā Et hoc habet in canone. sicut iudas. de ꝙse. dist. ij.

¶ Uerbum caro panem verum verbo carnem efficit. fitcz sanguis christi merum. et si sensus deficit. ad firmandum coꝛ sincerum sola fides sufficit.

Hic autoꝛ ponit modū quo christus hoc excellentissimū sacramentū instituit Unde materia huius sacramenti est panis ꝛ vinum Foꝛma ve/

ro verboꝝ est Hoc ē em corpus meū Vlterius ōr. et si res huius sacra/
menti ad sensum videri nō possit. sufficit tū fides Dicit nāq Gregoriꝰ.
Crede z māducasti Cōstrue (verbū). i. filiꝰ dei (caro) sc factū (efficit)
id ē facit (vez panē) scz ipius hostie (carnē). i. corpꝰ (ꝟbo) . i. forma ꝟbo
rū ad ꝓsecratōez deputatoꝝ (qz). p et (merū). i. vinū (fit sanguis christi)
(et si sensus deficit) id est experimentuz sensuale. tū (sola fides sufficit ad
firmandū coꝝ sincerū) id est clarū z purū q ō sine oīi erroꝛe credit

¶ Tantum ergo sacramentum veneremur cernui. et anti/
quum documentum nouo cedat ritui. prestet fides supplemē
tum sensuum defectui.

Hic autoꝛ exhortat nos ad venerandū hoc egregiū sacramentum. qz
dignius est antiquo testamēto zc. Cōstrue (ergo). i. ideo. nos (cernui). i.
humiles (veneremur). i. honoꝛemus (tantū sacramentū). i. tā venerabile
sacramentū sanctissimi coꝛpis z sanguinis christi (z antiquū documētū)
id est testamentū qđ fuit impfectū (cedat). i. locū det (nouo ritui). i. nouo
testamēto. z (fides prestet). i. det (supplemētū defectui sensuū). s. exterioꝝ.
Unde nota q sensus exterioꝝ in hoc sacramento decipit. qz ponūtur
accidentia panis sine subiecto. z hoc supnaturaliter zc.

¶ Genitori genitoq laus et iubilatio. salus honoꝛ virtus
quoq sit et benedictio. procedenti ab vtroq compar sit lau/
datio Amen.

Hic autoꝛ agit gratias trinitati. dicēs. sc sit (laus genitori). i. deo pa
tri (qz). p et (genito). i. filio dei (z iubilatio. salꝰ honoꝛ). i. decꝰ (quoq). i.
etiā (virtus z bñdictio) qđlibet eoꝝ (sit) scz genitori z genito (z cōpar)
id est equalis (laudatio sit ꝓcedenti ab vtroq) id est spiritui sancto. qui
nos adiuuet vt sine hoc sacramēto dignissimo nō moziamur

¶ Laude viscerib⁹ mater in intimis felix ecclesia. que
sacra replicas sancte festa Marie plaudant astra
solum mare.

Materia huius ymni est de natiuitate beate marie virginis Et pri/
mo alloq̄tur sanctā matrem ecclesiā vt de hoc festo gaudeat in quo nata
fuit virgo maria Et bene ōr q ecclesia debet gaudere. qz eius natiuitas
gaudiū magnū annūciauit vniuerso mundo Est nota q duplex est eccle
sia. scz militans z triumphans. z de vtraq ecclesia loq̄tur autoꝛ. qz celū
et terra de pñti festo gratulant in quo nata fuit Maria ꝟgo ꝓmanēs añ

Expositio hymnorū

partum. in partu ⁊ post partum. Ideo o (felix ecclesia mater) scz fidelius (gaude). i. letare (in intimis visceribꝫ) id est in intimo corde (q̄). i. qua ecclesia (replicas sacra festa marie) ⁊ (q̄) id est in qua (astra). i. celū (solū). i. terra (⁊ mare plaudant) id est gaudeant de illo festo

¶ Cuius magnifica est generatio. cuius vita sacris claruit actibus. cuius finis honorem summū sine tenet fine

Hic cōmendat eius natiuitatē. dicēs (Cuius) scz marie (generatio) id est natiuitas (est magnifica). i. gloriosa (cuiꝰ vita claruit). i. refulsit (sacris actibꝫ). i. bonis operibꝫ. ⁊ (cuius) scz marie (finis). i. mors (tenet summū honorē). i. summā beatitudinē (sine fine) id est eternaliter

Que virgo peperit virgo qꝫ permanet lactauit propijs vberibus deum portātemqꝫ gerebat vlnis prona trementibus

Hic cōmēdat beatissimā virginē mariā ex eo q̄ genuit lactauitqꝫ filiū suū dñm nostꝝ iesum christū. dicēs (Que ꝑgo) scz maria (peperit). i. genuit (qꝫ). p et (ꝑgo ꝑmanet) scz post partum (lactauit). i. lacte nutriuit (ꝑ propijs vberibꝫ. qꝫ). p et (ꝑna). i. humilis (gerebat). i. portabat (portantem deū). i. portatorē totiꝰ mūdi. ⁊ hoc (tremētibꝫ vlnis). i. timidis brachijs

¶ Felix multiplici laude puerpera regis porta sui clausa penniter. mundi stella fluentis. floris virgula regia

Hic cōmendat autoꝛ mariā ex parte multiplicis felicitatꝭ sue. ex eo q̄ meruit esse genitrix dei. vult nāqꝫ ⁊ dꝫ q̄ ipa sit sponsa christi pariens et porta eterni regis ⁊ stella maris ⁊ virgula floris (Cōstrue ℣ maria sc tu exñs (felix multiplici laude). i. munere. qꝛ tu es felix (puerpera regis) scz iesu christi. ⁊ tu es (clausa porta sui) scz regis. ⁊ es (stella). i. illuminatrix (mūdi). i. vniuersi oꝛbis (fluentis). i. transientis (penniter) id ē ppetue. ⁊ tu maria es (regia virgula floris) id est nobilitatis. fuit em̄ beata virgo de nobili ꝓsapia ex stirpe dauid.

¶ Tenūc suppliciter sancta theotocos regis ppetui sponsaqꝫ poscimus. vt nos semp vbiqꝫ miti munere protegas

Hic autoꝛ dirigit petitōnem ad virginē mariā vt obtineat nobis venīā a filio suo dicens ℣ maria sc tu exñs (sancta theotocos). i. dei genitrix (qꝫ). p et (sponsa regis ppetui). i. eterni (nos poscimꝰ). i. rogamus (tenūc suppliciꝫ). i. humiliꝫ (vt ꝓtegas). i. defendas (nos sp). i. oi tpe (⁊ vbiqꝫ). i. oi loco. ⁊ b (miti munere) Nota q̄ theotocos dꝫ dei genitrix q̄si to

Per totum annū lij

ta diuina. Sed theoticos .i. diuinus. ⁊ dicitur a theos grece quod est deus latine. theos em apud grecos timor dicitur. vnde theos dicitur deus quia est timor omnibus colentibus eum.

¶ Sanctis obtineas virgo precatibus pacis presidium dulce diutine nobis atq; beati regni dona perennia.

¶ Hic vltimo ostendit q̄ debeat impetrare nobis pacem atq; eterna gaudia. vult ergo (O virgo) maria (tu obtineas nobis) .i. impetres (sanctis precatibus) .i. tuis orationib⁹ (dulce presidiū) .i. auxiliū (pacis diutine) .i. diuturne (atq; perennia dona) .i. eterna munera (beati regni) id est regni celorum.

¶ Presta summe pater. patris ac vnice. amborumq; simul spiritus annue qui regnas deus vnus omni tpe seculi.

¶ Dic facit autor petitionē ad sanctā trinitatē. vt pz in littera dicēs (O summe pater. ac vnice fili patrꝭ presta) hoc qđ rogauimus. ⁊ o (spiritus simul amborū) .i patris ⁊ filij (annue) .i. concede (qui regnas) existens cū eis (vnus deus) p essentiam (omni tpe seculi) id est eternaliter.

Fluentor rutili dux bone luminis. qui certis vicibus tempora diuidis. merso sole cahos ingruit horridus lumen redde tuis christe fidelibus.

¶ Materia huius hymni ē ignis. Et quia vt dicit moyses. Deꝰ tuus ignis cōsumens est. ⁊ omnes transferentes se sm aliquā similitudinē trās ferunt se. ignis aūt ꝓprietates deo cōpetere possunt. quare deus cōuenienter assimilatur igni ⁊c. Et sic ecclesia in vigilia pasche ignē excitat de silice vel petra. significās xp̄m lumen in petra repositū sequenti die excitari. rogans nos cōseruari in agnitione veri luminis scz xp̄i. ⁊ sicut multipliciter fouemus ⁊ nutrimus ignem, ita docere velit nos querere gratiā de sancto semine mediāte sua passione dicēs O (bone dux) xp̄e iesu scz existēs (inuentor rutuli luminis) id est fulgentis lucis p creationē solis ⁊ lune et totius firmamenti (qui diuidis) .i. distinguis siue ordinas (tempora) scz dies. annos. menses ⁊c. (certis vicib⁹) .i. debita ⁊ cōuenienti alteratione vel ordinatione (horridū cahos) .i. horribilis cōfusio vel tenebrositas (ingruit) .i. incidit (merso sole) scz re xp̄o occiso ⁊ in monumēto reposito. qui es verus sol iustitie. ergo (o xp̄e redde) scz p resurrectionē tuam (tuis fidelibus) .i. tuis xp̄ianis (lumen) scz gratie vel agnitionem vere fidei.

¶ Quāuis innumero sydere regiam. lunariq; polum lampa depinxeris. incussu silicis lumina nos tamen monstras sancti/geno semine querere.

O xp̄e (q̄uis pinxeris) id est ornaueris (regiam) .i. regalē domū tuam

Expositio hymnorū

(innumero sydere).i.infinitis stellis quo ad nos saltem (qz) p et (pinxeris).i.ornaueris (polum).i.celum (lunari lampade).i.cum lumine ipsius lune.lampas continens lucem p luce ponitur (tamen monstras).i.ostendis vel doces (nos) sc̄ xp̄ianos (incussu).i.concussione (silicis querere).i. querēdo inuenire (lumina).i.ignes luminosos (saxigeno semine).i.ex natura lapidis vel saxi.z hoc litteraliter. Sed mystice exponit dupliciter. Primo sic. Doces nos querere lumē.i.gratiā ex concussu silicis (saxigeno semine).i.de xp̄o qui saxū vel petra dicitur vt pz ꝑma Corin.x. Vel doces nos querere lumen.i.contritionē peccatoꝝ ex concussu silicis (saxigeno semine) id est ex indurato corde in peccatis.

¶ Ne nesciret homo spem sibi luminis in christi solido corpore conditam.qui dici stabilem se voluit petrā nostris ignigculis vnde genus venit

¶ Et qz virtus ꝓseruat mēbra per influentiam capitis.ideo (ne hō nesciret).i.cognosceret.qz due negationes faciūt vnā affirmationē (spem luminis).i.vere tranquillitatis esse (conditam).i.inditam (sibi).i. ad suam vtilitatem (in solido).i.in firmo (corpe xp̄i) qui xp̄s (voluit).i.precepit (se dici).i.vocari (stabilem petrā).i.firmū fundamentū (vnde).i.de qua petra vel xp̄o (genus).i.origo luminis (venit).i.aduenit (nostris igniculis) id est ignibus nostre fidei.que ex petra.scz christo excussa est.

¶ Pinguis quos olei rore madentibus lichnis ac faciby pascimus aridis.quin et fila fauis scirpea florēis impresso melle prius collita pingimus

¶ Quō cōseruetur ignis excussus de petra dicit (quos) scz igniculos z ignes (pascimus).i.ꝓseruamus et nutrimus (lichnis madentiby) id est filis humefactis (rore).i.pinguedine (pinguis olei.ac) p et pascimus igniculos (aridis faciby).i.siccis lichnis scz appositis (quin) id ē insuper (pingimus).i.ꝓponim9 (fila scirpea).i.de scirpo vel ex hmōi iunco facta (collita).i.intincta (floribus) id est florentib9 reby (z fauis).i.cum cera quam apes de floriby sumpserunt (melle) id est examine apum (impresso).i.extracto (prius) id est antea.

¶ Viuax flamma viget ceu cava testula succum lintheolo suggerit ebrio.seu pinus picem fert alimoniam.seu ceram teretem stuppa calens bibit.

¶ Non tantū nutritur ignis per cerā a floriby z fauo expressam.sed etiaz (viuax flamma).i.ardens teda in igne (viget) perstat z in vigore manet (ceu) id est sicut (cava testula) id est concaua lampas que ex terra argillosa coq̄tur.vel alias paruū vas (suggerit).i.amministrat (lintheolo) id est paruo lineo panno (ebrio).i.humefacto vel oleo perfuso (succum) id est liquorem vel alimentū (seu).i.vel.sc̄ viuax flamma viget sicut (pinus) ra9

Per totū annū luī

lis arbor (fert) id est amministrat (picem) illum humorem viscosum (aliʒ moniam). i. in nutrimentuz sc̃ ipsi igni (seu). i. vel viuaz flāma viget sicut (stuppa) scz extensa q̄ fit ex superfluo canopi vel limi (calens) id ē ardēs vel incēsa (bibit). i. attrahit vel assumit (cerā tereté). i. rotūdā cādelam cereā. Teres teretis est omnis generis. z est ꝓprie rotundū sicut hasta vel canʒ dela. Sed rotundus a um ꝓprie est idem quod sphericū sicut pomū dicit rotundū. vñ. Hastam dic teretem. pomū dic esse rotundum.

¶ O res digna deus quā tibi roside noctis principio grex tuus offerat luce quā tribuis. nil preciosiꝰ luce qua reliqua premia cernimus.

¶ Et sic habito z conseruato igne. ad ꝺd ergo erit ignis dicit sic (O deus) sc̃ tu existens (res digna luce). i. lumine. qz sicut in spiritualibꝫ simplicissimū ens est deus. sic inter coꝛpalia vel materialia subtilissimū est ignis et luz (quā) scz lucem (tuus grex). i. tuus fidelis electus populus (offeʒ rat tibi) tanc̃ ꝓ sacrificio (principio) in initio (noctis roside). i. gratiose z odorifere noctis (quā) scz lucē. tu deus (tribuis). i. donas nobis. z (nil). i. nihil est (preciosius). i. dignius (luce) sc̃ vera. tum quia est primū rerum creatarum. tum quia mediante luce videmꝰ reliqua bona creata. qz luz est ratio videndi coloꝛes. z ergo dicit (qua) sc̃ luce (cernimus). i. videmꝰ (reliq̄ premia) id est alia creata entia.

¶ Tu luz vera oculis. luz quo q̄z sensibus. intus tu speculum speculum tu foris. lumen tu famulans offero suscipe tinctum pacifici crismatis vnguine.

¶ Quemadmodū aūt luz vel ignis est quoddā medīū videndi coꝛpoꝛalia. sic deus est medium videndi spiritualia. z hoc est quod dicit. O deus (tu es vera luz oculis). s. spiritualibꝫ sanctoz in patria rōe deitatis (quo q̄z) ꝓ er. o deus tu es (luz sensibꝰ). i. oculis carnalibꝫ ꝓ tui sanctissimi coꝛpoꝛis resurrectionē rōne humanitatis. quibꝫ oculis fruentur in patria omnes sancti. z o deus (tu es speculum intus). i. interioz z spiritualiū oculoꝛum. scz per gratiarum infusionem. que relucent z resplendēt in nobis. et o deus (tu es speculū foris). i. ab extra scz oculoz coꝛpoꝛalū grata visio. et hoc per miraculoz ostensionem. z o deus (tu suscipe). i. accipe (lumē) ex silice excussum. quod sc̃ lumen ego (famulans) id est seruiens (offero tibi) scz tanc̃ ꝓ sacrificio. z o deus suscipe lumen (tinctū). i. humefactum vel aspersum (vnguine). i. vnguento (pacifici crismatis). i. spiritu ssancti. vel eius liquoꝛis ab effectu dicti. eo q̄ pacem faciat inter deum et nos.

¶ Splendent ergo tuis pater muneribus flammis mobilibus scilicet atria. absentemq̄z diem luz agit emula noz quā cum lacero victa fugit peplo.

Expositio hymnorum

¶ Et sic suscepto sacrificio (o pater) in diuinis (atria scz) tua. i. tẽpla in quibus modo constituisti (cuis muneribus). i. donis datis. scz docendo ignem excutere ex silice z fouere. atria dico (splendẽt). i. lucent (mobilibus flãmis) epiteton ppetuũ. flamma eĩ semp mouetur (qz) p et (lux) id est splendor. s. solis (agit). i. causat (absentem diẽ) scz p radioz extensionem (quã) scz lucẽ (emula nox). i. cõtraria diei existẽs (victa). i. superata scz a luce (fugit). i. cedit (cũ lacero peplo). i. obscuro velamine scz tenebraz. vel mystice diẽ pro nouo testamẽto z noctẽ p veteri capere quis potest

¶ Per christum genitum summe pater tuum in quo inuisibilis stat tibi gloria. qui noster dominus. qui tuus vnicꝰ spiras de patrio corde paraclitum.

¶ Et vt grata sint z gratificata laudat diuinitatẽ dicẽs (o sũme pater) suscipe tinctũ lumen z accensum (per xp̃m genitũ tuũ). i. ꝑpter filiũ tuum (in quo) filio (inuisibilis gloria). i. nõ apparẽs sed occulta (stat) id ẽ manet (tibi) patri (qui) scz xp̃s est (noster dñs) scz p emptionẽ z nature humane assumptionẽ z liberationẽ (qui) scz xp̃s est (tuus vnicus) filius scz in tpe natus z ab eterno genitus. z o summe pater (spiras). i. emittis (de patrio corde) tuo scz cũ filio tuo (paraclitũ). i. ꝓ solatioꝝ vel spiritũ sanctum

¶ Per quem splendor bonor laus sapientia maiestas bonitas et pietas tua regnum continuat. triplici numine texens perpetuis secula seculis.

(Per quem) sc̃ xp̃m filiũ dei (splendor) scz eternus (z honor). i. gloria et (laus). s. eterna (ꝓtinuat). i. dilatat z ꝓlongat (regnũ). s. tuũ. quod nõ est aliud nisi summi boni visio z fruitio sempiterna. z (per quem) sc̃ xp̃m (sapientia). i. prudentia tua z (maiestas). i. imperiũ tuũ vel potestas tua et (bonitas) sc̃ tua. quia tu es summũ bonũ. z (pietas) id est benignitas tua (continuat). i. pseueranter tenet (regnũ) scz celoz. z per quem christũ tu summe pater es (texens). i. disponẽs z per fatum ordinãs (secula) id ẽ tempora vel regna transitoria (perpetuis seculis). i. eternis temporib; et eternaliter (triplici numine) id est cum triplici persona vel maiestate diuinitatis. Fata eĩ regunt mundum z omnia stant sub certa lege

¶ Vita sanctorum decus angelorum vita cunctorũ pariter piorum christe qui mortis moriens ministrum exuperasti.

¶ Materia huius hymni deprecationẽ ad xp̃m perstringit. vt qualiter christus palmam et triumphum obtinens contra dyabolum maxime in cruce et morte sua. et post gloriosam sui corporis resurrectionez et ascẽsionem victor euasit taliter. z in his festiuis diebus paschalibus in victoꝝ

ria et gratia sua sursum a carnis voluptatib⁹ nos trahat. ne finaliter a iu
dice t victore in ꝑ funda inferna ꝑcipiremur Et hoc est qđ dicit (O chri
ste) deus existens (vita sanctorum) hoim. qz dicis. Ego sum via veritas
et vita. et sc̄ existens (decus) id est honoz (angelorū) id est celestiū spiri
tuum. t nō solum illis es decus. sz etiā es (pariter) id est simul (vita cun
ctorū ꝓcor. vel iustor hoim. qz vires crescendi in virtutibus tribuis. et o
xpe (qui moriens) scz in cruce (expugnasti) id est vicisti vel debellasti (mini
strum mortis) id est dyabolū. qui eue ꝓsuadendo ꝓmo induxit mortez
ade. tandem omnibus posteris.

Tu tuo letos famulos tropheo nūc in his serua placidis die
bus in quibus sacrum celebratur omnem pascha per orbem

A quo ministro per te liberati sum⁹. ideo tu xp̄e (serua). i. custodi. s. nos
ab eo (nūc) id est in ꝓsenti tpe (letos famulos tuos). i. gaudētes (tuo
tropheo) id est victoria tua. ꝑ eam em̄ humana caro reuixit et leratur (in
his placidis diebꝫ) scz tibi placētes. qz a te instituti (in quibꝫ diebꝫ) scilicet
gaudij letitie vel liberationis vel exitus a captiuitate dyaboli (sacrū pa
scha). i. solēnitas paschalis (celebrat). i. festiuat (p omnē orbē). i. p totum
mundum.

Pascha quo victor rediens ab imo atq; cum multis alijs re
surgens ipse susceptam super alta carnem astra leuasti

Unde qz pascha hebraica dictio trāsitū significat. ālis ergo transitus
xp̄i quē ecclesia ꝓmemorat vel celebrat fuerit dicit (Pascha) illud festū so
lenne (quo) id est in quo festo paschali sc̄ xp̄s (rediēs victor) id est triūpha
tor (ab imo) id est ab inferno (atq;) ꝑ et sc̄ xp̄s (resurgēs a morte). s. ter
tia die (cū multis alijs) sc̄ hoib⁹ (tuipse leuasti) id est exaltasti (carnem)
tuā humanā (susceptā). id est assumptaz ex virgine maria (sup alta astra)
id est sup omnes celos. qz ibi sedes ad dexteram patris.

Hunc in excelsis dominus refulgēs et supra celos deus cle
natus inde venturus homo iudicatus denuo iudex.

Ex quo xp̄s sic gloriose ascendit existēs (dñs) sup omnes dños (refulgens) i. resplendēs (nūc in excelsis). i. in celis. sc̄ in oib⁹ sanctis in nobis
qđē ꝑ charitatē. t fidē. in ipsis vero ꝑ speciē. t fruitionē. t xp̄s existens (de
us elevatus supra celos). i. supra oēs chozos angelor. qz ipse solus est al
tissimus. t xp̄s existēs (homo iudicatus). i. ad mortē ꝓdenarus a pyla
to (venturus denuo). i. iterū (inde) id est de celo (iudex) scz viuor. t mor
tuor. qz in die iudicij tremendi veniet cum potestate magna t maiestate
iudicare omnes gentes t reddet vnicuiq; ꝓm opera sua.

Corda tu sursum modo nostra tolle quo patri dexter resides
in alto. ne resurgentes facias in ima precipitari.

Expositio hymnorū

Cum autem ipsius iudicis strictissimū habebitur iudicium ita q̄ vir iustus saluabitur. adeo tu xp̄e (rolle) id est trahe assume vel accipe (modo) id est in presenti tempore gratie (corda nostra) id est mentes nostras (sursum). i. ad re. t ad eū locum (quo) id est in quo loco. es (residēs) eternaliter (in alto) id est in celo. existens (dexter patri) id ē sedet in optimis bonis omnipotentis dei patris (ne facias) id est non sinas. nos (resurgētes) scz a peccatis (precipitari) id est improuise cadere. (in ima) id est in profunda loca inferni.

Hoc pater tecum. hoc idem sacratus prestet amborum pie christe flatus. cū quibo regnas vnus deo oī iugiter euo Amē

Et vt ab inferni penis liberemur rogamus te. o (pie xp̄e) id ē saluator (pater) tuus (prestet) id est cōcedat t p̄mittat nobis (tecum) id est p tuā interpellationē vel intercessionem (hoc) scz q̄d petimus. t o pie christe (sacratus flatus) id est spiritussanctus (amborū) scz tam patris q̄m filij s^c prestet (hoc idē) q̄d petimus (cū quibus) scz patre et spiritusancto. o pie xp̄e (regnas iugiter). i. eternaliter. existens (vnus deus) p essentiam (omni euo) id est omni tempore.

Agnoscat omne seculum venisse vite premium. post hostis asperi iugum apparuit redemptio.

Hymnus iste incitat nos ad credendum sine formidine filium dei esse incarnatum. Exponit primo modum incarnationis miscens figuras aliquas. Secundo describit humilitatem incarnati. ibi Presepe poni. Tertio subdit p̄moda incarnationis christi. ibi Adā vetus. Et hortatur nos finaliter ad credendū. prout facit in principio. dicēs (Omne seculum) id est totus mundus (agnoscat) id est sciat (premium vite) eterne scz xp̄m (venisse) id est natum esse in mundum. et ita (redemptio) scz humani generis (apparuit) nobis (post iugum) id est post seruiturem (asperi hostis) id est dyaboli. de qua seruiture nos liberaturus venit sicut et fecit post mortem suam descendens ad inferos. patres inde liberans. et secum tandem assumens in vitam eternam.

Esaias que cecinit completa sunt in virgine. annunciauit angelus. sanctus repleuit spiritus.

Dat ordinem incarnationis. Illa em̄ (q̄ esaias) propheta (cecinit) id est ꝓphetauit dicens. Ecce virgo concipiet tē. (completa sunt) id est consummata sunt (in virgine) s^c maria. quia modo xp̄m peperit. vt postea dicetur. Actiam (angelus) gabriel (annūciauit) id ē predixit marie christum nasciturum ex ea. vt patet in euangelio Luce primo. Missus est angelus gabriel tē. et (sanctusspiritus repleuit) id est beatam virginem gratia diuina illuminauit. statim. scz vt angelo credidit t p̄sensit dicens. Ecce ancilla domini. fiat mihi ꝑm verbum tuum.

Per totū annū Iu

Maria ventre cōcepit verbi fidelis semine. quem totus orbis non capit portant puelle viscera

Hic tangitur modus incarnationis christi (Maria cōcepit vētre) id est in vtero suo (semine fidelis verbi) per angelum sibi dicti. cui videlicet ipsa consensum prebuit. et spiritussanctus superuenit et ipsam fecundauit. et sic (viscera puelle) scz marie (portant) illuz (quem totus orbis nō capit) id est plene capere siue intelligere non potest.

Radix iesse iam florvit. et virga fructum edidit. fecunda partum protulit. et virgo mater permanet.

Figuras adducit auctor (Radix iesse) illius viri. scz maria orta de stirpe iesse (florvit) id ē florē produxit (iam. et virga). s. aaron per quā maria figuratur (edidit) id ē produxit (fructum) scz xp̄m. et maria (fecunda) id ē fertilis et fructifera (protulit partū) id est filium. et tamen (mater permanet virgo) id est intacta et incorrupta.

Presepe poni pertulit. qui lucis auctor extitit. cum patre celos condidit. sub matre pannos induit

Ad humilitatem filij dei incarnati ostendendā nunc descēdit. dicens Ille (qui extitit). i. fuit (auctor) id est creator (lucis) id est q̄ fuit tant⁹ vt lucem creauerit (pertulit) id ē sustinuit. et voluntare passus est (poni) id ē reponi (presepe) id est presepio. et qui (condidit) id est creauit (celos cū patre) in diuinis (induit pannos). i. vestes (sub matre) sua scz maria. hoc ē. dignatus est pannis indui siue inuolui.

Legem dedit qui seculo. cuius decem precepta sunt. dignando factus est homo sub legis esse vinculo.

Ecce aliud argumentū humilitatis (Qui dedit). i. posuit (seculo legē) id est modum viuendi (cuius) legis (precepta sunt decē) scz Vnū crede deum tē. (factus ē homo). i. incarnat⁹ (dignādo). i. volēdo (esse sub vinculo). i. sub obediētia (legis) q̄ voluit circūcidi. ad tēplum presentari tē.

Adam vetus quod polluit. adam nouus hoc abluit. tumens quod ille deiecit. humilimus hic erigit

Recitat ꝓmoda. que nobis ꝓmōi filij dei incarnationē et natiuitatē venerunt. hoc modo scz (Nouus adam). i. xp̄s modo natus (abluit) id ē mundauit (hoc. q̄ vetus adam) purus homo (polluit). i. maculauit trāsgrediendo mādatum dei p̄ morsum pomi veriti. Et (hic) scz adā nouus existens (humilimus erigit). i. erexit vel restituit. tempus pro tempore (q̄ ille) id est vetus adam (tumens). i. superbiens (deiecit) id est destruxit et effudit ¶ Nota q̄ bene vtitur hic illis pronominibꝫ hic et ille. hic ad proximū referendo. ille vero ad remotum.

Expositio hymnorū

Jam nata lux est et salus. fugata nox et victa mors. venite gē tes credite deum maria protulit. Gloria tibi domine ꝛc.

Facit idem qđ in versu precedēti inuitans finaliter nos ad credendū christi natiuitatem (Lux) id est redemptio (est nata) nobis (iam .ꝛ sal⁹) futura est (et nox) id est damnatio (fugata) id est expulsa est (et mors) id est dyabolus (victa) id est deuicta vel fugata est (o gentes venite et credite) id est fidem adhibere. quia (maria protulit) id est peperit (deum) scilicet christū saluatorem nostrum.

Iste versus Gloria tibi domine ꝛc. communis est etiam alijs hymnis q̄ re hic omittitur.

Celum chorusca intonet. tellus resultans personet infernus hians vlulet. humanitas q̄ iubilet.

Affectus p̄sentis hymni est cōgratulatio de xp̄i natiuitate sumpta a diuersis creaturis. videlicet a celo terra inferno ꝛ hoib⁹ cum oratione. vt idem dñs iā natus nos eripiat a tenebris mētis. siue peccata a nobis amoueat (Celum chorusca) id ē fulmen siue splendorem emittēs (intonet) scz pro iocundo aduentu ꝛ natiuitate xp̄i (tellus) id ē terra (resultans) id est ex iocunditate se mouens ꝛ saliens (personet) id est pfecte sonet (infernus) id est locus damnatorū (hians) vt deuoret alias (vlulet) id est sonū tristem ꝛ gemebūdum faciat atq̄ horribilem. quia claustra inferni cōfrangentur. ꝛ preda inde auferetur (q̄) pro et (humanitas) id ē hominū societas (iubilet) id est leticiam mētalem exhibeat de redemptione sibi ventura per dominū iam natum. quasi diceret omnes creature letentur de aduentu filij dei in hunc mundum. Et nota hic apta adiectiua ꝛ vera pro vnaquaq̄ creatura hic nominata

Hoc iustitiam stillitet. hec veritatem germinet. hic detrimēta congemit. hec incremata suscipit

Iste versus dependet ad precedentem amplius declarando qđ sit p̄nomen demonstratiuum hic (Hoc) celum (stillitet) id ē stillando emittat (iustitiam) scz filium dei. vt ibi. et nubes pluant iustum (hec) tellus. scz beata virgo (germinet). i. germinādo. pducat (veritatē) iuxta illud Veritas de terra orta ē (hic) infernus (congemit). i. deflet vel deplorat (detrimenta) id est damna sua scz spolia sibi auferenda (hec) humanitas (suscipit incremēta) id est augmētatur ad pfectum. q̄ deinceps quicūq̄ homo qui velit saluari poterit ex gratiosa bonitate dei salus fieri vt sequitur.

Dum semper natus in euo. non in cui simulacro. de virgīnali vtero adest ruenti seculo.

Construe (Dum) id ē quando filius dei (natus semper in euo) id est ab eterno. q̄ natus est ante secula sm eius diuinitatem (adest) id ē assistit

Per totum annum Iuſ.

(ruenti ſeculo). i. cadenti ꝛ perituro mundo (de virginali vtero) ſcz virginis marie. hoc eſt xp̃s natus eſt in mundū ex virgine (nō in ſimulacro eui) id eſt eternitatis. qz non modo eterno ꝛ diuino ſiue immortalitatis. ſed tpali. humano. mortalitatis. et paſſibilitatis. ſicut clarius ꝺt verſiculus ſequens. ¶ Simulacrū penultimā ꝓducit. et venit a verbo ſimulo as are. ſicut lauacrū ꝛ aratrū cōtra ꝓrauā conſuetudinē multoꝝ. etiaꝫ penultimā ꝓducūt. Et rō eſt. qz ſyllaba naturaliter correpta ꝓducẽs nequit ꝑ ter mutā cum liquida ſequentē. ꝓducta vero corripi nequaq̃ ꝑt. Jtē euū ꝓ euiternitate hic ponit ꝓout diſtinguit ſolum ꝑtra tempus

¶ Et factus homo mortalis. quem hominē immortalis immortalem condiderat. mortalem nunc eripiat

¶ Aliqui libri habẽt in ſcḋa ꝑſona eripias cōdideras ꝛc. faciliter aūt adaptari ꝑt ꝓſtructio ꝓ diuerſitate ꝑſonaꝝ. In tercia ꝑſona exponit ſic (Et factus) ſcz filius dei (hō mortalis). i. mori potēs tpaliter (eripiat nūc homi nē mortalē). i. de dānatione ꝑpetua liberet (quē immortalis) ab eterno (ꝓdiderat) i. creauerat (immortalē). i. eternaliter victurū. Vñ ante inobedien tiā Ade oīs hō fuit immortalis. i. immortaliter creatus. ſed poſtq̃ adā de ligno vetito guſtauerat factus eſt oīs homo mortalis dupl'r. Primo quā tum ad corpus. quā nullus effugere ꝑt. Scḋo quantū ad aiam. ꝛ iſtā mortalitatē bene q̃libet euitare ꝑt ꝓ opera bona cooperante gratia diuina. cuius plenitudinē chriſtus iam natus ſecum adduxit

¶ Natus ergo in tempore. ꝛ natus ante tempora. orto fidei ſidere. mentis tenebras amoue.

¶ Oīonē facit in ſcḋa ꝑſona. ꝛ ſic reſpectu verſuū p̃cedentiū apoſtrophat ſi in tercia ꝑſona habeanť. alīs cōformiter ꝓcedunt oīes in ſecūda perſona (ergo) tu fili dei (natus in tpe) ſcz ſm humanitatē (ꝛ natus ante tpa) ſm diuinitatem (amoue). i. remoue (tenebras). i. peccata ſiue incredulitates (mentis) id eſt animi (ſidere fidei) id eſt lumine claritatis (orto). i. apparente. ſcz nobis ꝓ natum ſaluatorem

¶ Gloria ſit ingenito. ingenitiq̃ genito. ingenito ꝛ genito paraclito ſpiritui Amen

¶ Hic laudat autor ſanctā trinitatez dicens (Gloria). i. laus (ſit ingenito) id eſt deo patri (q̃) ꝓ ꝛ (genito). i. filio (ingeniti). i. patris (et paraclito ſpiritui ingeniti ꝛ geniti). i. patris ꝛ filij. qz ſpūſſanctus ꝓcedit ad vtro q̃. ꝛ ſic gloria ſit toti trinitati Amen.

IEſus refulſit omniū pius redemptor gentiuz. totum genus fidelium. laudes celebret dragmatum.

J i.

Expositio hymnorum

¶ Presens hymnus pertinet ad celebritatē epiphanie dñi. in quo primo inuitant fideles ad laudandū iesum q̄ in terris apparuit. Deinde memorātur p ordinē tria miracula dicte celebritatis. et apud vltimū subdit deprecatio. Finaliter laudat sanctā trinitatē. Dicit primo sic (Iesus pius redemptor oīm gentiū). i. hoīm (refulsit). i. apparuit mō in terris. et hoc (totus genus). i. vniuersa congregatio (fideliū) scz xpi (celebret). i. celebriter et solenniter dicat (laudes dragmatū). i. canticoꝝ alternatim sibi rñdentium

Dragma p g scriptū est q̄stio siue interrogatio. Jñ dragmaticus. vñ q̄ dā genus loquēdi dr dragmaticus. s. q̄ fit inter interrogantē et rñdentem

¶ Quem stella natum fulgida monstrat micās in etbera. magosq̄ duxit premia ipsius ad cunabula

¶ Quē) sc iesum (fulgida stella micans). i. splendens (in ethera). i. p aera (mōstrat natū) sc esse (q̄), p et (p̄uia). i. p̄cedens (duxit magos). i. tres reges (ad cunabula) scz p̄sepia (ipsius) scz iesu iam nati. Hic tangit primus miraculū. et etiam in versu sequenti.

¶ Illi cadentes paruulū pannis adorant obsitum. verum fatentur vt deum. munus ferendo mysticum.

¶ Illi) scz magi (cadētes). i. puoluti in terrā (adorant paruulū). i. paruū puerū. scz iesum (obsitū). i. circūdatū et circūpositū (pannis). i. vestibus et fascijs. et (fatent). i. recognoscūt paruulū (vt verū deum ferendo). i. portando secū et offerēdo (mysticū munus). i. dona figurātia. ponit singulare p plurali. scz aurum et thus et mirrhā. Ité fascia est ligatura qua puer inuoluitur. q̄ in modū fasciculi corpus ligat

Denis ter annoꝝ ciclis iam parte vtens temporis. lymphā petit baptismatis. cunctis carens contagijs

¶ In hoc ꝓsu et sequēti ponit scdm miraculū p̄sentis diei. s. baptismus dñi suscep̄tus a iohāne hoc die. Jesus g̃ (viuēs iam ter denis ciclis). i. revolutionib (annoꝝ) hoc est triginta (pterpis) sui (petit). i. cupit (lymphā baptismatis). i. aquā baptismi. tñ (carēs cūctis cōtagijs). i. peccatis. in quo rū deletiōem vel absolutiōem hmōi baptismus ordinatur.

¶ Felix iohannes mergere illuz tremiscit flumine. potest qui suo sanguine peccata cosmi tergere

¶ Felix). i. beat⁹ (iohānes). s. baptista (tremiscit). i. tremere incipit (mergere). i. baptizare (illū) scz iesum (flumine). s. iordane (q̄ p̄t tergere). i. abluere (pcā cosmi). i. mūdi (suo sanguine) sicut fecit tpe passionis sue cē.

¶ Nos christe subnixa prece omnes precamur protege. qui precipis rubescere aquas potenter hydrie.

¶ Hic ꝓmemorat tercīū miraculū. scz de aqua ꝓuersa in vinū. faciendo p

Per totum annum luij

idem obsecratiõem ad christum. O (christe) nos (precamur). i. oramus (subnixa prece). i. humili ꝛ deuota (prege). i. defende (nos omes. tu qui pcipis). i. mãdas in nuptijs (potẽr) qꝛ diuina virtute (aq̃s hydrie) id ẽ vyne lapidee (rubescere). i. rubras fieri. scz in rubeũ vinũ conuerti.

¶ Laus trinitati debita. honoꝛ. potestas. gloria. perenniter
sit omnia per seculoꝛum secula Amen

¶ De his q̃ dicta sunt (debita laus). i. pgrua (honoꝛ. potestas. gl̃ia) id ẽ clarificatio seu glorificatio (sit trinitati) reddendo singula singulis (perenniter). i. ppetuo ꝛ deinceps (p oĩa secula seculoꝝ). i. eternaliter
Seculũ ẽ spacium centũ annoꝝ qđ repetitũ in se ppetuitatem designat.
Sic̃ est cum ds tempora temporꝝ. ꝛ in generatione ꝛ generatiõem ꝛc.

DEus creatoꝛ omniũ policꝫ rectoꝛ. vestiens diem de/
coro lumine. noctem soporis gratia

¶ Materia huius hymni est deprecatio ad deum vt p diem ꝛ noctẽ simus ab illo adiuti ꝛ defensi a noxijs. Tres ꝛ sus pmi sibi coherent ꝛ ita pmode legenꝺ simul. Primus ꝛsus exoꝛdiũ sumit a q̃litatibꝫ diei ꝛ noctis hoc mõ O (deus creatoꝛ oĩm) rerũ (q̃) p er (rectoꝛ poli). i. celi (vestiens). i. exoꝛnans (diẽ) scz artificialẽ (decoro lumine). i. claro sole. ꝛ vestiens (noctẽ) id ẽ tempus nocturnũ (gratia soporis) id est quiete dormitionis

¶ Artus solutos vt quies reddat laboris vsui. mentesq̃ fes/
sas alleuet. luctusq̃ soluat anxios

¶ Hic ꝓnter subdit rõem quare deus sic noctem vestit (Vt) scz (quies) id est reqes nocturna (reddat). i. restituat (vsui). i. exercitioꝝ laboris artꝫ solutos). i. mẽbra dissoluta ꝛ eneruata p motus diurnos (q̃) pro et (alleuet). i. recreet (mẽtes fessas). i. animos fatigatos p diẽ (q̃) p ꝛ (soluat) id ẽ tollat (anxios luctus). i. angustias tristicias mẽtis. q̃si diceret. Ad hoc vestit deus noctẽ gratia soporis vt aĩalia fessa p labores diurnos intrinsece ꝛ extrinsece p requiẽ nocturnã reficerenꝺ. angustie quoq̃ in die occurrentes per eandẽ requiem deponerenꝺ ac obliuiscerentur

¶ Grates peracto ímq̃ die ꝛ noctis exoꝛtu pces. votis reos
vt adiuues hymnũ canentes soluimus

¶ Hic pficitur sentẽtia versuũ p̃cedentiũ. ꝛ fit gratiaꝝ exhibitio cũ oꝛoe in hunc modũ O deus creatoꝛ oĩm ꝛc. nos (canẽtes hymnũ) hoc canticũ laudis (soluimus). i. reddim9 tibi (votis). i. desideriꝫ votis (grates) id ẽ gr̃as (die pacto). i. ad finẽ pducto (tã). i. nũc. hoc est qꝛ feliciter diẽ p̃sentẽ trãsiuimus (et) sc soluim9 (pces votis). s. oĩb9. in (exoꝛtu). i. pncipio aduẽtus (noctis vt adiuues) nos (reos). i. criminosos hoĩes. Et sensus ẽ vt ita custodias nos nocte futura sicut fecisti in die p̃terita de q̃ gr̃as dicim9 tibi

Expositio hymnorum

¶ Te cordis ima concinant. te vox canora concrepet. te diligat castus amor. te mens adoret sobria

¶ Ut ergo (ima) .i. intima (cordis) .i. mētis (cōcinant) .i. laudēt (te) .i. deū. z (canora vox) .i. dulciter canens (concrepet te) .i. concrepando laudet. et (amor castus) .i. pudicus (diligat te. z sobria mens) .i. sobrie viuēs (adoret te) ꝙsi diceret. ira adiuues o deus nos reos. z ꝙlificatos seruos omi tpe vt ex totis viribꝫ te laudare z honorare possimus. Et est modus excellentis laudis deo exhibende ordinatus in finem qui sequitur

¶ Ut cum profunda clauserit diem caligo noctium. fides tenebras nesciat. z nox fidei luceat.

¶ Ut cū .i. qñ (pfunda caligo) id est densa obscuritas (noctiū clauserit) id est finierit (diē) nostrū extremū (fides) nostra (nesciat tenebras) .i. heresēs seu peccata ꝗbus obscuret (z nox fidei luceat) ita ꝙ noctis tpe virtus fidei in nobis semp eluceat

¶ Dormire mentem ne sinas. dormire culpa nouerit. castos fides refrigeret. somni vaporem temperet

¶ Et ob id o deus (ne sinas) .i. nō pmittas (mentē) .i. cor nostrū (dormire) id est sopori intendere ꝙ tuū seruitiū p hoc deficiat z negligat. sed (culpa) .i. peccādi pnitas seu inclinatio (nouerit dormire) .i. descere seu cessare (fides refrigeret) .i. frigidos faciat (castos) scz nos pudicos. sic ꝙ extinguat in nobis calores passionū noxiaꝝ (z temperet) .i. mitiget (vaporem) id est dulcedinem z delectationem (somni) ne scz indispositi fiamus ad te laudandū omni tempore.

¶ Exuta sensu lubrico te cordis alta somnient. ne hostis inuidi dolo. pauor quietos suscitet.

¶ Hic declarat latius ꝓphus ꝓcedens sic (alta) .i. eleuatiōes cogitādi (cordis) scz nr̄i (exuta) .i. denudata. a (lubrico sensu) .i. immūdo ꝯceptu (somnient te) .i. habeāt te. p materia somniādi (ne pauor) .i. metus vel fragilitas (suscitet) .i. expgefaciat (hostis) nos in aio (dolo) .i. p dolū (inuidi hostis) .i. dyaboli. qui inuidet semp paci. z tranquillitati animi nostri. z laborat suggestionibꝫ suis nos instigare ad prauos actus

¶ Christum rogemus z patrem. christi patrisq; spiritū. vnū potens per omnia. foue precantes trinitas

¶ Ista est oratio ad sanctā trinitatē. s. nos (rogemus xp̄m) .i. filiū dei (et patrē) in diuinis (z sp̄m christi patrisq;) scz hoc mō. o tota (trinitas) s. existens (vnū) id est vna essentia (potens p oīa) id est in celo et in terra z. (foue) id est nutri. z suscipe (p̄cantes) id est rogantes. Amen.

Iam ter quaternis trahitur horis dies ad vesperum
occasum prenuncians noctis redire tempora.

Tpe q̄dragesimali iste hymn⁹ canit̄. z ē eius intētio hortari z īcitare ad sobrietatē z castitatē. vt nō polluam⁹ aias nostras ex crapula cibi et potus Et introducit̄ materia de q̄litate tpis. videlicz ab horis ḡb⁹ dies currit ad finē tē. z inde descendit̄ ad intentōem p̄dictā. exponit̄ sic (Iam es trahit̄). i. ducit̄ (ad vesperū). i. ad finē suū (iam) scz circa festū beati Gregorij pape (ter q̄ternis horis) id ē duodecim. ḡb⁹ horis effluxis (sol) ille planeta ē (p̄nuncians occasum) suū. z (tpa noctis redire). i. q⁹ redeant

Nos ergo signo domini tutemus casta pectora. ne serpens ille callidus intrandi tentet aditum.

Hic post designatōem tpis mō currētis incipit autor descēdere ad intentōem suā dicens (ergo nos tutemus) id est tuta z secura faciam⁹ (casta pectora). i. munda corda (signo dñi) scz crucis sancte (ne). p⁹ vt nō (ille callidus serpens). i. astutus dyabolus (tentet) id ē querat vel inuestiget (aditū). i. aggressum (intrandi) in dictā nostra pectora casta. quia dyabolus circuit tanq̄ leo rugiens querens quem deuoret.

Sed armis pudicicie mens fulta vigil libere sobrietate comite hostem repellat improbum.

Cōdependet hic ꝓsus ad p̄cedentē (Sz vigil mens). i. cor vigilans (fulta). i. ornata vel adiuta (armis pudicicie). i. castitat̄ (repellat). i. expellat vel amoueat (libere). i. impune z sine timore (improbū hostē). i. malicioſum dyabolū (sobrietate comite) id est comitante

Sed nec ciborum crapula tandem distendat corpora. ne vi per somnum animam ludificatam polluat.

(Sz nec crapula). i. superfluitas (ciborū) distēdat) inertia faciat z pigra (corpora) nr̄a (tandē). i. finaliter (ne). p⁹ vt nō. improbus hostis dyabolus (polluat). i. maculet vel ꝓtaminet p mali suggestionē (vi). i. prāre (aias) nostrā (ludificatā). i. deceptā (p somnū) Et bū. q⁹ vēter mero estuās de facili spumescit in libidinē Et grauitas somni q̄ post crapulā venit. facit vt incautiores simus z imbecilliores ad resistendū insidijs dyaboli

Gloria tibi trinitas. equalis vna deitas sit ante cuncta secula et nunc et in ꝑpetuum. Amen.

Laudat̄ trinitas vt moris est post oēs hymnos (trinitas) in psonis exīs (vna equalis deitas) in essentia (gloria). i. laus clara (sit tibi añ cuncta secula). i. tpa (z nunc) in p̄nti (z in ꝑpetuū) id est sp in futuro

Expositio hymnoꝝ

SUmmi largitor premiꝫ spes qui es vnica mũdi. pre
ces intende seruorum ad te deuote clamantium.

Hic hymnus seruit ꝓ tpe q̃ dragesimali In quo auctor rogat deũ vt dignet̃ suos deuotos famulos exaudire ꝓscientias nostras mũdare. ieuniũ quo q̃s nostꝝ acceptare. vt eo mediante digne capiam⁹ pascalia sacramẽta Dicit ꝑmo sic. o (largitor). i. dator (summi ꝑmiꝫ). i. eterne beatitudinis (q̃ es vnica spes mũdi). i. in quẽ solũ mund⁹ debet sperare. ipe em̃ ẽ solus dñs a quo oĩe bonũ descẽdit. t alij sancti ꝓ nobis intercedere ꝑnt apud dñm. vt obtinere possim⁹ rogata nostra ſ largiri nobis ꝓncipaliter nõ ꝑnt Etiã sua incarnatõne t passione necnõ morte precipue redempti sumus. t nõ passionib⁹ alioꝝ sanctoꝝ. quare merito dr vnica spes mundi (intende) id est attende t suscipe (preces seruoꝝ tuoꝝ. nostras videlicet (clamantiũ deuote) id est humiliter (ad te) id est ad tuã misericordiam.

¶ Nostra te conscientia graue se offendisse monstrat. quam
emunda supplicamus ab omnibus piaculis

Hic more patientꝫ t infirmi detegit ꝓmo vulnꝰ. i. defectũ suũ. t exin de opem medicãtis ĩploratꝫ hoc mõ seq̃ (Nostra ꝓscientia). i. rõ discretiua (monstrat). i. ũdicat t fateť (se offendisse) i. ad iracundiã. puocasse t cõmouisse (te graue). i. grauiter (quã) ꝓscientiã. nos (supplicam⁹) o christe (emũda). i. purga (ab oĩb⁹ piaculis) id est mendis t maculis peccatoꝝ.

¶ Si renuis quis tribuet. indulge quia potens es. si cor/
de rogamus mundo certe debes ex promisso

Disputat bono modo cũ dño. qr (si renuis). i. negas vel recusas preces nostras exaudire t ꝓscientiã nostrã purgare a criminib⁹ (q̃s tribuet) quasi diceret nullus. qr tu solus peccata dimittis. ergo (indulge). i. peccata dimitte. adhibe medelã t ꝺdescende nobis ad subueniendũ. qr tu (potens es). i. tu solus ex oĩpotentia tua habes Tibi em̃ ꝓpriũ est misereri t ꝑcere. quare q̃ maius est (si nos rogam⁹ mũdo corde). i. puro ꝑrito t ꝓfesso corde. tu (debes). i. teneris (certe). i. veraciter (ex ꝑmisso) id est ex ꝑmissione Dixisti em̃ ad petrũ. q̃ dimitteret peccata nõ solũ septies. sed septuagiessepties Et alibi dr In quacũq̃ hora ingemuerit peccator. iniquitatem eius non recordabor. Et sic. quia promisisti o deus quasi ex debito obligaris.

¶ Ergo accepta hoc nostrum qui sacrasti ieiunium. quo mi/
stice pascalia capiamus sacramenta

Cõcludit cũ ozõne (Ergo) qr tu potens es t teneris pio mõ ex promisso. tu (q̃ sacrasti ieiuniũ) ꝑsonaliter ieiunando (accepta). i. suscipe vel gratũ habe (hoc nostꝝ) ieuniũ qđ facim⁹ (q̃) mediante. vt (capiamus)

Per totū annū lix

id est accipiamus (paschalia sacramēta) scz ꝓmunicationē corporis t sanguinis tui (mystice). i. sacramētaliter t digne cum effectu.

¶ Summa nobis hoc cōferat in deitate trinitas. in qua gloriatur vnus per secula deus Amen.

¶ (Summa trinitas) psonaꝝ (in deitate ꝓferat nobis). i. tribuat vel cōferre dignet (hoc) qđ statim rogatū est (in qua) s. trinitate (vn⁹ deus) ꝑ essentiā (gloriat). i. letatur t regnat (ꝑ secula) id ē eternaliter Amē.

Iesu quadragenarie dicator abstinentie. qui ob salutem mentium hoc sanxeras ieiunium

De recōmendatione ieiunij est hymnus iste. Prigik oratio ad iesum filiū dei tanq̄ ad cām efficientē ieiunij t instituentē ꝓmitus ad finē vt in lra. Primi tres versus dependēt. vt patebit. Ita g̃ exponaꝫ ꝑm⁹ versus O (iesu dicator). i. sanctificator t confirmator (quadragenarie abstinentie). i. qdragesimalis ieiunij. Quadragenarius quinq̄genarius tc. totum numeꝝ collectiue dicūr. scz qdragesim⁹ qnquagesim⁹ tc. dicūr dūtaxat vltimū ex numero (q̄ sanxeras). i. instituueras t sanctificaueras dū adhuc in terris pmanebaris qdraginta dies ꝓtinuo ieunās nobis in exemplū (hoc ieiunū) qđ seruandum singulis annis ecclesia de post ordinauit (ob salutem). i. ꝓrer redemptionem t vtilitatem (mentium) animaꝝ nostrarum. ꝓout sequitur.

¶ Quo paradyso redderes seruata parsimonia quos inde castimergie hec illecebra depulit

(Quo). i. vt tu (redderes). i. restitueres (paradiso) celesti. t hoc dico (parsimonia seruata). i. abstinētia volūtaria cibi t potꝰ custodita t observata. s. illos hoies (quos illecebra). i. peccatū vel actio illicita (castrimergie) vel potꝰ castimergie. i. castitatē mergentis. hoc est gulositatis t inordinate sumptionis cibi t potꝰ. vñ cadimꝰ in incōtinentiā. cū a ꝓrario et sine cerere t bacho frigeat venus (depulit). i. expulit (inde). i. a paradiso (hūc). i. in hunc mundū vallem lachrymaꝝ t miserie.

¶ Adesto nunc ecclesie. adesto penitentie. qua ꝓ suis excessibus orat profusis fletibus.

Adic pficit sentētia ꝓxꝝ versuū sic. O iesu (Adesto nūc ecclesie). s. tue militanti ꝓ ra hostes suos (adesto penitētie) vt re adiuuāte pficiaꝫ (qua) penitentia (orat) s. ecclesia (ꝓ suis excessib⁹). i. peccatis. t hoc dico (fletibus) id est lachrymis (profusis) id est effusis.

¶ Tu retroacta crimina tua remitte gratia. et a futuris adhibe custodia(m) mitissime.

Alia petitio in hunc modū O iesu (tu remitte). i. dimitte t indulge (crimina) nostra (retroacta). i. ꝓ⁹ facta (tua gratia). i. ꝓ tuam benignitatem

Expositio hymnorū

Exo (mitissime) iesu (adhibe custodiam) id est concede nobis gratiam cauendi (a futuris) s^c criminibus. z ne reciduemus in prius cōmissa. confessa. z iam remissa. in finem sequentem

¶ Ut expiati annuis ieuniorum victimis. tendamus ad pascalia digne colenda gaudia.

Construe (Ut) nos (expiati) id est mundati a peccatis nostris (annuis victimis) id est sacrificijs singulis annis fieri solitis in ꝓmemorationem actionis xp̄i (ieuniorū. tendam⁹). i. procedamus z perueniamus meli⁹ dispositi (ad gaudia pascalia) id est pascales solennitates (colenda) id est agenda z exercenda (digne). i. debite z laudabiliter z decenter. Illa ē etiā vna causa institutionis ieunij inter alias cōplures. vt p ipsum fiam⁹ magis idonei ad celebrandū pasca. z ad capiendum pascalia sacramenta sicut tetigit hymnus precedens in quarto versu.

In Hunc tempus acceptabile fulget datum diuinitus. vt sanet orbem languidum medela parsimonie

Hymnus iste quadragesimalis est. in quo autor gloriosum hoc temp⁹ ieunij plurimū recommēdat. quatenus ꝑderit cordibus saucijs. rogās finaliter vt hoc mediante ieunio possit feliciter apperere perenne pasca. Exorditur ergo primo sic (acceptabile tempus). i. idoneū acceptū z delectabile (datū). i. ꝓcessum ordinatum z institutum (diuinitus) id ē a deo (fulget). i. splēdet apparet vel occurrit (nunc) ad hoc scz (vt medela). i. medicina (parsimonie). i. ieunij (sanet). i. sanum reddat (languidum orbē) id est infirmū genus humanū. quo ad corpus scz. quia natura hoc tēpore se purgare solet adiuta virtute naturali solis ascendentis. z quo ad aiam. vt dicet versus sequens.

¶ Christe decoro lumine dies salutis emicat. duz corda culpis saucia reformet abstinentia.

¶ Construe. O (christe dies salutis) scz vt redeamus ad te (emicat) id est splendet (decoro lumine). i. pulcra claritate (dum) ꝑ quando (abstinētia) cibi z potus (reformet). i. reparet vel iterꝫ sanet (corda saucia). i. vulnerata (culpis). i. peccatis. Abstinentia em̄ hominem qualificatum facit ad recogitandū se z redeundum ad cor. Et qua re sequi solet ꝓtritio z cōfessio z suscipi ac perfici ꝑdigna penitentia. que sunt medicina z salus saucie z peccatricis anime quare orat vt sequitur.

¶ Hanc mente nos et corpore deus tenere perfice. vt appetamus prospero perenne pasca transitu:

O (deus pfice). i. fac (nos tenere). i. seruare (hanc) abstinentiā (mēte). i. in aīa (z corpe) in illū finē videlicet (vt apperam⁹). i. desideremus (penne pasca). i. xp̄m iesuz post hāc vitā (ꝓspero trāsitu). i. felici cursu in hac vita

Per totum annum lx.

O Nazarene dux bethleem. verbum patris. quem partus alui virginalis protulit. adesto castis christe parcimonijs. festumq; nostrum rex serenus aspice ieiuniorum dum litamus victimam

¶ Iste hymnus pulcerrimus est pro quadragesima diuini mysterij pariter & humilitatis studij locupletissimus habens complures versus pter hos tres. sed illi cõmuniter non cantantur. Quibus omissis in horum trium versuũ primo ideo autor inuocat xpm vt sanctificet nostrum ieiuniũ In secundo recõmendat ipsum ieiuniũ. In tercio laudatur trinitas. Primus versus hoc dicit. O (christe) iesu (nazarene) id ẽ de nazareth. qz ibi nutritus erat iesus (dux bethleem) vbi erat natus. Iuxta illud Bethleẽ non es minima &c. ex te tm exiet dux &c. (verbum) id ẽ filius (patris) in diuinis (quem) s̃c xpm (partus). i. generatio (virginalis alui). i. vteri virginis marie (protulit). i. produxit in mundũ (adesto castis parcimonijs) id est foueas & auxilio his abstinentijs castitatem inducentibus. vt debite impleant a tuis fidelibꝫ (qs) pro et. tu exns (rex noster) id est clarus vel inclitus rex (aspice nostrum festum). i. gratã hãc nostrã festiuitate & solennizationem (dum) pro qñ (nos litamus) id est sacrificamus vel offerimus. (victimam) id est sacrificium (ieuniorum) quibus ieunamus in tui ieunij memoriam et honorem.

¶ Nil hoc profecto purius mysterio. quo fibra cordis explat liuidi. intemperata quo domentur viscera. aruinã putrem ne resudans crapula obstrangulate mentis ingeniũ premat

¶ Profecto) id est certe (nil) id ẽ nihil est (purius). i. clarius melius vel mundius (hoc mysterio) scz ieunio. quod mystica virtutẽ & operationẽ in se habet vt sequtur (quo) mysterio (fibra). i. vena et meatus (liuidi cordis). i. inuidi (expiatur). i. expurgatur. ita q p virtutem ieunij omis inuidia a corde repellat. & hoc pmo (quo) insuper mysterio ieunij (intemperata viscera). i. male disposita interiora ad sanitatem & seruitiũ deo exhibendum (domentur). i. corrigant (ne) pro vt non (crapula). i. gulositas (resudans). i. stillans. & iterũ p sudorem emittens (putrem aruinã). i. putriditz et innaturalem pinguedinem (premat). i. destruat vel suffocet (ingenium) id est intellectũ (obstrangulate mentis). i. suffocati cordis siue aie p nimiã crapulã. Intellectus em̃ noster dependet a sensu. & sensus ab organis corporeis. ꝗbus impeditis & grauatis p crapulam sequtur etiã impedimentuz in virtute intellectiua. & hoc scdo. Et sic ex hoc textu colligi possunt duo effectus ieunij. scz inuidie a corde expulsio. & organoz corporeoruz melior dispositio. vt exinde intellectus liberius suas habeat operationes

¶ Sit trinitati in vnitate gloria. vnitati in trinitate gratia.

Expositio hymnorum

potestas. honor. iubilatio nostra benigne cum benivolentia ieiuniorum acceptanti munera Amen

¶ Gloria). i. laus (sit trinitati) personaꝝ (in vnitate) essentie (ꝛ gra). i. fauor ꝛ dilectio (sit vnitati) sc̄z entie (in trinitate) sc̄z psonaꝝ (silr potestas honor atq; iubilatio). i. letitia s̄c sit vnitati ꝛ trinitati (acceptāti benigne) id est recipiēti p grato (cum benivolentia) id est pietate ꝛ bono animo siue voluntate (munera) id est dona (ieiuniorꝝ) nostroꝝ. hoc est Gloria sit trinitati ꝛ vnitati tc̄. de hoc q benigne recipiat nostra ieiunia tanq; sibi grata ꝛ accepta. quod vt fiat etiam orauit versus primus

O Vltor dei memento te fontis et lauacri rore subisse sanctum te crismate innouatum

¶ Autor pn̄tis hymni ꝺr fuisse Prudētius. ꝛ solet cantari ab ecclesia quadragesimali tpe. in quo hymno idē Prudētius alloq̄tur quēlibet christiāū delem. vt sit memor beneficioꝝ dei. cū consilio vt iturus ad quietē nocturnam signet se signo sancte crucis. Cuius roem subdit. ꝛ deinde exclamatione fieri contra tegniciem somniorꝝ. atq; versutiaꝝ dyaboli. apostrophando ad eundē. sicut videbimus in pcessu. Dicit sic. O (cultor dei). i. o xp̄i fidelis colēs deū (memēto). i. recordare (te subisse) id est intrasse (sanctus rorē fontis ꝛ lauacri). i. te mundatū esse spūali lotione in sacro baptismate ac p hoc mundatū ab originali peccato. Et o cultor dei memēto (te innouatū). i. regeneratū (crismate) id est oleo sancto. ac p hoc ꝓtectū ꝛ armatum cōtra impugnationes dyaboli. Ecce duo magna beneficia collata homini xp̄iano a deo. Primū q̄ baptizatus sit ꝓtra peccatū originale Secūdum q̄ sit crismate vnctus contra impugnationes dyaboli

¶ Fac cum vocante somno. castum petis cubile. frontem locumq; cordis. crucis figura signet.

¶ Hic aliud consiliū subiūgit circa q̄tem nocturnā O cultor dei (fac cū) ꝓ qū (petis). i. accedis (castū cubile). i. mundū ꝛ tuū locū nocturne quietis (somno vocante) id est sopore id exigente ꝛ incitante q̄ (figura) id est signū (crucis) s̄c sancte (signet frontē locumq; cordis). i. pectus tuum ꝓpter mysteriū passionis dominice. quod p signū crucis repsentatur.

¶ Crux pellit omne crimen. fugiunt crucem tenebre. tali dicata signo mens fluctuare nescit

¶ Hic ostēdit q̄d figura crucis circa hoiem faciat dicēs (Crux) id ē signū crucis vel passio domini (pellit) id est remouet vel fugat (omne crimē) id est peccatū seu malū (ꝛ tenebre). i. pericula tenebraꝝ siue miserie nocturne (fugiunt crucem) nox em̄ est amica p̄donibus. i. dyabolis nocturno tēpore hominē inuadentib⁹. ꝛ contra illos facit signū crucis non solū quantum ad corpus. sed etiā quantū ad animaꝝ. q̄ (mens) id est anima (dica

ta)id est signata vel cõfirmata(tali signo)scz sancte crucis (nescit fluctuare).i.dubitare de fide.z errare a pscientia intentõnis virtuose ꝓpter pigritiē z portēta siue apparitões vanas somniorꝫ ꝓtra'q̄ exclamat ꝟsus sequēs vel ꝓpter suggestões dyaboli.de q̄bus sunt versus alij deinde sequentes.

¶ Procul o procul vagantuz portenta somniorꝫ procul esto pernicaci prestigiatoz astu

¶ Exclamat contra somnia z contra inuentorē siue presentatorez somniorum(portenta)id est signa(somniorum vagantum)id est apparitionum vagarum in somnis.sint(procul).i.longe vel remote(o ꝓcul)resumit causa maioris vehementie.z o tu(prestigiatoz).i. deceptoz z illusoz sensuum humanorꝫ.scz dyabole(pnicaci astu).i.pseueranti violenta z importuna siue ꝓterua ac improba callicitate decipiendi(esto).i.sis(procul)id est longe.Item prestigium est spēs magice artis.qua ludificantur z decipiūtur oculi hominū.vt scz appareat id quod non est

¶ O tortuose serpens qui mille per meandros fraudesq̄ flexuosas agitas quieta corda

¶ Apostrophat ad eundem prestigiatorem dyaboluz.obtestans vt recedat a nobis. Et legantur duo versus simul(O tortuose serpens).i.malitiose demon(qui agitas).i.turbas z cõmoues(quieta corda)id est pacificas mentes(per mille meandros)id est varios modos decipiendi.
Meander est ꝓprie flexuositas cuiuslibet amnis. Et ponit hic metaphorice pro obliqs z indirectis circuitionib dyaboli ad decipiendum(q̄z),per (flexuosas fraudes).i.inuolutas z intricatas deceptiões tuas. Flexuosum dr quod plures flexuras.id ē curuaturas z inuolutões habet. vt serpens cum se inuoluit.hic aūt metaphorice ponit. qui cū defraudare intendit recta via non ꝓcedit.sed oblique z flexuose.

¶ Discede.christus hic est.hic christus est liquesce. signum quod ipse nosti damnat tuam cateruam

¶ O tortuose serpens(discede).i.fuge z recede.qz(xp̄us est hic).i.adest nobis.z(liquesce).i.euanesce.metaphora est.sicut cera dr liquescere a calore solis.qz(xp̄s est hic)scz ad defensionē nostrā. Resumit illa clausula xp̄s est hic zc.ad exp̄mendū vehementiā indignationis cōtra dyaboluz. et ad incutiendū illi maiorē terrorē.imo(signū)scz crucis(q̄ tuipse nosti).i. nosti(damnat).i.destruit(tuam cateruā)id est tuam societatem.

¶ Corpus licet fatiscens iaceat recliue paululum. christum tamen sub ipso meditabitur sopore

Rñdet ad id qđ dyabolus obijcere posset de torpore z intercillitate corpis dormientis.ne sibi in illa re ꝓfidere deberet.dyabolus credēs se ꝓ illa libertate inuadere posse hoiez q̄escentē.qz(licet).i.cū(corpꝰ fatiscēs).i.fatigatū

et laboribus diurnis (iaceat paululum).i. modicum (recliue) id ē bassim ad requiē capiendā (tamē) nihilominus (meditabitur christum).i. cogitabit de christo (sub ipso sopore).i. tpe somni z dormitionis sue. iuxta illud Media nocte surgebam ad confitendū tibi. Istud etiam sic potest intelligi. Quāuis nunc fragiliter declinet homo a mandatis dei. statim tamen diuina gratia cooperante in cognitōem dei et emendationez vite debet resipiscere et reuerti.

¶ Gloria eterno patri. z christo vero regi. paraclitoq; sancto et nunc z in perpetuum Amen

¶ Dicitur sancte trinitati laus. Expositio satis clara est.

Magno salutis gaudio letetur omne seculum. ieſus redemptor omniū sanauit orbem languidum.

¶ Ad dominicā palmaz pertinet presens hymnus. In quo autor primo hortatur omne seculum ad gaudium super sui redemptione. Deinde narrat hystoriam ingressus dominici hac die in ciuitatem hierusalem longius repetendo ab aduentu suo in bethaniam. z ibidem de resurrectiōe lazari. ac rigatōe pedū dñi tractaꝫ que per mariaz magdalenā facta ē. Tandem exclamat de excellēti humilitate dñi. qz in asina venire voluit ꝛc.

¶ Construe (Omne seculuz).i. quilibet xpifidelis de hoc seculo (letetur) id est gratuleꝫ (magno gaudio salutis).i. multiplici letricia ob salutem suaz vt sit regimen finale. Ro seqtur. qz (ieſus redēptor omniū) hominū (sanauit).i. saluauit vel redemit (languidū orbem).i. infirmū mundū ex prauaricatione Ade. Et istud fecit dñs xpūs morte sua volūtarie assumpta. p nobis. Cuius passionis tps mō appropinquat. z ūnitū habebat. vt seqtur.

¶ Sex ante pasche ferias aduenit in bethaniaz. vbi pie post triduum resuscitauit lazarum

¶ Construe. sc ieſus (aduenit in bethaniam ante sex ferias) id ē dies (pasche).i. illius solennitatis iudeoz (vbi).i. in qua bethania idem ieſus (resuscitauit).i. a morte reuocauit ad vitam (pie).i. ex pietate sua (lazaruz) fratrem marthe z marie magdalene sozoz z hospitaz (post triduū) id ē post tres dies quibus lazarus mortuus fuerat z sepultus. z ita in aduentu suo dominus quadriduanū fetentē in sepulcro inuenit z resuscitauit. Hystoria potest videri in euangelio. Joh. xi.

¶ Nardi maria pistici sumpsit libraz mox optimi. vnxit beatos domini pedes rigando lachrymis

¶ Maria) magdalena (sumpsit mox).i. pfestim (libraz).i. pōdus vl'mēsurā quandā (optimi pistici nardi).i fidelis vel puri z nō sophisticati aromatis siue vnguēti. Pistin em̄ grece dr fidele latine. z est vnguentum factum de ūtrinseco nardi. i. de succo talis arboris Et (vnxit) id ē linuit (beatos

Per totum annū lxiij

pedes dñi)cū dicto vngēto (rigādo).i.humectādo7 lauādo eosdē pedes (lachrimis)scz suis Rone cui9 obsequij beata maria magdalena multū placuit dño.ita vt dimitteret ei dñs pcā multa.q7 ipsuz valde dilexerat sicut patz Luce.vij.7 primo meruit videre dñm post9 resurrexit

¶ Post hec iugalis asine iesus supernus arbiter pullo sede/bat.inclitam pergebat iherosolimam

Jam venit auto7 ad factū huius diei.in q̄ apparuit magna humilitas xpi.de q̄ exclamat ysus sequēs Et dr (Post hec) .i.post p̄dicta(iesus supnus arbiter).i.celestis iudex siue mediato7 inter deū7 peccato7ē(sede bat pullo).i.sup iumentū(iugalis asine)scz q̄ ad iugū ire solet Jugū dr illud lignū qđ collis boū ip onit ad arādū.7 (pgebat).i.rēdebat(iclitā iherosolimā).i.p̄clarā ciuitatē iherusalē in q̄ dñs passionē suā subitur9 erat

¶ O q̄s stupenda pietas.mira dei clementia.sessor asselli fieri dignatus auctor seculi

(O q̄s).i.q̄stū(stupēda).i.admirāda ē(pietas).i.benignitas dei. o q̄s (mira clemētia dei).i mirabil' bonitas .q7(auctor seculi).i.creato7 mūdi (dignat9 ē).i.voluit(fieri sessor asselli).i.eq7tator pulli asine.q̄ potuisset si/bi habuisse p̄ciosissimū equū totius mūdi si voluisset.ꝫ noluit vt exēplus humilitatꝫ nobis daret Omnis em̄ christi actio nostra est instructio .vt patz Matth.xi. Discite a me.q7 mitis sum7 humilis cor/de.

¶ Honor decus imperium sit trinitati vnice patri nato para/dito per infinita secula Amen

(Honor dec9 imperiū).i.potestas(sit)reddēdo singula singulis(vni/ce)in essentia(trinitati)psonaꝝ.scz(patri.nato)id est filio(paraclito)spi rituisancto(p secula infinita)hoc est eternaliter Amen

¶ Rex christe factor omniū.redemptor7 credentiū.pla/care votis supplicum te laudibus colentium

Iste hymn9 solet decantari tpe passionis dñi Et ē materia eius obse/cratio ad xp̄m p passionē7 humiliatōem suā.q̄ recitank i ordine cū signis certis tunc intercurrētib9 Et dr O (rex christe factor) id ē creato7 (oīm) rex(7 redempto7 credentiū)id est fideliū tuoꝝ (placare) vt recōcilieris de offensis (votis)id ē desideriis7 bonis affectib9 (supplicū).i.deuoto7ū tuoꝝ (colentiū)id est honorantiū (te laudib9) suis

¶ Cuius benigna gratia crucis palma vulnera. virtute sol/uit ardua primi parentis vincula

(Cui9)scz christi(benigna grā)id ē volūtaria bonitas(soluit).i.disso/gauit(vincula p̄mi parētis)scz ade.qb9 vinculis tenebamur ligati xp̄tet

Expositio hymnoꝝ

peccatū ade(ardua ꝛtute)id ē magna poteſtate.qꝛ ē diuina. ⁊ hoc (ꝑ alīa vulnera crucis).i.inflicta ſibi ī cruce.q̄ꝑ vulnerꝫ liuore ⁊ dolore ſanati ſumꝰ de pctō originali ade ⁊ reſtituit nos regno dei ℣Nemo em̄ ad illā rē aſſumendā inueniebaꝫ idoneꝰ niſi filiꝰ dei.q̄.ꝓterea ſemetipm̄ humiliauit ⁊ fecit vt partim iā dictū eſt. ⁊ etiam vt ſequitur

¶ Qui es creator ſyderum tegmen ſubiſti carneum. dignatus hanc viliſſimam pati doloris formulam

(℣Qui es creatoꝛ ſyderꝫ).i.ꝓditoꝛ ſtellarꝫ(ſubiſti).i.induiſti(carneū tegmen).i.humanū coꝛpꝰ ex maria ꝛgine(dignatꝰ).i.voleꝫ ꝓ nobis (pati hāc viliſſimā formulā)id ē deſpectiſſimū genꝰ(doloꝛis)id ē pene.ſ.crucis.q̄ moꝛs inter alias penas turpiſſima ðr ⁊ ignominioſiſſima.iuxta illō ℣Moꝛte turpiſſima ꝓdemnemus eum.ſcz moꝛte crucis

¶ Ligatus es vt ſolueres mundi ruentis complices. per probra tergens crimina. que mundus auxit plurima.

℣Et qꝛ ꝓtraria ꝓtrarijs curanꝝ.ḡ tu xp̄e(ligatꝰ es).i.ligari voluiſti(vt ſolueres)id eſt relaxares a vinculis dictis p̄mi noſtri parētis(cōplices) id ē ſocios cōpeccātes(mūdi ruentꝭ)id ē declināntis a bono (tergēs crimina) id ē delens pctā (q̄ mundus) ruēs (auxit)id ē cumulauit(plurima) id ē valde multa.⁊ hoc(ꝑ pbra)id ē opꝓbꝛia .ꝓtumelias ⁊ impꝛoperia que tu paſſus es ꝓ nobis.ꝓtra delectatōes inoꝛdinatas ⁊ gaudia illicita que peccata ꝑpetrata erant a mundo

¶ Cruci redemptor figeris. terram ſed omnem concutis. tradis potentem ſpiritum. nigreſcit atq; ſeculum

¶Verſus iſte ðr quō xp̄s affixus erat cruci in ea tradens ſp̄m. cū certis ſignis ſiue miraculis q̄ tūc ꝓtigerunt.dicens ſic.℣(redēptoꝛ)id eſt liberatoꝛ chriſte.tu(figeris)id eſt affigeris(cruci)id eſt ad crucē.ſ. tū tu(cōcutis)id eſt cōmoues ⁊ tremere facis(oēm terrā) qꝛ factus erat terremotus.ecce p̄mū ſignū ℣Et tu(tradis)id eſt emittis cōmendando in manꝰ patris(potentē ſp̄m).i.aīam diuine nature reynitā(atq; ſeculū nigreſcit).i. mundus tenebꝛoſus fiebat.ſol em̄ cōpatiebaꝫ ſuo creatoꝛi ſicut ⁊ alie creature. vñ tenebꝛe facte ſunt ab hoꝛa ſexta vſq; ad hoꝛam nonā.vt habetur in euangelio ℣Math.xxvij.ecce ſecundū ſignum

¶ Mox in paterne glorie victor reſplendēs culmine. cū ſp̄ūs munimine. defende nos rex optime.

¶In hoc verſu dimiſſis illis q̄ poſt acta ſunt cū dño.tranſit ad eundem iam glorificatū cū inuocatōe ſancte trinitatꝭ vt moꝛis ē dicēs ℣(optime rex)xp̄e ieſu fili dei(victoꝛ).i.triūphatoꝛ de inferno ſuperato ⁊ moꝛte(re-

splendēs).i.fulgēs iā ⁊ glorificat⁹ (mox).i.statim post ascēsionē tuā (in culmine).i.excelso habitaculo celox (paterne glorie).i.patris (defende) id ē ptege nos (cū munimine).i.defensione ⁊ pſidio (spūs) sancti Amē

Gloria laus et honor tibi sit rex christe redemptor.
Cui puerile decus prompsit osanna pium

Dic hymn⁹ ad ꝓcessionē canit ipo die palmar. i quo tractat laus xpi iesu.q longi⁹ repetit Primo a pueꝛ hac die osanna canētib⁹ Deinde a meritis psonalib⁹ iesu Tercio a diuersis creaturis descendēdo tandē ad hebꝛeos siue iudeos q hoc die spēalē dño honorē exhibuerūt .⁊ nos sit⁹ facere conamur vt placeam⁹ dño.sicut ⁊ iudei in illo placuerunt eidē Dic autor alloquit xpm O (rex xpe) iesu (redēptor) noster (gloria laus ⁊ honor sit tibi) resumendo ꝓbū sit ad quēlibet ntm (Cui) scz xpo (puerile decus) .i.puero ꝓ reuerētia tibi occurrētiū in itroitu tuo in iheruſalē (prompsit).i.decātauit seu ꝓmulgauit ⁊ in apto dixit (pium osanna) id ē hoc verbum osanna plenū pietatis Donat em osanna idē q̄ obsecro saluifica. vel sanctifica scz mundū.in quo reꝑitur singulare officiū pietatis ⁊ clemētie q̄ pueri a dño optauerunt nobis fieri

Israel es tu rex dauidis et inclita proles. Nomine qui in domini rex benedicte venis

Laudat hic xps a meritis ꝓꝓijs sic O bñdicte rex) iesu xpe (tu es rex israel) scz populi israelitici (⁊ inclita ꝓles) id ē clara ⁊ nobilis (dauidis) scz regis .vt ꝑ ibi.liber generatōis ꝛc. Dauidis legi debet media ꝓ ductā.ita etiā hꝫ mēsura ꝓsus .⁊ hoc bñ licet.q ꝓpria noīa etiā in medijs syllabis ponunt ad placitū (q̄ venis) scz hodierna die in ciuitatē iheruſalem passur⁹ ꝓ nobis miseris peccatoribus (in noīe dñi).i.in ꝓture dei ꝓis. Vel sic ꝑt exponi.tu (Rex israel).i.rex populi celestis videtis deū (dauidis) scz dei patris (venis).i.descēdis.scz de sinu dei patris in hūc mūdū missus ab eodem patre ad redimendū nos ꝛc.

Cetus in excelsis te laudat celitus omnis Et mortalis homo.et cuncta creata simul

Dic refert autor quo modo dñs noster iesus christus laudat ab oib⁹ creaturis.vt ꝓhoc nos inducat ⁊ admoneat ad laudandū eundē dñm iesum xpm.dicens (Omnis celitus cetus) id ē celestis turba (laudat te) scz christū (in excelsis) id est in celis (Et mortalis hō) id est corruptibilis siue potens mori (⁊ cuncta creata) id est oēs reliquę creature (simul) id ē pariter laudant te Et etiam hoc die huius rei annua memoria pro nūc in ecclesia celebratur ꝛc.

Expositio hymnorū

Plebs hebrea tibi cum palmis obuiam venit Cum prece voto hymnis assumus ecce tibi

Hebrea plebs) .i. iudaic⁹ popul⁹ (venit obuiā) id ē ī occursuz (tibi) scz venīēti in ciuitatē iheruſalē cū palmis) id ē ramis arboꝝ ad honorez tuū ſtratis in via (ecce) nos ſiliter (aſſum⁹) id ē pñtes sum⁹ (tibi cū pce) id ē oꝛōne nostra (voto) id ē deſiderio ꝛ deuotōe. ꝛ (hymnis) id ē cāticis laudū. q̄ſi diceret nos ſilr hodierna die te chriſtū redēptoꝛē noſtꝝ q̄tū in nobis est laudare volumus ꝛ effectualiter laudamus

Qui tibi passuro soluebant munera laudis Nos tibi regnā ti pangimus ecce melos

(Qui)s hebꝛei ſiue iudei (ſoluebāt) .i. reddebāt ꝛ exhibebāt (tibi paſſu ro) q̄ pati adhuc debebas (munera) id ē debita (laudis) scz reuerētie ꝛ ho noꝛis. pari forma (ecce nos pangim⁹) id ē decātam⁹ (tibi regnāti) s mō in celis (melos) id est dulce canticum laudis

Qui placuere tibi placeat deuotio nostra. Rex pie rex cle/ mens cui bona cuncta placent

O (pie rex) id ē benigne. ꝛ o (clemēs rex) id est mitis ꝛ miſericoꝛs (cui cūcta bona placēt) id ē queꝝ officia laudis bona mēte exhibita accepta ſunt (nr̄a deuotio) id est ſupplex oꝛatio ſiue famulat⁹ (placeat) id ē grata ſit (tibi) eo mō q̄ (hi) scz hebꝛei (placuere tibi) id ē placuerūt p ſuum obſe quiū reuerentie quā tibi exhibuerūt Sunt aūt adhuc multi alij verſus. ſed qz illi nō cantant in eccleſia. ideo ſufficiant iſti pro p̄ſenti.

Salue festa dies toto venerabilis euo Qua deus in fernum vicit et astra tenet.

Iſtud est dictamē ſuauiſſim ū. in quo auctoꝛ dirigit ſermonē ſuū ad diē paſche. ſalutās ꝛ recōmendans illū de his q̄ in ea acta ſunt. deducēs quō oia terrenaſcētia circa hoc tp̄s ſcīm gratulent dño reſurgēti in eodē die. quō etiā nemoꝛa faueāt dño triūphanti de inferni victoꝛia. frondes scz et gramina. pducēdo. inſup laudēt dñm meantē ꝛ ambulantē ſup̄ aſtra cre ature diuerſe ꝛc. Exoꝛdit itaq̄ ſic O (feſta dies) id ē celebꝛis dies paſche (ſalue) id est ſis ſalutata (venerabilis) id est honoꝛabilis ꝛ celebꝛabilis. (toto euo) id est ſp̄ ꝛ in ꝑpetuū Et ſubdit auctoꝛ rōnem dicēs ſic (Qua) scz die (deus) id est dñs noſter ieſus xp̄s (vicit) id est ſuperauit glorioſe. (infernū) id est tartarū. ip̄m scz effringēdo ꝛ patres ſanctos ſecū ex infer no ducendo (ꝛ tenet aſtra) id est habitat in celis. qz ip̄e regnat in celis et dñatur aſtris. quo nos venire concedat Amen

Per totum annū lxiiij

¶ Ecce renascentis testatur gratia mundi Omnia cum domino dona redisse suo

(Ecce grā mundi renascētis) .i. dispositio bona ꝓductiua terrenascentiū istius mundi inferioris .qm̄ illa terrenascētia post frigora q̄b⁹ perierūt denuo incipiunt pullulare crescere reuiuiscere (testaf) testimonium dat. z ostendit (oia dona) .i. munera sua. scz gramina folia flores z fructus (redisse) .i. redijsse z restituta esse (cū suo dño) q̄ sub pilato ꝓcurātib⁹ iudeis crucifixus mortuus z sepultus est. hac die redijsse. hoc est resurrexisse a mortuis phitet Et ita vult autor dicere. q̄ sicut dñs mortuus hodie resurrexit. ita siliter terrenascentia mortua p hyemē. iā videnf renasci z resurgere. z sic resurrectōi dñice ꝓgratulari. sicut magis specifice ꝓsequtur ifra

¶ Hancq; triumphanti post tristia tartara christo Undiq; fronde nemus gramina flore fauent.

(Hāq;) ꝓ q̄z (gramina) .i. herbe siue terrenascētia (fauent) id est arridēt z ꝓgaudent (vndiq;) .i. vbiq; siue in oīm̄ rpe (flore) suo quē ꝓducūt vel (flore) id est floribꝫ ponendo singulare ꝓ plurali. z (nemus) id est silua (fauēt) ita q̄ sit hypozeuma. q̄z hoc verbū fauent in fine positū ꝓformatur priori ntō scz gramina (fronde) id est frondibus z foliis (christo) iesu (triūphanti) q̄ mō vt victor triūphat (post tristia tartara) mesta z desolata. q̄z iā ꝓ dñm nostꝝ iesum christū effracta est z superata Item nem⁹ loquitur de arboribꝫ multis ꝓsitū. z exponi pt (nemus) id est arbores intelligendo ꝓtentū ꝓ continente per metonomiam

¶ Legibus inferni oppressis super astra meantem Laudāt rite deum. lux polus arua fretum

¶ Iste versus seruit magis ꝓ die ascensionis domini Et est sentētia talis (lux) id ē claritas luminarium lucentiū sup terrā. vel (lux) .i. pulchritudo aeris. iam existens (polus) id est celū seu curia celestis (arua) campi z prata (fretū) mare z aqua (laudant) id est honozant suo felici z leto statu gratulantia (rite) .i. legaliter z debite (deum) iesum christū (meantez) id est ambulantem (sup astra) id est oꝛem z loca astroꝝ. hoc est laudant christū q̄ iam ascendit ad celos. z hoc dico (legibus) id est iuribus (inferni oppressis) .i. ꝓculcatis z suppeditatis.

¶ Qui crucifixus erat deus ecce per omnia regnat. Dantq; creatori cuncta creata precem.

(Ecce deus) z homo scz christus (q̄ erat crucifixus) id est cruci affixus ꝓ nobis (regnat) id est dominatur iam (per omnia) id est sup omnia (cq;) ꝓ et (cuncta creata) .i. oīes creature (dant) .i. dicūt eidem crucifixo (creatori) suo (precem) id est laudem

Expositio hymnorū

Iesu saluator seculi. verbum patris altissimi. lux lucis inuisibilis. custos tuorum perigil

Materia huius hymni est oratio ad iesum vt corpora nostra laboribꝫ diurnis fatigata nocturna ꝙete velit recreare ⁊ ab hoste dyabolo nos defendere ⁊ liberare. ac ne ita caro dormiat ꝙ mens in sopore ꝓnciosuꝫ incidat Primi duo versus legenḋ simḷ. Et ponit plura attributa iesu laudatiua ⁊ benivolentie captiua hoc mō ¶ Construe. O (iesu) christe (saluator). i. redēptor (seculi). i. mūdi (ꝛbū). i. filiꝰ (altissimi patris) scz dei Et ista generatō difficilḗ capit ꝑt. qz dr Isai. liij. generatōem eiꝰ ḗs enarrabit qꝫ si diceret nullꝰ Ite (lux inuisibilis lucis) scz ꝓductiua. hoc ē claritatḗ glorie celestis. que videri nō ꝑt carnalibꝫ oculis. sz diuinis tm ⁊ glorificatis. Uel (lux) i. filius (inuisibilis lucis) scz dei patris qui similiter videri nō ꝑt ab oculis carnalibꝫ Iuxta illud Exodi xxxiij. Nō videbit me hō ⁊ viuet Ite (qui gil custos) id est diligens obseruator ⁊ tutor (tuorū) scz fidelium

¶ Tu fabricator omnium. discretor atqꝫ temporum. fessa labore corpora noctis quiete recrea

(Tu fabricator). i. creator (oīm) scz rerꝫ (atqꝫ discretor). i. distinctor ⁊ dispositor (temporꝫ) ꝑ motū celi quē tu solus gubernas. tu (recrea). i. refoue ⁊ refocilla (corpora) scz nostra (fessa) id est fatigata (labore) scz diurno (quiete noctis) id est ꝑ dormitōnem nocturnam. vt scz sp ūs deprensi in nobis vigilantibꝫ ꝑ laborēs reparenṫ ⁊ restaurenṫ ꝑ somnum

¶ Te deprecamur supplices vt nos ab hoste liberes. ne valeat seducere tuo redemptos sanguine

¶ Ista est ꝓncipalis deprecatio in hoc hymno (nos supplices) deuoti tui. (deprecamur te). i. valde rogam⁹ te. Et sic illa ꝓpositio de auget. aliquādo etiam diminuit. vt apud Ouidiū. Sepe precor mortem. mortem quoqꝫ deprecor idem. id est minime ꝑcor. imo vt mors nō veniat precor (vt liberes nos ab hoste) id est dyabolo (ne) id est vt nō. ipe (valeat) id est possit aut sufficiat (seducere). i. defraudare ⁊ illaqueare (redēptos). s. nos (tuo sanguine) sc̄ effuso ꝑ nobis tempore passionis tue Etiam in finē qui sequit ordinatur dicta deprecatio

¶ Ut dum graui in corpore breui manemus tempore. sic cor nostra dormiat vt mens soporem nesciat

¶ (Ut dum) id est qm̄diu vel donec (manemus). i. sum⁹ ⁊ perseueramus (breui tpe) quo hic viuimus Tempus em̄ vite nostre breue dr cōparatiue ad vitā celestē. qz mille anni nō sunt momentū respectu vite celestis. vt dicit psalmista Quoniam mille anni ante oculos tuos tanqm̄ dies hesterna que ꝑterijt. ⁊ vix potest hō hodie centum attingere. qz in potētatibꝫ

Per totum annū lxu

id est in bene ꝓplexionatis octoginta anni sunt. z amplius coꝝ vita est la
bor et dolor (in graui corpore) quod mole carnis subiectus multis passio
nibus z miseriis grauatum redditur. z impotēs ad resistendū hosti dya
bolo. et torpidum ad seruiendū deo. Et hoc tangit phs ꝓmo metaphysi
ce dicēs. q humana natura multipliciter ē ancilla. vel (corpore graui) gra
uato mole criminum. Et ergo ne succūbamus qualitercūqꝫ vel in mise
riis vel in criminib⁹ (caro nostra) sensualitas (dormiat). i. quiescat viuat
vel gerat se (sic). i. taliter (vt mēs). i. ratio nostra siue spiritꝰ (nesciat sopo
rem). i. pigriciā inordinatā somni. ex qua redditur ipsa imbecillis ad ope
randum bona z leuandū se a sordib⁹ peccatoꝝ. quinimo pernigil custos
iesus christus sic carnem nostram dormire permittat. vt anima nihilomi
nus agilis et vigilans permaneat ad sibi seruiendum. z hosti maligno fo
titer per fugam peccatorum ad resistendum

V Erbum patris principium. proles beata. celitus nar
rare quem nemo valet. dimissus terris apparet

¶ Hymnus iste in natiuitate dñi certis in locis canit ad laudes. Cuius
materia est. q deus filius a celo dimissus modo in terris apparuit homo
factus z mortalis. manens nihilominus deus sicut erat apud patrē pri
usqꝫ ab illo in terris mitteretur. Dicit ergo sic (Verbū patris) id est filiꝰ
dei (principium) vt in euāgelio dicitur. Principiū q et loquor vobis. et
(beata ples) scz marie virginis. Et sic tangitur hic duplex generatio. scz
diuina. qz filius dei patris. z humana. qz proles beate marie (quē) sc xpm
dei filiū (nemo) sc creatax rex (valet narrare) id est plene exprimere. cō
prehendere vel satis laudare (dimissus celitus) id ē emissus de celo a deo
patre (apparet) id est natus est (terris) id est in terris de quo gaudiū ve
nit vniuerso mundo

Homo videris deitas manens quod apud patrem eras. om
nipotens inspiceris. et cerneris hic mortalis

¶ Apostrophat autor ad deum filium dicens O (deitas) id est deus fili
ponendo abstractum ꝓ cōcreto (tu videris) id est es factus (homo) scz
ꝓpter nos homines ad nostrā salutem. Ista dictio videris hic veritatem
dicit z non apparentiam (manens) tū id (quod eras apud patrē) id ē ma
nens deus sicut fuisti ab eterno apud patrē antecēs descēderes nostri cau
sa in hunc mundum. et tu (inspiceris) a beatis qui scz tui vultus visione
fruūtur mediante lumine glorie (omnipotēs) id est omnia potēs. Vel tu
(inspiceris) a fidelibus tuis lumine fidei (omnipotēs) ratione deitatis. q
ad extra non apparuit (et cerneris) id est videris lumine oculoꝝ carnaliuꝫ
(hic) id est in terris (mortalis) id est potens mori ratione humanitatis
assumpte. in qua tu corporaliter visus es cum hominibus conuersari. et
vna cum eis miserias dolores penas z labores huius mundi sustinere
ac pati. vt fragilitatem humanam agnoscens et expertus facilioꝝ esses et
benignioꝝ ad miserandum hominum imbecillitati atqꝫ ad eorum crimina
misericorditer indulgendum

Expositio hymnorum

TA mariam vite viam matrem veram viuentium. pie venit qui redemit peccata delinquentium.

Iste hymnus ē de visitatione beate marie virginis. Et ē materia sumpta de euangelio illo. Exurgēs aūt maria. Luce primo. cum extensione aliqua iuxta merita ⁊ qualitates beate marie visitantis ⁊ elysabeth visitate. put patebit p singulos versus. ⁊ in vltimo versu fit oratio ad mariam visitantē. Pro introductione sciendum est q angelus gabriel in annūciatione ad beatā mariam virginem significauit eidem elisabeth cognatam suam sterilem impregnatam esse in sexto mense ⁊ ex illo mota statim postq̄ maria consensum dedit concepit et abijt ad visitandum elysabeth predictam vt habetur Luce primo. Unde visitatio ista statim sequuta ē annunciationem quare ab annūciatione repetēda principiū facit autor in h̄ hymno dicens. Ille (qui redemit) id ē deleuit (peccata delinquētiū) id ē peccātium hominū sua morte in ligno crucis (venit) id est intrauit scz cooperatione spiritussancti (pie) id ē de sua pietate ⁊ gratuita ac volūtaria bonitate (in mariam) scz virginez (viam vite) quia scz maria ē via vite. qz mors in hūc mūdū per euā intrauit. ⁊ vita scz iesus christus intrauit mūdum p mariam (veram matrem viuentium) scz hominū. quibꝫ ad se confugientibus pia mater. alitrix. adiutrix. ⁊ protectrix est.

Gressum cepit dum concepit maria multum properans. visitauit confortauit elysabeth compatiens

Hic p̄sequenter ostendit quid factum sit post aduentū filij dei in beatam mariam dicens. (dum) id est post̄q̄ (maria concepit) id ē in vtero recepit filium dei. ex tunc (cepit gressum) id est incepit ire Et sic cepit venit a cepi verbo defectiuo. vel (cepit) id est arripuit. ⁊ sic venit ab hoc verbo capio. Cepi defectiuū cum oe dypthongon scribitur. cepi autem a capio non. sed p̄m aliquos per ae (properans multum) id est valde festinās. qz cū festinatione abijt vt dicit euangelū Luce primo (visitauit) ⁊ (confortauit elysabeth) scz cognatam suam (compatiens) id est p̄patientiam habēs scz super laboribus impregnationis.

Salutatur inflammatur elysabeth et filius. inaudita fiūt ita de dono sanctispiritus.

(Elysabeth salutat) scz a beata maria (⁊ filius) scz ioānes clausus in vtero elysabeth (inflammatur) quia exultauit infans in vtero eius. vel etiam (inflammatur) quia per presentiam domini in vtero beate marie sanctificatur. ⁊ sic (inaudita) id est ea que prius non sunt audita (fiunt ita) id est taliter (de dono) id est gratia (sanctispiritus) videlicet q beata virgo conceperit. ⁊ etiam elysabeth sterilis conceperit atq̄ impregnata fuerit. ⁊ q infans sic exultauerit. ad presentiam domini sui. Ista inaudita p̄sequitur versus sequens.

Per totum annū Ieuf

¶ Impregnata grauidata fit mater olim sterilis. infans datus nondum natus exultat christo iubilans

Elysabeth (sterilis olim) .i. prius non fructifera ꝓpter nimiā senectutem Olim tempus preteritū dicit. inuenitur tñ ꝑ futuro Virgilius Forsan et hec olim meminisse iuuabit. Et pro pñti. Virgilius Ut iam olim sectas posuit cum vinea frondes (impregnata) id ē feta et in vtero habēs effecta. et (grauidata) .i. grauida facta (fit mater) scz Joannis baptiste. et hoc est vnū inauditū (infans datus) s. a deo ꝓtra naturalē ꝓditionem temporis quia in senectute (natus nondū) .i. adhuc non (exultat) gestu et motu suo quē facit presente dño (iubilās xpo) filio dei similiter existenti in vtero ac nondū nato. et hoc ē aliud inauditū de quo meminit versus precedens

¶ Seruit maior. gaudet minor. maria fert solatium visitatis preparatis ad spiritum propheticum

¶ Iste versus tangit quomodo se habuerit beata virgo tpe medio q̄ fuit cū elysabeth. et dicit sic (maior) scz maria mater dñi (seruit) elysabeth et zacharie iā grandeuis (minor) .s. elysabeth (gaudet) de aduētu domine sue et sic (maria fert solatiū) .i. dat ꝓsolationē (visitatis) scz elysabeth et zacharie. et (preparis) .i. dispositis (ad spiritū ꝓpheticū) quia elysabeth repleta spiritusancto ꝓphetauit dicens. Benedicta tu inter mulieres ꝛc. Et zacharias depost nato filio ioāne similiter repletus spiritusancto ꝓphetauit dicens. Benedictus dominus deus israel ꝛc.

¶ Precursorem et doctorem maria manu indicat. qui rectorem purgatorem digito mundi nunciat.

(Maria indicat) .i. monstrat (manu) sua (precursorem et doctorem) scz ioannem adhuc in vtero manentē. qui fuit precursor dñi. q̄ fuit vox clamantis in deserto ꝛc. et docebat baptismū penitētie. Q̄ aūt maria sic puerū manu sua mōstrauerat euāgelista nō dicit. scz pie credi et elici pōt ex circūstantijs (qui) precursor et doctor ioānes baptista (nūciat) .i. ostendit et monstrat (digito) s. e suo (rectorem et purgatorem mundi) scz dñm iesum xpm dicens. Ecce agnus dei ꝛc. vt habetur Joannis primo.

¶ Leua gregem. duc ad regem. maria cunctos visitans. vt saluetur et letetur cum tu sis mater medians

Aliqui libri habent mina gregē. id ē age. Differunt minare et minari. quia minare est agere gregem. sed minari est minas inferre. hoc datiu ū regit. illud vero accusatiuū. In h̄ versu fit ozo hoc mō. O maria visitans cūctos hoīes in suis tribulationib⁹ et angustijs (leua) .i. erige recrea exci/ta vel iuua (gregē) id est populū tuum. Grex ꝓprie est multitudo paruoꝝ animaliū videlicet ouiū et capraꝝ. Armentū ꝓprie ē maioꝝ animaliū puta

Expositio hymnorū

boum et similiū. hic gregem transsumptiue sumitur (duc ad regē) iesum xp̄m filium tuum (vt saluetur z letetur) grex tuus vel deuoti famuli tui. Rōnem subdit (cum). i. quia (tu sis mater medians). i. mediatrix inter deum et hoiem. quare merito facies ex officio tuo.

En gratulemur spiritu voti colentes debita hec festa. que solennibus martinus ornat gaudijs

¶ Ad honorem sancti martini episcopi dicit hic hymnus. In quo autor hortatur nos ad congaudendū de festiuitate diei p̄ntis implorās diuinū auxiliū z petens ab illo quietem tēpor·q̄ vtq̄ req̄ritur ad leticiā. vñ animus gaudens etatem facit floridam. z spirit⁹ tristis exiccat ossa. Et debemus ac solemus nos cōformare tempori. tempore em̄ tristi z inquieto difficile est cuiq̄ gaudere. g̃ rē. Deinde ibi Martinus aūt vsq̄ in finē orat autor ad dominū. vt beat⁹ martinus possit nobis esse p̄sidio in diuersis p̄iculis. q̄ per singulos versus nominātur. Dicit primo sic (En) .i. ecce nos (gratulemur). i. letemur (spiritu) in animo z spiritualiter (colentes) id est agentes (debita voti) id est desiderij nostri. videlicet (hec festa) que desideramus festiue pagere (que) festa (martin⁹) scz eps (ornat solennib⁹ gaudijs) id est annuis z celebrib⁹ leticijs Et vt hoc votum z desiderū nostrū debite compleatur.

Tu supple christe quod mīnus vis nostra languens efficit. tu da quietos temporum nobis dies p̄sentium

¶ O (christe. tu supple) scz id (q̄ nostra vis languens). i. infirma z debilis (minus efficit) id est efficere nō valet Hoc est tu xp̄e suppleas nostr̄ imperfectū. vt eo p̄cētius possimus hodie letari z gaudere. ac efficere z ad finē vsq̄ facere siue p̄ficere. z (tu da nobis quietos dies) id est trāquillos z pacificos (p̄sentiū tempor̄) vt eo inclinatiores sim⁹ ex tpe ad gaudendū in hoc festo. q̄ tempus p̄stat altera z altera sapere. z tempus facit hominem aliter et aliter se habere.

Martinus autem p̄cuius fac vt sit horis omnib⁹. ne demonum fallacia pes noster impactus ruat.

¶ Hic incipit autor orare dñm. vt beatus martin⁹ nobis sit auxilio. Et primo cōtra demones. dicēs (autē) p̄ sed. o xp̄e (fac vt martinus sit p̄cuius) id est p̄cessor noster in (omnib⁹ horis) semp (ne) pro non (vt pes noster impactus) id est non bene compositus vel non firmiter stans (nō ruat). i. non cadat (fallacia) id est per fallaciam (demonū) Hic est synodoche. quia pars scz pes ponitur pro toto homine. z alio nomine vocat̄ intellectio. Hoc est. ne nos decipiamur fallacia demonum. Impactus id ē nō pactus nomen fit ratione compositionis. Impingo em̄ in ea significatione non dicitur.

Hic arma nobis celica instante pugna conferat. hoc p̄e

Per totū annū lxvij

liante cominus hostis fugetur noxius

¶ Ex alia metaphora ad idē tendit iste versus sicut precedēs. vñ (hic) martinus (conferat nobis celica arma) scz bona opa (pugna) nostra (instante). i. imminēte (noxius hostis). i. dyabolus hostis noster antiquus (fugetur). i. expellatur (hoc). s. martino (preliante). i. pugnāte (comn⁹) id est prope nos z nobiscum. Vel potest poni cominus pro eminus idē procul z tunc determinabit hoc verbum fugetur.

¶ Hic nos per vndas seculi claua gubernet prospera. ne fortē nostram spumea puppim caribdis sorbeat.

¶ Hic petit autor auxilium beati martini pro tra mūdū ex metaphora navigationis hoc modo scz (Hic). s. martinus (gubernet nos p vndas). i. p aquas. z hoc ē p oblectationes quibus mergimur (seculi). i. mūdi (pro spera claua) Claua est pprie instrumentū in fine plumbatum. quo feritur pila. hic aūt ponitur p fuste quo dirigitur gubernaculū navis. qđ potius p clauū significat. vñ Virgilius. Clauūq; ad littora torquēt. Et ira (clava) i. pspera). i. pspere dirigente in portū (ne forte spumea caribdis). i. spumā multā in mari generās (sorbeat). i. psumat vel demergat (nostrā puppim). i. navim. Caribdis est periculū maris. qđ fit ex fluctu ū pcursu. vñ collidūtur z absorbētur queq; intercepta. vñ Ouidius Ut vomit epotas dira caribdis aq̄s. z scribit sm alios p ch. z p y grecū in penultima.

¶ Hic nos triumpho nobiles et laureatos mystice aptet tuis conspectibus iunctos supernis ciuibus Amen.

(Hic) scz martinus (aptet). i. aptos z dignos faciat (tuis pspectib⁹) id ē aspectib⁹ (nos) s^c homines (nobiles). i. claros (triūpho). i. victoria aduersariorū nostror. s. carnis mundi z demonis (z laureatos). i. laurea ornatos (mystice). s. ex bonis operib⁹ nostris (iūctos supnis ciuib⁹). i. celestib⁹. qđ est vltima nostra felicitas Ite triūphus ē honor maxim⁹. q̄ dari solet duc⁹ cibus romanis cū victoria redeūtib⁹. scz hic. p ipsa victoria ponit. Laurea dicit corona qua poete coronabātur apollini sacrata. hic vero p quacūq; corona siue pīnio virtutis ponit. Nobilis dicit clar⁹ quasi notus fulgore quod ā ȳ trutū. vñ⁹. Nobilis ē ille quē nobilitat sua virt⁹ Et ad dignitatē gnis interdū refert. vñ Salustius in Catelinario. nobili gne nat⁹ fuit.

¶ Votiua cunctis orbita lucis triumphans gratia. qua scandit astra vernula maria christi fulgida.

¶ Hymnus iste de beata maria magdalena canitur. Materia ē ostēdere sanctitatem qua maria magdalena triūphauit de hoc mūdo et celū possidet. cum oratione ad eandem. ibi Te quesumus. et glorificatione sancte trinitatis. ibi Regi celor. Incipit autor a die transitus marie ex hoc mundo in celum. illā laudare hoc modo (Orbita). i. revolutio (lucis). i. diei est (votiua) id est desiderabilis (cunctis) s^c hominib⁹. in (qua) s^c die

Expositio hymnorum

(maria) magdalena (fulgida vernula xpi). i. famula fidelis z dilecta (scā dit astra) id est celos (triūphans). i. triūphū habens ex (gratia). i. speciali dono sanctitatis sue a dño sibi ꝓcesse. quare meruit in celis cozonari z cuz triumpho recipi. Item ozbita significat rotam vel viam rote. Inde exoz bitare. i. a via recedere z errare. hic aūt ꝓ revolutione ponitur. De triū pho paret in hymno precedēti. Verna. i. famulus vel famula. Inde verꝫ naculus Vernacula verba dicūtur que non sunt greca. sed nobis ex latiꝫ no familiaria

Salcans beata luridam seculi ruentis machinam. ardoze
sanctiſpiritus ignes subegit lubricos

Narrat sanctitatem marie magdalene. z in qua illa steterit. vñ (beata) maria (calcās). i. sub pediby terēs (luridam machinā). i. feridā z immūdā vel squalidam fabricam. dispositionē vel attractionē. vel melius periculo sam ꝙversationē (seculi ruentis). i. mundi transeuntis z peuntis. qui nos suis oblectamentis allicit. z vna cū ipso in interitum ducit (subegit) id est subiugauit. suppressit z extinxit (lubricos ignes). i. malas ꝙcupiscentias (ardoze) id est igne gratie (sanctiſpiritus) quo erat repleta z ꝙfortata ad resistendum carnis ꝙcupiscentijs z mundi delectationibus illicitis. Luridus. i. squalidus siue marcidus z tabidus. Differunt labilis z lubricꝰ vñ. Labilis est fluuius. dicatur lubricꝰ anguis. quia cadit dum tenetur

Hec sacras iesu lachrimis plantas rigauit intimis. terſit
capillis osculans vite tenebras expians

Hic ponit autoz obsequiū illud qđ fecit maria dño iesu. vnde obtinu it suoz peccatoz indulgentiam (Hec). s. maria (rigauit) id est humecta uit vel lauit (sacras plantas). i. sanctos pedes (iesu intimis lachrimis) id est ex intimis precordijs venientibus z effusis. z (terſit) id ē exsiccauit (capillis). s. capitis sui (osculans) eaſdem plantas z per hoc (expians) id est expurgans in seipsa (tenebras vite) id est peccata qbus multiplici ter erat grauata. Hystoria habet in euāgelio Rogabat iesū ꝛc. Luce. vij Plante dicūtur arbozes seminate siue primū sate vel noue herbe ad trās ferendū apte. hic aūt ꝓ pedibus ponūtur.

Te quesumus gratissimam nobis deposce veniaz. celestis
aule tinnulis quo perfruamur organis

Hic facit autoz oronem ad mariam magdalenam dicens Nos (que sumus) id est rogamus (te gratissimā). i. acceptissimā nobis (deposce) id est vt deposcas (nobis veniam). i. amicitiā dei ac gratiam. vel (venia) id est remissionē peccatoz nostroz (quo). i. vt (ꝑfruamur tinnulis orgaꝫ nis). i. sonoris instrumētis musicis (celestis aule). i. regni celoz. Tinnio is ire ē verbū fictū a sono. vt es aut cymbalū tinnies dicitur Inde tin nulus a um adiectiuū. i. tali modo sonū facies. Et tintinnabulum. i. parꝫ ua nola vel campanula tinniens de ere vel stanno facta.

Per totum annū lxviij

Regi celoꝝ gloria eiusꝙ soli filio. cum spiritu paraclito in sempiterna secula Amen.

Hic glorificatur tota trinitas (gloria) id est honor sit (regi celoꝝ) scz deo patri (eiusꝙ soli filio) id est vnico ihesu christo (cū spū paraclito in iem piterna secula) id est semper Amen

En martyris laurentij armata pugnauit fides. nam
morte mortem diruit. ac semet impendit sibi

Ad diē sci Laurencij spectat iste hymn⁹. cuius materia est. q̄ beatus laurentius fide armat⁹ morte eterna morte sua tpali superauit cui volun tarie sese impendit Quā etiā morte futurā eidē Sixt⁹ papa cruci affixus p̄dixit sub forma ꝟboꝝ q̄ hic ponit. ibi Desiste. z ita vt p̄dixerat Sixt⁹ euenit beato laurētio vt sequtur in lra Finaliter addi solet ꝓ suis cōis de glo rificatōe scē trinitatis Prim⁹ sic ꝟstruit (En) id est ecce (fides armata) id ē bñ radicata z ꝟfirmata p grām dei (laurētij martyris) .i. testis xpi p passionē suā (pugnauit) scz ꝟra hereticā ꝓuitatē . z p talē pugnā fecit qđ sequtur (nā) .p. q; (diruit) .i. destruxit z supauit (morte) eternā (morte) sua tpali (ac impendit) .i. voluntarie dedit (sibi) scz morti tpali (semet) .i. se metipm Impendere tercie ꝓiugarōis .i. dare offerre. vel ad expensas agē das ponere Ipensa .i. talis distributio Sz ipendere sede ꝓiugatōnis est iminere z ꝓpe pendere quasi statim casurū. ita gladius impendet capi ti. ita impendent pericula. id est imminent

Fore hoc sacerdos dixerat iam sixtus affixus cruci. laurentium flentem videns crucis sub ipso stipite.

Sixt⁹ sacerdos) papa q̄ laurentiū sibi in minist⁹ z leuitam associauit (affix⁹ iā cruci. dixerat hoc fore) .i. futurū eē. vt scz etiā pateret morte (vi dens laurentiū flentē sub ipo stipite crucis) qđ erat signū excellētis inter se mutui amoris Vñ cū btūs Sixt⁹ duceret ad crucē btūs laurēti⁹ dixit Quo ꝓgrederis sine filio pater. quo sacerdos scē sine ministro zc. Tūc respōdit btūs Sixt⁹ Nō ego te desero fili. sz maiora tibi debent ꝓ fide xpi certamina zc. post triduū me sequris sacerdotē leuita

Desiste decessu meo fletum dolenter fundere. precedo fra ter tu quoꝝ post hoc sequeris triduum

Verba sixti sunt O (frater) laurēti Fratres dicunt q̄ de vno collegio sunt. ita laurētius frater sixti fuit. q; eidē associat⁹ fuit in curā dñici gregis (desiste) .i. cessa (fundere fletū) .i. lachrimas (dolēter) cū tristicia. sup vel de (meo decessu) .i. morte seu migratōe ab hac luce Fre dicit discedere et decedere Nā discedere ē a loco recedere. sz decedere .i. mori. licz etiā discedere iueniat ꝓ mori. z h iprope. ego (p̄cedo) .i. ꝓpius patior morte (tu q̄ꝝ

sequeris) scz in futuro (post hoc triduũ) id ē post hos tres dies Interim beatus laurentius dispensauit de thesauris ecclesie quos Sixtus eidem cōmiserat dispensandos Triduum biduũ quatriduũ dicendũ ꝛc. cum numero dies dicunt.

¶ Extrema vox episcopi ꝓnunciatrix glorie. nihil fefellit. nam dies predicta palmam prestitit

¶ Et p̄dicta (extrema vox) id est vltimũ ꝑbũ (episcopi) scz sixti pape. s. desiste ꝛc (p̄nūciatrix) id est p̄dictrix (glorie) id est p̄mij celestis (nihil fefellit) id ē mēruta est (nā) p qz (p̄dicta dies) scz q̄ era t post triduũ (prestitit palmā). i. dedit victoriā Tūc etiā laurenti⁹ cōprehēdebat ꝛ agebat cū eo. vt in hystoria clari⁹ habet Palma sepe ponit ꝓ manu Inde palmula. i. extrema pars remi. qz ad modũ palme siue man⁹ humane formata ē et ꝓ ipo remo ponit Palma etiā ꝺr ramus siue arbor q̄dā qua victores solent honorari. ꝛ inde ē q ꝓ victoria ponit Ille aūt versus Deo patri ꝛc. cōmunis est. ꝛ ergo non ponitur hic.

¶ Conscendat vsqz sydera celiqz pulset intima vox. atqz cantus omnium te deum collaudantium

¶ Hymnus alius de sancto laurentio In quo ꝓmo petit autor vt vox et cantus laudantiũ deũ in hac die beati laurentij penetret celos. ita vt audiat pariter ꝛ exaudiat Secꝺo petit vt ipe beatus laurentius ꝓ nobis rogare velit dñm ꝛc. ibi Ipe dignetur Dicit g̃ sic (vox) id est oratio (atqz cantus oīm) scz deuotoꝝ hoīm (collaudantiũ) id est sil' laudantiũ (te deũ) conscendat) id est ascendat (vsqz sydera). i. astra (qz) p et (pulset intima) id est interiora ꝛ secretissima (celi) vbi scz est de⁹ cū sanct⁹ suis. sic vt vox nostra audiat ꝛ exaudiat eo mō sicut in veteri testamēto qñ fumus sacrificij oblati ascendit in celũ. qz hoc erat signũ q̄ acceptũ erat apud deũ Sile est apud psalmistā Dirigatur dñe oratio mea sicut incensum in ꝺspectu tuo ꝛc. Sydus ꝛ stella differunt. qz syd⁹ ꝓprie collectio stellaꝝ est in aliq̄ signo. vt thauro ariete ꝛc. Stella vero vnica est ꝛ sola

¶ Adest nanqz festiuitas et dies venerabilis. in qua celũ promeritis laurentius ingressus est.

¶ (Nanqz) p qz (festiuitas). i. solennitas (adest) pñs est (ꝛ venerabilis dies). i. celebris ꝛ honorabilis (in qua) scz die (beat⁹ laurẽtius ingressus est celũ ꝓ meritis). i. ꝓpter merita sua. bona opa ꝛ ꝧtures in retributoem premij. put clarius specificat in versu sequenti Martyriũ aūt beati laurentij qđ hodie colitur ꝛ eius virtutes hanc diem venerabilẽ ꝛ festiuã reddunt. quemadmodũ breue dicit littera

Per totū annū lxix

Qui superatis ignibus et impijs tortoribus .seuis dei/

ctis hostibus.nunc gaudet in celestibus

Qui) scz laurentius (ignib⁹) carbonū (superatis z impijs tortorib⁹) id est crudelib⁹ punitorib⁹. qz ministrantib⁹ pznas insultabat leuita eos deridendo z pznas ipas p nihilo reputādo. vnde dixit Valeriano Carbones tui mihi sunt refrigerīū. tibi aūt supplicīū eternū Et ad deū dixit Assatus sum. iā versa z māduca Et sic (gaudet nūc in celestib⁹ z hoc dico (seuis hostib⁹ deuictis) id est dyabolis supatis. Seuus aum. i. crudelis. seuerus. id est magnus z fortis

Ipse dignetur dominum rogare clementissimum. vt ab

eternis ignibus nos soluat et demonibus

Subiūgit petitio q elicit ex pcedēti hoc mō Quia btūs laurēti⁹ ignē carbonū superauit z hostes dyabolos vicit. ḡ asili (Ipe). s. laurentius (dignet rogare). i. velit orare (clementissimū dnm) nostz ihesum xpm (vt) idē dns (soluat). i. liberet (nos ab eternis ignib⁹) iferni (z demonib⁹) id est dyabolis Clemens dr q deiusto multū remittit z q nō est multum irascibilis Deo patri z ē. patet satis per se

Maria mater domini eterni patris filij. fer opem no/

bis omnibus ad te confugientibus

Iste hymn⁹ dirigit ad dnam nostrā q cantat in natiuitate sua Et diuidit. qz pmo autor petit opem fieri ab ea oib⁹ ad eā confugientib⁹. Secdo ad recōmēdatiōem marie xpi ginis dr quō de⁹ incarnat⁹ ē. ibi Deū de deo subiūgens illi⁹ rei vtilitatē. ibi. Huc nasci. Dicit ergo pmo O (maria mater dñi) xpi iesu fm humanitatē (filij eterni patris) fm diuinitatē (fer) id est da (nobis oīb⁹ confugientib⁹ ad te) id est accessum hītib⁹ (opem) id est auxiliū. z bene potes. qz filius tuus te nihil negans honorat.

Deum de deo genitum. tu genuisti filium. qui non habet

initium in te sumpsit exordium

Hic ponit modū incarnatōis xpi dei ex maria. ac p id obsecratio nra de ope ferēda confirmat. q̄si diceret fer opez. z merito. qz (tu genuisti) dnm a q oīne bonū z oīne auxiliū pēder (filiū) iesum xpm. exīrem (deū) filium (genitū de deo) patre. hoc ē dei patris deū filiū. z (q nō hz initiū) diuinitatis. qz etern⁹ (sumpsit). i. accepit (exordiū) humanitatis sue pncipiū (i te) scz maria De deo. i. a deo. z sic de ponit ipropzie. z nō put dr circūstantia causē materialis Exordiū pprie initiū loquēdi dr apud oratores a q incipiūt benivolētiā audito⁹ captāres. H xo ponit p pncipio incarnatōis

Expositio hymnorū

¶ Celum terramq; qui regit in te formatus extitit. quē mundus totus non capit in tuo ventre iacuit.

Plura dt hic ad recōmēdatōez matris marie (Qui regit celū terrāq;) scz de⁹ dñs oīm. cui obediūt celestia t terrestria (extitit). i. fuit (format⁹) .i. fact⁹ de spūscō (in te) scz maria. t ille (quē mūd⁹ tot⁹ nō capit). i. nō sufficit plenarie cape cōprehēdere seu itelligere. qz incōprehensibilis imēsus et infinite ꝑtutis ē. t sic a ꝑtute finita capi t intelligi nō ꝑt (iacuit). i. qeuit) in tuo ventre). i. in tuo vtero. scz carnaliter Et in isto elucet specialis dignitas t singularis gratia virginis marie. quaten⁹ digna fuit dñm et creatorē celi t terre in vtero suo portare t in mundum edere

¶ Deus et homo nascitur vnus et christus colitur. iesus redemptor omnium saluator atq; gentium.

Clari⁹ hic designat fructū vētris gloriose ꝑginis marie. qz de⁹ t hō fuit tē. In quo etiā ostendit maxima benuolētia dei ad nos hoies. maxima quoq; humilitas. vt de solio glorie sue descēderet in vtez ꝑginis marie. dolores t miserias humane fragilitatis vna nobiscū t ꝑ nostra redēptione passurus Dicit ergo sic (Deus t hō nascit) scz ex te virgine maria. deus em fuit t hō fact⁹ est. nō tñ duo sz vnus est christus. quare sequitur (t colit vnus christus) nō hō ꝑ se. nō deus ꝑ se. sz vnus christ⁹ ex duabus illis naturis. q; noiatur (iesus redēptor). i. liberator (atq; saluator oīm gentiū). i. hoim Vel sic ꝑt ꝓstrui Jesus redemptor tē. nascit deus t hō et colitur vnus christus Jesus interꝑtat saluator. t sic aptum nomē est filij dei ꝓ nobis incarnati. quod t ab angelo imꝓsitum est ei priusq; in vtero conciperetur Luce. ij.

¶ Hunc nasci nobis profuit. a morte nos eripuit. pro nobis ipe mortuus et nos per illum viuimus

Ponit hic vtilitatē incarnatōis t natiuitatis dominice ex ꝑgine maria dicēs (Hunc) scz filiū dei (nasci) in hunc mundū (,pfuit) id ē vtile fuit (nobis) scz hominib⁹) qz ipe (eripuit nos) id est liberauit (a morte). i. a ꝑpetua dānatōne. quā incurrimus ex peccatis ꝑmi nostri parentis ade. vñ (ipe mortuus) in patibulo crucis (,p nobis) id est ꝓpter nos ab eterna morte liberandos Juxta illud O mors ero mors tua tē (t sic nos viuimus) id est vitam eternam habemus (per illū) scz iesum christū Propter peccatū ade omnes electi eramus t exclusi a vita eterna sine gloria celesti ad quam nūc ptingere possumus si volumus bñficio passionis t mortis dominice Vel (viuimus) tam vita inferiori cs superiori. qz sp stam⁹ sub gubernatōne christi Vl Sive viuimus sive morīmur dñi sumus

Per totum annū lxx

Hymnum canamus gratie christo qui rex est glorie. martiris victoriam ducamus ad memoriam.

In laudem beati Lamberti epi & martiris factus est hic hymnus In quo admonemur laudare xpm regē glorie de victoria martiris lamberti q hodie colitur declaratis meritis & ptutib⁹ sanctitatis sue Et in fine ponitur & narrat occasio mortis sue. ibi Crimē pipini. Sic hortat nos autor (canamus). i. cātemus vel dicamus (hymnū) id est canticum laudis (gratie) s^c qua deus nos donat. vel (gratie) id est gratificationis siue gratiarū actionis (xpo qui est rex glorie). i. celestis leticie & beatitudinis (et ducamus). i. reuocemus (victoriā martyris) lamberti (ad memoriam) nostram. reuoluendo & repetendo vitam & innocentē mortem iustissimi viri

Assunt sacra solennia. quibus docet ecclesia. qua sit virtute preditus lambertus martyr inclitus

(Sacra solennia) festa (assunt). i. presentia sunt. in (quib⁹ ecclesia) catholica (docet). i. predicat (qua virtute inclitus). i. insignis & notabilis (martyr lambertus sit preditus). i. ornatus.
Ite solēne ē idē qđ celebre. & dicit a solco & ann⁹. q⁹ solet fieri singulis ānis
Inclitus id est gloriosus vel nobilis. Et dicitur ab in & cleos qđ est gloria quasi valde gloriosus. et corripit mediam.

Inuictus in certamine athleta christi nomine. fidem sinceram tenuit. et charitate micuit.

Hic exprimitur virtus qua preditus fuit beat⁹ Lambertus de qua in versu p̄cedente dixerat autor. Quia (inuictus athleta). i. insuperabilis pugil siue pugnator (in certamine) passionis sue (nomie xpi). i. ꝓpter xpm. & ꝓpter veritatē q̄ xps ē. quā ipse cōstārer docuit & affirmauit. qre interemptus fuit. sicut dicet versus sequēs (tenuit sincerā fidem). i. puram integram & imꝑmixtam aliqua heretica prauitate (& micuit) resplenduit vel clarus fuit (charitate) scz ad deum et proximū.

Crimen pipini probibens. curam solerter adhibens. incestus damnat nuptias vere saluti noxias.

Hic singularisatur illud in quo fortitudo aliaq; merita beati viri principaliter claruerūt. q̄ occasio interfectionis et mortis sue fuerat. Pro cuius intellectu sciendū est q⁹ beat⁹ lābertus increpauit pipinū regem francoꝝ de meretrice q̄dā quā tenebat Cuius rei occasione Hodo meretricis frater ꝑgregato exercitu domū epi circūquaq; obsedit. Beatus vero lābertus ꝑ puerū quendā auisatus deliberauit nō manu fortī se defendere vel le. sed potius ꝑ veritate moriē do triūphare. Et sic impij irruentes in eū in oro̅ne prostratū interemerūt. Hoc vult dicere versus iste. Beat⁹ ergo lambertus (prohibens crimen pipini) regis francie cum meretrice (adhi

Expositio hymnorū

tens curam solerter).i.dans'operā diligenter(damnat).i.culpat ꝛ argui/it(nuptias incestus).i.adulteriū.vel in alijs libris(incestas).i.non rite fa/ctas sed ꝓhibitas ꝛ(noxias).i.nociuas(vere saluti).i.ad verā salutem. Incestus us uiꝝ ꝓprie dicit coitus cū ꝓsanguinea Inde incesto as are ver bū actiuū.i.taliter ipudicare ſm Hug.ſz hic ꝓ adulterio ponit. Pipinus em̄ vxorē legitimā habuit.ꝛ sup hoc cū meretrice se ꝓmiscuit. Inde ince stuosus qđ adulter dici pōt. Adulteriū em̄ ꝓmittit cū cōiugato vel cōiu/gata. Stuprū cōmittit in virginē.vel etiā in viduā honestā Dicitur etiā incestus a um.i.pollut⁹.nō rite fact⁹.ſz ꝓtra ꝓhibitionem iuris et ecclesie

¶ Hinc vt sumatur vltio presul datur supplicio. penam suf/fert alacriter.quā placat causa iugiter.

Iste versus cohęret p̄cedenti.qz em̄ sanctus Lābertus arguit pipinū de adulterio cū meretrice p̄dicta.ergo fecit Bodo frater meretricis vt hꝫ seq̄tur.vñ(presul).i.eps lābertus(dat supplicio).i.an supplicium mortis(vt vltio).i.vindicta(sumatur hinc).i.de hac re narrata in precedenti versu. Et beatus lambertus(suffert).i.patitur(alacriter)id est lete vel fortiter (penam)mortis(quā)mortem(causa)scz veritas ꝛ iustitia quā defende bat(placat)id est ꝓtentat mitigat remunerat(iugiter).i. perpetuo. quia exinde obtinuit vitam sempiternā in retributionem a domino deo.
Item supplicium a supplicare venit.qđ est ꝓprie plicare genu ꝛ ceruicē put in rogādo fieri solet.ꝛ sic ꝓrogare siue petere cū tali gestu ponitur. quare supplicium ꝓprie precatio dicitur Sed qz in pena sumēda etiā precatio qñq; interuenit.ꝓ pena ipa trāssumitur.eo mō quo triūphus qui est honor ob victoriā illatus poni inuenitur ꝓ ipsa victoria,ꝓter quā fit triūphus

Decus sacrati nominis vitamq; nomen exprimit.hoc
te decorum predicat crucis beate gloriam

Ad sanctum andreā apostolū dirigitur hic hymnus. In quo autor the ma sumit ab interpretatione nominis andreas.illā adducēs ꝓ laudē san/cte crucis.in qua sanct⁹ andreas transuersaliter affixus morte passus est. Deinde ibi(Iam nos faueto)orationē facit ad sanctū andreā. Dicit er go primo sic O andrea(nomen)tuū scz andreas(exprimit)id est dicit si gnificat vel importat(decus)id est honorem(sacrati nominis)id est san/cte et bone fame(q;)ꝓ et(vitam)bonā. Vnde andreas interpretatur de corus qualis fuit in vita sua.ꝛ vt nomen conueniat aptius rei significate ꝓ sanctā crucem sacratum est.quia in ea ipse obtinuit vt merito decorus diceretur Vnde sequitur(gloria)id est honor(beate crucis)in qua tu pe pendisti(predicat).i.dicit(te decoꝛ).i.pulcrū(hoc)nomine.
Item decus dicit honor siue honorificētia ex reb⁹ bene gestis impēsa De cor est pulcritudo rei vel persone Etiam honestas dicitur si ad virtutem referatur.

¶ Andrea christi apostole hoc ipso iam vocabulo signaris

isto nomine decorus idem mystice.

O (andrea apostole christi) id est o nuncie filij dei. Apostolus grecū vocabulū dicitur latine nuncius vel missus. tu (idem signaris). i. interpretaris (iam hocipso vocabulo). i. hoc nomine andreas (mystice). i. mysterialiter (isto noie decorus) q3 andreas interp̄tatur decorus Ité mysterium prima sylaba cū greco y. dicit honor funebris. vel archanū. vel allegorica et spiritualis significatio. Inde mysticus a um. i. allegoric⁹ vel interpretatiuus spiritualiter.

¶ Quem crux ad alta prouehit. crux quem beata diligit. cui crux amara preparat lucis futura' gaudia

¶ Iste versus dicit in quo residet ille decor a quo sanctus andreas decorus recte appellet. sic (quē) andream (crux prouehit). i. leuat et erigit (ad alta). i. ad altos honores in celis apud deū. et in terris apud hoies (quē beata crux diligit) amat. Ipse em̄ audacter et p̄stanter gloriā beate crucis predicauit. quare merito crux sue x̄p̄s crucifixus dilexit ipsum. Unde andreas mirabiliter dilexit crucē. q3 dixit o sancta crux amator tuus semper fui. et desideraui te amplecti o bona crux. et sic hic fuit mutuus et recip⁹ amor. qui ver⁹ amor dicitur. male enim amat qui non redamatur (cui) andree (amara crux preparat) id ē disponit vel obtinere facit (futura gaudia lucis) scz celestis. Crux dicit amara. quia penalis plurimū et ignominiosa fuerat. Non em̄ erat illo tempore ignominiosius et turpius genus mortis q̄ per crucem. quare etiam beato petro vt extraneo dabatur crux sed beato Paulo tanq̄ ciui romano dabatur gladius

¶ In te crucis mysterium duit gemello stigmate. dum probra vincis per crucem. crucisq; pandis sanguinem

Expressius tāgitur hic et declaratur decor sancte crucis in beato andrea quia (mysterium) id est honor et gloria (crucis cluit) id est apparet Et venit a verbo cluo is ere. id est defendere et splendere vel apparere (in te) andrea (gemello stigmate) id est duplici cicatrice vel signo relicto in te Primū stigma ē (dum). p q̄. tu (vincis). i. superas (probra). i. ipropria et ptumelias (per crucem). i. p mortē crucis. quia mors finis maloꝝ est. Secundum stigma est (q̄). p et (pandis) id est aperis vel effundis (sanguinem crucis) id est tu facis crucem sanguine tuo manare. sicut sanguine christi magistri tui in ipsa pendentis manauit et rubefacta fuit.

¶ Item stigma atis. id est cicatrix. Unde de beato Francisco dicitur q̄ habuerit stigmata quinq; vulnerum x̄pi in corpore suo. Et ad Galathas sexto habetur. Ego em̄ stigmata domini iesu in corpore meo porto. id ē cicatrices eius. Item probrū. i. dedecus ignominia vel conuiciū. Inde opprobrium et exprobrium. i. scādalum vel inproperiū In̄ opprobrare

& exprobare. id est conuiciari vel improperare.

¶ Jam nos foueto languidos. auramq; nostri suscipe. quo per crucis victoriam celi petamus patriam

¶ Oratio est ad beatum andream hoc modo O andrea apostole xpi (foueto). i. refocillato vel iuuato (ia nos languidos). i. infirmos & debiles ex defectu bonop opep (q; p)ro et (suscipe). i. assume in te (cura). i. custodia siue curatione vel sanandi opera (nostri). i. de nobis. Fouere multa significat sc; nutrire aspergere pstituere recreare tueri &c. (quo). i. vt. & sic q; est conjunctio causalis dicens causam finale sicut vt & quin. Q; aut & qa dicut causam efficiente (petam9). i. accedam9 nos (patria celi). i. regnu celoru. Celu dicitur domiciliu siue habitatio beatop. Et vocat a theologis patria. & locus iste terrestris vocatur via (p victoria crucis). i. qua habuisti in cruce de malis omnib & incomodis huius seculi triumphando vt in versu precedenti dicebatur. dum probra vincis per crucem.

¶ Katherine collaudemus virtutum insignia. cordis et pesentemus et oris obsequia. vt spe certa respiremus per eius suffragia

Hymnus iste est de beata katherina. Et primo incitat nos ad laudes et obsequia virginis sancte katherine. Secundo ibi. Fulta fide. & deinceps vsq; ibi. Hui9 ergo. recitat hystoria. Et in vltimo versu notato ia oronem facit. Ita exordit. nos xpifideles (collaudemus). i. simul laudem9 & recommendemus (insignia). i. preclara & precipua ornamenta (virtutu). i. bonoru opep (katherine) virginis. & (presentem9). i. offeram9 (ei obsequia). i. seruitia (cordis & oris) nostri. pfecte videlicet & intime deuotionis. qm cor cordat oris & in illu finem (vt respiremus). i. resurgamus. vires resumam9 vel itep viuamus sub (certa spe) eterne beatitudinis obtinende (per suffragia). i. subsidia deprecationis p nobis apud deum (eius) katherine. Jte obsequi. i. inseruire vel p placere ponit. Jn obsequiu. i. seruitiu vel obtemperatio ad gratia & placentia. vn Therentius Obsequiu amicos veritas odiu parit. Suffragiu, qrie est auxiliu siue patrocinium qd prestat aduocatus. Est etiam opus deprecationis pro animabus factum

¶ Fulta fide katherina iudicem maxentium non formidat lep diuina sic format eloquium. q confutat ex doctrina doctores gentilium

Incipit hystoria (katherina fulta). i. ornata. armata. adiuta. protecta. vel sustentata siue pfirmata. Fulcio is ire. i. ornare vel sustinere. vn Virgili9 Atlantis duri celu qui vertice fulcit. hoc est sustinet. Suffulcire id est iuuare vel sustentare (fide) id est p fidem catholicam (non formidat) id est non timet (iudicem maxentiu). i. imperatore. qui oes circuquaq; ad alexandria pro hoc iussit ad immolandu dijs &c. videat hystoria (lep diuina) qua edo

eta fuit. vel (lex diuina) id est celestis gra (sic formatur eloquiū) .i. eloquētiā
ꝑginis katherine qñ disputabat in psentia maxentij iudicis cū doctoribꝫ
p eū ꝙuocatis (q ꝙfutat) id est ꝙfundit ⁊ vincit (doctores gentilū) id ē
infidelū (ex doctrina) eoꝝ scz ex pncipijs phie

Confutare id est ꝙfundere refutare spernere vel reijcere

¶ Victi christum confitentur relictis erroribus. iudex iu/
bet vt crementur. nec pilis nec vestibus nocet ignis. sed to/
rentur inustis corporibus.

¶ Doctores ptacti (victi) p beatā katherinā (ꝙfitent xp̄m) in eū creden/
do (erroribꝫ) gentilitatꝭ sue (relictis) .i. postpositis. quare cōmotus ma/
xentius (iudex iubet vt crement) .i. cōburent Et factū est miraculū. qa
(ignis nec nocet pilis) .i. crinibꝫ (nec vestibꝫ) p pseruatōem dei (scz torren
tur) .i. voluunt ⁊ vertunt in igne (corporibꝫ) eoꝝ (inustis) .i. nō cōbustis
ita q mortui sunt ex hmōi ꝙcrematōe. scz ad extra nō apparuit. qz igne cō/
sumpto corpora illesa inuenta sunt. ⁊ sic de post sepeliebantur
Torrere fcat ꝑtere assanda apud ignē. vel rapide voluere aquā Īn tor/
rens .i. aqua impetuose fluēs. vl fcat cremare. vt ibi in ara crucis torridū .i.
crematū Īn ꝑma fcatōe videt h̄ poni. vl etiā i tercia si ad iteriora referat.

¶ Velut aurum quod probauit fornacis adustio. nam quos
foris conseruauit christus ab incendio. coꝝit intus ⁊ purga/
uit fides et confessio.

¶ Comparatōnem facit iste versus Et ōt (nam) ꝑ qz (fides) suscepta
(coꝝit intus) id est ab intra (⁊ ꝙfessio) erroꝝ suoꝝ ⁊ peccatoꝝ (purgauit)
id est emūdauit illos doctores (quos) xp̄s (ꝙseruauit) id est custodiuit.
(foris) id est ab extra (ab incendio) id est ignis lesione (velut) id est sicut
Cauꝝ. qđ adustio fornacis ꝓbauit) id est examinauit ⁊ depurauit Sicut
enī ignis separat ⁊ depurat oēm aliā minerā ab auro nihil auri ꝙsumen/
do. ita ignis iste depurauit ⁊ separauit oēm peccati scoriā ⁊ gentilitatꝭ er
rorem. fide ⁊ ꝙfessione accedentibꝫ tē. Aliter ꝑt ordinari ista ꝙstructio
ꝓnectendo ipius pncipiū ad finē versus pcedentis sic (scz torrent) id ē cre
mant scz ad intra (inustis corporibꝫ) scz ad extra (velut auꝝ) tē. ⁊ sic me
lius concordat cum versu precedenti

¶ Post hec blandis rex molitur virginem seducere. nec pro/
missis emollitur. nec terretur verbere. cōpeditur custoditur
tetro clausa carcere.

¶ (Post hec) q̄ dicta sunt. qz nō potuit ꝑficere (rex molit) .i. laborat ⁊ co
nat (seducere) id est a fide abducere (ꝑginē) katherinā (blandis) .i. dulci/
bus ꝓbis (nec emollit) .i. nec mollior fit seu inducit ad ꝙsentiendum regi
(ꝓmissis) .i. ꝓmissionibꝫ regis (nec) .i. etiā nō (terret ꝑ tere) .i. ꝑteribꝫ. qz

Expositio hymnoꝝ

scoꝛpionib⁹ cesa fuit ¶ Ecce tres vias q̄b⁹ erat rex aggressus ꝓginē katheꝛ/
rinā. scz blandicijs. ꝓmissionib⁹ t ꝓceꝛib⁹ ¶ Et qꝛ post oīa ista adhuc ꝓsen
tire recusauit (cōpedit). i. cōpedib⁹ claudit t ligat. t (custodit) scz p famu
los regis (clausa). i. recluſa. in (tetro carcere) scz fedo t obscuro ¶ Molīri. i.
conari. molere est grana terere siue frangere ¶ Mollire. id est mollificare.
Tetrū ꝺꝛ q̄ꝺ est fetidū amaꝝ impiū obscuꝝ. t malis qualitatib⁹ sp ad
malam partem ꝓ ꝓditōne materie trahit fcandam.

¶ Vinc rex furit et' tabescit. nec intra coꝛ capitur. qꝛ noꝛ ibi
noctem nescit noꝛ in diem vertitur. soli turba multa crescit. ie/
iuna reficitur.

¶ Vinc) id est post hoc (rex) scz maxentius (furit t tabescit) id est in
animo ꝓturbatur t ꝓsternatur Item tabes est putredo de coꝛpoꝛe fluēs
Inde talꝛo es ere. id est tabidum t fetidū esse Inde tabescere verbū in/
choatiuum ꝓ eodem. sed si ad aiam referatur ꝓturbatio ꝺꝛ Tabes etiam
extrema macies est. qꝛ post longum fluxuꝝ sanies coꝛpus ad extremā ta/
bem. id est maciem ꝓuenit. quasi non sit vlterioꝛ materia saniei ꝓcreande
relicta (nec) id est nō (capit) id ē intelligit (intra coꝛ) sc̄ suū (qꝛ noꝛ nescit
ibi) in carcere (noctē) id ē obscuritatē. qꝛ (noꝛ vertit in diem) qꝛ celestiilu/
mine carcer illuminabat a dño deo. t (multa turba) scz angeloꝝ apparen
tium ibidē (crescit soli) id est solitarie virgini katherine t etiā (ieiuna refi
citur) id est cibatur alitur ꝓ colūbam candidam que de celo escā sibi poꝛ/
tauit Iussit enī iudex vt ꝓ duodecim dies fame cruciaret. sꝫ interim refe/
cta est vt hic dicitur

¶ Clause lumen ne claudatur elucet poꝛphirio. qui regine fe
deratur fidei collegio. quoꝝ fidem imitat ducentena concio.

¶ Ꝺꝛo intellectu notandū. qꝛ rex alijs negotijs impeditus habuit aliq̄d
recedere a loco Interim regina cū poꝛphirio duce militie amoꝛe ꝓginis
visitande media nocte carcerē intrauit. t vidit carcerem magna claritate
illuminatū atq̄ angelos vulnera sua pungentes. quos katherina post lon
gam ꝓdicatōem ad fidē ꝙuerrit t cū eis ducentos de familia regis. qui
oēs ꝓ rege carnificati sunt. sicut hystoꝛia longius narrat ¶ Hoc ꝺꝛ iste ver
sus q̄ sic exponit (ne lumen) scz celeste (claudat clause) katherine. in testi
moniū veritatis illius rei t miraculi ostensionē (elucet) etiā (poꝛphirio.
q̄ federat) id est ꝓcꝛdat t ꝓiungit (regine collegio) id ē societati (fidei)
qꝛ oēs simul fidē receperūt (quoꝝ) scz poꝛphirij t regine (fidē ducentena
concio) id est ducentoꝝ militū multitudo (imitat) id est seqūtur ¶ Colle/
ge enī dicunt duo vel plures ad vnū negotiū deputati. t sic tales dicunt
vnius potestatis quasi pariter electi. Inde ꝺꝛ collegium. id est talis so/
cietas ¶ Concio ꝺꝛ multitudo populi congregata ¶ Dicitur etiā illa ora/
tio quam oratoꝛ facit ad congregatōnem

¶ Huius ergo concionis concordi constantia. vim humane passionis pari patientia superemus. vt cum bonis letemur in gloria Amen.

¶ Finaliter ad versus p̄cedentē annectit oratio. dicēs (ergo) nos (superemus vim). i. amaritudinē z duriciē (humane passionis). i. quā hoīes nobis inferre p̄nt (pari patientia). i. sibi z (concordi p̄stātia). i. vnanimi pseuerantia (huius ꝯcionis) p̄dicte (vt letemur cum bonis in gloria) celesti. quasi diceret Sicut dicta concio sua constantia z patientia humana tormenta superauit z eterna gaudia per hoc obtinuit. ita similiter cōcedat nobis deus vt sic faciamus

S Ancte dei preciose prothomartyr stephane. qui virtute charitatis circumfulsus vndiq; dominum pro inimico exorasti populo.

¶ Presens hymnus p̄tinet oꝛōem ad beatū stephanū in duob⁹ versib⁹ q̄ sibi cōdepend̄et Et in vltimo dr gloria sancte trinitati. dicens O (sancte stephane p̄ciose) id est gloriose (prothomartyr dei). i. p̄mus martyr Sanctus eñ stephanus fuit p̄mus martyr post passionem dñi z ascensionem eiusdē. q; eodē anno tercia die mensis augusti (q̄ circūfulsus) id est circūornatus (virtute charitatis) id est diuini amoris (vndiq;) ex oīi pte (exorasti dñm p inimico ꝓp̄ło). i. p te lapidantib⁹. inter quos fuit Saulus. q̄ hac oꝛōne postea p dñm ꝓuersus est Et ita bñ dr exorasti. id est induxisti oꝛōne tua dominū. vt tibi in petitōe tua ꝓdescenderet sicut in Saulo fecit Acruū. ix. Ite differūt exorare z orare. q; orare est simplr rogare. sz exorare est rogare z impetrare siue rogando inducere. nihilominus plan⁹ stat p̄ orare Ite q; beatus stephanus p inimicis suis oravit habet Acruuz vij. vbi dr Positis aūt genub⁹ clamauit voce magna dicens Domine ne statuas illis hoc peccatum In quo claruit magna p̄fectio charitatis. nobis in exemplum vt simile faciamus

¶ Funde preces pro deuoto tibi nunc collegio. vt tuo propiciatus interuentu dominus nos purgatos a peccatis iungat celi ciuibus.

¶ Dic pficiſnia poris ꝑsus O stephane q̄ exorasti tē (funde nūc p̄ces p collegio). i. societate (deuoto tibi) dedito z dedicato supplicāti (vt dñs ꝓpiciatus). i. ꝓpicius factus siue reconciliat⁹ (tuo interuentu) p tuā intercessionē (iungat ciuib⁹ celi nos purgatos a peccatis) sc̄ nostris

¶ Gloria et honor deo vsquequo altissimo tē.

Require supra in hymno Lustra sex tē. q; ibi expositus est

Expositio hymnorū

Precō preclarus sacer et propheta. regis eterni para
nymphus almi. vocęq; clamātis. domino potenter
dirige caliem.

Hymn⁹ iste ad sanctū ioannē baptistā dr. z ē ozō q̄dā ad eū. cui⁹ sn̄ia
p̄mo cōplex in tercio p̄su Primus cū p̄sus ntīn hz. scōs relatīn p iplica/
tionē. terci⁹ p̄bū. z sic tandē resultat vna euocatio Et in vltimo p̄su petit
idē a scrā trinitate q̄d alijs Primus p̄sus ꝓtinet diuersa noīa ioānis ba/
ptiste Dicit sic Tu (p̄clar⁹ p̄co). i. notabilis nūci⁹ siue p̄clamato⁹ (z sa
cer ꝓpheta) vt ibi Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis (paranymphus)
p̄curso⁹ (almi eterni regis) id est christi almi ab'alendo. q⁹ nos alit Para/
nymphus grece dr. pnubo vel auspex latine. q̄ scz de nuptijs auspicū ca/
piebat. ex pte viri ad hoc datus z exhibit⁹ Pronubo ex pte mulieris Hz
q⁹ hmōi auspicia christiana religio nō recipit. sacerdos sic dici p̄t q̄ in lo/
cum auspicionis alia officia facit Hic p̄curso⁹ dici p̄t (q̄z) p et (vo⁹ clamā
tis) s⁹ in deserto (dirige) id est para (dño callē) id est viā (poterer) .i. cuz
potentia. sicut dr Esaie. xl. Ego vo⁹ clamantis in deserto parate viā dñi
rectas facite semitas ei⁹ Et habet recitatiue Joh̄is p̄mo Marci p̄mo
Mathei. iij. Luce. iij. In p̄dictis nominibꝫ fcant diuersa merita beati io/
hannis baptiste. q⁹ in p̄cone p̄rogatiua p̄dicatōnis In ꝓpheta p̄rogatiua
cognitōnis In p̄curso⁹ pparatōnis In voce humilitatis Et in angelo
p̄rogatiua virginitatis. quibus oīnibus sanctus ioannes clarus fuit. et
ob id merito dictis nominibus nominatur

Qui redemptorem digito notasti rite tollētem scelus oīne
mundi. intūnans agnum pietate cunctū soluere mundum

(Qui notasti) .i. monstrasti (redēptorē) scz ieſuz (digito) s⁹ tuo. dicēs
Ecce agnus dei zc Joānis p̄mo (tollentē) .i. auferentē (rite) .i. bñ (oīne
scelus mundi) .i. peccatū hoim de mūdo. p metonomiā. ꝓtinēs p ꝓtento
Et q⁹ agnus pius est (intūnans) .i. fcans (agnū) scz ieſum (soluere) id ē
liberare (cunctū) id est totū (mundū. sua pietate) id est misericordia

Angelus cum tu vocitaris alti. iura formātem flagita to/
nantem. quatenus sanctis sociemur astris arce polo⁹

Nūc pficit sn̄ia h̄ mō (cū) .i. q⁹ (tu) p̄co p̄clar⁹ q̄ notasti zc. (vocitar⁹
angel⁹) .i. nūcius (alti) .i. excelsi dei. vt ibi Ecce ego mitto angelū meū an
faciē tuā zc. Hic venit ozō (flagita) .i. ora (tonantē) scz iouem summū deū
(formantē) .i. ꝓstituentē (iura) scz naturalia. posituta z diuina (q̄renus)
vt (sociemur sanctis astris) .i. electis dei. in (arce) id est in summitate (po
lo⁹) id est celo⁹ Flagitare est vehementer z plus q̄s postulare. q̄d est
exigere z rem quasi debitā p meritis petere Item quatenus fcat vt. vl
quoniā. vel in q̄tum. vel p qua re zc.

Per totum annum lxxiiij

Docq; tu p̄esta genitor supne. nate superni dator ac redem/
ptor. spiritus rector tribue p̄camur omne p euum Amē.

¶ Idem fit hic ad sanctam trinitatem quod in versu p̄cedente ad ioannē (q̄) .p er. nos (p̄camur) id est rogamus o (tu superne genitor) id est pa ter in diuinis (p̄esta hoc) quod dictum est. et o tu (nate supni) id est o fili dei altissimi (dator ac redēptor) p̄esta hoc. et etiā o tu (spiritus rector tri bue) hoc (per oīe euum) .i. semp. Amen

Fratres vnanimes federe nexili mecum participes lu
minis annui. quo solis hodie fulminat orbita. marti/
ni reuebens festa celebria.

¶ Ad laudem beati martini episcopi iste hymnus decantat. In quo au/ tor primo inuitat nos vna secum cantare sancto martino. Secūdo ponit causam quare id merito faciamus. subdens merita z virtutes p̄clari viri ibi Martinus qm̄. Tercio p̄cludit merito beato viro esse psallendum. ipsi p̄delcendēdo in eo quod approbat vel improbat petēdo finaliter a xp̄o vt beatus martinus p̄spera faciat nostra tēpora. ibi Dis nos subsidijs. Pri/ mus versus dependet ad scōm. z ibi sententia p̄ficitur. Exponitur ergo sic O (fratres) nos (vnanimes) .i. cōcordes (nexili federe) .i. connexa vnione sacre fidei. Nexile em̄ dicitur quod nexum est. sicut rincrile quod rincrum est (participes) id est participantes (mecum) scilicz cum autore p̄sentis hymni (annui luminis) id est singulis annis lucis (quo) lumine (orbita) id est reuolutio vel transitus (solis reuehens) id ē reducens (celebria festa martini) episcopi (fulminat) i. coruscat vel refulget (hodie) .i. in hac die. Quasi diceret. vos fratres in vna fide concordes ac religione. qui mecum gaudetis de annuo lumine p̄sentis diei festi sancti martini nunc reuolu/ti. Cantemus tē. ita vt sit cōceptio p̄sonaꝝ indirecta. sic vos cum me can temus. sicut tu cum me debemus. ponendo p̄sonā p̄cipientē in ablatiuo.
Quid sit orbita dictū est supra in hymno Clotua cunctis tc.

Cantemus pariter carmen amabile martini meritis. opido
nobili clerus cum populo consonet organo. grandi nam vo/
lupe est psallere gaudio

¶ Nos christiani (cantemus pariter) .i. simul (amabile carmen) .i. dulce et delectabile canticum (meritis martini) episcopi. immo quod maius est (clerus cum populo) .i. doctus cum indocto (consonet) .i. canat (opido) id est valde. z est media producta (nobili organo) id est bene apto. scz puro corde. Causam reddit (nam psallere) id est cantare (grandi gaudio) id est magna letitia ad honorem beati martini (est volupe) id est delectabile et voluptuosum. quia pium est congaudere martino.

Expositio hymnorum

Martinus quoniam vota fidelium attendit. tribuens cuncta salubria. confert hic famulis rite canentibus stellis aureola serta micantibus.

¶ Hic dat causam quare psallendū z cantandum sit sancto martino. Ūm volupe est psallere zc. (quoniam martinus attendit) .i. aspicit z grata recipit (vota) .i. desideria (fidelium) id est deuotoꝝ suoꝝ (tribuens) id est donans (cuncta salubria) .i. salutaria ipsis. que sez ab eo desiderant. vel si haberatur (accendit) .i. ardere facit z ascēdere coram deo. ita vt accepta sint apud deū. Et (confert) .i. concedit (famulis) suis (canentibus) eidem (hic) .i. in hoc mūdo vel in hoc tpe (rite) .i. debite (aureola serta) .i. aureas coronas. cuz (stellis micantib) .i. cum coruscantibus lapidib celestis claritatis Aureolus a um. i. aureꝰ. Inde aureola. i. aurea corona. q̄ a deo confertur martyrib doctoribz z virginib in signū specialis meriti z prerogatiue. Serta cīa ꝛ corona de floribz facta. virginibz imponi solita. vñ Virgilius Serta procul capiti tantum delapsa iacebunt.

Cunctis candelabrum luminis extitit. a multis tenebras et expulit. virtutum statuit crescere germina. in quorum fuerāt pectore crimina

¶ Hic ponit plura merita beati martini dicēs. Martinus (extitit) id est fuit (cunctis) hominibus suo tempore existentib (candelabruz luminis) id est exemplum bone vite. vt pater in euangelio. Sic luceat lux vestra coram hominib vt videant opera vestra bona. z glorificent patrem vestrū qui in celis est (et expulit a multis) hominib (tenebras mortis) .i. peccata quoꝝ stipendiū est mors. hoc est eterna damnatio. p suam doctrinam z suam sanctā cōuersatōem (statuit germina) .i. fructus primo pullulantes (virtutum) .i. bonoꝝ operum (crescere) in illis (in quoꝝ pectore) id est corde (crimina) .i. peccata (fuerant) quia tales p suam sanctā cōuersationem ad fidem conuertit. z ad rectam vitam

His nos subsidijs vndiq; prediti pangamus proprio cantica presuli. laudemus parili voce quod approbat. damnemus vigili mente quod improbat.

¶ Concludit ex predictis. Ergo (nos prediti his subsidijs) id est habentes dicta subsidia beati martini. vel (prediti) id est ornati vel armati (vndiq;) id est ab omni parte (pangamus) id est cantemus (proprio presuli) id est proprio episcopo nostro martino (cantica) id ē carmina. Et sic (laudemus parili voce) id est vno z eodem consensu. illud (quod) ipse (approbat) id est laudat. vt est bonum siue virtus. z (damnemus) id est reprobemus (vigili mente) id est corde vigilanti. id (quod) ipse (improbat) id est reprobat et arguit. sicut est malum siue peccatum. Quasi diceret prosequa

mur cum ipso bona. et fugiamus similiter mala cum ipso.

Martinū precibus gens modo gallica dignis sollicitet. nostraq; patria. martinus faciat tempora prospera. christe mundi salus o tibi gloria.

¶ Rogatio est hoc modo (gens gallica) id est populus francie (sollicitet modo) id est sollicite aggrediatur ꝛ pulset nunc (martinum dignis precibus) id est debitis ꝛ congruis orationibus (q;) pro et (nostra patria) id est nostra diocesis. scz traiectensis vel similis vbi canitur hic hymnus. etiā sollicitet ꝛc. q; scz (martinus faciat prospera tempora) vite nostre. vt feliciter ꝛ quiete viuamus in hoc seculo. Finaliter glorificat christum dicens (o christe salus mundi) id est redemptor vel saluator (gloria) id est honor (sit tibi) Amen.

Salue crux sancta. salue mundi gloria. vera spes nostra. vera ferens gaudia. signum salutis. salus in periculis vitale lignum vitam portans omnium.

¶ Ad sanctam crucez ōr hic hymnus in quo primo salutatur sancta crux diuersis nominibus laudatiuis designata. Secūdo ostendit sanctam crucem adorandā esse ibi. Te adorandam. Tercio ponitur effectus eius. ibi. Originale. Quarto fit oratio ad christum quatenus nos defendat a mortis corpis ꝛ anime. ibi Protege. Ultimo laudatur sancta trinitas. Sic ergo dicit primus versus. O (sancta crux salue) id est sis salutata. o (gloria) .i. honor (mundi salue) que es (nostra vera spes. ferens) .i. donās (vera gaudia) que es (signum salutis) .i. nostre redemptōnis. ꝛ que es (salus) id est saluatio (in periculis) .i. in necessitatibus. angustijs ꝛ terroribus. q; tunc signo crucis nosipsos signamus contra dyabolum. ne se immisceat. sed vt effugetur. iuxta illud. Crux fugat oīne malū. (vitale lignum) id est viuificū. q; (portans vitā oīm) scz iesum xp̄m. qui in ligno crucis ꝓ nobis mortuus. nos ꝓ peccatū primi parentis mortuos reuiuificauit.

¶ Periculū a perio is re. id est discrimen salutis. sed a pereor verbo antiquo dicitur experimentum. Inde periculū facere. significat experiri. Theretius. Fac periculum in litteris.

Te adorandam. te crucem viuificam in te redempti dulce decus seculi semper laudamus. sempertibi canimus. per lignū serui. per te lignum liberi

¶ Hic ostendit sanctam crucem esse adorandam his verbis. O (dulce decus) id est honor (seculi) id est mundi. nos (redempti in te) id est per te crucem (laudamus) id est cōmendamus (semper te adorandam) id est dignam adorari. et (te viuificam crucem) id est vitam facientem siue dantem Et nos (canimus tibi semper) qui prius eramus (serui) .id est seruilis conditionis (per lignum) supple paradū. de cuius fructu contra mandatū dei

adam gustauit. ac per hoc in seruitutem redactus est. ⁊ a paradiso expulsus. sed modo (liberi) id est liberati (per te) lignuz sancte crucis. Unde dicit Paulus. Nos autem gloriari oportz in cruce domini nostri iesu christi in quo est salus vita ⁊ resurrectio ⁊c.

Originale crimen necans in cruce nos a priuatis christe mūda malis. humanitatem miseratus fragilem. per crucem sanctam lapsis dona veniam

¶ Hic ponit effectus sancte crucis cū deprecatione ad christū. O (christe) iesu qui es (necans) id est delens vel extinguens (originale crimen) .i. peccatū. videlicet a de primi nostri parentis. in quo originatum est et ab eo in posteros transmissum. ⁊ ita inest toti humanitati (in cruce) mortēdo in ipsa (munda nos a priuatis malis) .i. occultis delictis. vel (priuatis malis) a delictis vnicuiz ppriis. Et breuius sic. O christe tu deleisti crimen originale oīibus hom nib⁹ qū pependisti in cruce. ita similiter delere velis p virturem sancte crucis in nobis oīa nostra ppria crimina vel occulta criminia. Et tu (miseratus fragilem humanitatem) id est debilem ⁊ inconstantem humanā naturā (dona lapsis) sc nobis in peccatum (venā) id est indulgentiā ⁊ remissionē peccatoz (per sanctā crucem) quā tu ppio corpore tuo sacrasti ⁊ pterea in ea multa mirabilia operaris.

Protege. salua. benedic. sanctifica populum cunctum crucis per signaculum. morbos auerte corporis ⁊ anime. hoc cōtra signum nullum stet periculum.

¶ Oratio est O xpe (protege. salua. benedic. sanctifica cunctū populū) christianū (per signaculū) id est p signū (crucis) sc sancte. ⁊ (auerte) .i. remoue (morbos) id est infirmitates (corporis ⁊ anime) ⁊ sic randē (nullū periculum ster) id est stare vel durare possit (cōtra hoc signum) crucis.

Auerto is ere actiuum .i. remoueo. Sed auertor deponentale .i. sperno vnde Boetius. Heu heu cp surda miseros auertitur aure

Sit deo patri laus in cruce filij. sit coequalis laus sanctospiritui. cuibus summis gaudium sit, angelis. honor in mūdo crucis exaltatio vel inuentio Amen

¶ Hic laudatur sancta trinitas hoc modo (Laus) id est laudatio (sit deo patri in cruce filij) sui. scz iesu christi domini nostri (coequalis laus) .i. similis gloria (sit spiritui sancto) id est paracleto. ⁊ (gaudium) id est letitia ⁊ exultatio (sit angelis summis ciuibus) id est celestib⁹ incolis. et (exaltatio) sublimatio (vel inuentio) id est repertio (crucis) sc sancte. quia duo sunt festa. sit (honor) id est reuerentia (in mundo) quia totus mundus gaudet et exultat in solennitate sancte crucis

Per totum annū Ixxvj

Remigius presul meritis ortuq; venustus. Franco p
domino gentem peperit luculentam

Istud ē carmē heroycū qđ loco hymni dicit de sancto Remigio remēsis ecclesie archiepo. Iste beatus Remigius regē et gentē franco p ad fidē cō uertit. sicut tāgit hec pma pars Et claruit miraculis. multis remedia pre stādo. sicut dicit pars secūda. Qui vt nobis similiter subueniat petit ps tertia. Partes pateb̄t in pcessu. Dicit pmo sic (Remigius presul) id ē episcopus remēsis (venustus). i. pulcer vel decorus (meritis). i. virtuti⁹ bus (ortuq;). i. origine parētū (peperit). i. pcurauit predicationib⁹ suis (dño franco p). i. regi franco p. Clodoneo (gentē luculentā). i. pulcram et fulgidam luce sacre fidei. qua sanctus remigius hanc gentem illustrauit Remigius em dicitur a remi qđ est pascēs z geos terra quasi pascēs ter renos doctrina Venust⁹ dicit a venere q̄ dea pulcritudinis ē vel ipsa pul critudo. sm Papiā venustus. i. sapiēs modestus ornat⁹ facet⁹ formosus Luculentū dicit pulcrū bonū p̄spicuū a luce. z dicitur a luce z lētos qđ est plenū quasi luce plenum. hic ponitur pma breui. vix potest excusari. cum lux lucis sit pma longa.

Remedium prestās magnum precibus miserorum Hic mē
bris redolendo sacris pius ac venerandus

Construe. sc beatus remigius (prestans precib⁹ miseror p) id est hominū defectuoso p (magnū remediū) id est auxiliū z medelam (hic) sc remigi⁹ existens (pius). i. benignus (ac venerādus). i. honorādus (redolēdo) be⁹ ne olendo (sacris mēbris) hoc de reliquijs in tūba sepulchri inclusis intel ligi potest. q; bene redolebāt. z patientib⁹ remedia ab eis puenerūt. Re mediū pma breuis ē. z hic longa ponit. qua autoritate nescitur. Apparet q; auror huius hymni plus sententiā q̄ metri mēsurā p̄sauit. Et simili⁹ ter in multis hymnis videbit. q̄ propterea rithmi potius q̄ metra appella⁹ ri merebuntur.

Subueniat nunc magnificus nostris quoq; votis. Eterne
patrie ciues fore quo mereamur.

Oratio est que elicitur ex predictis hoc mō (quoq;) p etiā Idē remigi⁹ qui solet prestare remediū precib⁹ miseror p (magnificus). i. glorioſus di⁹ uersis meritis et virtutib⁹ (subueniat nunc). i. in presenti (nostris votis) id est desiderijs vel petitionib⁹ (quo) id ē vt (mereamur fore ciues). i. in cole z inhabitatores (eterne patrie). i. regni celestis. qđ nobis tribuat q̄ sanctū Remigiū gratijs et donis illuminauit eūq; glorie sue p̄cipē fecit

Hymnarius cum bona exposītione notabiliq; cōmento magna cū diligentia correctus cum q̄plurib⁹ alijs hymnis prius non additis ela⁹ boratissime impressus in sancta Colonia p Henricum Quentell. Anno incarnationis dominice M.cccc.xcix. decima die Martij.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF